

K O M M U N F U L L M Ä K T I G E

i Gislaveds kommun kallas härmed till sammanträde som börjar **torsdagen den 26 januari 2023, klockan 18:30 i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved** för att behandla följande ärenden:

Nr	Diarienummer	Ärendemening	
1	KS.2023.1	Fastställande av dagordning	
2	KS.2021.239	Svar på motion angående möjligheten att betala med kontanter	
3		Nya motioner	
4	KS.2022.5	Interpellation gällande förutsägbarhet och stabilitet inom äldreomsorgen	
5	KS.2022.5	Interpellation gällande förändringar av omsorgsboendet Lugnet och utvecklingen i Broaryd	
6	KS.2023.5	Nya Interpellationer	
7	KS.2023.6	Frågor	
8	KS.2023.3	Valärenden	
9	KS.2023.7	Information från revisionen 2023	
10	KS.2022.209	Förändrad planerings- och uppföljningsprocess	
11	KS.2022.181	Omvärldsanalys 2023-2033	
12	KS.2022.158	Utbetalning av partistöd 2023	
13	KS.2022.184	Begäran om övertagande av tillsynsansvar för Grimsås vattenskyddsområde, Tranemo kommun och Gislaveds kommun	

14	KS.2021.255	Detaljplan för Isabergsområdet del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra	
15	KS.2023.1	Meddelanden	

Gislaved den 16 januari 2023

Niclas Palmgren
Ordförande

Yvonne Thelin Karlsson
Kommunsekreterare

Allmänheten hälsas välkomna som åhörare till sammanträdet. Kommunfullmäktiges handlingar finns tillgängliga i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved.

Ks §327

Dnr: KS.2021.239

1.2.6

Svar på motion angående möjligheten att betala med kontanter**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra till förvaltningen att ta med sig frågan om kontanthantering för diskussion i arbetet med krisberedskap.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen angående möjligheten att betala med kontanter ska anses besvarad.

Ärendebeskrivning

Erik Anderson (K) har den 7 december 2021 lämnat in en motion gällande möjligheten att betala med kontanter. Erik beskriver i sin motion problematiken med det kontantlösa samhället och hänvisar till medias debatter i ämnet. Han lyfter rätten att få vara anonym och menar att kvinnor som är utsatta för ekonomiskt våld blir särskilt drabbade i ett kontantlöst samhälle. De som lever under kontroll har ofta inte tillgång till konton eller bankkort som behövs för att kunna hantera och utföra betalningar. I dessa fall kan möjligheten att kunna betala med kontanter vara helt avgörande.

Erik menar att även om mycket av denna problematiken ligger på en riksnivå bör kommunfullmäktige rekommendera det kommunfinansierade näringslivsbolaget Enter Gislaved AB att i sina dialoger och diskussioner med de lokala handlarna och näringsidkarna informera om denna problematik när man helt tar bort kontanthantering.

Motionen har remitterats till Enter Gislaved AB för yttrande. Vd Leif Österlind svarar att detta är en fråga som man inom näringslivsbolaget har jobbat med i många år och som även diskuterats med Länsstyrelsen, Svensk Handel och fastighetsägarna. Leif medger att det finns en problematik kopplad till handlarnas beslut om att inte hantera kontanter. Likaså med alla kontantlösa banker. Det som gör frågan komplex är vem som bestämmer hur betalningssystemet ska hanteras och kontroll hur det efterlevs samt konsekvenser för de som inte följer lagen. Här finns det mycket kvar att göra på det nationella planet. Ett antal kontantkontor har öppnats upp i Sverige den senaste tiden och är också möjligt att göra även i Gislaveds kommun om vi skulle vilja och välja att gå in som huvudman för den verksamheten. Vd förtydligar att Enter Gislaved AB ingår i kommunkoncernen Gislaveds Kommunhus AB och deras verksamhet bestäms genom ägardirektiv och leds och kontrolleras av bolagets styrelse.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår med hänvisning till ovanstående svar att motionen angående möjligheten att betala med kontanter ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

Motion angående möjligheten att betala med kontanter, daterad den 7 december 2021

Svar från Enter Gislaved AB daterat den 25 maj 2022

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 3 oktober 2022

Kommunstyrelsen den 23 november 2022, §305

Ks §327 (forts.)

Yrkanden

Marie Johansson (S): Bifall till förslaget, samt att uppdra till förvaltningen att ta med sig frågan om kontanthantering för diskussion i arbetet med krisberedskap.

Mikael Kindbladh (WeP), Emanuel Larsson (KD), Anders Gustafsson (SD) och Fredrik Sveningson (L): Bifall till liggande förslag och till Marie Johansson (S) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Marie Johanssons (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt detta.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

[Kommunens dnr:KS.2021.239]

Motion:

Motion ang möjligheten att betala med
kontanter.

Allt fler betalar sina varor och tjänster via digitala överföringar, medan kontantbetalningarnas procentandelar numera är ensiffriga av handelns och servicenäringsarnas omsättning. Det finns givetvis en rad fördelar med kontantlöst som exempelvis minskad rånrisk gentemot handlare och personal. Men myntet (om uttrycket tillåts) har en baksida där fler och fler verksamheter blir kontantlösa under det något finare ordet "kontantfritt".

Men rätten att vara anonym måste finnas och i debatten kring kontanternas vara eller inte vara har det framförts några tunga argument som varnar för en rad negativa konsekvenser ifall möjligheten att betala kontant upphör. En av farorna är den personliga integriteten och rätten att vara anonym.

I ett debattinlägg i Svenska Dagbladet den 15 juni innevarande år under rubriken " Kvinnor drabbas när kontanterna försvinner", skrivet av kriminologen Mia Wiklund vid Malmö universitet. Underrubriken lyder " Utvecklingen mot ett samhälle utan kontanter kan få svåra konsekvenser för kvinnor som drabbas av ekonomiskt våld."

Wiklund konstaterar att ekonomiskt våld är ett rätt okänt begrepp.

" Kontrollen utövas ofta genom att personen inte får ha egna konton, kort, koder eller andra uppgifter som behövs för att kunna hantera och utföra betalningar. Tillvaron styrs på så sätt av den kontrollerande partnern/.../

För en kvinna som blir utsatt för ekonomiskt våld gäller det, liksom vid fysiskt våld, att ha en strategi för att överleva. / .../ Kontanter kan i detta sammanhang vara helt avgörande. Då kan hon utan digitala spår smyga undan egna pengar och köpa de saker hon behöver till sig eller barnen."

Debattören menar att utifrån detta perspektiv så är Sveriges väg mot ett kontantlöst samhälle ytterst oroande.

I ett liknande debattinlägg från i februari i år framför ovan nämnda debattör ungefär samma argumentation tillsammans med förre rikspolischefen Björn Eriksson.

Även om mycket av detta är en riksfråga på högre nivå än Gislaveds kommuns lokala är undertecknads uppfattning att kommunfullmäktige bör rekommendera det kommunfinansierade näringslivsbolaget Enter att i sina dialoger och diskussioner med de lokala handlarna och näringsidkarna informera om denna problematik när man helt tar bort kontanthantering.

Erik Andersson

Kommunistiska partiet

Svar på motion angående möjligheten att betala med kontanter.

Kontanthantering, insättningsmöjligheter, valutaväxling, bankomatuttag etc. är något som vi kommit i kontakt med sedan ca 2017. Problematiken finns med i vårt arbete med handeln och är ingen nyhet. Vi har deltagit i möten med Länsstyrelsen som lokalt varit aktiva i diskussioner med oss och med handeln. Frågan hanteras även i svensk handel och med fastighetsägarna.

Det finns en problematik kopplad till beslut tagna av handlare att inte hantera kontanter. Likaså med alla banker som är kontantlösa. Ser vi till besöksnäringen med utländska turister som behöver växla valuta så är närmsta Forex kontor i Borås eller Halmstad. Så ärendet som kommer från fullmäktige 2021 har varit i vårt arbete under många år. Det som gör frågan komplex är vem som bestämmer hur betalningssystemet ska hanteras och kontroll hur det efterlevs samt konsekvenser för de som inte följer lagen. Här finns det mycket kvar att göra på det nationella planet. Frågan är aktuell igen, enligt nya uttalande från Riksbanken så öppnade man ett kontantkontor i Jönköping 2021 och ett kommer att öppnas i Falun 2022. Det är fullt möjligt för Enter eller för Gislaveds kommun att öppna ett kontantkontor i vår kommun. Om vi skulle vilja och välja att gå in som huvudman för den verksamheten. Inget som jag är intresserad av sett till Enters verksamhet kopplat till exponering och risk trots att vi sitter i lokaler som ligger centralt och inrymmer tidigare banks (Nordea) utrustning, kassavalv etc.

Som bolag ingår vi i koncernen Kommunhus AB. Vi har ett ägardirektiv och en styrelse. Verksamheten leds och kontrolleras av styrelsen. Uppdrag till bolaget, enligt PWC analys av kommunkoncern gällande ledning och styrning, ska följa tydliga riktlinjer baserat på bolagets ägardirektiv och fristående roll som bolag. Inte att förväxla med förvaltningsorganisationens roll och uppdrag. Jag reflekterar därför över ärendegången i denna fråga som inte följer den bestämda strukturen. Kan vara värt att förtydliga för ledamöterna i fullmäktige. Om jag har missförstått något så ser jag fram emot ett förtydligande av våra respektive roller i kommunen.

Leif Österlind
Näringslivschef

[Kommunens dnr: KS.2023.8]

Motion gällande: Utveckling av äldreomsorg

Bakgrund

Äldreomsorgen har under senare år varit den del av socialnämndens verksamhet som drabbats av besparingskrav som förvaltningen inte kunnat leverera. Ändå har biståndsbedömningen stramats åt avsevärt. Till detta ska läggas att det mesta av den övriga verksamheten i förvaltningen är lagstyrd och kan inte påverkas av kommunala beslut.

I konsultrapporten "Genomlysning av Socialnämnden" beskrivs att individ och familjeomsorg samt funktionshinder har expanderat men några medel för att täcka dessa underskott inte kommit förvaltningen till del.

Inom verksamhetsområdet "Ordinärt boende samt hälso- och sjukvård" framgår att antalet biståndsbedömda hemtjänsttimmar har ökat men antalet brukare som har hemtjänst har minskat. Detta indikerar att antalet hemtjänsttimmar per brukare har ökat.

Slutsatsen bör vara att den avsevärt restriktiva biståndsbedömningen för att komma in i Vård och Omsorgsboende ger effekter som leder till att fler tunga vårdfall måste hanteras av hemtjänsten. Dessa effekter finns samtidigt som vi har tomställda platser i våra byggnader.

Nästa flaskhals i verksamheten är svårigheten att rekrytera och behålla kompetent personal. Betänker man att inom äldreomsorgen finns cirka 530 anställda. Under de två sista åren har 350 slutat på grund av att de sagt upp sig. Denna personalomsättning är förödande. Läger man därtill sjukskrivningstal på över 10% så blir naturligtvis situationen mycket allvarlig.

Att lösa dessa problem utan att ekonomin går överstyr är givetvis en mycket komplex sak som givetvis inte har någon enkel lösning. Vad som än föreslås måste leda till medarbetares tillfredsställelse med arbetet en känsla av trivsel och meningsfullhet.

Med denna motion vill jag föra fram en lösning som jag tycker ska provas. Förslaget bygger på organisationsmodeller som ofta används i tjänsteorganisationer i andra delar av samhället.

Att frågan om Lugnets Vård och Omsorgsboende och dess existens aktualiserats ger också ett tillfälle att pröva något nytt.

Det faktum att Vård och Omsorgsboende och Vård i ordinärt boende blev 2019 två olika verksamhetsområden har förvärrat situationen, för främst de

mindre enheterna. En följd av denna delning är också de förslag till centralisering av verksamheterna. Vård och Omsorgsboende centraliserat till Gislaved och storsatsning av Trygghetsboende kommer med stor sannolikhet medföra att allt tyngre vårdfall får hanteras av hemtjänsten. Vårdmängden är densamma oavsett var brukaren får den aktuella vården.

Sociala aspekter

Utöver de ekonomiska och organisatoriska aspekterna är det viktigt att lyfta de sociala aspekterna. Jag sökte kunskap om vad lagar och förordningar säger i ämnet. Landade i en text ur en proposition (Prop. 1996/97:60 Kap 5.2 som blev lag samma år) **Etisk plattform**. Denna text har anammats av Socialstyrelsen, SKR och ett flertal Landsting/regioner i uttalanden. Gett upphov till åtskilliga uppsatser med mera. Jag hänvisar här till ett filminslag från Linköpings universitet.

<https://www.youtube.com/watch?v=YnK5nng20XY&t=530s>

Infogar här texten i propositionen.

”5.2 Etisk plattform Regeringens bedömning:

Tre principer bör ligga till grund för prioriteringar inom vården:

- **människovärdesprincipen**, alla människor har lika värde och samma rätt oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället,
- **behovssolidaritetsprincipen**, resurserna bör fördelas efter behov,
- **kostnadseffektivitetsprincipen**, vid val mellan olika verksamheter eller åtgärder bör en rimlig relation mellan kostnader och effekt, mätt i förbättrad hälsa och förhöjd livskvalitet, eftersträvas.”

De tre principerna ska tillämpas i ordningsföljd, vilket innebär att människovärdesprincipen ska vara uppfylld innan behovssolidaritetsprincipen tillämpas och så vidare.

I alla kommentarer jag läst framhålls att i människovärdesprincipen ska den enskildes vilja ha avgörande betydelse.

I arbetet med den antagna Äldreomsorgsplanen så gjordes en enkät där brukares och anhörigas vilja skulle klarläggas. Den enda tydliga bilden av denna enkät blev att det var mycket viktigt att få bo kvar på sin hemort även när man får vård och omsorg utanför hemmet. Alltså även i Vård och Omsorgsboende.

Att kommuninnevänares sin sista tid får bli kvar på sin hemort är alltså mycket centralt för deras välmående. Att ha en känsla av hemhörighet och ha anhöriga på nära håll som tittar in och växlar några ord i vardagen har mycket stor betydelse för brukaren. En önskan som också i den Etiska Plattformen har ett lagstöd.

Förslag till åtgärder.

Området som i huvudsak består av Södra Hestra och Gryteryd socknar kopplas loss från uppdelningen i olika verksamhetsområden för hemtjänst och Vård och Omsorgsboende.

Dessa får bilda en lokal enhet som ansvarar för äldreomsorg inom detta område. Lugnet i Broaryd får bli central enhet i detta område. Denna enhet får en gemensam chef och personalen kan få stödja vid arbetstoppar inom hela det geografiska området. Arbetsscheman med arbete var tredje helg borde kunna lösas.

Jag tror inte att detta är så enkelt som här beskrivs. Däremot är jag helt förvissad om att en lösning av detta slag skulle minska personalomsättningen radikalt. Förstärka den familjära känslan som ännu finns kvar till vissa delar bland personalen på Lugnet. Att få en känsla av att den lokala personalen skapar sin verksamhet är mycket motivationsdrivande.

Ett utredningsarbete behöver genomföras innan en sådan åtgärd genomförs. Att förankra detta bland den lokala personalen är en mycket viktig komponent i sammanhanget.

Jag är också övertygad om att det finns utvecklingsmedel att söka. Ett försök av denna art kan vara ett lämpligt projekt i ett sådant sammanhang.

Erfarenheterna från detta försök kan sedan bli ett underlag för resten av kommunen.

Följande föreslås bli genomförda.

Att utreda och genomföra ovan skissade omorganisation.

Att nedläggningen av Lugnets äldreboende skjuts upp i avvaktan på ovanstående åtgärd genomförs eller förkastas.

Åke Fridén
Fullmäktigeledamot

[Kommunens dnr: KS.2023.15]

Motion gällande:

Utredning och överväganden om andra alternativ för vård-och omsorgsboendet Lugnet, Broaryd, än successiv avveckling.

Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun fattade 22-11-17 beslut om successiv avveckling av verksamheten med särskilt boende på Lugnet. Inget beslutsunderlag presenterades på sammanträdet, förutom ett muntligt framfört yrkande av Anton Sjödel (m). Enligt vad som framkommit var inte socialnämndens ledamöter i förväg informerade om att yrkandet skulle läggas i denna form. Beslutet innebär livsavgörande konsekvenser för de boende på Lugnet, för vilka nämnden har ett yttersta ansvar.

Under tiden som förflöpt sedan beslutet i KF har diskussioner förts om andra handlingsalternativ och vägval vad gäller Lugnets framtid. Konkreta förslag har kommit från bl.a. personal och anhöriga om följande:

- Inrätta rehabiliteringsverksamhet i viss del av Lugnet, i samverkan med annan huvudman
- Anpassa delar av Lugnets lokaler för vård-och omsorg i livets slutskede, i form av gästhem/hospice-platser
- Påbörja utvecklingsarbete inom kommunen för att komplettera verksamheten på Lugnet med s.k. Grön/naturunderstödd rehabilitering för lämpliga målgrupper

Det har även framförts andra förslag som bör övervägas, bl.a. i den motion som lämnats in till Kommunfullmäktiges sammanträde 23-01-26 av Åke Fridén (-)

Yrkanden:

Att Kommunfullmäktiges beslut från 22-11-17 ej i nuläget ska verkställas.

Att socialnämnden får i uppdrag att utreda och överväga andra alternativ för Lugnets framtid än avveckling och omplacering av de boende, bl.a. de ovannämnda förslagen.

2023-01-23

Bengt-Ove Eriksson, ledamot för Vänsterpartiet i Kommunfullmäktig

Ronny Johansson, ledamot för Vänsterpartiet i Kommunfullmäktige

[Kommunens dnr: KS.2023.16]

Motion:

Motion utanförskapskartläggning.

Sverigedemokraterna har sedan flertalet år tillbaka drivit frågor som inte givits gehör varken på riks eller kommunal nivå. Dock har vi kunnat konstatera att under framförallt de två senaste mandatperioden skett en allt större och större omsvängning bland övriga partier som numera lanserar ursprungliga sverigedemokratiska idéer som sina egna.

Ett sådant exempel inträffade på kommunstyrelsens möte den 23/11 förra året när mötets ordförande, representerandes av Moderaterna, efter en presentation från avdelningen för utbildning och arbete uttryckte att för att få en ytterligare bild av vad som krävs för att minska bidragsbehovet och få fler ut i arbetslivet skulle en fördjupad utredning avseende utanförskapsorsaker behöva genomföras.

Ett exempel på nödvändigheten av behovet av insikt i frågan belystes sedermera av den intervju som gjordes föregående vecka av kommunstyrelsens ordförande. Som svar på orsaken till en kvinna som stått utanför arbetsmarknaden i nitton år angavs som orsak avsaknaden av en arbetsförmedling i Gislaved. "Ur led är tiden" är ett uttryck som kommer väl till pass här, då arbetsförmedlingen lades ned för två år sedan och inte nitton år sedan.

Då vi från sverigedemokraterna inte har noterat någon ytterligare avsikt i ärendet från Moderaterna så motionerar undertecknad i enlighet med vårt sedan lång tids förslag följande;

Att genomföra en ytterligare fördjupad kartläggning om orsakerna som lett till minskad ofrivillig arbetslöshet samt vilka orsaker som driver minskad arbetslöshet idag i kommunen.

Att utföra en genomgripande utanförskapskartläggning och därmed som resultat härav kunna sätta in ytterligare bättre och effektivare åtgärder mot arbetslöshet, och minska bidragsberoendet.

Karl Peter Magnus Gustavsson
Sverigedemokraterna

Kf §166

Dnr: KS.2022.5

1.2.6

Interpellation gällande förändringar av omsorgsboendet Lugnet och utvecklingen i Broaryd**Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner att interpellationen får ställas och att interpellationen överlämnas till kommande sammanträde för besvarande.

Ärendebeskrivning

Lise-Lotte Jonasson (MiG) har inkommit med en interpellation gällande förändringar för boendet Lugnet och utveckling i Broaryd. Interpellationen är ställd till kommunstyrelsens 1:e vice ordförande Anton Sjödel (M) samt kommunstyrelsens 2:e vice ordförande Marie Johansson (S).

Frågorna som önskas bli besvarade är:

1. Vilka är fördelarna och nackdelarna med den föreslagna förändringen?
2. Vilka blir konsekvenserna för boende på Lugnet, för personalen, för samhället och för den kommunala ekonomin.
3. Brist på information och brist på delaktighet för äldre personer boende på Lugnet, anhöriga, personal, övriga intresserade och föreningar i Broaryd med omnejd. Hur tänker ni som majoritet hantera det?
4. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att äldre ska ha rätt till ett betydelsefullt socialt sammanhang, och ett psykiskt och fysiskt välbefinnande samt inkluderas för att minska ensamhet. Hur stämmer det för äldre personer på Lugnet och i Broaryd med omnejd?
5. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att behålla och utveckla medarbetare i vård och omsorg samt att vara en attraktiv arbetsgivare. Gäller detta även medarbetare i vård och omsorg i Broaryd?
6. Vilka risker finns med utveckling och centralisering av vård och omsorg genom förflyttning till centralorter i kommunen?
7. På vilket sätt gynnar beslutet enligt planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) attraktivitet och hållbar utveckling för Broaryd med omnejd?

Beslutsunderlag

Interpellation från Medborgarpartiet den 13 december 2022

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på att interpellationen får ställas och finner att kommunfullmäktige godkänner den.

Beslutet skickas till:

Lise-Lotte Jonasson (MiG)
Anton Sjödel (M)
Marie Johansson (S)

[Kommunens dnr: KS.2022.5]

Interpellation

Till Anton Sjödel och Marie Johansson

Majoritetens beslut på kommunfullmäktige 17 november att lägga ned Lugnet i Broaryd för att utveckla förskola, bostäder och samlingslokal, är det ett sätt att motverka obalans? För att tydliggöra vad majoritetens beslut grundar sig på finns ett antal obesvarade frågor som behöver besvaras.

Frågor som önskas bli besvarade är

1. Vilka är fördelarna och nackdelarna med den föreslagna förändringen?
2. Vilka blir konsekvenserna för boende på Lugnet, för personalen, för samhället och för den kommunala ekonomin.
3. Brist på information och brist på delaktighet för äldre personer boende på Lugnet, anhöriga, personal, övriga intresserade och föreningar i Broaryd med omnejd. Hur tänker ni som majoritet hantera det?
4. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att äldre ska ha rätt till ett betydelsefullt socialt sammanhang, och ett psykiskt och fysiskt välbefinnande samt inkluderas för att minska ensamhet. Hur stämmer det för äldre personer på Lugnet och i Broaryd med omnejd?
5. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att behålla och utveckla medarbetare i vård och omsorg samt att vara en attraktiv arbetsgivare. Gäller detta även medarbetare i vård och omsorg i Broaryd?
6. Vilka risker finns med utveckling och centralisering av vård och omsorg genom förflyttning till centralorter i kommunen?
7. På vilket sätt gynnar beslutet enligt planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) attraktivitet och hållbar utveckling för Broaryd med omnejd?

Lise-Lotte Jonasson

Medborgarpartiet

[Kommunens dnr: KS.2022.5]

Svar på interpellation:

Svar på Interpellation inlämnad av Lise-Lott Jonasson KF 15 december, angående Majoritetens beslut den 17 november, till Anton Sjödel och Marie Johansson.

1. Vilka är fördelarna och nackdelarna med den föreslagna förändringen?

Vi har jämfört fördelar och nackdelar och då övergripande kommit fram till att vår gemensamma framtid, det vill säga barnen och ungdomarna, måste ges förutsättningar för en bra start i livet. Men vill samtidigt även prioritera god vård och omsorg, service, effektivitet samt möjligheterna till rätt kompetensförsörjning.

2. Vilka blir konsekvenserna för boende på Lugnet, för personalen, för samhället och för den kommunala ekonomin?

För den enskilde är detta en fråga mellan hyresgästen och socialförvaltningen/hyresvärden.

Ingen medarbetare kommer att varslas eller sägas upp utan kommer fortsätta ha sin anställning inom kommunen.

Långsiktigt kan vi erbjuda bättre förutsättningar för förskola/skola samt erbjuda fler bostadslösningar i enlighet med tidigare önskemål från de lokala företagen. Att platserna på Lugnet flyttas är inte för att det ska bli en kostnadsbesparing för kommunen, utan för att klara rekrytering nu och på sikt. Att platserna flyttas innebär en lägre lokalkostnad för socialförvaltningen men inte för kommunen som helhet om lokalerna omvandlas till lokaler för andra verksamheter inom kommunen.

3. Brist på information och brist på delaktighet för äldre personer boende på Lugnet, anhöriga, personal, övriga intresserade och föreningar i Broaryd med omnejd. Hur tänker ni som majoritet hantera det?

Efter beslut i kommunfullmäktige ingår det i grunduppdraget för ansvarig nämnd/förvaltning att kommunicera med berörda målgrupper, vilket genomförs kontinuerligt. Samordning sker via kommunstyrelsen/förvaltningen.

4. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att äldre ska ha rätt till ett betydelsefullt socialt sammanhang, och ett psykiskt och fysiskt välbefinnande samt inkluderas för att minska ensamhet. Hur stämmer det för äldre personer på Lugnet och i Broaryd med omnejd?

5. Målen i det beslutade planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) om att behålla och utveckla medarbetare i vård och omsorg samt att vara en attraktiv arbetsgivare. Gäller detta även medarbetare i vård och omsorg i Broaryd?

Målen i det beslutade planeringsdirektivet gäller alla äldre oberoende av ort samt alla anställda inom kommunens verksamheter och ska inte likställas med frågan att kunna erbjuda god vård- och omsorg till den som behöver det oavsett om man är yngre eller äldre.

6. Vilka risker finns med utveckling och centralisering av vård och omsorg genom förflyttning till centralorter i kommunen?

I nämndens/förvaltningens grunduppdrag ingår det alltid att vid större förändringar göra risk- och konsekvensanalyser.

7. På vilket sätt gynnar beslutet enligt planeringsdirektivet (Kommunfullmäktige 17 november) attraktivitet och hållbar utveckling för Broaryd med omnejd?

Långsiktigt kan vi erbjuda bättre förutsättningar för förskola/skola samt erbjuda fler bostadslösningar enligt tidigare önskemål från de lokala företagen.

Gislaved 2023-01-25

Med vänlig hälsning

Marie Johansson Kommunstyrelsens ordförande

Anton Sjödjell 1:e vice ordförande kommunstyrelsen

Anton Sjödel

Moderaterna

Kf §165

Dnr: KS.2022.5

1.2.6

Interpellation gällande förutsägbarhet och stabilitet inom äldreomsorgen**Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner att interpellationen får ställas och att interpellationen överlämnas till kommande sammanträde för besvarande.

Ärendebeskrivning

Bengt-Ove Eriksson (V) har inkommit med en interpellation gällande äldreomsorgen. Interpellationen är ställd till kommunstyrelsens 1:e vice ordförande Anton Sjödel (M).

Frågorna som önskas svar på lyder:

- Hur ska Gislaveds kommun uppnå större förutsägbarhet och stabilitet inom äldreomsorgen?
- På vilket grunder valde den styrande majoriteten att frångå gängse beredningsprocedurer?
- Betraktar den styrande majoriteten "strategi för äldreomsorgen 2022-2031" som ett styrdokument att förhålla sig till, respektera och som ska omsättas i konkreta mål genom den ordinarie årsplaneringen för socialnämnden?
- Har någon riskanalys gjorts, eller planeras en sådan, vad gäller eventuella negativa hälsoeffekter för de boende på Lugnet, som en konsekvens av det plötsligt fattade beslutet den 17 november?

Beslutsunderlag

Interpellation från Vänsterpartiet den 7 december 2022

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på att interpellationen får ställas och finner att kommunfullmäktige godkänner den.

Beslutet skickas till:

Bengt-Ove Eriksson (V)
Anton Sjödel (M)

[Kommunens dnr: KS.2022.5]

Interpellation

Till Anton Sjödel.

Hur ska Gislaveds kommun uppnå större förutsägbarhet och stabilitet inom äldreomsorgen?

Den 13 juni 2022 fastställdes styrdokumentet "Strategi för äldreomsorgen 2022-2031" av Kommunfullmäktige. Beslutet föregicks av ett omfattande analysarbete inom socialförvaltningen med inhämtande av uppgifter från aktuell forskning, erfarenheter från andra kommuners planarbete, dialog med allmänhet och pensionärsorganisationer m.m.

Enligt det ursprungliga beslutet i Socialnämnden 2021 skulle en äldreomsorgsplan utarbetas.

Beslutet kom till efter förslag av undertecknad och fattades under en period och i ett sammanhang med stark turbulens, då nämnden av främst ekonomiska skäl, i olika omgångar övervägt- och i vissa fall även tagit beslut om- förändringar inom äldreomsorgens verksamheter, inklusive avveckling av flera vård-och omsorgsboenden. Det fanns förväntningar hos många, inklusive undertecknad, att planen förutom kunskapsöversikt och övergripande mål, även skulle innehålla mera konkreta ställningstaganden om hur verksamheten på våra vård-och omsorgsboenden skulle bedrivas under den kommande 10-årsperioden. På så sätt skulle större en ökad förutsägbarhet och stabilitet i verksamheten uppnås. Så blev inte fallet.

Inför slutbehandlingen i Kommunfullmäktige den 13 juni 2022 hade rubriken på dokumentet ändrats från "plan" till "strategi". I sin nuvarande form innehåller det främst övergripande mål, beskrivning av arbetssätt samt en gedigen kunskapssammanställning. I den diskussion som föregick beslutet poängterades från flera håll, såväl den politiska ledningen som oppositionen, att strategin, i nästa steg, skulle omsättas till konkreta handlingsplaner. Detta skulle ske inom ramen för den ordinarie årsplaneringen för respektive verksamhet.

På Kommunfullmäktiges sammanträde den 17 november, då beslut skulle fattas om planeringsdirektiv och budget, lade den styrande majoriteteten genom Anton Sjödel (m) ett yrkande med innebörden att vård-och omsorgsboendet Lugnet i Broaryd skulle avvecklas. Yrkandet presenterades vid sittande bord utan någon som helst förinformation eller koppling till

utredningsunderlag. Efter att kommunfullmäktige antagit Anton Sjödells yrkande har boende, anhöriga, personal och många Broarydsbor uttryckt stark oro och upprördhet.

Frågor som önskas besvarade:

-På vilka grunder valde den styrande majoriteten att frånga gängse beredningsprocedurer?

-Betraktar den styrande majoriteten "Strategi för äldreomsorgen 2022-2031" som ett styrdokument att förhålla sig till, respektera och som ska omsättas i konkreta mål genom den ordinarie årsplaneringen för Socialnämnden?

-Har någon riskanalys gjorts - eller planeras en sådan- vad gäller eventuella negativa hälsoeffekter för de boende på Lugnet, som en konsekvens av det plötsligt fattade beslutet den 17 november?

Bengt-Ove Eriksson

Vänsterpartiet

[Kommunens dnr: KS.2022.5]

Svar på interpellation:

Svar på Interpellation inlämnad av Bengt-Ove Eriksson KF 15 december, angående Majoritetens beslut den 17 november, till Anton Sjödel

1. På vilka grunder valde den styrande majoriteten att frångå gängse beredningsprocedurer?

Planeringsdirektivet har beretts av kommunstyrelsen inför kommunfullmäktige och i enlighet med fullmäktiges arbetsordning har jag yrkat på ett tillägg med inriktningen av att utveckla Broaryd. Detta i enlighet med kommunallagen 5 kap 4 § får kommunfullmäktige i samband med att budgeten fastställs eller anslag annars beviljas uppdra åt en nämnd att genomföra en viss verksamhet inom ramen för de riktlinjer om verksamheten som fullmäktige har fastställt.

2. Betraktar den styrande majoriteten "Strategi för äldreomsorgen 2022-2031" som ett styrdokument att förhålla sig till, respektera och som ska omsättas i konkreta mål genom den ordinarie årsplaneringen för Socialnämnden?

Strategi för äldreomsorgen 2022-2031 är ett styrdokument som gäller för alla verksamheter i kommunen.

3. Har någon riskanalys gjorts - eller planeras en sådan - vad gäller eventuella negativa hälsoeffekter för de boende på Lugnet, som en konsekvens av det plötsligt fattade beslutet den 17 november?

I nämndens/förvaltningens grunduppdrag ingår det alltid att vid större förändringar göra risk- och konsekvensanalyser.

Gislaved 2023-01-25

Med vänlig hälsning

Anton Sjödel I:e vice ordförande kommunstyrelsen

Anton Sjödel

Moderaterna

[Kommunens dnr: KS.2023.6]

Fråga gällande: Personalförsörjning

Med tanke på vad som sades under budgetmötet den 17 november 2022 så behövs fler händer inom vården inte färre.

Nu har de styrande i Gislaveds kommun beslutat att lägga ner äldreboendet Lugnet i Broaryd men i beslutet lovade man att de som bor där nu inte skall flyttas utan få bo kvar tills de själva antingen vill flytta eller till livets slut.

Nu visar det sig att personal har börjat säga upp sig på detta boende hur skall man då kunna hålla kvalitativ vård till de boende?

Min fråga till Ylva Samuelsson är således följande vad gör ni för att behålla vårdpersonalen som ni själva anser är så viktig att vi värnar om? Har ni gett någon morot till de som jobbar på Lugnet idag för att de skall vilja stanna kvar?

Om inte, hur tänker ni då med det som sades under budgetmötet att vi har behov av fler händer i vården inte färre?

Vad gör ni för att behålla vårdpersonal vi har nu och vad gör ni för att få fler händer i vården?

Stefan Nylén

Sverigedemokraterna

MARIE LACKENBAUER
SEBJÖRNARP 8
332 92 GISLAVED
Tfn: +46 72 58 98289
E-post: marie@lackenbauer.se

Gislaved 2022-12-15

Avsägelse

Jag har tidigare via mail meddelat att jag inte har för avsikt att stå till förfogande för några uppdrag som är i konflikt med uppdraget som ledamot av revisionen.

Jag avsäger mig härmed eventuellt uppdraget som ersättare i Kommunfullmäktige.

Allt Gott!

Marie Lackenbauer
Vänsterpartiet

230125

Till Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun

Begäran om entledigande

Undertecknad av Kommunfullmäktige vald styrelseledamot och tillika nomindrad ordförande för Stiftelsen Davidsonska Donationen vill att Kommunfullmäktige entledigar mig från mitt uppdrag och utser annan att företräda kommunen i mitt ställe.

Anledning till mitt ställningstagande återfinns i min reservation till Stiftelsen Davidsonska Donationen (Bilaga 1) där det framgår att kommunens Valberedning, politisk överenskommelse samt Kommunfullmäktiges beslut åsidosatts av Medborgarpartiet (MiG).

Eftersom ett parti (MiG) och en ledamot (MiG) av Kommunfullmäktige som medverkat till beslut och överenskommelse så uppenbart väljer att lämna ingånget avtal och beslut bör övriga partier vidta lämpliga åtgärder.

Bengt-Anders Johansson

Reservation till Stiftelsen Davidsonska Donationens styrelsemöte 230112, §8

Gislaveds kommun (nedan kallad kommunen) har efter permutationer givits rollen att ersätta de i testamentet utpekade Södra Hestra och Burseryds socknar.

Kommunens uppfattning är att den givits en speciell roll genom att det i testamentet framgår:

- "Sammankallande till första sammanträdet är den från Södra Hestra (idag kommunen) utsedda ledamoten".
- Kommunen utser två av styrelsen ledamöter
- Kommunen skall utse alla synepersoner
- Revisorer skall utses av kommunen
- Kommunen skall bestämma ersättningen till synepersonerna

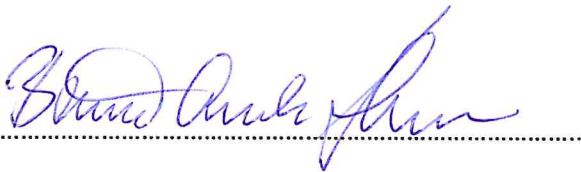
Mot denna bakgrund är det kommunens uppfattning att en av de två ledamöter i styrelsen som kommunen utser också skall vara ordförande i styrelsen.

För att säkerställa att styrelseordförande skulle komma från de av kommunen föreslagna beslutade kommunens Valberedning 221128 att Bengt-Anders Johansson (M) skulle nomineras till ordförande och Alf Mårtensson (MiG) nomineras till ledamot enligt bilaga 46 till Valberedningens protokoll.

221201 gjordes dessutom en politisk överenskommelse mellan 8 partier representerade i Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun där man hänvisade till Valberedningens förslag enligt ovan. Detta konfirmerades av Kommunfullmäktige 221215.

Vid första styrelsemötet 230112 med Stiftelsen Davidsonska Donationen för denna mandatperiod valdes den av Hushållningssällskapet föreslagna ledamoten Göran Johansson till ordförande på förslag från Alf Mårtensson. Alf Mårtensson bröt därmed den i kommunen gjorda överenskommelsen och besluten. Undertecknade reserverade mig då till förmån för de i kommunen gjorda besluten och överenskommelse samt meddelade att jag inkommer med en skriftlig reservation.

Eftersom förutsättningarna för min kandidatur därmed saknades valde jag att meddela att jag lämnar uppdraget i styrelsen med omedelbar verkan och lämnade styrelsemötet.

Bengt-Anders Johansson

Ordförande i Stiftelsen Davidsonska Donationen 2015 - 2018

Ks §8

Dnr: KS.2022.209

Förändrad planerings- och uppföljningsprocess**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslaget till nytt årshjul för planering och uppföljning, vilket bland annat innebär att planeringsdirektivet antas av kommunfullmäktige en gång per år i oktober, att gälla från och med 1 februari 2023, samt att utifrån förändrat årshjul, inte anta en Utblick 2024-2028. Detta omhändertas istället inom arbetet med Omvärldsanalysen.

Ärendebeskrivning

Den 19 oktober beslutade kommunstyrelsens allmänna utskott (Ksau §54) att uppdra till kommundirektören att ta fram förslag till ny planerings- och uppföljningsprocess med följande inriktning:

- Att allmänna utskottet också utgör budgetutskott.
- Att införas från och med 1 februari 2023.
- Att under våren tillskapas ett gemensamt möte med presidierna för nämnder och bolag, förvaltningschefer och Vd:ar för att diskutera omvärlds- och inriktningsfrågor.
- Att planeringsdirektivet antas av kommunfullmäktige i oktober, en gång per år.
- Att beredning av planeringsdirektiv till kommunfullmäktige genomförs av budgetutskottet.

Som ett första steg mot denna målsättning har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram ett nytt årshjul för planering och uppföljning. Inriktningarna att planeringsdirektivet antas av kommunfullmäktige i oktober och att hålla ett möte för att diskutera omvärlds- och inriktningsfrågor under våren har varit styrande i det nya årshjulets upplägg.

De förändringar som föreslås i förhållande till nuvarande årshjul är:

- Planeringsdirektivet behandlas av kommunfullmäktige en gång per år i oktober istället för två gånger, i maj och november.
- Beredning inför antagande av planeringsdirektiv görs i kommunstyrelsens allmänna utskott i augusti/september.
- Nämnderna antar sina planeringsdirektiv en gång per år i november istället för två gånger, i juni och december.
- Planeringsdagarna i februari och mars plockas bort. Istället anordnas en planeringskonferens i maj månad där nämndernas och bolagens presidier, förvaltningschefer, Vd:ar och berörda tjänstepersoner deltar för presentation och diskussion av omvärlds- och inriktningsfrågor.
- Nämnddialogerna flyttas från september till mars och inriktas mot uppföljning av föregående års verksamhet med möjlighet att diskutera omhändertagande av nytt planeringsdirektiv.
- Utblickarna, kommunens omvärldsbevakande planeringsdokument, antas inte längre politiskt. Istället omhändertas förvaltningarnas arbete utifrån omvärldsanalysen i respektive planeringsdirektiv under rubriken omvärldsbevakning.

Förändringar av berörda styrdokument med anledning av nytt årshjul kommer att hanteras inom ramen för uppdraget att utvärdera kommunens styrmodell med fokus på ökad kvalitet.

Ks §8 (forts.)

I kommunstyrelsens reglemente anges i dag, bland annat, att allmänna utskottet bereder ärenden till kommunstyrelsen och tar beslut enligt upprättad delegationsordning i frågor som rör mål och budget, bokslut och uppföljning samt ekonomisk förvaltning (kommunstyrelsens reglemente §§3 och 4). Med anledning av detta anser förvaltningen att allmänna utskottet utgör budgetutskott och föreslår därför inga ändringar för att uppnå den inriktningen i uppdraget.

Beslutsunderlag

Förslag på nytt årshjul för planering och uppföljning daterad den 22 november 2022

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 22 november 2022

Kommunstyrelsens allmänna utskott den 29 november 2022, §61

Yrkande

Anton Sjödel (M) med instämmande av Fredrik Sveningsson (L), Ylva Samuelsson (S), Kenneth Magnusson (C) och Charlotte Ström (WeP): Bifall till förslaget.

Ruth Johannesson (MiG): Att ärendet återremitteras till kommunstyrelsens allmänna utskott för att följas upp tillsammans med revisionens granskning av kommunens budgetprocess.

Curt Vang (MiG): Att på kommunfullmäktige i maj månad ha en punkt på dagordningen som lyfter nämndernas uppföljning.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Ruth Johannessons (MiG) återremissyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:

JA-röst för att ärendet ska avgöras idag.

NEJ-röst för Ruth Johannessons (MiG) återremissyrkande.

OmröstningsresultatJa-röst

Marie Johansson (S)
Ylva Samuelsson (S)
Evangelos Varsamis (S)
Anton Sjödel (M)
Jonas Ericson (M)
Maria Gullberg Lorentsson (M)
Sandy Lind (WeP)
Charlotte Ström (WeP)
Kenneth Magnusson (C)
Fredrik Sveningsson (L)
Stefan Nylén (SD)
Peter Gustavsson (SD)

Nej-röst

Ruth Johannesson (MiG)
Lise-Lotte Jonasson (MiG)
Curt Vang (MiG)

Omröstningen utfaller med 12 JA-röster och 3 NEJ-röster. Därmed har kommunstyrelsen beslutat att ärendet ska avgöras idag.

Ks §8 (forts.)

Ordföranden ställer proposition på allmänna utskottets förslag och Curt Vangs (MiG) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt allmänna utskottets förslag.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:
JA-röst för allmänna utskottets förslag.
NEJ-röst för Curt Vangs (MiG) yrkande.

Omröstningsresultat

Ja-röst

Marie Johansson (S)
Ylva Samuelsson (S)
Evangelos Varsamis (S)
Anton Sjödel (M)
Jonas Ericson (M)
Maria Gullberg Lorentsson (M)
Sandy Lind (WeP)
Charlotte Ström (WeP)
Kenneth Magnusson (C)
Fredrik Sveningsson (L)

Nej-röst

Ruth Johannesson (MiG)
Lise-Lotte Jonasson (MiG)
Curt Vang (MiG)
Stefan Nylén (SD)
Peter Gustavsson (SD)

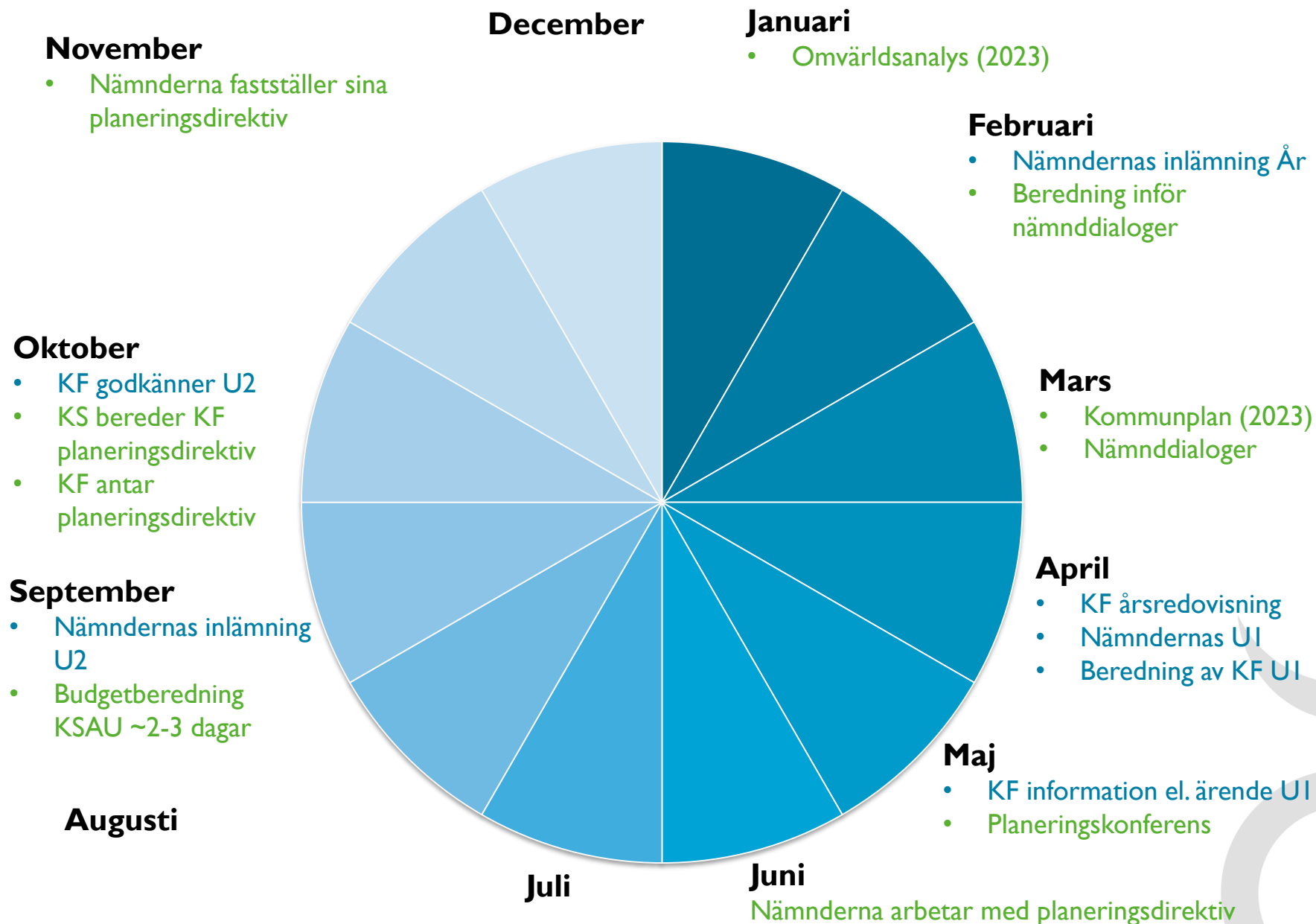
Omröstningen utfaller med 10 JA-röster och 5 NEJ-röster.. Därmed har kommunstyrelsen beslutat enligt allmänna utskottets liggande förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

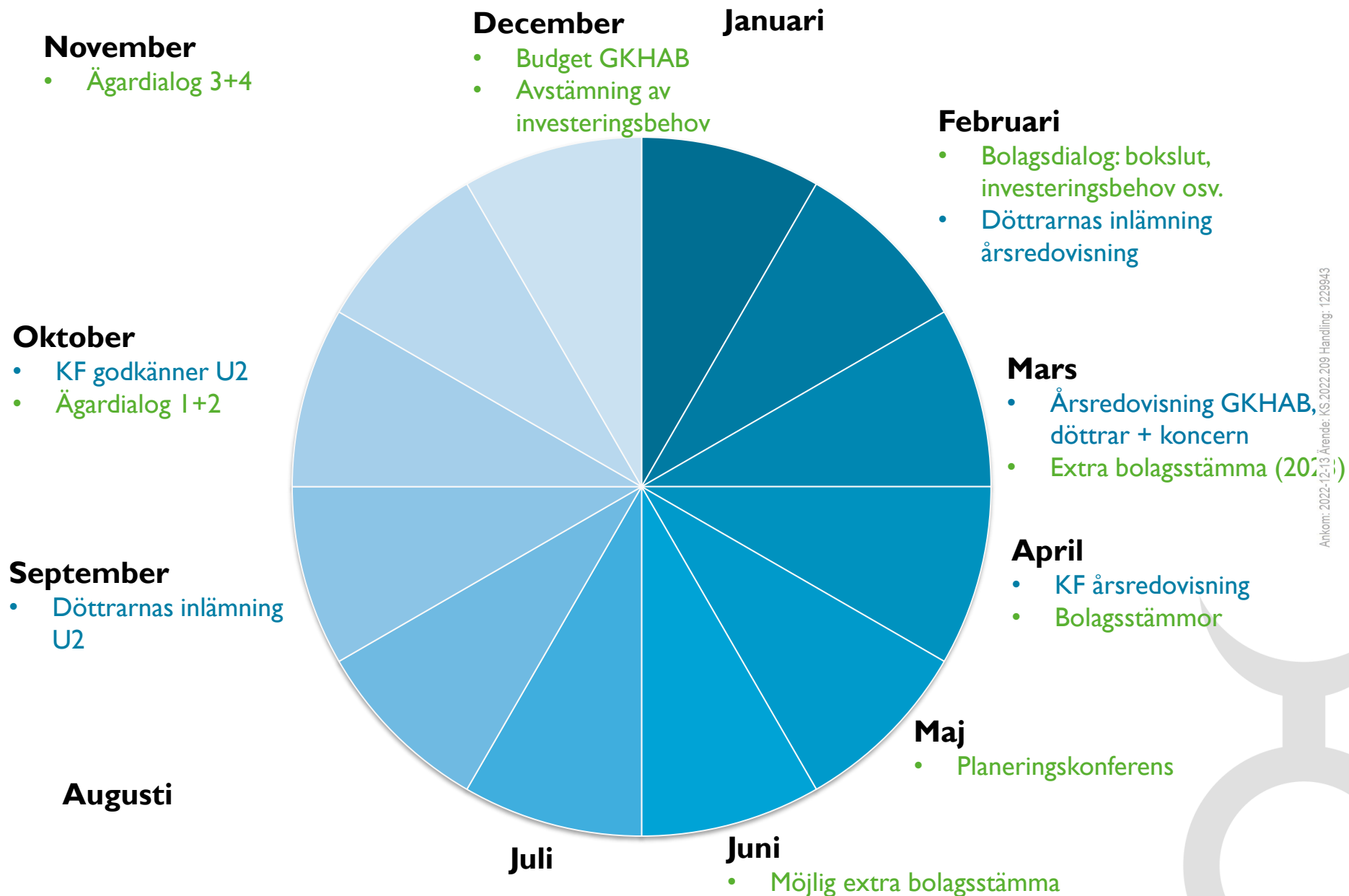
Planering och uppföljning 2023 – förslag på ny process

Blå – Uppföljning
Grön – Planering

Planering och uppföljning 2023 – förslag på ny process bolag

Blå – Uppföljning
Grön – Planering

Ks §328

Dnr: KS.2022.181

Omvärldsanalys**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna omvärldsanalys 2023-2033.

Ärendebeskrivning

Arbetet med en ny omvärldsanalys för Gislaveds kommun har påbörjats. En omvärldsanalys tas fram vart fjärde år och används som underlag till bland annat utblick och planeringsdirektiv.

Omvärldsanalysen är ett verktyg i planeringen av den kommunala verksamheten och syftar till att beskriva de trender som finns globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Utgångspunkten i omvärldsanalysen är hur dessa trender påverkar kommunens organisation och bolag samt Gislaveds kommun som geografisk plats.

I omvärldsanalysen har totalt sju övergripande områden identifierats där tydliga lokala utmaningar finns de kommande åren. I slutet av varje område finns det frågor att reflektera över. Syftet med frågorna är att agera stöd i analysen av hur trenderna och utmaningarna kommer påverka verksamheternas arbete framåt.

Omvärldsanalysen ska antas i kommunfullmäktige. Den bereds även genom en workshop i kommunstyrelsens allmänna utskott, där synpunkter och reflektioner hämtas in. I processen för framtagandet av omvärldsanalys har även kommundirektörens ledningsgrupp involverats samt flertalet tjänstepersoner, både verksamhetsnära och strategiska.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 22 november 2022
Omvärldsanalys 2023-2033, daterad 22 november 2022
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 29 november 2022, §63

Yrkanden

Marie Johansson (S): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Omvärldsanalys

Gislaveds kommun

2023–2033

Innehållsförteckning

Vad är en omvärldsanalys och hur används den?	4
Frågor hjälper verksamheterna att reflektera över utmaningarna.....	4
Revidering av dokumentet görs efter två år	4
Samhällsekonomiska störningar och kompetensförsörjning	5
Störningar i världsekonomin innebär utmaningar	5
Kommunens ekonomiska möjligheter kommer stramas åt	6
Hushållen och företagen påverkas också negativt.....	6
Den förändrade demografin kommer påverka kommunen som plats och som organisation	7
En betydande andel av arbetskraften finns inom tillverkningsindustrin	8
Framtida kompetensförsörjning på den lokala arbetsmarknaden	9
Framtida kompetensförsörjning i kommunens organisation och verksamheter	10
Nya tankesätt krävs för att möta rekryteringsbehovet inom den kommunala organisationen	11
Andra sårbarhetsfaktorer i arbetsmarknadsstrukturen	13
Kommunen har en relativt liten branschbredd.....	13
Utbildningsnivån är låg i kommunen	14
Familjeägda företag står inför generationsväxling.....	15
Platsens attraktivitet	17
Arbetsmarknaden kan inte självant vända befolkningsutvecklingen	17
Förändrade nationella bosättningsmönster innebär nya möjligheter	18
Kommunen behöver öka sin boendeattraktivitet	19
Kommunen behöver stärka sin anslutning till närliggande arbetsmarknadsregioner	22
Kommunen behöver bemöta de förändrade förutsättningarna för service på landsbygden	24
Digitalisering och automatisering.....	25
Förändringar i samhället genom teknikutveckling.....	25
Verksamhetsutveckling med hjälp av digitala verktyg	26
Behovet från boende, besökare och näringsliv bör styra den digitala utvecklingen	26
Digitalt utanförskap och polarisering	27
Ökat behov av säkerhet.....	27

Ökad polarisering och utsatthet	29
Segregationens utveckling	29
Ekonomisk utsatthet	31
Hälsa	33
Ökad ohälsa och minskad rörelse bland barn och unga	33
Ohälsan ökar också bland resten av befolkningen – men stora könsskillnader finns	34
Att klara skolan är en förutsättning för goda livsvillkor	36
Social trygghet och tillit.....	37
Den upplevda tryggheten i samhället.....	37
Mellanmänsklig tillit är viktigt i landsbygdskommuner	40
Tillit och förtroende till offentliga verksamheter	41
Stärkt förtroende genom leverans av service samt rättssäkra processer och beslut	41
Riskfaktorer kopplade till minskad rättssäkerhet.....	43
En hållbar samhällsomvandling.....	44
Utsläppsminskningar krävs för att nå globala mål.....	44
En omvandling från linjär till cirkulär ekonomi.....	45
Klimatförändringarnas konsekvenser för kommunens beredskap och samhällsutveckling.....	46
Förändrad nederbörd påverkar vår vattenförsörjning	47
Infrastruktur och byggnader kommer behöva anpassas.....	47
En stark lokal livsmedelsproduktion stärker krisberedskapen och näringslivet.....	48
Ett ökat energibehov på agendan lång tid framöver.....	49
Omställningen till hållbart resande kräver insatser av kommunen.....	50
Samverkan i komplexa samhällsutmaningar.....	52
Samverkan en möjlighet vid både kriser och långsiktigt arbete	52
Generella framgångsfaktorer och fällor vid samverkan	53
Referenser.....	54

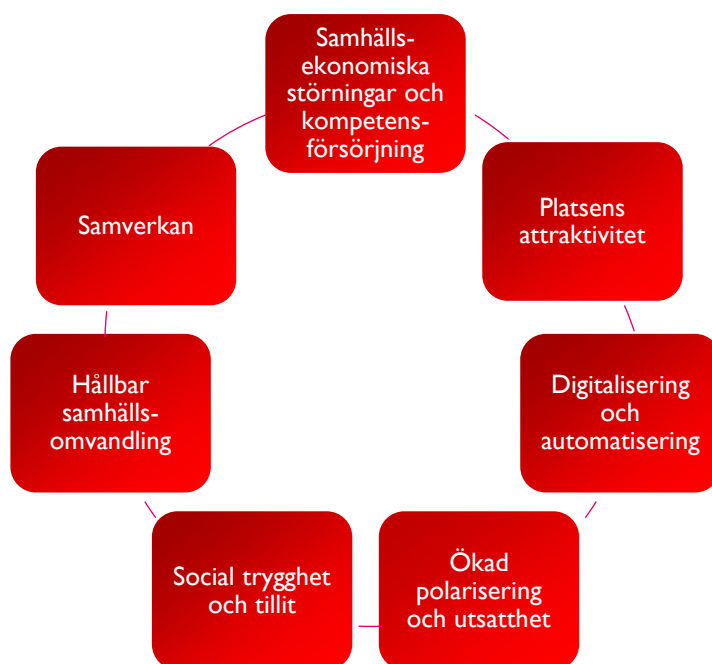
Foto: Mostphotos

Vad är en omvärldsanalys och hur används den?

Nedanstående omvärldsanalys är ett verktyg i planeringen av den kommunala verksamheten och syftar till att beskriva de trender som finns globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Utgångspunkten i själva analysen är hur dessa trender påverkar kommunens organisation och bolag samt Gislaveds kommun som geografisk plats.

I analysen har totalt sju övergripande områden identifierats där tydliga utmaningar finns de kommande 10 åren. Dessa sammanfattas i figur 1 nedan.

Figur 1: Omvärldsanalysens sju övergripande områden

Frågor hjälper verksamheterna att reflektera över utmaningarna

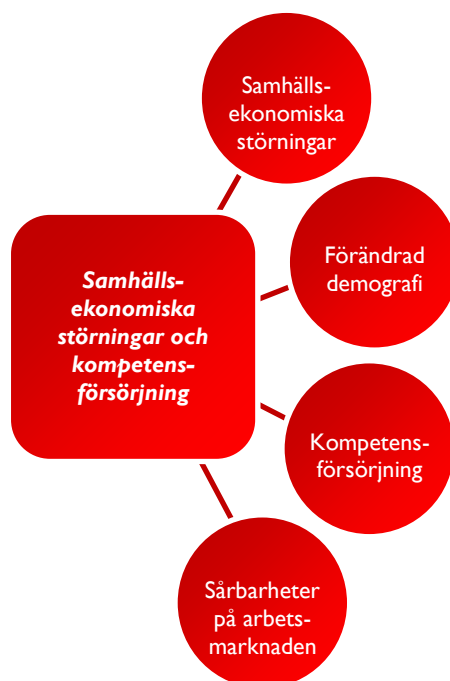
I slutet av varje kapitel finns det frågor att reflektera över för de verksamheter som ska planera sin verksamhet framåt. Syftet med frågorna är att agera stöd i analysen av hur trenderna och utmaningarna påverkar verksamheterna. I arbetet med planering i relation till omvärldsanalysen är det viktigt att kontinuerligt och på ett djupgående sätt jobba med själva analysen av verksamhetens roll i kommunens utveckling.

Revidering av dokumentet görs efter två år

En omvärldsanalys bör hållas levande eftersom omvärlden förändras i allt snabbare takt. Därför ska en översyn av trenderna genomföras två år efter dess antagande.

Samhällsekonomiska störningar och kompetensförsörjning

Störningar i världsekonomin, de demografiska förändringarna och svårigheter med kompetensförsörjning kommer utgöra stora utmaningar framöver. Utmaningarna gäller både för kommunen och de kommunala bolagen men också de företag som är verksamma inom kommunens gränser. Bakom dessa stora utmaningar finns dessutom strukturella sårbarheter på arbetsmarknaden som riskerar att minska motståndskraften mot kriser och bidra till försämrad återhämtning efter lågkonjunkturer.

Störningar i världsekonomin innebär utmaningar

De senaste åren har inneburit stora samhälleliga påfrestningar i och med att Covid-19 svept över världen, där både samhället och den kommunala organisationen varit tvungna att anpassa sig efter rådande läge. När pandemin nu klingar av har nästa kris tagit vid, där Rysslands invasionskrig av Ukraina påverkat den europeiska ekonomin negativt med markant ökade råvaru- och energipriser.

Samtidigt har pandemins inbromsning inneburit en stark global varu- efterfrågan, vilket i sin tur skapat flaskhalsar i produktionsleden i den globala handeln. Parallellt har stora krisåtgärder riktat mot pandemin kombinerats med expansiv penning- och finanspolitik, där låga räntor varit regel snarare än undantag de senaste åren.

Detta har resulterat i att inflationen tagit fart i många europeiska och amerikanska ekonomier, där den beräknas nå den högsta nivån på 30 år. För att hantera inflationen höjs räntorna, vilket i sin tur kyler ned ekonomin. Både inflationen och räntorna kommer att påverka ekonomin i stort, där köpkraften för hushåll urholkas, företagens marginaler försämras och de ekonomiska förutsättningarna för kommunkoncernen utmanas.

Tidsaspekten för de störningar som noteras på världsmarknaden är svåra att bedöma, men troligtvis är det på kort sikt i relation till omvärlds- analysens övergripande tidshorisont på tio år. Det är dock möjligt att effekterna av den ekonomiska nedgången finns kvar på längre sikt.

Kommunens ekonomiska möjligheter kommer stramas åt

Pandemin innebar en förbättrad ekonomi för många kommuner, dels på grund av generella tillskott från statlig nivå, dels på grund av en starkare återhämtning i ekonomin än förväntat. De goda resultaten ska därför ses som tillfälliga.¹

Med en hög inflation och höjda räntor förändras kommunens spelplan ekonomiskt till det värre. Prisbasbeloppet höjs i takt med att inflationen stiger, vilket ökar de kommunala bidrag som styrs av beloppet. SKR pekar också på ökade pensionskostnader på grund av förändringar i pensionsavtalet. De försämrade ekonomiska förutsättningarna gäller också nya investeringar, vilket gör att den totala investeringstakten bland kommuner och kommunala bolag förväntas minska de kommande åren.²

Även de specifika verksamheterna kommer få prisökningar, framför allt på grund av ökade kostnader för energi och livsmedel. Detta kan på kort sikt påverka förmågan att bedriva samma verksamhet som innan inflationen tog fart, vilket kan ha en negativ påverkan på möjligheten att på ett ändamålsenligt sätt uppfylla det ansvar de innehar.

Hushållen och företagen påverkas också negativt

De nya ekonomiska förutsättningarna kommer också påverka den lokala arbetsmarknaden, där hushållen möjligheter till konsumtion påverkas negativt. Höjda producent- och konsumentpriser kommer uppta en större del av invånarnas inkomst, samtidigt som förändrade energipriser gör att boendekostnaderna kommer öka i kommunen.

För företagen innebär höjda råvaru- och energipriser att deras marginaler och livskraftighet utmanas. Många företag kommer behöva anpassa sina verksamheter utefter nya ekonomiska förutsättningar, vilket påverkar kommunens samhällsekonomi negativt.

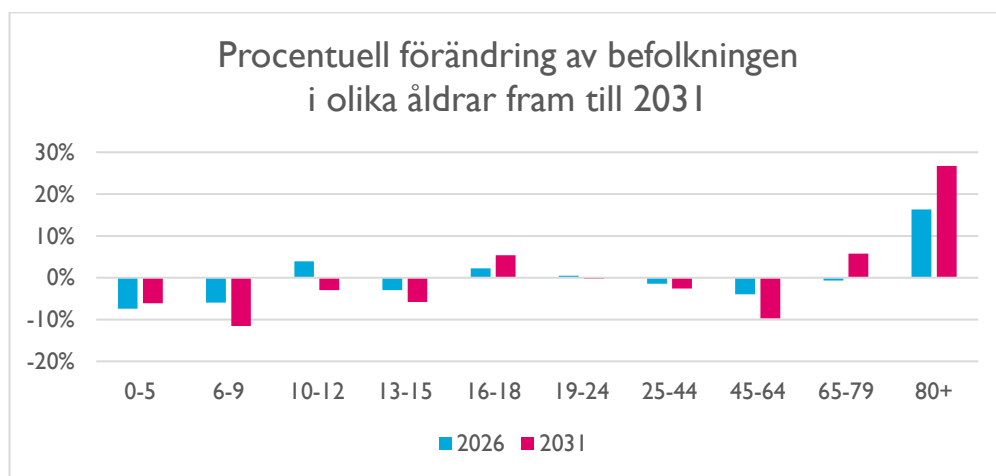
¹ SKR (2022)

² SKR (2022)

Den förändrade demografin kommer påverka kommunen som plats och som organisation

De nya ekonomiska förutsättningarna ska också ställas i relation till vad som händer med befolkningsstrukturen. De demografiska förändringarna har länge lyfts fram som den mest akuta utmaningen för många kommuner i Sverige. Detta gäller särskilt landsbygdskommuner likt Gislaved där befolkningen minskar i arbetsför ålder samtidigt den ökar i äldre åldrar.³ I figur 2 nedan visas hur kommunens olika åldersgrupper kommer förändras fram till 2031, där en tydlig ökning av antalet invånare över 80 år förutspås.

Figur 2: Procentuell förändring av befolkningen i olika åldrar fram till 2031

Källa: Statisticon (2022)

Befolkningens sammansättning framöver kommer påverka både den kommunala ekonomin och den lokala arbetsmarknaden. Med ett minskande antal i yrkesverksam ålder minskar intäkterna från skattemedel, samtidigt som den ökande andelen i åldrar utanför arbetsmarknaden påverkar efterfrågan på välfärdstjänster som skola, särskilda bostäder, barnomsorg och äldreomsorg.

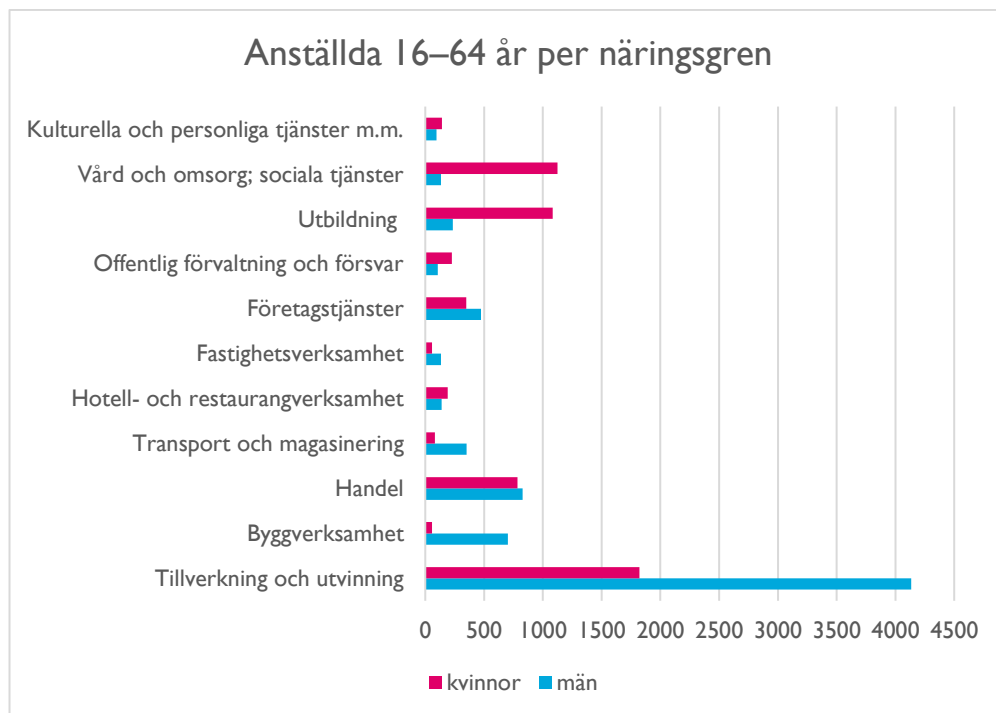
Både för kommunen och den lokala arbetsmarknaden i stort kommer det också innebära att det blir svårare att hitta rätt kompetens till tjänster, vilket hämmar tillväxten i den ekonomiska utvecklingen och försämrar kommunens möjligheter att bedriva ändamålsenlig service.

³ SOU (2017:1), se även SOU (2020:8)

En betydande andel av arbetskraften finns inom tillverkningsindustrin

För närvarande arbetar den största andelen av arbetskraften i Gislaveds kommun inom tillverkning och utvinning, vilket visas i figur 3 nedan. Detta gäller för både män och kvinnor. För kvinnor är andelen anställda inom vård och omsorg samt utbildning högt samtidigt som det är vanligare med handel och byggverksamhet för män.

Figur 3: Antal sysselsatta inom olika näringslivsgrenar

Källa: SCB (2022a)

Den totala andelen förvärvsarbetare i kommunen är högre än genomsnittet i riket och har varit det en längre period. I jämförelse med länet placerar sig Gislaveds kommun på en sjundeplats vad det gäller förvärvsfrekvens. År 2020 var totalt 82% av befolkningen förvärvsarbetande.⁴ Förvärvsfrekvensen är dock lägre i vissa specifika grupper, däribland utrikesfödda. I många fall finns där ett glapp mellan den enskilde och företagets kompetenskrav i dessa fall. Detta leder till obalanser på arbetsmarknaden där utbudet av arbetskraft inte motsvarar företagets kompetensbehov.

⁴ SCB (2022)

Framtida kompetensförsörjning på den lokala arbetsmarknaden

Kompetensförsörjningen bland företag i Gislaveds kommun kommer att påverkas av de förändrade demografiska förutsättningarna. De analyser som genomförts av bland annat Arbetsförmedlingen⁵ och Tillväxtverket⁶ visar på en brist på rätt kompetens framöver, där en tydlig obalans i arbetsmarknads-matchningen identifieras.

I Jönköpings län som helhet finns matchningsproblem inom flera branscher. Tydligast är det inom tillverkningsindustrin, där antalet nyexaminerade med gymnasial industriutbildning sjunkit under flera år. Samtidigt kommer en större andel uppnå pensionsålder, vilket skapar ett växande underskott av kompetent arbetskraft. Utvecklingen anses oroande eftersom bristen redan idag är påtaglig. I hela länet kommer det 2035 saknas 3 400 personer med industriutbildning på gymnasial nivå,⁷ vilket tyder på att tillverkningsindustrin i Gislaveds kommun kommer ha ännu svårare att rekrytera framöver.

Inom industrin finns även en obalans gällande högskoleutbildade ingenjörer. På länsnivå är bristen inte alarmerande, eftersom de som tidigare varit gymnasieingenjörer ersatts av mer välutbildade civil- och högskoleingenjörer.⁸ I Gislaveds kommun är problemen dock större, då det generellt är svårare att rekrytera till den lokala arbetsmarknaden. Detta förstärks av den låga inflyttningen i yngre åldrar och relativt låga utbildningsnivån i befolkningen. Högskoleutbildade ingenjörer kommer därför att vara en bristvara i kommunen även framöver. Även ingenjörer eller kompetens riktat mot it och system förväntas vara en bristvara fortsatt.

Även inom byggbranschen tydliggörs en brist på kompetent personal framöver. Detta föräns av det ökande byggandet och större investeringar i lokaler som genomförts i Sverige de senaste åren. Givet det osäkra marknadsläget internationellt ska dock detta tolkas med försiktighet, eftersom antalet byggnationsprojekt kan komma att minska med ökande räntor och materialkostnader. Den nuvarande bristen gäller både ingenjörer inom byggnadsteknik och byggt utbildade på gymnasial nivå.

Ovanstående branscher är inte uteslutande utan många fler kommer ha svårigheter med kompetensförsörjningen framöver. Kommunens rådighet över företagens kompetensförsörjning är liten, men det som kan göras handlar om att skapa förutsättningar för att människor kan utbilda sig inom bristyrken samt att människor ska välja en anställning inom Gislaveds kommuns gränser. Det sistnämnda diskuteras vidare i nästa kapitel.

⁵ Arbetsförmedlingen (2022)

⁶ Tillväxtverket (2019)

⁷ Tillväxtverket (2019)

⁸ Tillväxtverket (2019)

Framtida kompetensförsörjning i kommunens organisation och verksamheter

Flera av kommunens verksamheter kommer ha brist på kompetens de kommande åren, oavsett konjunkturers svängningar. Detta gäller hela den kommunala förvaltningen, där de flesta verksamheter kommer att påverkas. Mest pressande är att de demografiska förändringarna bidrar till ett stort underskott inom vård- och omsorg.

Den stora bristen på kompetens inom vård- och omsorg beror på flera faktorer, dels examineras inte tillräckligt många för att möta det ökade behovet med en åldrande befolkning, dels kommer en växande andel av de anställda upp i pensionsålder och försvinner därför från arbetskraften. Detta innebär att antalet inom yrket kommer att sjunka de kommande åren, vilket förvärrar en redan rådande brist på kompetens. Även konkurrensen med andra kommuner, där det också råder brist, gör det svårare för landsbygdskommuner så som Gislaveds kommun att möta kompetensbehovet. Störst påverkan bedöms detta ha inom äldreomsorgen, men även målgruppen inom LSS och funktionshinder bedöms växa, vilket också påverkar de kommunala åtagandena.

Om den kommunala organisationen inte lyckas möta det kompetensbehov som väntas kan kvaliteten på den vård och omsorg som bedrivs påverkas negativt. Detta ökar också risken för en minskad patientsäkerhet med fler allvarliga incidenter i verksamheterna.

Bristen på kompetens inom vård- och omsorg innefattar de med gymnasieutbildning inom området, till exempel undersköterskor, men också de med högskoleutbildning, till exempel sjuksköterskor.⁹ Dessutom bidrar en rad reformer på nationell nivå till att mer avancerad vård kommer utföras inom den kommunala regionen, vilket ställer ytterligare krav på högre och mer specialiserad kompetens bland anställda.¹⁰

Även om vård- och omsorg utgör den mest akuta bristen på personal finns ytterligare verksamheter som kommer uppleva svårigheter med att rekrytera. Inom utbildningsväsendet fortsätter det vara svårare att rekrytera legitimerade lärare inom vissa ämnen. Även inom kultur- och fritidsområdet finns svårigheter att rekrytera, vilket kan påverka möjligheten för invånare att ta del av aktiviteter som finns inom den kommunala servicen.

⁹ Tillväxtverket (2019)

¹⁰ Gislaveds kommun (2022a)

Samma gäller bland annat systemvetare, tekniker, byggnadsingenjörer, samhällsplanerare, bistånds-, miljö- och tillsynshandläggare samt andra tjänster där kommunen konkurrerar med privata verksamheter om kompetensen. Även andra kommuner och regioner riskerar att bli konkurrenter när kompetensen minskar i antal. Detta riskerar att leda till långa ledtider för myndighetsutövning och samhällsutvecklingsprojekt, begränsad service gentemot invånare samt en ökad arbetsbelastning för de anställda i kommunen.

Den offentliga servicen i de mindre orterna riskerar särskilt att påverkas negativt av de demografiska förändringarna. Det är idag svårt och det kommer bli ännu svårare att rekrytera till offentliga verksamheter i mindre orter, särskilt vad det gäller bristyrken. Detta riskerar att försämra kvaliteten och bidra till att det inte längre är möjligt att bedriva den typ av service som efterfrågas. Detta gäller särskilt orterna som inte i tillräckligt hög grad trafikeras av kollektivtrafik. För att kunna få fler att arbeta i de mindre orterna krävs att det är enkelt att ta sig dit, annars kommer de som arbetar inom bristyrken välja andra orter att arbeta på.

Nya tankesätt krävs för att möta rekryteringsbehovet inom den kommunala organisationen

Kompetensutmaningen kommer inte att kunna lösas endast med hjälp av rekrytering. Kommunen kommer behöva hitta nya vägar för att förbättra kompetensen och möta framtidens behov.

Att kommunen utgör en attraktiv arbetsgivare är en grundförutsättning för att kompetensförsörjningen ska fungera. I detta ingår ett strategiskt arbete med karriär- och kompetensutveckling hos befintlig personal¹¹ samt att lyfta fram fördelarna med att vara anställd inom kommunen. Även ett systematiskt förebyggande arbete mot sjukskrivningar är viktigt. Detta bidrar till en bra arbetsmiljö, vilket i sin tur föranleder färre sjukskrivningar och kortare tid för återgång till arbete efter en sjukskrivning.¹²

¹¹ SKR (2020)

¹² SKR (2020)

En annan viktig del i att stärka kompetensförsörjningen är att ifrågasätta gamla normer och arbetssätt som finns i organisationen. Att nyttja kompetensen på rätt sätt, där varje individ bidrar med den högst möjliga nytta, kan ge mer i kompetensförsörjning än en nyanställd individ. Att kontinuerligt se över hur arbetet bedrivs, vem som bedriver det och hur den samlade kompetensen kan användas på ett mer effektivt sätt är viktigt för att maximera den erfarenhet och kunskap som finns inom organisationen. Det är i detta viktigt att diskutera kompetens, inte yrken, inom de verksamheter som berörs.¹³

Det kommer även krävas att de som står längre ifrån arbetsmarknaden ges möjlighet att arbeta inom olika verksamheter i kommunen. Olika insatser för att möjliggöra detta kan innebära språkutbildning, praktik och andra former av erfarenhet- och kontaktskapande åtgärder.

Stor förhoppning ställs även på tekniska lösningar för att minska behovet av kompetens i framtiden. Det är viktigt att tekniken används som ett stöd i verksamheten snarare än för implementeringen av teknikens skull. Detta innebär kontinuerlig analys av var teknik kan göra nytta för verksamheten. I detta vägs också distansarbete in. Ges möjlighet till att arbeta på annan plats, om det är möjligt utifrån anställningens syfte, kan det bidra till att rekryteringen sker ur ett större geografiskt område.

¹³ SKR (2018)

Andra sårbarhetsfaktorer i arbetsmarknadsstrukturen

Även om kompetensförsörjningen och de stora störningarna i ekonomin som nämndes ovan är de mest akuta frågorna för kommunen och lokala företag så finns andra sårbarhetsfaktorer på den lokala arbetsmarknaden. Många av dessa är strukturella fel som funnits en längre tid och som kan komma att försämra möjligheterna att motstå en framtida kris, förlänga återhämtningen efter lågkonjunkturer samt hindra ytterligare tillväxt i kommunen.

Kommunen har en relativt liten branschbredd

En risk finns i näringslivets struktur, även kallat branschbredd, vilket beskriver hur många olika branscher som är aktiva inom kommunen. Gislaveds kommun har, som figur 3 visade ovan, en stor andel av de aktiva företagen inom tillverkning och utvinning. Ett diversifierat näringsliv ökar möjligheten till sysselsättning och spelar stor roll för utveckling, tillväxt och attraktivitet. Det ger dessutom motståndskraft i kriser, där inte hela arbetsmarknaden står och faller baserat på utgången i en viss bransch.

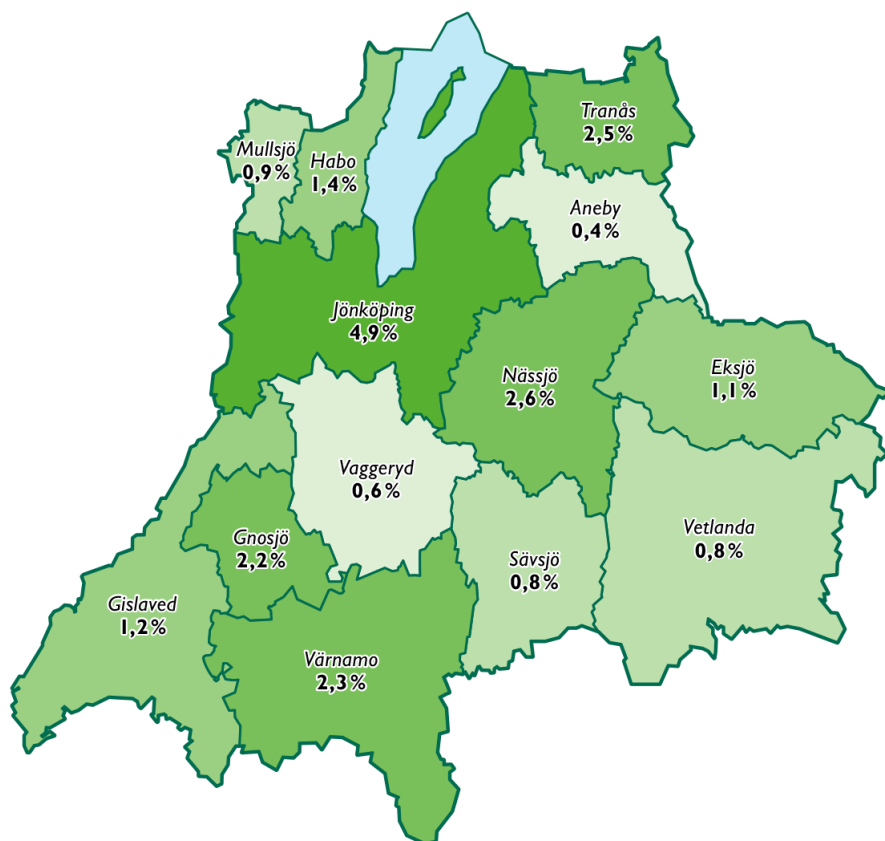
Gislaveds kommun har den tredje högsta branschbredden i länet, sett till antalet företag med olika näringsgrensindelning.¹⁴ Detta är bra i relation till andra kommuner i länet, där sårbarheten får anses vara mindre i Gislaveds kommun. Däremot är branschbredden inte särskilt stor i relation till andra kommuner i riket och det är tydligt att kommunen är del av en industrikoncentrerad region.

Även mängden kunskapsintensiva näringar är viktiga för att attrahera högutbildad kompetens och därigenom bredda näringslivet. I Gislaveds kommun är andelen sysselsatta inom kunskapsintensiva näringar¹⁵ låg med endast 1,2%, vilket visas i figur 4 nedan. Med kunskapsintensiva näringar menas branscher där innovation, tekniska tjänster och produktutveckling bidrar till att kunskapsinnehållet i varor och tjänster ökar. Det finns en sårbarhet i att endast vara underleverantör och beroende av order från globala företag i konkurrens med världens låglöneländer, där mer kunskapsintensiva branscher stärker näringslivet och minskar sårbarheten på den lokala arbetsmarknaden.

¹⁴ Region Jönköpings län (2022) tittar på ett antal branscher på siffrertal 5 i SNI. Se deras rapport för utförligare information.

¹⁵ Region Jönköpings län (2022)

Figur 4: Andelen sysselsatta i kunskapsintensiva näringar av de med arbetsplats i kommunen

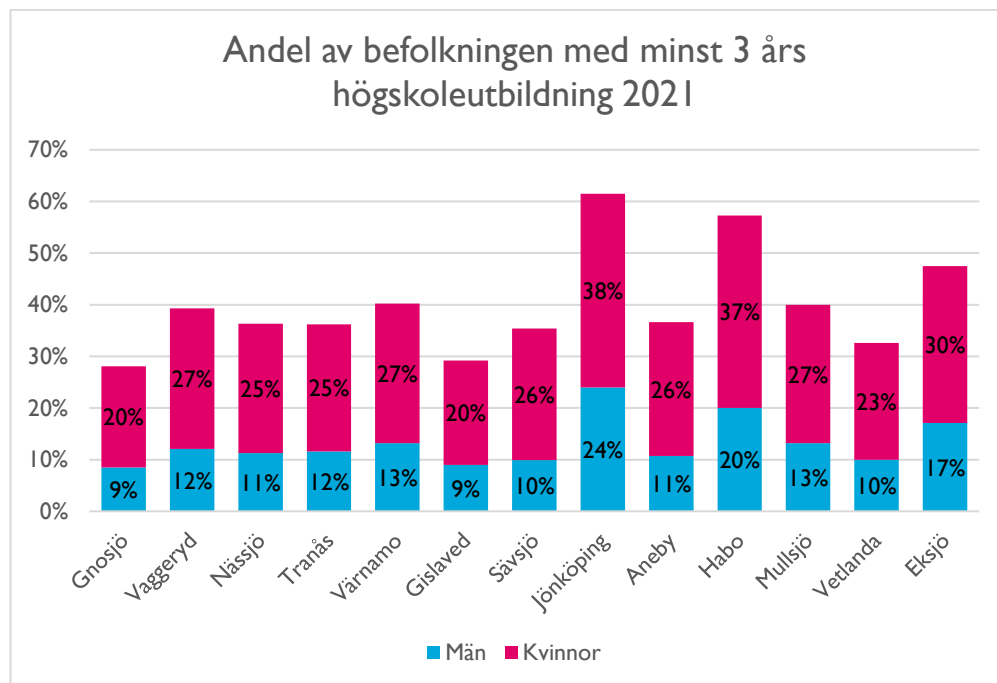
Källa: Region Jönköpings län (2022)

Aneby	0,4%	Eksjö	1,1%	Tranås	2,5%
Vaggeryd	0,6%	Gislaved	1,2%	Nässjö	2,6%
Sävsjö	0,8%	Habo	1,4%	Jönköping	4,9%
Vetlanda	0,8%	Gnosjö	2,2%		
Mullsjö	0,9%	Värnamo	2,3%		

Utbildningsnivån är låg i kommunen

En ytterligare riskfaktor är det faktum att kommunens invånare har en låg formell utbildningsnivå. Arbetskraftens utbildningsnivå speglar i stort kommunens näringslivsstruktur, där det under lång tid endast krävts en gymnasieexamen för att få arbete. För att kunna få en större branschbredd, ett mer kunskapsintensivt näringsliv samt tillräcklig kompetens till både privata och offentliga aktörer i kommunen krävs fler invånare med högskoleutbildning, särskilt vad det gäller de kompetenser där det råder konstaterad brist. Utbildningsnivån bland länets kommuner visas i figur 5 nedan.

Figur 5: Andel av befolkningen med minst 3 års högskoleutbildning 2021

Källa: Region Jönköpings län (2022)

Inom FA-region Värnamo, vilket är en funktionell arbetsmarknadsregion som omfattar Gislaved, Gnosjö och Värnamo, har färre yrkesverksamma tillräcklig utbildning sett till sin anställning än både riket och FA-region Jönköping.¹⁶ Runt 17% av alla anställningar har egentligen för låg formell utbildning för den tjänst de innehar, jämfört med 13% i riket, vilket tyder på att utbildad arbetskraft är mycket svår att tillgå i arbetsmarknadsområdet.

Många företag står inför en generationsväxling

Medelåldern för företagsledare i Gislaveds kommun är hög, precis som det är i både riket och i Jönköpings län som helhet. Detta anses medföra risker med vad som händer med företagen när deras ägare eller företagsledare inte längre vill eller orkar driva verksamheten vidare.

Inom tillverkningsindustrin är 63% av de aktiva företagarna, det vill säga de som är registrerade ägare i olika bolagsformer, över 50 år. Detta visar att en generationsväxling är på väg de kommande 10–20 åren som också riskerar att minska antalet aktiva företag i kommunen och hämma den ekonomiska utvecklingen. Eftersom tillverkningsindustrin är stark i kommunen skulle effekten av misslyckade generationsväxlingar vara påtaglig.

Generationsväxlingar sker oftast inom en sluten krets och få företagare diskuterar eventuella möjligheter med någon annan än de inom familjen.¹⁷

¹⁶ Region Jönköpings län (2022)

¹⁷ Företagarna (2017)

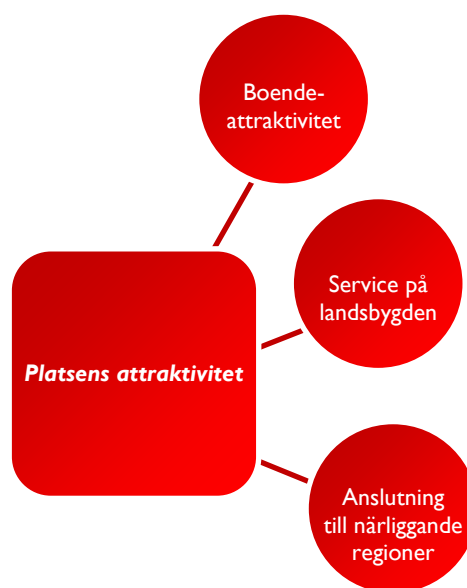
Det är självklart så att kommunen saknar rådighet att styra över generationsväxlingar eller ägarstrukturer i näringslivet, men som ofta finns möjlighet att skapa förutsättningar för nya tankesätt och lösningar. Rådgivning, stöd och kommunikation är vanliga insatser riktat mot företag som har ägare eller företagsledning som närmar sig pensionsålder.

Frågor

- Vilka är era största utmaningar inom kompetensförsörjning och vilka konsekvenser kan detta antas innebära för verksamheten?
- Hur kan ni höja er attraktivitet som arbetsgivare och därigenom förbättra kompetensförsörjningen?
- Vilka insatser kan göras för att höja kompetens på befintlig personal eller underkvalificerade sökande till vakanta platser?
- Hur kan arbetet med automatisering minska kompetensbehovet och vad krävs för att detta ska implementeras?
- Ser ni eventuella utmaningar med att bedriva service i olika delar av kommunen och hur påverkar det er förmåga att leverera de tjänster som ni ansvarar för?

Platsens attraktivitet

Ovanstående kapitel pekade på att kommunens förmåga att behålla och attrahera kompetens, företag och kapital är avgörande för möjligheten att erbjuda de tjänster och den service som den kommunala organisationen ansvarar för. Detta gäller särskilt i ljuset av de demografiska förändringar som väntar med en åldrande befolkning. Genom att göra kommunen en attraktiv plats för *boende, besökare och näringsliv* skapas förutsättningar för kommunen att bidra med den service som förväntas.

Arbetsmarknaden kan inte självant vända befolkningsutvecklingen

Kommunens befolkningsutveckling har historiskt styrts av två faktorer; *arbetsmarknaden* och *migrationen*. Vid en högkonjunktur eller i samband med hög invandring påverkas kommunens flyttnetto (vilket är de som flyttat in minus de som flyttat ut) positivt. Vid motsatta förhållandet, det vill säga lågkonjunktur eller låg invandring, påverkas flyttnettot negativt och befolkningen minskar.

Sett till 2000-talet är det ovanligt med positiva flyttnetton för Gislaveds kommun. Sedan 2002 har positiva flyttnetton endast uppmätts under 5 år, varav tre år präglades av den stora invandring som inträffade under 2015–2017. Om migration tas bort som komponent, det vill säga att endast inrikes flyttar tas med, har Gislaved haft ett negativt flyttnetto alla år utom ett sedan 2001. Det inrikes flyttnettot brukar användas som mått på hur attraktiv en bostadsort anses vara.

En stark lokal tillväxt på arbetsmarknad har troligtvis en förmildrande effekt på det negativa flyttnettot, men ökar inte antalet inrikes inflyttningar tillräckligt för att skapa ett positivt inrikes flyttnetto. En slutsats av detta är att arbetsmarknaden själv inte förmår att vända befolkningsutvecklingen, utan det krävs ytterligare attraktivitetsfaktorer för att öka inflyttningen och öka Gislaveds attraktivitet som bostadsort.

Precis som många liknande landsbygdskommuner är det i synnerhet unga människor som lämnar kommunen. Sannolikheten att flytta från kommunen är som högst mellan 20–29 år för att sedan kontinuerligt sjunka med

åldern.¹⁸ För att motverka en sådan trend är det av särskild vikt att attrahera nya invånare i familjebildande åldrar. Att strategiskt arbeta att locka hemvändare samt nya invånare, i syfte att stärka skatteunderlaget och öka antalet invånare i åldersgrupper med hög förvärvsfrekvens, blir därför strategiskt viktigt för kommunen.

Förändrade nationella bosättningsmönster innebär nya möjligheter

På nationell nivå har nya bosättningsmönster identifierats i och med pandemin. Under decenniet innan pandemin, det vill säga perioden 2009–2019, var det storstadsregionerna samt de större städerna med omkringliggande kommuner som framför allt lockade nya invånare. Mönstret var särskilt tydligt i inledningen av decenniet. De senaste åren har dock en ny trend visat sig, där storstadsregionerna tappat i attraktivitet. Istället noteras stigande trender i flyttnettot för landsbygdskommuner, mindre städer och deras närliggande pendlingskommuner samt lågpendlingskommuner nära större städer. Det innebär att det finns tecken på att storstadsregionerna tappar i boendeattraktivitet, till förmån för boende i mindre bostadsorter.¹⁹

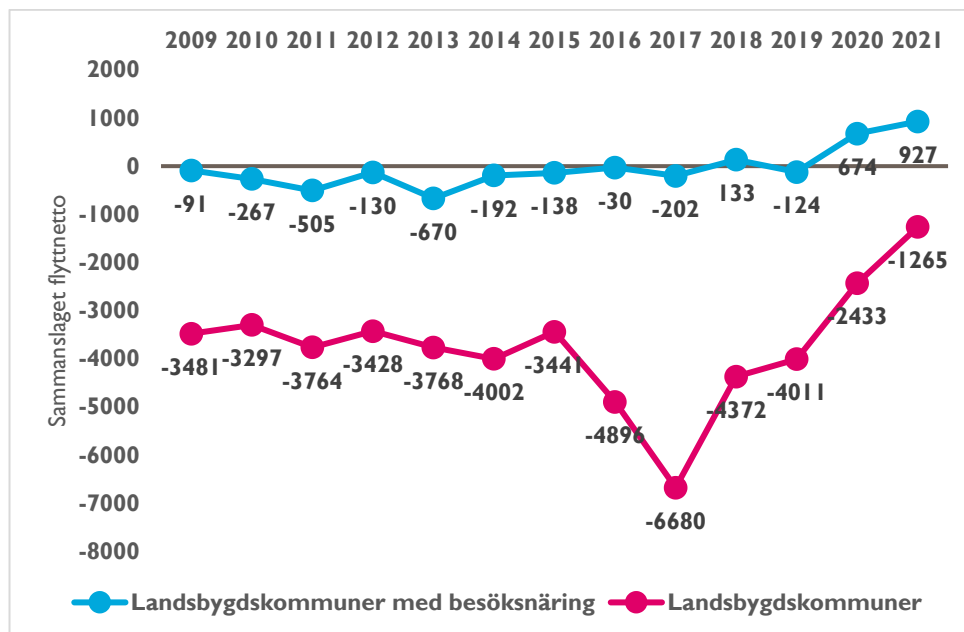
En viktig distinktion noteras mellan landsbygdskommuner med eller utan betydande turismnäring,²⁰ där de senare generellt har bättre flyttnetton än vanliga landsbygdskommuner. De totala flyttnettona för respektive grupp visas i figur 6 nedan. Även om Gislaveds kommun inte kategoriseras som ”betydande besöksnäring” i Swecos analys finns en utvecklad turism och besöksnäring i kommunen och i närområdet som tyder på en outnyttjad potential i detta fall.

¹⁸ Gislaveds kommun (2021)

¹⁹ Sweco (2021)

²⁰ Enligt Swecos definition är här Gislaved inte en ”betydande besöksnäring”. Definitionen är att en landsbygdskommun måste ha minst två kriterier för besöksnäring, dvs. antal gästnätter eller omsättning inom detaljhandel/hotell/restaurang i förhållande till invånarantalet.

Figur 6: Flyttnetton i landsbygds kommuner och landsbygdskommuner med betydande besöksnäring

Källa: Sweco (2021)

De bakomliggande orsakerna till den förstärkta trenden kan spåras till förändringar i människors boendepreferenser under pandemin, där många vill bo större till rimligare priser men ändå känna en relativ närhet till större städer. Även möjligheten till distansarbete har påverkat trenden. Detta anses gynna kommuner där det finns möjlighet att lätt ta sig in till arbetsplatsen om det behövs och där sysselsättningen präglas av yrken med hög andel som kan arbeta hemma.

Det nya bosättningsmönster som beskrivits ovan har inte påverkat Gislaveds kommuns flyttnetto. Kommunen har långt till större städer och har många yrken där distansarbete är svårt eller omöjligt. Dock finns möjlighet att utnyttja de förändrade boendepreferenserna i befolkningen till viss del och på så sätt locka nya invånare till kommunen.

Kommunen behöver öka sin boendeattraktivitet

För att ta del av de nya bosättningsmönstren som beskrivits ovan krävs det att kommunen arbetar med sin boendeattraktivitet. Tabell 1 nedan visar att det är en högre andel av de boende i kommunen som svarat ganska eller mycket dåligt på vad de tycker om kommunen som plats att bo på i jämförelse med kommuner i länet och riket. Det är även färre som skulle rekommendera andra att flytta till kommunen än genomsnittet för länet och riket. Även om enkätundersökningar ska tolkas med försiktighet, särskilt då de i detta fall endast ger en ögonblicksbild, tyder resultatet på att insatser krävs för att öka boendeattraktiviteten.

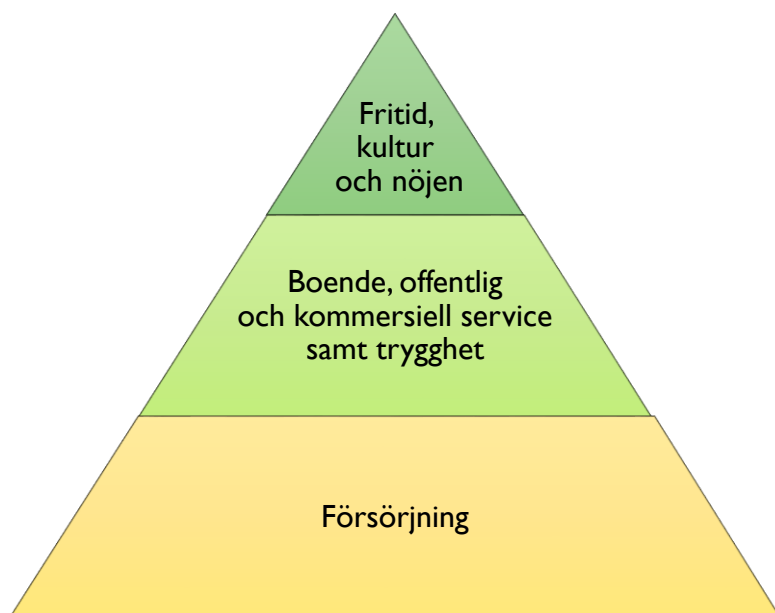
Tabell 1: SCB:s medborgarenkät 2021

Andel som svarat:	Gislaveds kommun	Länet	Riket
"Ganska dåligt" eller "mycket dåligt" på vad de tycker om kommunen som en plats att bo och leva på	15% ($\pm 4,3$)	7% ($\pm 2,0$)	8% ($\pm 0,5$)
"Inte alls" eller "endast till viss del" att de kan rekommendera andra att flytta till kommunen	62% ($\pm 5,6$)	37% ($\pm 3,7$)	38% ($\pm 0,9$)

Källa: SCB (2021)

I figur 7 nedan presenteras delar av Tillväxtanalys modell (2014) för lokal boendeattraktivitet. Den beskriver vad som styr beslutsfattandet gällande att flytta och vart man flyttar. Modellen består av tre nivåer som utgör viktiga aspekter i ett flyttbeslut. De tre nivåerna ska ses i en rangordning från botten till toppen, där nivåerna under måste vara uppfyllda innan nästkommande nivå ska komma i fråga.

Figur 7: Delar av Tillväxtanalys modell för boendeattraktivitet

Källa: Tillväxtanalys (2014)

Den första nivån är *behov*, vilket är de faktorer som gör att man överhuvudtaget överväger en flytt. Oavsett vilken målgrupp som åsyftas är en grundläggande förutsättning för boendeattraktivitet möjlighet till arbete.²¹ För att människor ska välja att flytta krävs i regel att de har ett arbete på eller i närheten av den nya bostadsorten. Gislaveds kommun har en relativt god tillgång till arbete framöver, vilket beskrivs under det inledande kapitlet

²¹ Tillväxtanalys (2014)

om kompetensförsörjning ovan. Samtidigt belyser föregående avsnitt att Gislaveds kommuns arbetsmarknad inte självant kan vända det negativa flyttnettot i kommunen, utan kommunen måste arbeta med de aspekter som existerar på de två andra nivåerna.

Den andra nivån är *krav*, vilket beskriver faktorer som inte anses vara förhandlingsbara utan bör vara uppfyllda för att en plats skall vara attraktiv. Detta är bland annat upplevd trygghet i samhället samt god kvalitet på offentlig och kommersiell service. Kvaliteten på de tjänster som kommunen levererar i sina grunduppdrag måste anses vara hög för att personer ska se Gislaveds kommun som ett reellt alternativ att flytta till.

För Gislaveds kommun bedöms särskilt kvaliteten på skolor och den upplevda tryggheten i samhället vara viktiga beståndsdelar att arbeta med, då både skolresultat och trygghetsmätningar visar resultat under det nationella genomsnittet.²² Dessa två faktorer är dessutom av särskild vikt för barnfamiljer. Det ska också finnas bra och enkel tillgång till bostäder så att kommunen är attraktiv för de som ingår i de nya bosättningsmönster som identifierats nationellt.

Ett ytterligare perspektiv som berör den andra nivån är att arbeta med hur kommunen upplevs både bland nuvarande invånare och de som är bosatta i andra kommuner. Gislaveds kommun ska upplevas som ”nära,” vilket innebär att det ska kännas nära till olika samhällsfunktioner, sociala sammanhang och natur. Detta innebär också att kommunen ska vara enkel och tydlig i sin service gentemot näringsliv, boende och besökare.

Den tredje och sista nivån är *preferenser*, vilket beskriver de delar som kanske inte är nödvändiga för beslut om flytt till en viss ort. Däremot har de möjlighet att gynna kommunen i konkurrens med andra områden om en flytt ska genomföras. I Gislaveds kommun, med sin landsbygdsprofil, är naturupplevelser och turismmöjligheter särskilt relevanta att marknadsföra. Detta stärks av landsbygdskommunerna med betydande besöksnäring haft en positiv utveckling i flyttnettot de senaste åren. Likaså är det utbredda föreningslivet och kulturella utbudet i kommunen en konkurrensfördel i jämförelse med andra landsbygdskommuner.

²² Gislaveds kommun (2022b)

Kommunen behöver stärka sin anslutning till närliggande arbetsmarknadsregioner

Gislaveds kommun, tillsammans med Värnamo och Gnosjö, bildar en så kallad funktionell arbetsmarknadsregion. Med detta menas ett område där man både kan bo och pendla i hela regionen.²³ Det är också till dessa kommuner flest arbetspendlar från och till i relation till Gislaveds kommun.

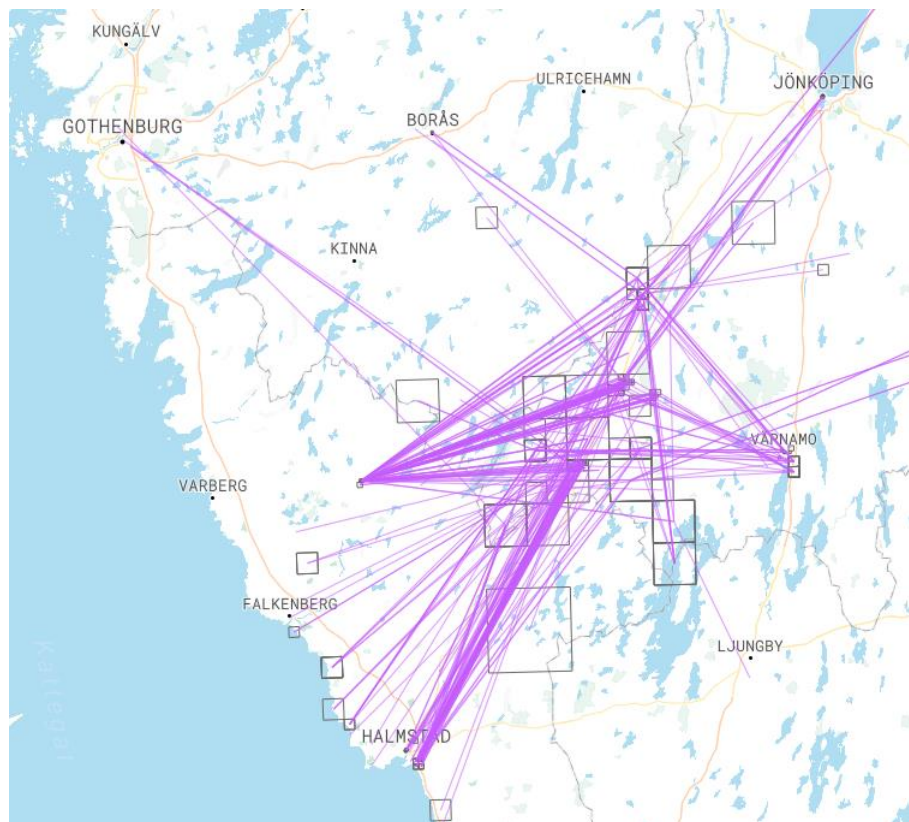
Kommunen befinner sig geografiskt i närheten till flera stora, kunskaps- och exportcentrala funktionella arbetsmarknadsregioner, däribland Göteborg, Borås, Jönköping och Halmstad. Att anslutas till dessa arbetsmarknadsregioner är av särskild vikt på grund av deras koppling till globala värdekedjor genom hamnar och flygplatser samt att de utgör kunskapscentrum genom universitet och annan forskning och utveckling. De större städerna har dessutom större kultur- och nöjesutbud än Gislaveds kommun.

En tydligare anslutning innebär att det är enklare för invånare, kompetens, kapital och kunskap att röra sig mellan de olika arbetsmarknadsregionerna och att det finns en naturlig koppling mellan områdena.

Kommunens geografi med flera tätorter utspridda över en stor yta innebär också att det råder olika förutsättningar gällande vilken arbetsmarknadsregion som respektive tätort har starkast förutsättningar att stärka sin anslutning till. I kommunens norra delar, inklusive Gislaved och Anderstorp, är det tydligast koppling till Jönköping och Borås arbetsmarknadsregioner. I söder är kopplingen till Halmstad mest aktuell. Detta tydliggörs i figur 8 nedan, där resvanorna mellan orterna presenteras.

²³ Tillväxtverket (2022)

Figur 8: Resvanor i kommunen

Karta: © 2022 Mapbox © OpenStreetMap

Om kommunen på ett bättre sätt kan kopplas till dessa arbetsmarknadsområden ökas också attraktiviteten i flera perspektiv. Näringslivet förbättrar sina logistiska förutsättningar och kompetensförsörjningen förenklas genom högre inpendling. Likaså kan nya relationer med företag i andra arbetsmarknadsregioner etableras, vilket skapar förbättrade förutsättningar för en mer integrerad marknad.

Även boendeattraktiviteten förbättras genom ökad närhet till större städer. Om det är enklare att röra sig mellan arbetsmarknadsregionerna kommer fler anse att Gislaveds kommun är en rimlig boendeort. Möjligheter till pendling är en central del av detta, där kommunikationer till centralorterna i de andra arbetsmarknadsregionerna spelar stor roll.

Även attraktiviteten för besökare ökar om det finns en tydlig anslutning till dessa orter. Gislaveds kommun har bra förutsättningar för en aktiv turism och om det är enkelt att åka från de stora transportnät som är kopplade till Göteborg, Jönköping och Halmstad är det enklare för turister att utnyttja det som kommunen har att erbjuda. I detta fall bör även kopplingen till Alvesta nämnas, eftersom det är en viktig knutpunkt för längre resor via järnväg. Det är därför viktigt att upprätthålla en god infrastruktur i relation till dessa orter.

Kommunen behöver bemöta de förändrade förutsättningarna för service på landsbygden

De demografiska förändringarna med fler äldre och färre i arbetsför ålder kommer vara särskilt påtaglig i de mindre orterna i kommunen. Detta medför svårigheter att upprätta och driva offentlig och kommersiell service på dessa platser. Vilken grad av service som existerar på landsbygden påverkar hur attraktivt det är att bo, arbeta och driva företag i kommunens tätorter.

En minskande befolkning samt förändrade konsumtionsmönster genom e-handel och digitalisering har inneburit minskade förutsättningar för traditionell kommersiell service på landsbygden. En sådan utveckling har pågått under ett antal år, där butiker, apotek och andra serviceinrättningar minskat sin närvaro i glesbebyggda delar av landet.²⁴

Det kommer bli svårare att upprätthålla kommersiell service i de mindre tätorterna, i vissa fall även Gislaveds tätort. Det som styr huruvida en ort har kommersiell service är svårt att påverka för kommunens organisation, då det i hög utsträckning beror på förändrade kundunderlag och ekonomisk bärkraft. Kommunen behöver därför ta dessa nya förutsättningar i beaktande vid samhällsplanering och utveckling av kommunens orter.

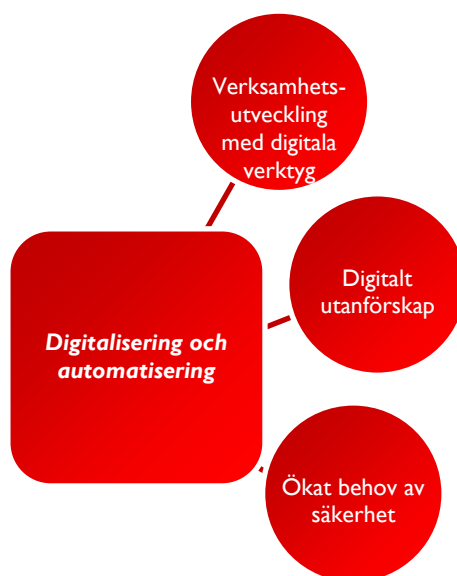
Frågor

- Vilka insatser i er verksamhet är viktiga för att stärka kommunens boendeattraktivitet?
- Hur påverkas ni av kommunens särskilda geografiska förutsättningar som beskrivits ovan?
- Hur kan er verksamhet stärka sin service gentemot boende, besökare och näringsliv?

²⁴ Tillväxtverket (2020)

Digitalisering och automatisering

Teknikutvecklingen påverkar företag, organisationer och individer i hela världen, inklusive Sverige och Gislaveds kommun. Framsteg inom bland annat it och artificiell intelligens förändrar vårt sätt att leva, arbeta och röra oss samt ger hopp om lösningar på flera stora utmaningar som mänskligheten står inför. Hur utvecklingen för dessa faktorer ser ut samt vilka möjligheter och utmaningar som finns i kommunen diskuteras nedan.

Förändringar i samhället genom teknikutveckling

Den allt snabbare teknikutvecklingen leder till omvälvande förändringar i samhället. Såväl arbetsmarknaden som välfärdstjänster kommer att påverkas på en rad olika sätt. Ny teknik bidrar inte bara till ett ökat välstånd utan förändrar också vårt sätt att leva och hur vi uppfattar vår omvärld, vilket tydliggörs av den ökade användningen av digitala tjänster. Stora förhoppningar ställs på att teknik i olika former ska bidra till lösningar för att hantera samhällsutmaningar som exempelvis en åldrande befolkning och klimatkris.²⁵

Även om möjligheterna är stora finns det samtidigt utmaningar med den pågående och alltmer accelererande teknikutvecklingen. De individer och organisationer som inte lyckas anpassa sig och förändra sig i takt med den tekniska utvecklingen kan drabbas hårt och hamna på efterkälken.

Mycket av teknikutvecklingen handlar om både automatisering och innovation, där möjligheter finns att effektivisera kommunens verksamheter. Digitaliseringen och framväxten av nya digitala verktyg och lösningar har successivt omformat processer, arbetsuppgifter och arbetssätt på arbetsplatser i hela världen under de senaste årtiondena. Utvecklingen har dessutom tagit ett stort språng framåt under pandemin som sannolikt kommer att ge eko långt in i framtiden. Pandemin har varit en tydlig drivkraft för förändring som tvingat företag och organisationer i hela världen att förändra sina arbetssätt i grunden.²⁶

²⁵ SKR (2021)

²⁶ Kommittén för teknologisk innovation & etik (2019)

Verksamhetsutveckling med hjälp av digitala verktyg

Digitalisering och automatisering är avgörande för att klara av att möta de ökade kraven på välfärden och är en del av lösningen för att hantera det faktum att kommunen kommer att ha svårt att rekrytera vissa personal-kategorier i framtiden. För att lyckas dra nytta av digitaliseringens effekter och vinster krävs resurser för att satsa på utveckling i dessa frågor.²⁷ Många gånger är nyttan stor på sikt, men inledningsvis resurskrävande.

Sveriges kommuner står i startgroparna för att börja använda data på nya sätt. Datadrivet beslutsfattande definieras som att använda fakta, mätvärden och data för handläggning av beslut som är i linje med mål, riktlinjer och styrdokument. Med it-verktyg som använder artificiell intelligens och machine learning går det att verkställa processer där användaren inte ens behöver mata in data – utan där din dator eller ditt system är tillräckligt smart för att själv veta vilken information du har användning av.

Arbetsmarknaden kommer att påverkas genom en tilltagande automatisering och robotisering av mänskliga arbetsuppgifter. Utvecklingen skyndas på av nya landvinningar inom artificiell intelligens som bland annat gör det möjligt för maskiner att lära sig av sin omgivning och att se, läsa, tolka och känna igen mönster i stora datamängder. Allt tyder på att vi bara har sett början på denna utveckling.²⁸

Behovet från boende, besökare och näringsliv bör styra den digitala utvecklingen

Den digitala mognaden hos befolkningen innebär också ökade förväntningar på att kommunen tillhandahåller moderna stöd och tjänster.²⁹ Kraven på att kommunen skapar nya kontaktytor där invånare samlat kan möta kommunens verksamheter och tjänster ökar, oavsett vilka interna resurser som berörs.

För att nå alla målgrupper är det viktigt att erbjuda olika sorters kanaler. Det är en ständig utmaning att förnya strukturerna och arbetssätten så att de speglar samhällsutvecklingen. En sådan förändring är det pågående skiftet från centralt styrda lösningar till behovsskapade lösningar byggda på standardiserade flexibla plattformar, som blir det nya normala.

En utmaning för kommunens verksamheter är att den digitala utvecklingen också skapar ett värde för boende, besökare och näringsliv. Det finns risk för att digitaliseringen används för att göra det lättare att nå ett internt verksamhetsmål men att invånarnas och kundernas fokus kommer i andra

²⁷ SKR (2021)

²⁸ Stiftelsen för strategisk forskning (2018)

²⁹ Kommittén för teknologisk innovation & etik (2019)

hand eller glöms bort. Då kan digitala tjänster eller rutiner i värsta fall göra mer skada än nytta.

Med låg kännedom om invånares och kunders behov finns även risk för att beslut om digitala lösningar fattas om saker av mindre betydelse och att tid och resurser därmed slösas bort. Att satsa på åtgärder som skapar mest nytta för kommunens invånare och kunder och med hjälp av digitaliseringen utveckla verksamheterna utan att de viktiga mellanmänniska mötena försvinner kommer vara av stor vikt för kommunen framöver.

Digitalt utanförskap och polarisering

Nya arbetssätt ställer ökade krav på hantering av demokratiska värden, transparens och likabehandling. Samtidigt växer även kraven på att kommunen inte enbart digitaliserar befintliga processer utan att även nya verksamhetsmodeller utvecklas där individen samlat kan möta kommunens verksamheter och tjänster. Det behöver finnas en medvetenhet om att ett digitalt utanförskap i samhället riskerar att skapa klyftor och gör vissa utsatta grupper än mer sårbara. Det är viktigt att tänka på att också använda enkla tekniska lösningar eller alternativa lösningar för att tillgodose olika gruppers behov. Grupper på arbetsmarknaden med låg digital kompetens riskerar att hamna utanför, med risk för ökad polarisering som följd.³⁰

Att ha en internetuppkoppling är centralt för att klara framtida välfärdsutmaningar, motverka digitalt utanförskap och ge förutsättningar för näringslivsutveckling både på landsbygden och i tätorterna.

Ökat behov av säkerhet

Hantering och användning av data blir alltmer komplex och viktigare ju fler saker vi kopplar upp. Det ställer bland annat krav på god styrning och kontroll, systematisk hantering av integritets- och säkerhetsfrågor liksom etiska överväganden. Molntjänster och förflyttning av data mellan olika verksamheter, oavsett om det är i en kommunal förvaltning eller över nationsgränser, gör att en verksamhet behöver ha kontroll och kunskap om var deras data befinner sig och lagras och vilka som har tillgång till dessa.³¹

³⁰ SKR (2021)

³¹ Göteborgs Universitet (2020)

Frågor

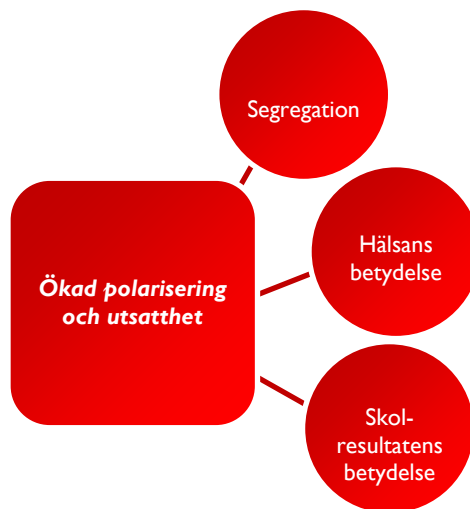
- Hur kan er verksamhet utvecklas med hjälp av digitala och automatiska lösningar?
- Hur tas behoven från invånare, besökaren näringsliv och civilsamhälle med i verksamhetens utvecklingsarbete?
- Hur kan problemet med digitalt utanförskap undvikas?
- Hur arbetar er verksamhet med att förebygga digital sårbarhet?

Ökad polarisering och utsatthet

Termen polarisering kan rymma olika dimensioner. Det kan handla om skilda åsikter på den politiska skalan eller skillnader i socioekonomiska villkor, vilket riskerar att leda till ett mer polariserat samhälle.³² Vi har traditionellt en låg grad av polarisering i Sverige, men nu ses tecken på ökat ideologiskt avstånd när det gäller frågor som rör mångkultur, identitet, globalisering och migration.

Sverige tillhör fortfarande de länder som har en relativt jämlik inkomstfördelning, men skillnaden mellan rika och fattiga växer.³³

Ökad polarisering och utsatthet riskerar att bidra till vikande tillit, ökad otrygghet, minskad social rörlighet och ökade spänningar mellan olika grupper. Nedan diskuteras ett antal faktorer som ökar risken för polarisering och skillnader i samhället.

Segregationens utveckling

Skillnader i hur vi bor beroende på vår ekonomiska standard har nationellt lyfts fram som en drivande faktor i segregationens utveckling. Kommunen har i flera strategier och planer pekat på vikten av en blandad bebyggelse där människor möts över de osynliga barriärer som skapas genom boendesegregation. Myndigheten Delegationen för segregation har genomfört en indelning av bostadsområden beroende på deras socioekonomiska status, där de utgår från hur många boende som har långvarigt bidragsmottagande eller långvarig arbetslöshet, hur stor andel som har låg ekonomisk standard och hur stor andel som endast har endast förgymnasial utbildning. Det finns totalt fem områdestyper:

³² SNS analys nr. 43 (2017)

³³ OECD (2017)

- Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden
- Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska
- Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar

Det är framför allt viktigt att följa andelen som bor i områdestyp 1 och områdestyp 2 över tid, då dessa områden har socioekonomiska utmaningar som tydligt korrelerar med försämrade uppväxt- och levnadsvillkor.³⁴ Utvecklingen för Gislaveds kommun visas i tabell 2 nedan.

Tabell 2: Socioekonomisk segregation i Gislaveds kommun

	2011	2013	2015	2017	2019	2020	Antal i befolkningen, per områdestyp 2020
Områdestyp 1 – Områden med stora socioekonomiska utmaningar	6,2%	6,4%	6,8%	6,8%	7%	6,9%	2 031
Områdestyp 2 – Områden med socioekonomiska utmaningar	3,6%	3,2%	3,6%	7,1%	7,2%	6,9%	2 053
Områdestyp 3 – Socioekonomiskt blandade områden	67,6%	67,9%	62,3%	59,1%	49,8%	45,2%	13 396
Områdestyp 4 – Områden med goda socioekonomiska förutsättningar	22,6%	22,5%	27,3%	26,9%	36,1%	41%	12 155
Områdestyp 5 – Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0

Källa: Delmos (2021)

Över tid har antalet och andelen boende i områden med socioekonomiska utmaningar ökat i kommunen. Detta beror på två faktorer, dels har fler flyttat in i området med stora socioekonomiska faktorer utan att socioekonomin förbättrats överlag, dels har vissa delar av våra tätorter klassificerats om från områdestyp 3 till områdestyp 2. Totalt bor nästan 4 100 personer i områden med socioekonomiska utmaningar.

Samtidigt har andelen som bor i områden med goda socioekonomiska områden ökat markant. Detta beror på att socioekonomin förbättrats på

³⁴ Delmos (2021)

landsbygden, där många områden klassificerats om från blandade områden till socioekonomiskt goda områden.³⁵

En tydligt drivande faktor i skillnaderna mellan socioekonomi är koncentrationen av olika upplåtelseformer i varje område. De områdena med i huvudsak villor har generellt högre socioekonomisk standard än de områdena med i huvudsak hyresrätter.

En annan dimension av segregation är den mellan utrikes och inrikes födda. I de flesta fall korrelerar den med den socioekonomiska segregationen i Gislaveds kommun, där områden med socioekonomiska utmaningar också har högre andel födda utomlands. I en enkätundersökning inom SFI ställdes bland annat frågan kring hur ofta de som läste kursen känner sig isolerad från det svenska samhället, vilket visas i tabell 3 nedan.

Tabell 3: Enkätundersökning till SFI Gislaveds kommun

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Antal svar
Hur ofta känner du dig isolerad från det svenska samhället?	45,16%	14,52%	32,26%	4,84%	3,23%	62

Källa: Invandrarindex (2021)

Resultatet visar på att det finns en andel utrikesfödda i kommunen som känner en viss isolering från det svenska samhället. Det är också runt 8% som känner sig mycket isolerade. Att inte känna sig delaktig i samhället är något som kan leda till ytterligare segregation i kommunen.

Ekonomisk utsatthet

Den ekonomiska tryggheten skapar ramarna för människors handlingsutrymme. Personer med låg ekonomisk standard lever i genomsnitt kortare och är oftare sjuka än de med hög ekonomisk standard. Svaga ekonomiska villkor kan dessutom påverka den sociala delaktigheten och möjligheten att påverka riktningen i sitt liv.³⁶

Kommunen har i relation till närliggande kommuner en hög andel barn som växer upp i hushåll med låg ekonomisk standard. Barn som växer upp under ekonomiskt utsatta förhållanden riskerar sämre fysisk och psykisk hälsa, sämre skolresultat och försämrade sociala relationer. Även ungdomskriminalitet, våld och arbetslöshet är högre bland barn som växt upp under sådana förhållanden. Alla dessa faktorer påverkar barnens möjligheter längre fram i livet.³⁷

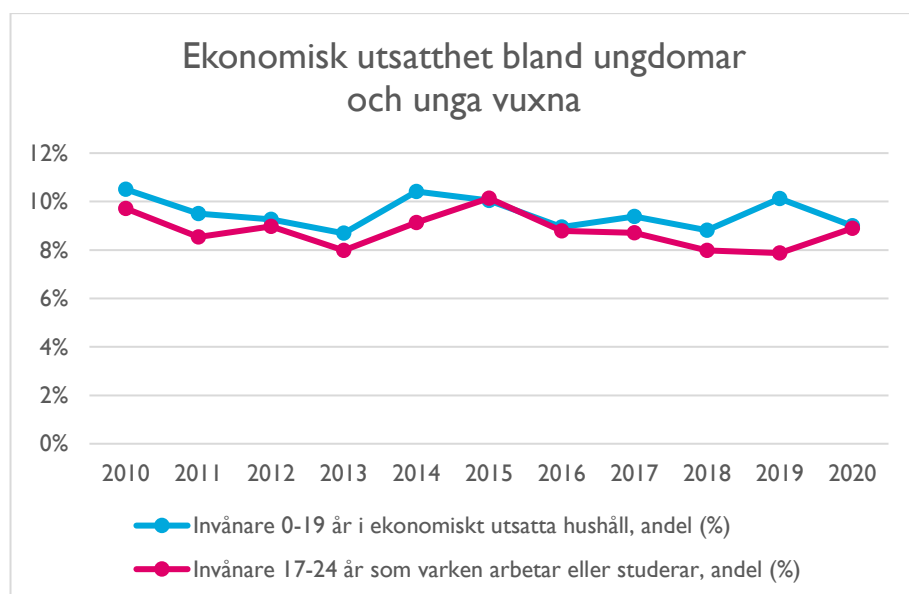
³⁵ Gislaveds kommun (2022)

³⁶ Gislaveds kommun (2022)

³⁷ Gislaveds kommun (2022)

Likaså har andelen ungdomar (17–24 år) som varken arbetar eller studerar legat stabilt runt 8–10 procent de senaste tio åren, vilket tydliggörs i figur 9 nedan. Att vara utanför arbetsmarknaden, framför allt i längre perioder, leder till betydligt sämre möjligheter att komma i arbete och därtill en ökad risk för ohälsa. Genom att studera unga som varken arbetar eller studerar ges möjlighet att följa en utsatt grupp som behöver stöd för att kunna vara självförsörjande. Nationellt har det visat sig att unga som varken arbetar eller studerar i större utsträckning har funktionsvariationer eller lider av psykisk ohälsa. Det är även så att de som står utanför arbetsmarknaden och utbildningsväsendet på detta sätt är en stor samhälls-ekonomisk kostnad, där det minskar den ekonomiska utveckling som skapar välmående och tillväxt i kommunen.³⁸

Figur 9: Ekonomisk utsatthet bland ungdomar och unga vuxna

Källa: Kolada (2022)

Vad det gäller andra grupper på arbetsmarknaden är arbetslösheten högre bland utrikesfödda, särskilt vad det gäller kvinnor födda utanför Europa. Arbetslösheten för kvinnor som är födda i ett annat land har inte minskat i samma utsträckning som andra grupper trots en gynnsam utveckling på arbetsmarknaden efter pandemin. Även utrikes födda ungdomar har vissa svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

³⁸ Nordström Skans, O. (2004), SOU 2018

Hälsa

En god hälsa är viktigt både för individen och ur ett samhällsperspektiv. Det finns på gruppnivå ett starkt samband mellan social position och hälsa. Överlag utvecklas hälsan i Sverige i en positiv riktning. Dock ökar skillnaderna mellan olika gruppers hälsa. En av de viktigaste faktorerna för människors hälsa är utbildningsnivå. Andra avgörande faktorer för hälsan är bland annat uppväxtvillkor, yrke, ekonomisk situation och boendemiljö. Hälsan är generellt sämre i särskilt utsatta grupper och inte sällan bidrar diskriminering till den upplevda sämre hälsan hos dessa grupper.³⁹

Ökad ohälsa och minskad rörelse bland barn och unga

Under en längre tid har en nedåtgående trend varit tydlig när det kommer till hälsan hos barn och unga i Sverige. Sedan mitten av 80-talet har andelen unga med återkommande psykiska problem fördubblats och idag uppger hälften av alla femtonåringar att de har dessa besvär. Samtidigt är andelen barn och unga med övervikt och fetma dubbelt så hög idag än i början av 90-talet. Detta är mycket tack vare ökat stillasittande och minskad fysisk aktivitet. Det är viktigt att skapa miljöer som bjuder in till rörelse och samt att uppmuntra barn och unga att använda aktiva transporter såsom cykel till skolan.⁴⁰ Forskning visar att övervikt och fetma påverkar den fysiska och psykiska hälsan negativt och riskerar att kvarstå i vuxen ålder.⁴¹

Även lokalt i Gislaveds kommun syns stora skillnader mellan unga killar och tjejer i uppskattad självkänsla, vilket visas i figur 10 nedan. Dessa skillnader syns även när killar och tjejer får uppskatta sin upplevda hälsa, där tjejers skattar sin hälsa lägre.⁴²

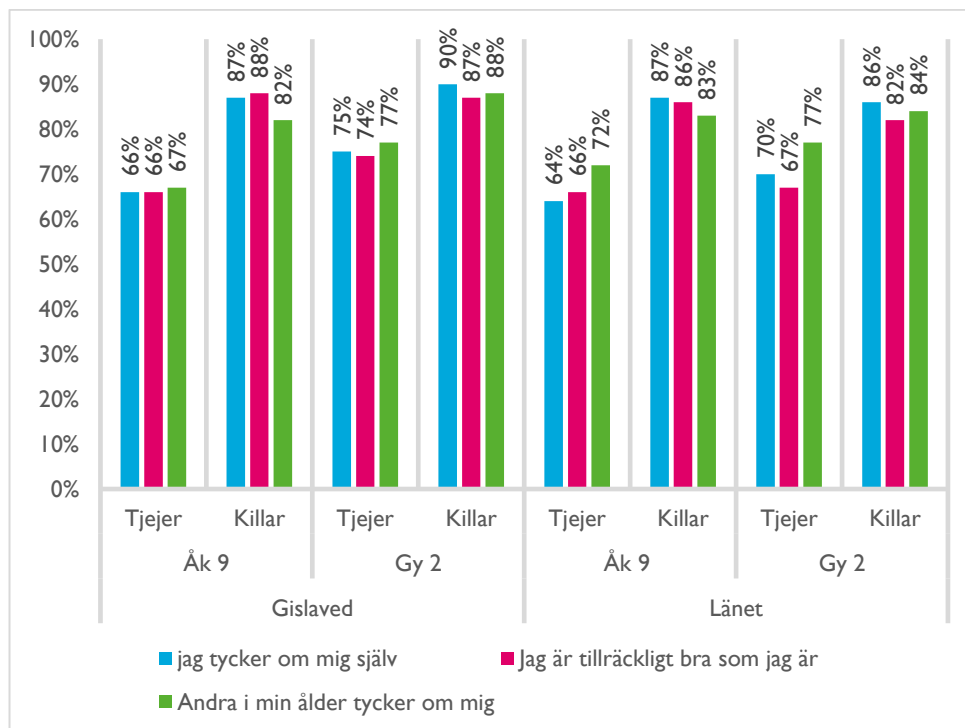
³⁹ Folkhälsomyndigheten (2019)

⁴⁰ Folkhälsomyndigheten (2021)

⁴¹ Folkhälsomyndigheten (2018)

⁴² Region Jönköpings län (2021)

Figur 10: Självkänsla bland ungdomar i kommunen

Källa: Region Jönköpings län (2021)

Ohälsan ökar också bland resten av befolkningen – men stora könsskillnader finns

Den ovan beskrivna ohälsan bland barn och unga riskerar att ligga till grund för ohälsa i vuxenlivet,⁴³ vilket gör det viktigt att arbeta med förebyggande folkhälsoarbete.

En stor andel svenskar rapporterar att de är stillasittande huvuddelen av dagen. Stillasittandet och bristen på fysisk aktivitet påverkar vårt välbefinnande och hur vi klarar oss i arbetslivet både i dag och i framtiden. Pandemin har ytterligare förvärrat situationen. Svenska studier som bygger på självrapportering visar att stillasittandet har ökat, vardagsrörelsen har minskat och motionstillfällena har blivit färre.⁴⁴

Den psykiska ohälsan har också ökat och är idag den främsta anledningen till att människor blir sjukskrivna.⁴⁵ Utvecklingen syns tydligast bland kvinnor och unga vuxna. Mellan 2008 och 2018 ökade andelen sjukfall på grund av psykiska diagnoser från 18 till 31 procent bland kvinnor i åldrarna 20–29.⁴⁶

⁴³ Socialstyrelsen (2017)

⁴⁴ Folkhälsomyndigheten (2021)

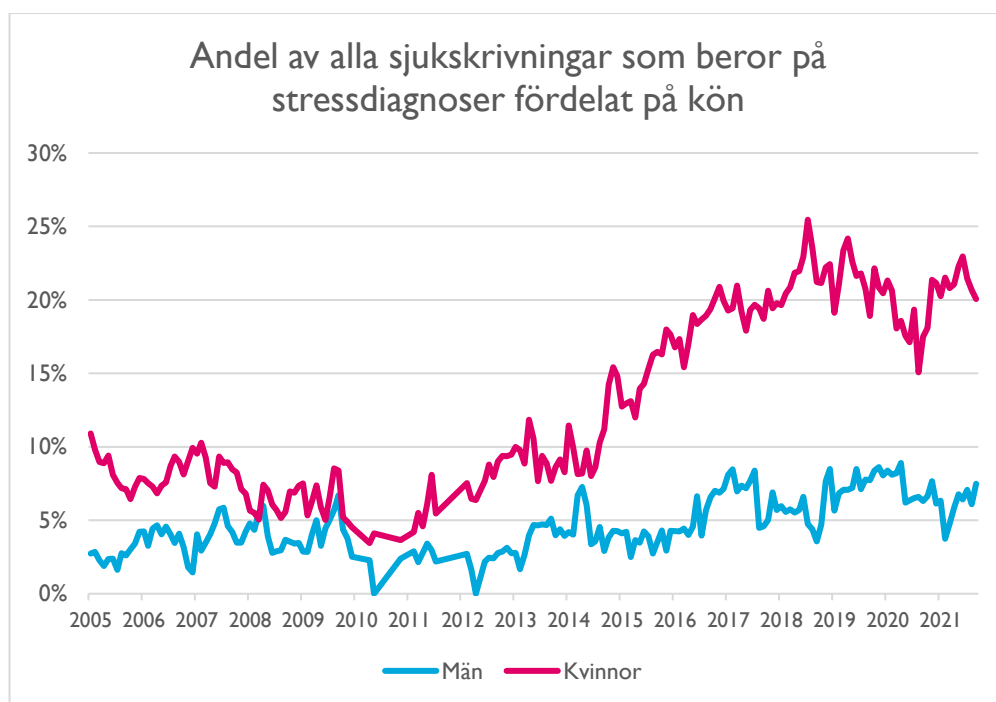
⁴⁵ Försäkringskassan (2020)

⁴⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2021)

Även om ökningen inte har varit lika stor som i de yngre åldersgrupperna är kvinnor i åldrarna 30–34 de som löper störst risk att sjukskrivas till följd av psykiska besvär. Det handlar då ofta om en akut stressreaktion. En tänkbar anledning är att det är då många kvinnor har som mest att göra. Många i gruppen har små barn, tar störst ansvar för hushållsarbetet och ska samtidigt förvärvsarbeta och göra karriär.⁴⁷

Denna utveckling är också tydlig i Gislaveds kommun, med stora könsskillnader vilket visas i figur 11 nedan.

Figur 11: Stressdiagnoser över tid i Gislaveds kommun

Källa: Försäkringskassan (2022)

⁴⁷ IFAU (2022), se även Angelov, Johansson, Lindahl, och Lindström (2011)

Även gruppen äldre är utsatt vad det gäller ökad ohälsa. Enkätundersökningar genomförda av socialförvaltningen visar att den största oron bland äldre är ensamhet kopplat till sitt boende.⁴⁸ Många nationella undersökningar visar att ensamheten ökar bland äldre, där kommunen kan behöva ta ett större socialt ansvar för att förhindra psykisk ohälsa och social utsatthet. Givet de demografiska förändringar och utmaningar med kompetensförsörjning som beskrevs i kapitel 1 är det förebyggande arbetet hos den äldre befolkningen viktigt. Detta kan exempelvis vara att förhindra fallskador, ökad aktivering samt att tidigt kunna fånga upp ökad ohälsa bland äldre individer.

Att klara skolan är en förutsättning för goda livsvillkor

Fullföljd skolgång är en nyckel till goda livsvillkor och god hälsa.

I dag krävs ofta lägst gymnasieexamen för att få goda förutsättningar på arbetsmarknaden.⁴⁹

Forskning visar att föräldrars utbildningsbakgrund är en avgörande faktor för elevers förutsättningar att klara studierna. Detta gäller både inrikes och utrikes födda elever, även om det ska nämnas att det är svårt för de med kort vistelsetid i landet att prestera skolresultat i nivå med befolkningens genomsnitt.

Både nationellt och i Gislaveds kommun är att det svårare för elever från studieovana familjemiljöer att lyckas i skolan, vilket längre fram kan komma att påverka deras framtidsmöjligheter negativt.⁵⁰ Det finns dessutom skillnader mellan pojkar och flickor, där den förstnämnda gruppen har lägre andel behöriga till minst yrkesprogram på gymnasiet.

Även i gymnasiet finns tydliga skillnader mellan pojkar och flickor, där den förstnämnda gruppen presterar sämre än den sistnämnda vad det gäller andelen som tar examen inom fyra år efter påbörjad skolgång. Kommunens resultat inom skolan är fortsatt sämre än de flesta andra kommuner i riket.⁵¹

Frågor

- Vilka insatser behöver prioriteras för att motverka polarisering?
- Vilka målgrupper kräver ytterligare insatser för att kommunen ska kunna nå i er verksamhet?
- Hur kan ni bidra till förbättrade uppväxtvillkor för barn och unga i kommunen?
- Hur kan ni arbeta i er verksamhet för att förebygga sjukfrånvaro?
- Hur arbetar ni förebyggande mot psykisk ohälsa bland er personal?

⁴⁸ Gislaveds kommun (2022)

⁴⁹ Försäkringskassan (2020)

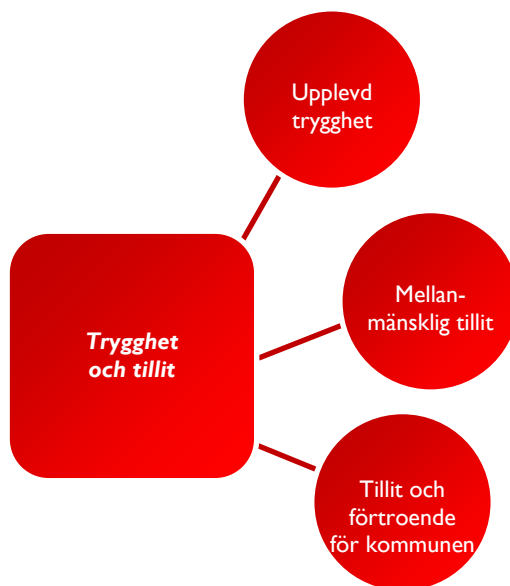
⁵⁰ Folkhälsomyndigheten (2022)

⁵¹ Kolada (2022)

Social trygghet och tillit

Trygghet och tillit har återkommande lyfts fram som en av de viktigaste beståndsdelarna i ett välfungerande samhälle. En rad negativa faktorer är kopplade till minskad trygghet och tillit, där det hämmar samhällsutvecklingen, minskar boendeattraktiviteten samt ökar den upplevda oron och ångesten för individen. Med trygghet menas framför allt att man inte ska känna sig rädd

eller orolig för sin egen säkerhet, men också i vilken grad man upplever att tryggheten i samhället är ett problem. Tilliten handlar om i vilken grad vi litar på varandra, det vill säga mellanmänsklig tillit, och i vilken grad vi litar på de offentliga institutioner som finns i samhället. Hur utvecklingen för dessa faktorer ser ut i kommunen diskuteras nedan.

Den upplevda tryggheten i samhället

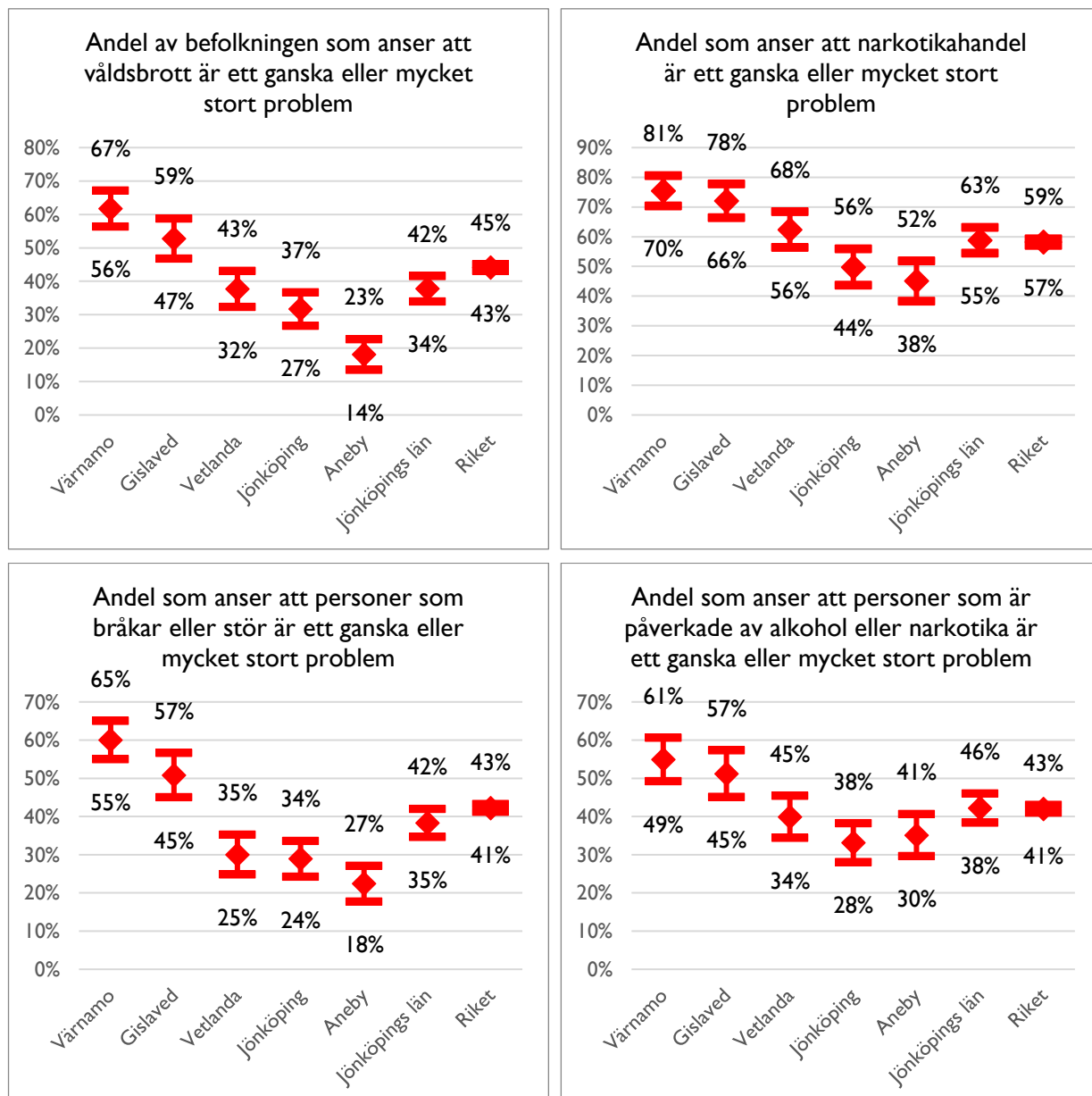
En otrygg befolkning, där individer avstår från vissa aktiviteter på grund av rädsla, kan i längden leda till att den informella sociala kontrollen minskar. Med detta menas färre och färre människor väljer att ingripa när de ser någonting som är fel eller när människor i området beter sig på ett oacceptabelt sätt. Detta riskerar i längden att leda till mer och grövre brottslighet.⁵² Som tidigare nämnt är det också viktigt för kommunens boendeattraktivitet. Den sociala tryggheten kan delas in tre delar:

- Invånarnas syn på den generella tryggheten i samhället
- Vilken oro invånarna känner för sin egen trygghet
- Brottsstatistikens utveckling

Invånarnas syn på den generella tryggheten i samhället är lägre i Gislaveds kommun än riket och länet. Detta exemplifieras av figur 12 nedan, där särskilt andelen som anser att våldsbrott, narkotikahandel, grupper och gäng samt alkohol- och narkotikapåverkade personer som bråkar eller stör är högre i kommunen i genomsnitt.

⁵² Mellgren och Kronqvist (2013)

Figur 12: Uppfattningar om olika trygghetsfaktorer i kommunen

Källa: SCB (2022)

Detta ska dock ställas i relation till vilken oro invånarna känner gällande sin egen trygghet. Gislaved sticker inte ut på något sätt vad det gäller oro för att våldsbrott, inbrott, hot och hat på internet eller sexuella trakasserier. Detta innebär att det finns en utbredd uppfattning om att Gislaveds kommun har problem med sin trygghet, men att invånarna inte känner sig mer otrygga sett till sannolikheten att de råkar ut för brott själva.

En viss förklaring till detta kan hittas i brottsstatistiken, som ökade 2018–2020.⁵³ Dessutom har flera medialt uppmärksammade våldsdåd inträffat i kommunen, vilket gör att bilden av tryggheten i kommunen påverkas negativt.

En annan viktig del i kommunens trygghetsarbete är att förebygga och ge stöd vid brott i nära relation. Brotten kan vara fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Det kan också vara brott där man tvingar eller hotar någon, stänger in någon eller befinner sig hemma hos någon utan lov. Den här typen av brott förekommer i alla former av relationer, i alla samhällsgrupper, i alla delar av landet. Barn och unga är extra utsatta då den vanligaste förövaren vid brott mot barn är en förälder eller annan närstående till familjen.⁵⁴

En annan grupp som också utsätts för brott är företagare. En enkätundersökning från Företagarna visar att andelen företagare som utsatts för brott är 36% nationellt.⁵⁵ Har företaget anställda är det nästan vartannat företag som blivit utsatt. Konsekvenserna av detta är en minskad tilltro till rättsväsendet, ökade kostnader för företagen och uppskjutna investeringar. Dessutom har andelen företagare som funderat på att lägga ner sin verksamhet på grund av brottsligheten har ökat från 13 till 19 procent 2017–2020.

Långsiktigt riskerar detta att hämma den ekonomiska utvecklingen i kommunen och i riket som helhet. Brottslighet mot företag minskar tillväxt och hämmar samhällsutvecklingen. Det är därför av vikt att företagens situation vägs in i det trygghetsskapande arbetet.

⁵³ Kolada (2022)

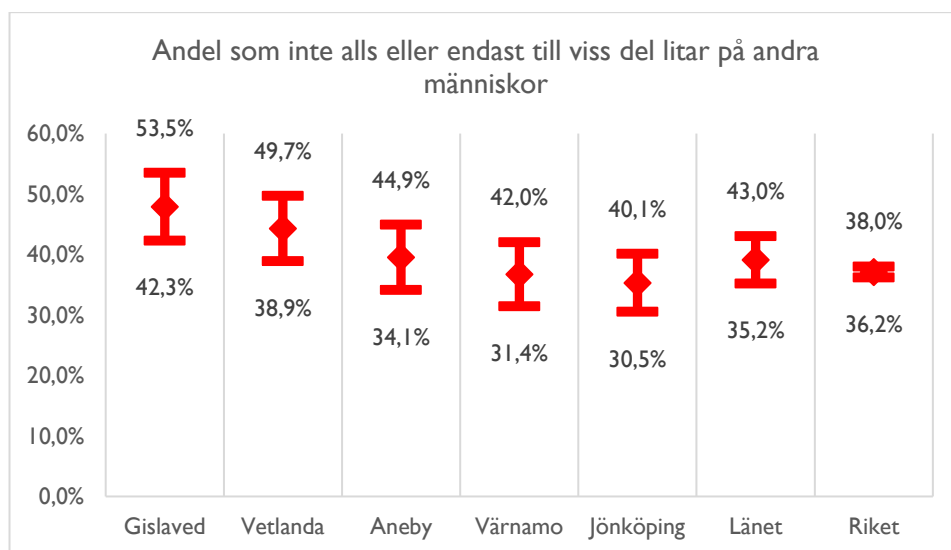
⁵⁴ Polismyndigheten (2022)

⁵⁵ Företagarna (2021)

Mellanmänsklig tillit är viktigt i landsbygdskommuner

Den mellanmänskliga tilliten är en grundläggande förutsättning för ett välmående samhälle och korrelerar mycket med den upplevda tryggheten. Tillit minskar upplevelsen av stress samt gör den sociala världen mer hanterbar. Den ses också som en viktig beståndsdel i den demokratiska processen och utvecklingen av demokratiskt engagemang. I kommunen noteras att färre i befolkningen anger att de litar på andra människor i jämförelse med riket, då runt hälften angett att de inte alls eller endast till viss del litar på andra människor.

Figur 13: Medborgarundersökning tillit till andra människor

Källa: SCB (2021)

Att stärka den mellanmänskliga tilliten är också en viktig del i arbetet med kommunens boendeattraktivitet, då en hög tillit krävs i mindre landsbygdssamhällen för att de ska upplevas som nära och trygga.

Tillit och förtroende till offentliga verksamheter

Vilket förtroende och vilken tillit invånare har för kommunens verksamheter är viktigt för kommunkoncernens förmåga att genomföra sina välfärds-tjänster och för att skapa samhällsutveckling i vårt geografiska område. Tilliten till det offentliga har länge varit ett utmärkande drag för Sverige och andra övriga nordiska länder. Däremot har tendenser till minskat tillit mot det offentliga noterats över tid.⁵⁶

I Gislaveds kommun visar vissa enkätundersökningar på missnöje och missuppfattningar kring kommunens arbete. SCB:s medborgarundersökning belyser det faktum att det i genomsnitt är fler i kommunen än riket som anser att kommunens anställda inte arbetar för kommunens bästa. Enkäten visar också på en generell uppfattning om att politiska beslut inte är genomtänkta och genomarbetade samt att kommunen inte sköter sina verksamheter på ett bra sätt. Enkätsvaren presenteras i tabell 4 nedan.

Tabell 4: Befolkningens syn på kommunens organisation

Andel som svarat att:	Andel av befolkningen		
	Gislaveds kommun	Jönköpings län	Riket
kommunens anställda "inte alls" eller endast "till viss del" arbetar för kommunens bästa	53% ($\pm 6,3$)	40% ($\pm 4,2$)	45% ($\pm 1,1$)
politiska beslut som fattas i kommunen "inte alls" eller endast "till viss del" är genomtänkta och genomarbetade	85% ($\pm 4,3$)	74% ($\pm 3,6$)	75% ($\pm 1,0$)
kommunen sköter sina verksamheter "ganska dåligt" eller "mycket dåligt"	33% ($\pm 5,7$)	14% ($\pm 2,6$)	19% ($\pm 0,8$)

Källa: SCB (2022)

Även om dessa siffror ska tolkas med försiktighet då det kan finnas delar som är kopplade till missnöjdhet med sakpolitiska beslut bör informationen uppmärksammas och följas över tid.

Stärkt förtroende genom leverans av service samt rättssäkra processer och beslut

Förtroendet för kommunen grundar sig i dess förmåga att leverera den service som boende, besökare och näringsliv förväntar sig. Detta innebär att kommunen ska upprätthålla service i enlighet med lagstadgade krav samt den efterfrågan som finns i samhället, i den mån det är möjligt. På så sätt stärks förtroendet för kommunen över tid.

⁵⁶ SCB (2022)

En annan viktig aspekt är hur vi bättre kan kommunicera och förklara politiska beslut och politiska processer. Detta berör rättssäkerheten i beslut och processer, vilket innebär att kommunen utför sin myndighetsutövning på korrekt sätt enligt grundlag, lag och andra författningar som är relevanta.⁵⁷

Men att beslut fattas på korrekt sätt är inte alltid avgörande för att skapa tillit, särskilt inte om den som mottagit beslutet inte förstår innehållet eller varför beslutet är taget. Det är därför viktigt att beslut är välformulerade och tydliga för den det gäller. Oavsett om beslutet är positivt eller negativt ska den berörde uppleva att den förstår varför ett beslut tagits och hur det har gått till.

En bra kommunikation innebär också att invånare, företag och andra aktiva inom kommunens gränser upplever att kommunen omhändertar deras synpunkter och önskemål. Kommunen kan inte tillgodose alla önskemål som inkommer, men genom att bekräfta och återkoppla till den organisation eller person som kontaktat kommunen på ett professionellt och förtroendeingivande sätt kan förtroendet mellan kommun och den som inkommit med önskemålet förbättras.

En mer långsiktig utveckling som identifierats som ett hot mot förtroendet till offentliga organisationer är etablerade försök att missbruka de välfärdssystem som finns. På senare år har flera fall av missbruk av offentliga system och organiserade försök att genom otillåtna medel ta del av bidrag, pengar och andra förmåner från den offentliga sektorn uppmärksammats i vissa av rikets större städer.⁵⁸ En risk finns att sådana företeelser sprider sig till mindre kommuner.

Aktörerna bakom sådant missbruk av de offentliga systemen kan utgöras av enskilda personer som tillskansar sig fördelar, företag, föreningar och kriminella grupperingar som utnyttjar välfärdssystemet eller aktörer inom kommunen eller regionen som gynnar sig själva eller en grupp de tillhör.⁵⁹ Detta drabbar inte bara den kommunala organisationen utan även boende, besökare och näringsliv. Det kan också gälla miljöbrott, exempelvis illegal avfallshantering, något som kan få stora följder för både miljö och människor.

⁵⁷ Kumlin och Rothstein (2001).

⁵⁸ SOU (2017)

⁵⁹ SKR (2021)

Riskfaktorer kopplade till minskad rättssäkerhet

Det har identifierats ett antal riskfaktorer kopplat till minskad rättssäkerhet och ökat missbruk av välfärdssystemen.⁶⁰ Den första riskfaktorn är användandet av oriktig identitet eller oriktiga identitetshandlingar. Om uppgifter som är registrerade i främst folkbokföringsdatabasen inte är sanningsenliga har det en betydande konsekvens för utbetalningar från välfärdssystemet. Det gäller även uppgifter som registreras av Bolagsverket, där det kan försvåra förutsättningar att utreda och lagföra brottsligheten.

Den andra riskfaktorn som identifierats är kvaliteten på beslutsunderlag hos utbetalande aktörer. Ofta är inte förutsättningarna att kontrollera inlämnade uppgifter ändamålsenliga och det ökar risken att beslut om ersättningar blir felaktiga då det fattas på felaktiga beslutsunderlag. Detta gäller särskilt uppgifter från företag och föreningar.

Den sista riskfaktorn som identifierats är bristande förståelse för regelverk. Detta gäller framför allt den kommunala organisationen, där det krävs tydliga interna regelverk och riktlinjer för avtalsskrivningar, jävsituationer, utbetalningar och beslut krävs. Även ordentlig uppföljning av avtal är viktigt för att kunna identifiera eventuellt missbruk.

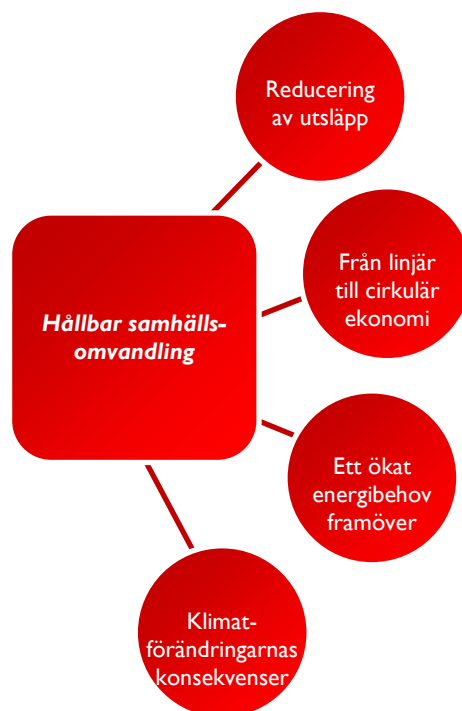
Frågor

- Hur kan er verksamhet bidra med trygghetsskapande arbete?
- Vilka risker identifierar ni gällande minskad tillit gentemot er verksamhet?
- Vilka insatser krävs för att skapa förståelse för era verksamheter bland invånarna?
- Vad ser ni för risker och sårbarheter i er verksamhet för välfärdsbrottslighet och hur hanterar ni det?
- Hur arbetar er verksamhet med kravställning på externa utförare?
- Hur arbetar ni med strukturerad uppföljning av ingångna avtal för att kunna säkerställa tillräcklig leverans eller upptäcka och beivra felaktigheter?

⁶⁰ SOU (2017)

En hållbar samhällsomvandling

För att minska människans klimatpåverkan och hushålla med naturresurser kommer en grön samhällsomvandling behövas, där det traditionella linjära ekonomiska systemet ersätts av en cirkulär ekonomi. Detta innebär ett stort fokus på reducerade utsläpp av växthusgaser och en minskning av andra negativa miljöeffekter. För att möta de kommande konsekvenserna av miljöförändringarna kommer också ett ökat fokus på klimatanpassningar, livsmedelsförsörjning och energitillförsel vara högst aktuellt för Gislaveds kommun.

Utsläppsminskningar krävs för att nå globala mål

Utsläppen av växthusgaser, särskilt koldioxid, leder till snabbare global uppvärmning. Att minska dessa utsläpp är därför en av de största globala utmaningarna framåt. En ansenlig andel av utsläppen av koldioxid ackumuleras i atmosfären, vilket innebär att koncentrationen av koldioxid ökar kontinuerligt. Det är denna koncentration som driver klimatförändringarna och den temperaturökning det innebär.⁶¹ När våra utsläpp av koldioxid minskar, minskar inte koncentrationen av koldioxid i atmosfären. Den ökar bara i en lägre hastighet. Det är därför viktigt att se på utsläppsproblemet som något som måste åtgärdas i närtid, annars ackumuleras en sådan koncentration av koldioxid att de mål som antagits globalt genom Parisavtalet inte uppfylls.

⁶¹ Heggstad, Persson och Wallin (2022/#1)

Kommunen kommer att behöva arbeta med att få ned utsläppen på bred front, både i de egna verksamheterna men också inom kommunens gränser. Kommunens koldioxidbudget⁶² presenterar en modell för att tänka kring utsläpp utifrån vilken grad av rådighet som finns för påverka nivåerna:

1. Direkt rådighet

Utsläpp som kan minskas som en direkt följd av en åtgärd från kommunen. Detta innefattar den egna verksamhetens utsläpp av växthusgaser.

2. Indirekt rådighet genom styrmedel

Utsläpp som kan minskas genom att kommunen underlättar beteendeförändring hos andra. Detta innefattar exempelvis kravställning i upphandling, skapa förutsättningar för hållbart resande eller förbättrad avfallshantering.

3. Indirekt rådighet genom kommunikation

Utsläpp som kan minskas till följd av att kommunen bidrar till ökad medvetenhet hos – och samverkan mellan – aktörer inom kommunens territorium. Detta kan ske genom informationskampanjer eller andra former av upplysning.

För att minimera utsläppen måste varje verksamhet fundera över hur de arbetar enligt de nivåer som beskrivs ovan. Detta gäller särskilt i relation till de problem som beskrivs i de nästkommande avsnitten.

En omvandling från linjär till cirkulär ekonomi

Hur produkter, material och tjänster utformas, används och kasseras är en av de stora utmaningarna utpekade i omställningen mot ett miljömässigt hållbart samhälle. Därför har omställningen till en cirkulär ekonomi flyttats högst upp på dagordningen i många internationella och nationella strategier.⁶³ En cirkulär ekonomi kan beskrivas som en ekonomi där avfall i princip inte uppstår utan resurser kan behållas i samhällets kretslopp eller på ett hållbart sätt återföras till naturens egna kretslopp. Syftet är att behålla produkter, material och resurser i ekonomin så länge som möjligt, samtidigt som avfallet minimeras. På så sätt utnyttjas de naturresurser som utvinns på ett bättre sätt och de nuvarande negativa miljöeffekterna dämpas.

Den cirkulära omställningen kommer innebära två saker: dels blir det ett större fokus på hur kommunens organisation och bolag kan bli cirkulära i genomförandet av sina uppdrag, dels kommer krav ställas på hur kommunen

⁶² Heggstad, Persson och Wallin (2022/#1)

⁶³ Europeiska kommissionen (2015)

kan underlätta en omställning för företag, organisationer och invånare ute i samhället.

Sett till det förstnämnda blir det viktigare att utveckla hur cirkulär kommunen och dess bolag är i utförandet av de välfärdstjänster som de ansvarar för. Det kommer med hög sannolikhet bli vanligare i upphandlingar att ställa krav på cirkulära tjänster, produkter och material, vilket kommer kräva intern kompetens i upphandlingsfrågor som rör miljö och ett etablerat stöd till verksamheterna som upphandlar.

Kommunen och dess bolag kommer också behöva underlätta omställningen mot en cirkulär ekonomi i samhället genom samhällsplanering, avfallshantering och kravställning gällande material i exempelvis byggnationer. Eftersom kommunens näringsliv i hög grad består av tillverkningsindustri inom områden där cirkulära lösningar kommer bli allt mer vanliga (exempelvis plast, gummi och metall) kommer kommunen behöva förstå företagens behov och möjliggöra för deras omställning, särskilt vad det gäller användningen av planmonopolet och avfallshantering.

Klimatförändringarnas konsekvenser för kommunens beredskap och samhällsutveckling

Klimatförändringarna kommer leda till att det blir *varmare, torrare och blötare* i Jönköpings län.⁶⁴ Den *varmare* luften kommer leda till värmeböljor som kvarstår i upp till två veckor, vilket ska ställas i relation till de två dagar som nuvarande värmeböljor i genomsnitt varar. Den *varmare* luften leder också till att avdunstningen från marken och vattenytor ökar samt att vegetationen kräver mer vatten, vilket skapar ett *torrare* klimat. Detta påverkar grundvattennivåerna när tillgången på vatten i åar, bäckar, sjöar och i marken minskar. Slutligen blir det paradoxalt nog också *blötare*, då regnet kommer samlas i kraftiga skurar. Det innebär att fler och större översvämningar kommer inträffa jämfört med hur det ser ut idag. I den sydvästra delen av Jönköpings län, Gislaved inräknat, förväntas en 50-procentig ökning av regn på vintern.

De ovanstående förändringarna kommer att ställa stora krav på samhällelig förändring den kommande tiden och att en preventiv anpassning genomförs. Kommunen kommer spela en viktig roll i att minska samhällets sårbarhet gentemot förändringarna, särskilt då den ansvarar för flera samhällsviktiga funktioner och utveckling av vissa delar av infrastrukturen. Det finns också tydliga tecken och förslag på att kommunen ska få ett områdesansvar för samordning av riskområden och klimatanpassningsåtgärder för både kommun och andra fastighetsägare.

⁶⁴ Jönköpings län (2022)

Förändrad nederbörd påverkar vår vattenförsörjning

Det faktum att det blir både torrare och blötare kommer påverka hur kommunen hanterar sin vattenförsörjning. Även om vattentillgången förväntas vara fortsatt god i stora delar av landet,⁶⁵ däribland Gislaveds kommun, kommer delar av Sydsverige få större problem med sin vattenförsörjning. Kommunens vatten kan därför komma att behövas i andra delar av landet. Sjön Bolmen bidrar redan idag till vattenförsörjningen i flera skånska kommuner, men även andra vattendrag och grundvattenförekomster i kommunen kan bli aktuella. Dessa frågor kommer att behöva behandlas och uppmärksammas i framtida planering av infrastruktur.

Det förändrade mönstret för nederbörd, med fler och större översvämningar och skyfall, innebär även nya risker då föroreningar kan föras ut i sjöar och vattendrag. Det kan även innebära att föroreningar från förorenad mark och gamla deponier kan spridas. Kommunerna kommer behöva ta ett stort ansvar i sin samhällsplanering för att minska sårbarheten i vattenförsörjningen, särskilt gällande skydd av vattentäkter, sanering av förorenad mark samt minskning av risken för utsläpp från transporter och andra verksamheter.

Infrastruktur och byggnader kommer behöva anpassas

Även infrastrukturen och byggnader i kommunen kommer behöva anpassas till de förändringar som det nya klimatet för med sig. Till exempel kommer det ökande antalet översvämningar leda till skador på hus och lokaler, särskilt vad det gäller strandnära bebyggelse. Det kan också påverka vägar och annan infrastruktur som ofta återfinns nära vattendrag eller sjöar.⁶⁶

Den varmare luften kommer också innebära mycket höga temperaturer i bebyggd miljö, vilket gör samhällsplaneringen viktig för att undvika de negativa hälsoeffekterna det medför. Det ställer också krav på byggnader som innehar samhällsviktig verksamhet, däribland vård- och omsorg, att kunna klara värmeböljor och andra klimatrelaterade konsekvenser.

⁶⁵ Naturvårdsverket (2022)

⁶⁶ Jordbruksverket (2022)

En stark lokal livsmedelsproduktion stärker krisberedskapen och näringslivet

Den negativa utvecklingen av säkerhetsläget i Europa och konsekvenserna av klimatförändringarna visar på en ökad vikt av nationell livsmedelsproduktion. Hur och var maten kommer att produceras i framtiden är en fråga som kommer öka i relevans och aktualitet de kommande åren. Eftersom Gislaveds kommun är en landsbygdskommun med fler jordbruksföretag och fler anställda inom jordbrukssektorn än genomsnittet är den av särskild vikt för kommunen.⁶⁷

Genom att stärka livsmedelsproduktionen i Gislaveds kommun bidrar kommunen till en nationell robust livsmedelsproduktion. Det stärker både den nationella och kommunala krisberedskapen, där livsmedelskedjan är en väsentlig del av förmågan att hantera längre kriser. En ökad matproduktion skapar också starkare gröna näringar, vilket ger ett mer diversifierat näringsliv och ett starkare företagande i kommunen.

Trots att kommunen kan anses ha en större jordbrukssektor än genomsnittet i riket bedöms försörjningsbalansen, vilket kan förklaras som hur många av kommunens invånare vår matproduktion skulle räcka till per år, endast till 46%.⁶⁸ Den nationella livsmedelsförsörjningen är givetvis mer komplex och innefattar olika typer av produktion i olika delar av landet. Inte heller allt kan produceras inom varken kommunen eller Sveriges gränser. Däremot tyder detta på att den närproducerade livsmedelsproduktionen kan öka ännu mer.

Flera faktorer är viktiga sett till förmågan att öka livsmedelsproduktionen. Dels krävs det samarbete och samverkan inom regionen för att kunna hantera stora delar av den komplexa livsmedelskedjan, dels krävs det aktiva insatser och anpassningar från det offentliga för att möjliggöra att lokala producenter tar del av de offentliga upphandlingarna. En annan viktig aspekt är matsvinnet. Det slängs mycket mat i kommunens verksamheter, där insatser och arbete pågår för att minska detta.

⁶⁷ Tillväxtverket (2020)

⁶⁸ Beräkningar från hushållningssällskapet (2022)

Ett ökat energibehov på agendan lång tid framöver

Sveriges energibehov förväntas öka de kommande åren på grund av en ökad elektrifiering och digitalisering, särskilt i industrin och transportsektorn. Dessutom pekar Energimyndigheten på förändringar i strukturen på elproduktionen, där de förutspår en utveckling mot småskalig och decentraliserad elproduktion.⁶⁹ Den mest dominerande faktorn i trenden är ett ökat utnyttjande av solenergi och vindkraft.

Kommunerna kommer spela en nyckelroll i hur den förändrade elproduktionen kommer att se ut eftersom solenergi och vindkraft kommer att behöva etableras inom ramen för deras planmonopol. Enligt Energimyndighetens framräknade regionala utbyggnadsbehov av vindkraft ska Jönköpings län bygga 143 verk med en total planeringsyta på 135 km².⁷⁰

Den ökade elanvändningen kommer också belysa möjliga problem med överföringskapaciteten i elnätet. Risken för flaskhalsar, vilket innebär att nätet inte klarar av att överföra så mycket el som marknaden efterfrågar, ökar ju mer el som krävs. Sådana flaskhalsar påverkar samhället negativt, där det kan hindra tillväxt och omställningen till ett mer miljömässigt hållbart samhälle. Frågan om överföringskapacitet ligger utanför kommunens rådgivning, men är en viktig fråga för kommunens möjlighet till en hållbar omställning.

Det som kommunen framför allt kan arbeta med är energieffektivisering. Detta innebär att aktivt arbeta med att spara energi i byggnader och verksamheter. Enligt beräkningar från SKR finns det möjlighet att spara upp till 7 miljarder kronor årligen på nationell nivå genom energieffektivisering i regioner och kommuner.⁷¹

⁶⁹ Energimyndigheten (2021a)

⁷⁰ Energimyndigheten (2021b)

⁷¹ SKR (2021)

Omställningen till hållbart resande kräver insatser av kommunen

Transporter utgör en av de största utsläppssektorerna. Totalt står de för 42% av alla territoriella utsläpp inom kommunens gränser.⁷² Stora infrastruktureförändringar är att vänta i och med att trafiken ska ställa om till att bli mer hållbar, där kommunerna kommer spela en viktig roll genom sitt ansvar för olika delar av infrastrukturutvecklingen.

Andelen privata fossiloberoende bilar i fordonsflottan är lägre i kommunen än nationellt, vilket inte är ovanligt för landsbygdskommuner. Gislaveds kommun har dock ökat andelen fossiloberoende bilar till ca 10% av den privata fordonsflottan 2021. Det är framför allt elbilar som ökar i antal och andel. Den tunga trafiken har inte haft samma omställning som den privata, där både lätta och tunga lastbilar är nästan uteslutande fossilberoende. Däremot är det den som nu förväntas ställa om till bli mer elektrifierad eller driven av biobränsle.

Att möjliggöra för en fortsatt omställning av fordonsflottan kräver insatser från kommunen, särskilt vad det gäller att anpassa infrastrukturen efter de mer hållbara sätten att resa, t.ex. genom möjliggöra för en elektrifierad infrastruktur, nya bränsleformer eller ökad användning av cykel.

Hållbara resor är dock inte bara en fråga om tillgången till infrastruktur, utan även om ändrat beteende. Det behövs förändringar i hur vi genomför våra korta resor i tätorterna för att utsläppen ska minska. Idag genomförs runt en tredjedel av alla korta resor, vilket definieras som 1–3 kilometer, med bil.⁷³

Likaså är resandet i tjänsten en viktig aspekt för kommunen som organisation att hantera. Även om stor del av den kommunalt ägda fordonsflottan är fossiloberoende finns det fortfarande många resor med privata bilar som genererar utsläpp. Att verksamheterna aktivt ser över hur hållbara resor kan göras inom ramen för deras arbete är en viktig del i att säkerställa en hållbar samhällsomvandling.

⁷² Gislaveds kommun (2022)

⁷³ Detta mäts genom Telia insights, vilket på en aggregerad nivå beräknar hur vi rör oss mellan olika rutor i Telias nät

Frågor

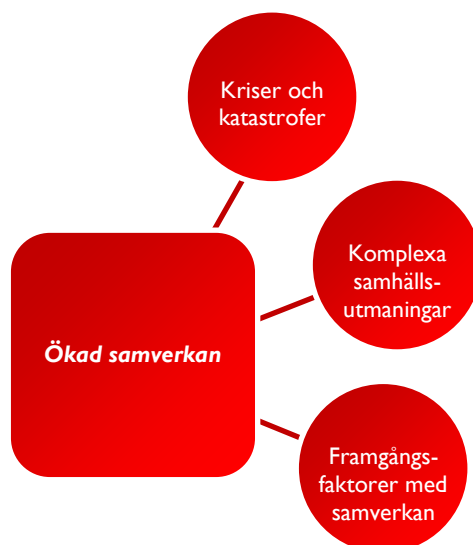
- Hur arbetar er verksamhet till att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser i relation till Gislaveds koldioxidbudget och den modell som presenteras ovan?
- Hur kan era verksamheter bli mer cirkulära, där avfall minimeras och produkters användning maximeras?
- Vilka insatser krävs i er verksamhet för att hantera de kommande klimatförändringarnas påverkan på infrastruktur och byggnader?
- Hur säkerställer era verksamheter en effektiv energianvändning?
- Hur kan ni säkerställa hållbart resande i era verksamheter?

Samverkan i komplexa samhällsutmaningar

Stora komplexa samhällsproblem spänner ofta över flera aktörer och förvaltningsnivåer. De utmaningar som existerar idag är mer globala och mindre förutsägbara än tidigare, samtidigt som förvaltningssystemet inte är anpassat för att dess nivåer och organisationer ska kunna manövrera utmaningarna ensam.

För att hantera komplexa samhällsutmaningar där ingen aktör är ensam ansvarig eller har egen rådighet, krävs därför nya lösningar och arbetssätt. Samverkan lyfts fram

som en nyckel till framgång, men samtidigt finns flera fallgropar där sådan samverkan inte leder till förbättring utan snarare mer komplexitet än vad som behövs. -

Samverkan en möjlighet vid både akuta kriser och långsiktigt arbete

Krisberedskap är ett område där samverkan är av särskild vikt. De senaste årens utmaningar med pandemi, naturolyckor och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge har ökat medvetenheten om att samverkan mellan olika aktörer krävs för att samhället ska stå rustat vid eventuella kriser.

Kommunen ansvarar för många av de samhällsviktiga funktioner som blir centrala vid en kris, däribland hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning, transporter samt energiförsörjning. Kommunen kommer i och med det förvärrade säkerhetspolitiska läget få ett större ansvar för det civila försvaret och den civila beredskapen. I dessa fall måste kommunen också ha ett etablerat samarbete och tydliga former för samverkan med andra organisationer som ansvarar för andra delar av krisberedskapen.

Även om krisberedskap är en trend som särskilt uppmärksammas är de flesta områden som benämnts i ovanstående omvärldsanalys av sådan komplexitet att ingen har tydlig rådighet över frågan. Inom vissa områden noteras en trend av lagstadgade krav på samverkan mellan olika organisationer, med olika nivå av detaljstyrning.

Generella framgångsfaktorer och fällor vid samverkan

Det finns inte en entydig definition av vad samverkan innebär. Det kan närmast beskrivas som ett medel för att uppnå ett visst syfte, eller ett visst mål, genom gemensamt handlande.

Kommunen kommer som ovan nämnt behöva samverka i flera frågor, där aktörer samlas kring utmaningar och mål för att bidra med sin kunskap och kompetens. Men det är samtidigt viktigt att den samverkan som genomförs förbättrar måluppfyllelse sett till syftet. För att detta ska vara möjligt är det viktigt att undvika några klassiska fällor och fallgropar som motverkar de positiva aspekter som finns med samverkan.

Vid varje samverkansmöjlighet är det viktigt att analysera om samverkan är det rätta verktyget för att uppnå den effekt som önskas. Ibland används samverkan som en ursäkt för att ansvaret ska förflyttas till en annan part eller att för att frigöra resurser som ligger hos en annan organisation. Det kan också vara samverkan som endast existerar för att uppfylla ett formkrav.

Det är också viktigt att den samverkan som påbörjas ges rätt resurser. Samverkan är en arbetsform som kräver mer av personal och den kommunala organisationen, vilket innebär att den kräver resurser. Tid är en av de viktigaste resurserna som ofta är en bristvara i dagens organisationer. Om tid ges till att lyssna, prata, förankra, ta beslut och genomföra kan samverkan producera ett mervärde för de involverade.

Även mandatet för de som ingår i gruppen behöver tydliggöras. Om det finns ett beslutsmandat eller om det endast är en samverkansarena måste tydliggöras i ett inledande skede.

Frågor

- Finns behov av samverkan med fler aktörer eller inom fler områden?
- Ger de samverkansformer vi deltar i effekt eller kan det finnas bättre sätt att arbeta för att nå önskade resultat?

Referenser

- Arbetsförmedlingen (2022) Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022 – utvecklingen på arbetsmarknaden 2022–2023
- Angelov, Johansson, Lindahl, och Lindström (2011). Kvinnors och mäns sjukfrånvaro. Uppsala: Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU)
- Delmos (2022). Segregationsbarometern Gislaved [Segregationsbarometern – Ett digitalt verktyg från Delmos](#)
- Energimyndigheten (2021a) Scenarier över Sveriges energisystem 2020. ER 2021:6
- Energimyndigheten (2021b) Regionala utbyggnadsbehov och generationsväxling – underlag till nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad.
- Europeiska kommissionen (2015). Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Closing the loop – an EU action plan for the circular economy. Bryssel: European Commission.
- Folkhälsomyndigheten (2019) Ojämlighet i psykisk hälsa i Sverige – Hur är den psykiska hälsan fördelad och vad beror det på?
- Folkhälsomyndigheten (2021) Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande
- Folkhälsomyndigheten (2018) Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige?
- Företagarna (2017) Ägar- och generationsskifte i svenska företag – överlåtelse eller avslut?
- Företagarna (2021) Brott mot företagare 2021 Kriminalitetens omfattning och dess konsekvenser för mindre företag i Sverige.
- Försäkringskassan (2020) Sjukfrånvaro i psykiatriska diagnoser.

- Gislaveds kommun (2021) Bostadsmarknadsanalys – underlag till riktlinjer för bostadsförsörjning
- Gislaveds kommun (2022a) Strategi för äldreomsorgen 2022–2031.
- Gislaveds kommun (2022b) Statusrapport 2022 – Uppföljning av strategin för hållbar utveckling.
- Göteborgs Universitet (2020) Statusrapport – digital mognad i offentlig förvaltning.
- Heggstad, A., Persson, E. Wallin, E. (2022 / #1). Rapport Koldioxidbudget Gislaveds kommun 2022. Rapport. Klimatsekretariatet.
- Hushållningssällskapet (2022) Gislaved kommuns försörjningsbalans
- IFAU (2022) Forskning om kvinnor och män på arbetsmarknaden [IFAU](#)
- Jordbruksverket (2022) Statistikdatabas [Jordbruksverkets statistikdatabas - Jordbruksverket.se](#)
- Jämställdhetsmyndigheten (2021) Psykisk ohälsa och andra aspekter av hälsa
- Jönköpings län (2022) Klimatanpassning [Klimatanpassning | Länsstyrelsen Jönköping \(lansstyrelsen.se\)](#) hämtad 2022-10-18
- Kolada (2022) Agenda 2030 – Globala målen för hållbar utveckling [Jämföraren - Kolada](#)
- Kommittén för teknologisk innovation & etik (2019), Syn på teknikutveckling inom offentlig sektor, KOMET årsrapport 2019:3

- Kumlin, S., & Rothstein, B. (2001). Demokrati, socialt kapital och förtroende. Land du välsignade: SOM-rapport 2001.
- Mellgren C, Kronkvist K (2013). Trygghet i lokalområdet: resultat från Oxie områdesundersökning 2012. Malmö högskola, Hälsa och samhälle (FoU-rapport).
- Naturvårdsverket (2022) Klimatet i framtiden – Effekter i Sverige [Effekter i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)
- Hämtad 2022-11-13
- Nordström Skans, O. (2004). Har ungdomsarbetslöshet långsiktiga effekter?
- OECD (2017) Growing unequal?: Income distribution and poverty in OECD countries Rapport 2004:13 Uppsala: Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
- Polismyndigheten (2022) Vad som räknas som brott i nära relation <https://polisen.se/utsatt-for-brott/olika-typer-av-brott/brott-i-nara-relation/vad-raknas-som-brott-i-en-nara-relation/>
Hämtad 2022-11-20
- Region Jönköpings län (2021) Folkhälsoenkät ung [Folkhälsoenkät Ung-Utveckling i Jönköpings län \(rjl.se\)](https://regionjonkopingslan.se/folkhalsoenkaten-ung/)
Hämtad 2022-10-25
- Region Jönköpings län (2022) Regional utvecklings kartportal [Regional Utvecklings kartportal \(arcgis.com\)](https://regionjonkopingslan.se/regional-utvecklings-kartportal/)
Hämtad 2022-10-25
- SCB (2022a) Statistikdatabasen – Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik [Statistikdatabasen - Välj tabell \(scb.se\)](https://statistikdatabasen.scb.se/)
- SCB (2022b) Statistikdatabasen – Medborgarundersökningen [Statistikdatabasen - Välj tabell \(scb.se\)](https://statistikdatabasen.scb.se/)
- SCB (2018) Skilda världar? Det demografiskt delade Sverige. BE51 – Demografiska rapporter.

- SKR (2016) Fortfarande miljarder skäl att spara! Potential för energieffektivisering i kommunernas och landstingens byggnader.
- SKR (2018) Sveriges viktigaste jobb finns i välfärden. Stockholm: Sveriges kommuner och regioner.
- SKR (2020) Möt välfärdens kompetensutmaning – rekryteringsrapport 2020. Stockholm: Sveriges kommuner och Regioner
- SKR (2021) Vägval för framtiden 4. Trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram emot 2030. Stockholm: Sveriges Kommuner och Regioner.
- SKR (2022) Ekonomirapporten, oktober 2021. Om kommunernas och regionernas ekonomi. Stockholm: Sveriges Kommuner och Regioner
- SNS analys nr. 43 (2017) Sociala medier och politisk polarisering
- Socialstyrelsen (2017) Utvecklingen av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna
- SOU (2017:1) För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd. Stockholm: Näringsdepartementet.
- SOU (2017:37) Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra. Stockholm: Justitiedepartementet
- SOU (2018:11) Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar. Stockholm: Utbildningsdepartementet
- SOU (2020:8) Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. Stockholm: Justitiedepartementet
- Statisticon, (2022) Befolkningsprognos 2022-2031 Gislaveds kommun Demografisk framskrivning

- Stiftelsen för strategisk forskning (2018) Vartannat jobb automatiseras inom 20 år – Utmaningar för Sverige. Stockholm: Tydells tryckeri
- Sweco (2021). Sveriges nya geografi. Pandemins flyttmönster. 24 nr. Stockholm, Eurofeatures
- Tillväxtanalys (2014:13) Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra? En forskningsöversikt om de faktorer som skapar
- Tillväxtverket (2019) Kompetensförsörjning i region Jönköping. Rapport 0305. Stockholm: Tillväxtverket.
- Tillväxtverket (2020) Städer och landsbygder. Forskning, fakta och analys. Rapport 0343. Stockholm: Tillväxtverket.
- Tillväxtverket (2022) Funktionella arbetsmarknadsregioner
- [Lokala arbetsmarknadsregioner och FA-regioner - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://tillvaxtverket.se)
Hämtad 2022-11-10

Ks §6

Dnr: KS.2022.158

I.1.4

Utbetalning av partistöd 2023**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att partistöd för 2023 ska betalas ut till samtliga partier i kommunfullmäktige enligt beräkning daterad den 21 november 2022.

Ärendebeskrivning

Partistödet betalas ut årligen i förskott vid två tillfällen varje år. Utbetalning sker i februari och augusti. Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalningen.

Lokalt partistöd ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Varje kommun bestämmer om partistöd ska betalas ut och hur stort det ska vara. Lokalt partistöd får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd. Partistödet får bara betalas ut till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet.

Enligt reglerna för partistödet ska partierna senast den 30 juni redovisat hur partistödet har använts. Redovisningen ska avse perioden 1 januari – 31 december. Om ett parti inte lämnar in en redovisning och granskningsrapport inom föreskriven tid betalas inget stöd ut för nästkommande år.

Kommunfullmäktiges presidium behandlade den 23 september 2022 de redovisningar som hade lämnats in från partierna och kunde konstatera att samtliga partier i fullmäktige har lämnat in en redovisning enligt reglerna för partistödet. Detta meddelades fullmäktige den 26 oktober 2022.

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett underlag för utbetalning av partistöd för 2023. Samtliga partiers mandat i kommunfullmäktige är idag besatta.

Beslutsunderlag

Regler för kommunalt partistöd fastställda av kommunfullmäktige den 25 oktober 2018

Beräkning av partistöd per parti för 2023 daterad den 21 november 2022

Kommunfullmäktiges presidium den 25 augusti 2022, §4

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 18 november 2022

Kommunstyrelsen den 7 december 2022, §324

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges presidium

Sammanträdesdatum
2022-08-25

Plats och tid Kommunhuset, torsdagen den 25 augusti 2022, kl. 17:15-17:40

Beslutande Lars-Ove Bengtsson (C), ordförande
Hasse Johansson (S)

Övriga deltagande Yvonne Thelin Karlsson, kommunsekreterare

Utses att justera Hasse Johansson (S)

Justeringsplats och tid Kommunstyrelsekontoret den 25 augusti 2022

Under-
skrifter

Sekreterare

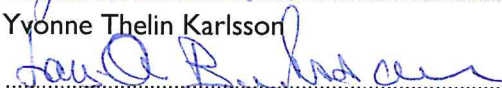

Yvonne Thelin Karlsson

Paragrafer

§4

Ordförande

Lars-Ove Bengtsson (C)

Justerande

Hasse Johansson (S)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ Kommunfullmäktiges presidium

Sammanträdesdatum 2022-08-25

Datum för
anslags uppsät- 2022-08-25Förvaringsplats
för protokollet

Kommunstyrelseförvaltningen

Datum för

anslags nedtagande 2022-09-17

Utdragsbestyrkande

§4

Redovisning av partistöd 2021**Beslut**

Kommunfullmäktiges presidium konstaterar att samtliga partier i fullmäktige har lämnat in en redovisning enligt reglerna för partistödet.

Ärendebeskrivning

Redovisningen av partistöd 2021 utgör underlag för kommunstyrelsen i samband med beredningen av ärendet om utbetalning av partistöd till partierna för 2022. Kommunstyrelsen behandlar ärendet i december och fullmäktige tar beslut i januari 2023.

Kommunfullmäktiges presidium ska behandla frågan om underlag har lämnats in enligt regelverket. Frågan behandlas som ett konstaterande och sedan meddelas presidiets beslut till fullmäktige i oktober. Det blir därmed känt för fullmäktige inom rimlig tid att samtliga partier har lämnat in sin redovisning. Kommunstyrelsen bereder därefter frågan om utbetalningen av partistödet.

Syftet med reglerna om redovisning och granskning är att göra underlag och beslut kring det lokala partistödet öppnare och mer tillgängliga för allmänheten och media. Hur partierna väljer att presentera hur de utnyttjar sitt stöd i förhållande till medborgare och media är en fråga för respektive parti.

Enligt reglerna för partistöd ska redovisningen innehålla:

- Organisationsnummer för partiet
- Partiföreningens stadgar
- Uppgift om partiföreningens styrelseledamöter samt revisorer för innevarande år.
- Årsredovisning från föregående år samt protokoll från årsmöte som visar att ansvarsfrihet beviljats. Av årsredovisningen ska det framgå hur partistödet har använts.
- Uppgift om partiföreningens bankgiro, plusgiro eller bankkonto. Bankkonto-uppgiften ska styrkas med bankkontobevis.
- Protokoll från partiföreningen som visar vem som tecknar föreningens firma.
- Partiets kontaktperson avseende partistöd.

Partierna ska också utse en särskild granskare som ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren av partistödet har använt det. Granskarens rapport över granskningen (granskningsrapport) ska bifogas redovisningen.

Samtliga partier har redovisat användningen av sitt partistöd under 2021 enligt reglerna för partistöd.

§4 (forts.)

Beslutsunderlag

Partiernas redovisning av partistöd 2021

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsekontoret, kansliet

Kommunstyrelsekontoret, ekonomiavdelningen

Kommunfullmäktige (meddelande)

Partistöd 2018	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt
M	11	29 269	236 544	265 813
Fp	2	29 269	43 008	72 277
C	6	29 269	129 024	158 293
S	18	29 269	387 072	416 341
V	1	29 269	21 504	50 773
KD	2	29 269	43 008	72 277
K	1	29 269	21 504	50 773
Mp	2	29 269	43 008	72 277
SD	6	29 269	129 024	158 293
Totalt	49	263 424	1 053 696	1 317 120

utbetalning Feb	Utbetalning aug
132 907	132 907
36 139	36 139
79 147	79 147
208 171	208 171
25 387	25 387
36 139	36 139
25 387	25 387
36 139	36 139
79 147	79 147
658 560	658 560

Prisbasbeloppet för år 2017 = 44 1

Bruttobeloppet	928570
Grundstöd	131857

Grundstöd per parti	14651
---------------------	-------

Mandatbundet stöd =	796713
Mandatbundet stöd per mandat	

Bruttobeloppet	1317120
Grundstöd	263424

Grundstöd per parti	29269,33
---------------------	----------

Mandatbundet stöd=	1053696
Mandatbundet stöd per mandat	

800kr 44800

16259

20% av bruttobelopp

21504

Partistöd 2020

	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning Feb	Utbetalning aug
Moderaterna	8	27 812	181 632	209 444	104 722	104 722
Centerpartiet	10	27 812	227 040	254 852	127 426	127 426
Liberalerna	2	27 812	45 408	73 220	36 610	36 610
Kristdemokraterna	2	27 812	45 408	73 220	36 610	36 610
Socialdemokraterna	13	27 812	295 152	322 964	161 482	161 482
Vänsterpartiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Miljöpartiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Sverigedemokraterna	7	27 812	158 928	186 740	93 370	93 370
Westbopartiet	4	27 812	90 816	118 628	59 314	59 314
Kommunistiska partiet	1	27 812	22 704	50 516	25 258	25 258
Totalt	49	278 124	1 112 496	1 390 620	695 310	695 310

Prisbasbeloppet för år 2020= 47 300kr **47300**

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8
mandatCenterpartiet: 10
mandatLiberalerna: 2
mandatKristdemokraterna: 2
mandatSocialdemokraterna: 13
mandatVänsterpartiet: 1
mandatMiljöpartiet: 1
mandatSverigedemokraterna: 7
mandatWestbopartiet: 4
mandatKommunistiska partiet: 1
mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd**Bruttobelopp**

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet 1390620

Grundstöd 278124

Grundstöd per parti 27812,4

Mandatbundet stöd: 1112496

Mandatbundet stöd per mandat 22704

Partistöd 2021	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning feb	Utbetalning aug	Prisbasbeloppet för år 2021 = 47 600 kr	47 600
Moderaterna	8	27 989	182 784	210 773	105386,50	105386,50		
Centerpartiet	10	27 989	228 480	256 469	128234,50	128234,50		
Liberalerna	2	27 989	45 696	73 685	36842,50	36842,50		
Kristdemokraterna	2	27 989	45 696	73 685	36842,50	36842,50		
Socialdemokraterna	13	27 989	297 024	325 013	162506,50	162506,50		
Vänsterpartiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50		
Miljöpartiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50		
Sverigedemokraterna	7	27 989	159 936	187 925	93962,50	93962,50		
Westbopartiet	4	27 989	91 392	119 381	59690,50	59690,50		
Kommunistiska partiet	1	27 989	22 848	50 837	25418,50	25418,50		
Totalt	49	279 888	1 119 552	1 399 440	699721,00	699721,00		

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8
mandatCenterpartiet: 10
mandatLiberalerna: 2
mandatKristdemokraterna: 2
mandatSocialdemokraterna: 13
mandatVänsterpartiet: 1
mandatMiljöpartiet: 1
mandatSverigedemokraterna: 7
mandatWestbopartiet: 4
mandatKommunistiska partiet: 1
mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktigemultipliserat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varie mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet 1 399 440

Grundstöd 279 888

Grundstöd per parti 27 988,80

Mandatbundet stöd = 1 119 552

Mandatbundet stöd per mandat 22 848

Partistöd 2022		Partistöd	Partistöd	Totalt	utbetalning	Utbetalning	Prisbasbeloppet för år 2022 = 48 300 kr	48 300
	Mandat	grund	mandat		feb	aug		
Moderaterna	8	28 400	185 472	213 872	106 936,20	106 936,20		
Centerpartiet	10	28 400	231 840	260 240	130 120,20	130 120,20		
Liberalerna	2	28 400	46 368	74 768	37 384,20	37 384,20		
Kristdemokraterna	2	28 400	46 368	74 768	37 384,20	37 384,20		
Socialdemokraterna	13	28 400	301 392	329 792	164 896,20	164 896,20		
Vänsterpartiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20		
Miljöpartiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20		
Sverigedemokraterna	7	28 400	162 288	190 688	95 344,20	95 344,20		
Westbopartiet	4	28 400	92 736	121 136	60 568,20	60 568,20		
Kommunistiska partiet	1	28 400	23 184	51 584	25 792,20	25 792,20		
Totalt	49	284 004	1 136 016	1 420 020	710 010,00	710 010,00		

Mandatfördelning 2019-2022

Moderaterna: 8 mandat Centerpartiet: 10 mandat Liberalerna: 2 mandat Kristdemokraterna: 2 mandat Socialdemokraterna: 13 mandat Vänsterpartiet: 1 mandat Miljöpartiet: 1 mandat Sverigedemokraterna: 7 mandat Westbopartiet: 4 mandat Kommunistiska partiet: 1 mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet 1 420 020

Grundstöd 284 004

Grundstöd per parti 28 400,40

Mandatbundet stöd = 1 136 016

Mandatbundet stöd per mandat 23 184

Partistöd 2023

	Mandat	Partistöd grund	Partistöd mandat	Totalt	utbetalning feb	Utbetalning aug
Moderaterna	9	34 300	226 800	261 100	130 550,00	130 550,00
Centerpartiet	4	34 300	100 800	135 100	67 550,00	67 550,00
Liberalerna	1	34 300	25 200	59 500	29 750,00	29 750,00
Kristdemokraterna	2	34 300	50 400	84 700	42 350,00	42 350,00
Socialdemokraterna	10	34 300	252 000	286 300	143 150,00	143 150,00
Vänsterpartiet	2	34 300	50 400	84 700	42 350,00	42 350,00
Medborgarpartiet	9	34 300	226 800	261 100	130 550,00	130 550,00
Sverigedemokraterna	7	34 300	176 400	210 700	105 350,00	105 350,00
Westbopartiet	5	34 300	126 000	160 300	80 150,00	80 150,00
Totalt	49	308 700	1 234 800	1 543 500	771 750,00	771 750,00

Prisbasbeloppet för år 2023 = 52 500 kr

52 500**Mandatfördelning 2023-2026**

Moderaterna: 9 mandat
Centerpartiet: 4 mandat
Liberalerna: 1 mandat
Kristdemokraterna: 2 mandat
Socialdemokraterna: 10 mandat
Vänsterpartiet: 2 mandat
Medborgarpartiet: 9 mandat
Sverigedemokraterna: 7 mandat
Westbopartiet: 5 mandat

3 § Grundstöd och mandatstöd**Bruttobelopp**

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar **antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.**

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

Bruttobeloppet 1 543 500**Grundstöd** 308 700

Grundstöd per parti 34 300,00

Mandatbundet stöd = 1 234 800

Mandatbundet stöd per mandat 25 200

Styrdokument
Dokumenttyp: Regler
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställsedatum: Kommunfullmäktige
Ansvarig: Kanslichefen
Revideras: Vart 4:e år eller vid behov
Följas upp: Minst vart 4:e år

Regler för kommunalt partistöd

Dnr KS.2018.164

I kommunallagen (2017:725) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd.

I Gislaveds kommun ska därutöver följande gälla.

1 § Rätt till partistöd

Det lokala partistödet i Gislaveds kommun utgår till partier som är representerade i kommunfullmäktige i enlighet med vad som föreskrivs i 4 kap. 29 § andra stycket kommunallagen.

Partistöd får bara ges till ett parti som är en juridisk person.

2 § Partistödet syfte

Partistödet syfte är att genom ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier stärka deras ställning i den kommunala demokratin och stödet ska användas för politisk verksamhet med anknytning till Gislaveds kommun.

3 § Grundstöd och mandatstöd

Bruttobelopp

Gislaveds kommun ska varje år fördela ett totalt belopp till de partier som är representerade i kommunfullmäktige som motsvarar antalet mandat i kommunfullmäktige multiplicerat med 60 % av basbeloppet för föregående år.

Partistödet består av ett grundstöd och ett mandatstöd.

Grundstöd

20 % av bruttobeloppet ska fördelas lika mellan de i kommunfullmäktige representerade partierna.

Mandatstöd

Differensen mellan bruttobelopp och grundstöd ska fördelas lika mellan varje mandat i kommunfullmäktige.

4 § Fördelning av partistöd

Vid fördelning av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Det mandatbundna stödet reduceras efter respektive partis obesatta mandat. Parti anses ha obesatt mandat när länsstyrelsen inte kan fastställa ledamot för mandat. Det mandatbundna stödet reduceras i den stund länsstyrelsen till fullmäktige har meddelat att de inte kan fastställa ledamot för mandat. Reglering av i förskott utbetalat mandatbundet stöd görs i samband med näst kommande utbetalning.

Partistöd utgår till dess att representationen i kommunfullmäktige upphör. Representation anses upphöra när länsstyrelsen inte har något namn att tillgå när det behöver göras en ny sammanräkning.

Upphör ett parti att vara representerat under ett verksamhetsår upphör utbetalningen av partistödet i den stund länsstyrelsen till fullmäktige har meddelat att partiet inte längre är representerat. Det partistöd som under året är utbetalat i förskott återkrävs inte.

5 § Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 4 kap. 29 § första stycket kommunallagen samt partistödets syfte enligt detta dokument.

Redovisningen ska avse perioden 1 januari – 31 december varje år och ges in till kommunfullmäktige (kommunstyrelsekontoret) senast sex månader efter redovisningsperiodens (kalenderårets) utgång.

Av redovisningen ska framgå:

- Organisationsnummer för partiet.
- Partiföreningens stadgar.
- Uppgift om partiföreningens styrelseledamöter samt revisorer för innevarande år.
- Årsredovisning från föregående år samt protokoll från årsmöte som visar att ansvarsfrihet beviljats. Av årsredovisningen ska det framgå hur partistödet har använts.
- Uppgift om partiföreningens bankgiro, plusgiro eller bankkonto. Bankkontouppgiften ska styrkas med banktobebvis.
- Protokoll från partiföreningen som visar vem som tecknar föreningens firma.
- Partiets kontaktperson avseende partistöd.

En av mottagaren (de politiska partierna) utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

Kommunfullmäktige får besluta att partistöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § första och andra styckena kommunallagen.

6 § Årlig utbetalning

Partistödet betalas ut årligen i förskott vid två tillfällen varje år. Utbetalning sker i februari och augusti. Utbetalningen i februari avser januari – juni månad och utbetalningen i augusti avser juli – december månad. Utbetalning sker efter beslut av kommunfullmäktige i januari.

Kommunfullmäktige får besluta att partistöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § första och andra styckena kommunallagen.

Kommentarer till reglerna

(se även SKL:S kommentarer i cirkulär 14:12)

4 § Fördelning av partistöd

Vid den årliga fördelningen av partistöd är det enligt kommunallagen nu möjligt att ta hänsyn till om partiet lyckats bemanna sina platser eller inte. Om det ska vara möjligt att avstå från att betala ut fullt partistöd till partier med "tomma stolar" behövs en lokal regel för det.

Enligt reglerna i § 4 kan det mandatbundna partistödet minska för partier som inte lyckas bemanna alla sina platser. Lyckas partiet inte bemanna någon plats överhuvudtaget kan också grundstödet dras in. Det är något som fullmäktige måste ta ställning till därav skrivningen i de två sista styckena i § 4 i förslaget till partistödsregler.

4 § fjärde stycket innehåller en regel som gör det möjligt att förlänga partistödet för en viss period efter det att representationen upphört. Om kommunen vill ha en sådan avtrappningsregel och hur lång avtrappningstiden ska vara är en lokal fråga. Av lag följer dock att perioden inte får vara längre än ett år. Väljer man helt att avstå från en reglering kommer partistödet att upphöra samtidigt som representationen upphör.

5 § Redovisning och granskning

Den närmare utformningen av redovisningen är inte lagreglerad. I propositionen (prop. 2013/14:5, sid 78-79) finns vissa vägledande uttalanden.

"Det väsentliga är att redovisningen är utformad på ett sådant sätt att den ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Det innebär bl.a. att redovisningen bör omfatta allt det partistöd som har använts, både det som har mottagits för det senaste året och det som eventuellt sparats från tidigare år. Däremot kan naturligtvis inte partierna tvingas att redovisa användningen av partistöd som har mottagits för tid före det att de föreslagna redovisningsbestämmelserna ska tillämpas."

Redovisningen behöver innehålla mer än ett uttalande att stödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Av redovisningen bör bl.a. framgå i vilken mån överföringar har gjorts till delar av partiorganisationen utanför den utbetalande kommunen samt vilka motprestationer som i så fall har erhållits.

6 § Årlig utbetalning

Syftet med reglerna om redovisning och granskning är att göra underlag och beslut kring det lokala partistödet öppnare och mer tillgängliga för allmänhet och media. Hur partierna väljer att presentera hur de utnyttjar sitt stöd i förhållande till medborgare och media är en fråga för respektive parti. De handläggningsåtgärder som ingår i den sedvanliga beredningen inför ett beslut i kommunfullmäktige tar därför sikte på att i lag och lokala regler föreskrivna formkrav är uppfyllda. Har inte redovisning lämnats eller

saknas en granskningsrapport (granskningsintyg) ska kommunfullmäktige besluta att stöd inte ska betalas ut.

Ks §306

Dnr: KS.2022.184

Begäran om övertagande av tillsynsansvar för Grimsås vattenskyddsområde, Tranemo kommun och Gislaveds kommun**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att hos Länsstyrelsen i Jönköpings län begära att Gislaveds kommun får överta tillsynsansvaret för Grimsås vattenskyddsområde.

Ärendebeskrivning

Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo föreslår att Gislaveds kommun ska begära få överta tillsynsansvaret för de delar av Grimsås vattenskyddsområde som ligger i Jönköpings län. Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo kommer då att utgöra tillsynsmyndighet för området.

Länsstyrelserna i Västra Götaland och Jönköpings län har den 2 november 2021 beslutat om nytt vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för Grimsås vattentäkt. Skyddsområdet sträcker sig över länsgränsen och kommungränsen mellan Tranemo och Gislaveds kommuner. Tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och förordningen om tillsyn enligt miljöbalken är de båda länsstyrelserna inom del av vattenskyddsområdet som berör respektive län. De nya skyddsföreskrifterna trädde i kraft den 30 november 2021.

I Tranemo kommun finns ytterligare nio vattenskyddsområden med tillhörande skyddsföreskrifter. För dessa områden och skyddsföreskrifter är Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo tillsynsmyndighet. Enhet VA/Gata Tranemo har som önskemål att Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo övertar tillsynsansvaret för Grimsås vattenskyddsområde.

I Gislaveds kommun är Länsstyrelsen i Jönköpings län tillsynsmyndighet för samtliga vattenskyddsområden.

Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo har idag tillsynsansvaret över nio av Tranemo kommuns tio vattenskyddsområden. Att ta över tillsynsansvaret över ytterligare ett vattenskyddsområde innebär att tillsynen i dessa vattenskyddsområden kan samordnas av en tillsynsmyndighet och Tranemo kommun kan som förvaltare av vattenskyddsområdet ha en och samma kontakt gällande tillsynen för alla sina vattenskyddsområden.

För Gislaveds kommun innebär ett övertagande av tillsynsansvaret för Grimsås vattenskyddsområde att Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo får tillsyn över ett av samtliga vattenskyddsområden som geografiskt är belägna i kommunen, övriga områden har Länsstyrelsen i Jönköpings län tillsyn över. För Gislaveds kommuns VA-kollektiv innebär övertagandet därmed ingen förändring av tillsynsmyndighet.

Bygg- och miljönämnden i Gislaved-Tranemo menar att en fördel med att ha en kommunal tillsynsmyndighet är att tillsynsmyndigheten har den lokala kunskapen om området och relativt ofta rör sig i kommunen vilket innebär att myndigheten har god uppsyn över området.

Ks §306 (forts.)

Bygg och miljönämnden Gislaved-Tranemo har idag 13 tjänster för miljö och hälsoskyddstillsyn. Nämnden prövar redan idag dispenser och tillstånd inom det aktuella vattenskyddsområdet. Nämnden har tillsyn över många av de verksamheter som kan medföra miljöpåverkan i vattenskyddsområdet. Tillsynsmyndigheten behöver ha kompetens och resurser för att kunna utföra tillsyn av god kvalitet. Det finns utmaningar i att upprätthålla kompetensen inom små tillsynsområden. Bygg- och miljöförvaltningen ser fördelar i att utöka sin tillsyn av vattenskyddsområden då det underlättar att behålla kompetens och resurser om tillsynsområdet är större. En dialog om att begära att få tillsynsansvar för samtliga Gislaveds vattenskyddsområden har också inletts.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranmos beslut §97 daterat den 27 september 2022.

Karta över Grimsås vattenskyddsområde daterad den 2 november 2021

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 1 november 2022.

Yrkanden

Håkan Josefsson (C): Att ärendet inte ska vara beredande utan avgöras idag.

Propositionsordning

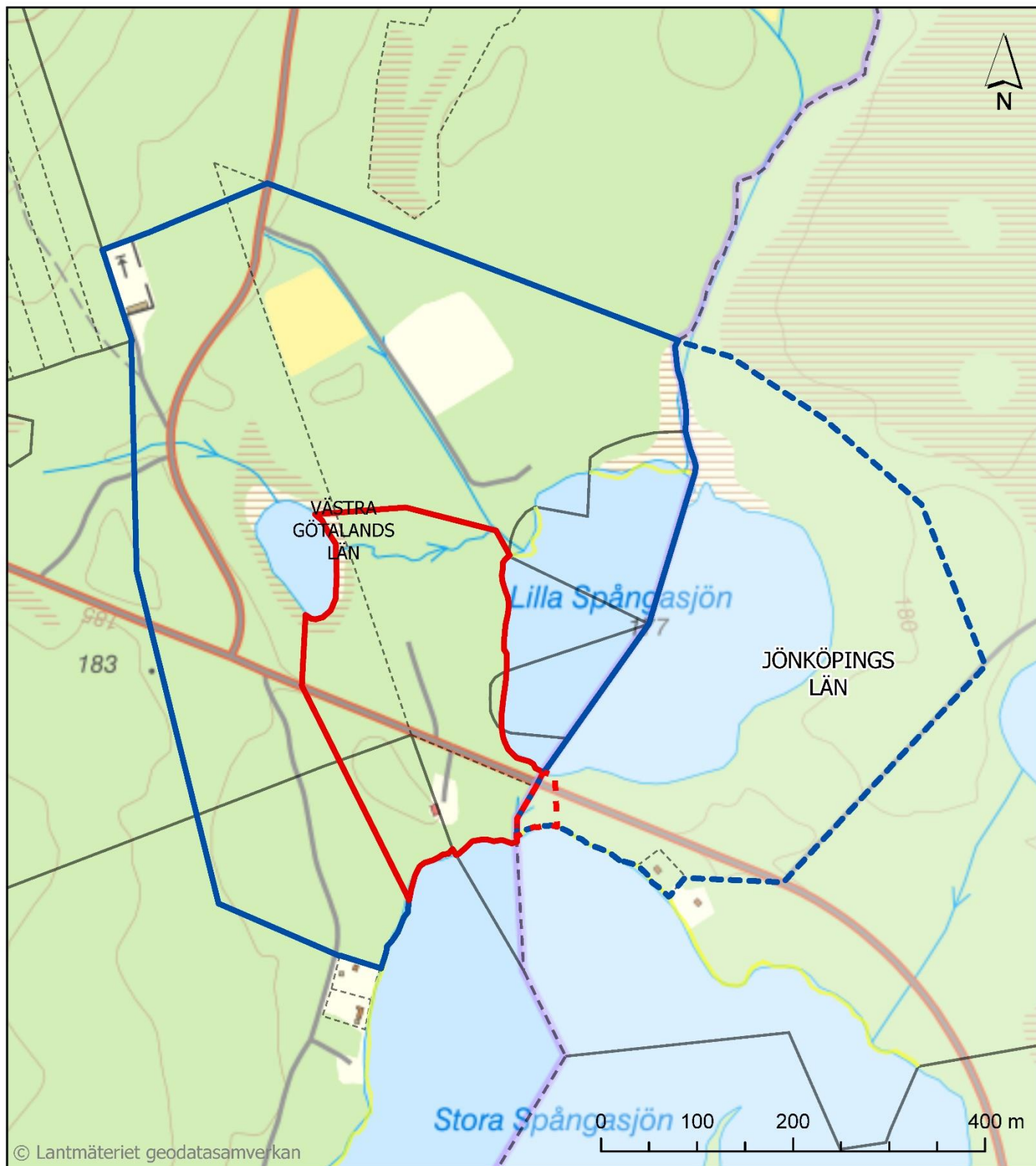
Ordföranden ställer proposition på Håkan Josefssons (C) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt detta.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Bilaga 1 - Karta över Grimsås vattenskyddsområde

2021-11-02, dnr 513-46710-2019

Teckenförklaring

- Primär skyddszon inom Västra Götalands län
- Sekundär skyddszon inom Västra Götalands län
- Primär skyddszon inom Jönköpings län
- Sekundär skyddszon inom Jönköpings län

Länsstyrelsen
Västra Götaland

BmGT §97

Dnr: MMIL.2022.138

6

**Begäran om övertagande av tillsynsansvar för Grimsås vattenskyddsområde
Tranemo kommun och Gislaveds kommun****Beslut**

Bygg- och miljönämnden Gislaved Tranemo föreslår kommunfullmäktige i Tranemo respektive Gislaveds kommun att av länsstyrelsen i Västra Götaland och Jönköpings län begära att få överta tillsynsansvaret för Grimsås vattenskyddsområde.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelserna i Västra Götaland och Jönköpings län har beslutat 2021-11-02 om nytt vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för Grimsås vattentäkt. Skyddsområdet sträcker sig över länsgränsen. Tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och förordningen om tillsyn enligt miljöbalken är de båda länsstyrelserna inom del av vattenskyddsområdet som berör respektive län. De nya skyddsföreskrifterna trädde i kraft 2021-11-30.

I Tranemo kommun finns ytterligare nio vattenskyddsområden med tillhörande skyddsföreskrifter. För dessa områden och skyddsföreskrifter är Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo tillsynsmyndighet. Enheten VA/Gata, Tranemo kommun har som önskemål att Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo övertar tillsynsansvaret för Grimsås vattenskyddsområde.

I Gislaveds kommun är länsstyrelsen i Jönköpings län tillsynsmyndighet för samtliga vattenskyddsområden.

Motiv till beslut

Bygg- och miljönämnden Gislaved Tranemo har idag tillsynsansvaret över nio av Tranemo kommuns tio vattenskyddsområden. Att ta över tillsynsansvar över ytterligare ett vattenskyddsområde innebär att tillsynen i dessa vattenskyddsområden kan samordnas av en tillsynsmyndighet och Tranemo kommun kan som förvaltare av vattenskyddsområdet ha en och samma kontakt gällande tillsynen för alla sina vattenskyddsområden.

För Gislaveds kommun innebär ett övertagande av tillsynsansvaret av Grimsås vattenskyddsområde att Bygg- och miljönämnden Gislaved Tranemo får tillsyn över ett av samtliga vattenskyddsområden, övriga har länsstyrelsen tillsyn över. Förvaltaren över vattenskyddsområdena får då två olika kontakter gällande tillsynen.

En fördel med att ha en kommunal tillsynsmyndighet är att tillsynsmyndigheten har den lokala kunskapen om området och relativt ofta rör sig i kommunen vilket innebär att myndigheten har god uppsyn över området.

Bygg- och miljönämnden Gislaved Tranemo har idag 13 tjänster för miljö- och hälsoskyddstillsyn. Nämnden prövar redan idag dispenser och tillstånd inom det aktuella vattenskyddsområdet. Nämnden har tillsyn över många av de verksamheter som kan medföra miljöpåverkan i vattenskyddsområdet..

BmGT §97 (forts.)

Tillsynsmyndigheten behöver ha kompetens och resurser för att kunna utföra tillsyn av god kvalitet. Det finns utmaningar i att upprätthålla kompetens inom små tillsynsområden. Bygg- och miljöförvaltningen ser fördelar i att utöka sin tillsyn av vattenskyddsområden då det underlättar att behålla kompetens och resurser om tillsynsområdet är större. En dialog om att begära att få tillsynsansvar för samtliga Gislaveds vattenskyddsområden har också inletts.

Beslutsunderlag

Protokoll 2022-09-13 - BmGTau §80

Tjänsteskrivelse till bygg- och miljönämnden

Karta Grimsås vattenskyddsområde

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige Gislaved

Kommunfullmäktige Tranemo

Beslutet skickas för kännedom till:

Karma Hujazi, Gislaveds kommun

Anna-Lena Wulff, Tranemo kommun

Ks §7

Dnr: KS.2021.255

4.2.2

Antagande av detaljplan för Isabergsområdet del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta detaljplan för Isabergsområdet, del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. fastigheter.

Ärendebeskrivning

Bygg- och miljönämnden Utskott Gislaved beslutade den 22 november att föreslå kommunfullmäktige att anta detaljplan för Isabergsområdet. Planen har tagits fram för att möjliggöra Stiftelsen Isabergstoppens utveckling i området.

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet till utveckling av fritidsverksamheten inom området genom utökning av befintliga anläggningar samt byggnation av nya. Syftet med planen är också att lösa trafikproblematiken inom området och vid avfarten från väg 26.

Förslaget till detaljplan ger möjlighet att utöka med ytterligare ca 50-60 stugor, ett hotell i maximalt fem våningar och utökning av restaurang Höganloft. Vidare så medger förslaget en byggnation av ett sportcenter som ska inrymma personallokaler, servicefunktioner och tillfälligt boende för besökare. En utökning av camping samt fler ställplatser för husbilar ingår också i planförslaget. Nya avfartslösningar för att förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten in- och ut ifrån området föreslås. Nya parkeringar för att lösa dagens parkeringsbrist och framtida behov kommer att anläggas öster om huvudparkeringen. Området kring utsiktstornet på Isaberg planläggs där tornet skyddas samtidigt som planförslaget medger byggnation av en serveringslokal.

Planförslaget har varit ute på samråd under tiden 23 december 2021 till 30 januari 2022 och funnits utställt för granskning under tiden 7 september till 5 oktober 2022.

Förslaget till detaljplan överensstämmer med inriktningarna i den kommunomfattande översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen för Isabergsområdet. Kommunstyrelseförvaltningen tillstyrker förslaget.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljönämnden Utskott Gislaved den 22 december 2022, §47

Detaljplan för Isabergsområdet, planbeskrivning och plankarta - antagandehandling daterad november 2022

Detaljplan för Isabergsområdet - utlåtande inför antagande daterat den 3 november 2022

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 29 november 2022
Kommunstyrelsen den 7 december 2022, §322

Yrkanden

Anton Sjödel (M) med instämmande av Stefan Nylén (SD), Sandy Lind (WeP), Charlotte Ström (WeP), Fredrik Sveningsson (L) och Kenneth Magnusson (C):
Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

BmUG §47

Dnr: PLAN.2020.4

214

**Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET
del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg,
Hestra****Beslut**

- Nämnden tar planförfattarens utlåtande som sitt eget och godkänner detaljplaneförslaget.
- Nämnden föreslår kommunfullmäktige att anta detaljplan för Isabergsområdet del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra

Ärendebeskrivning

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet till utveckling av fritidsverksamheten inom området genom utökning av befintliga anläggningar samt byggnation av nya. Planen möjliggör huvudsakligen anläggningar för friluftsliv och camping, besöksanläggningar och verksamheter för tillfällig vistelse. Syftet med planen är också att lösa trafikproblematiken inom området och vid avfarten från väg 26.

Bm Utskott Gislaved beslutade den 14 december 2021 att förslag till detaljplan för Isabergsområdet del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg Hestra, skulle skickas ut på samrådsremiss. Under tiden 23 december 2021 – 30 januari 2022 har detaljplanen varit utställd på Hestra bibliotek och på kommunens hemsida för samråd. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om samrådet med inbjudan till digitalt samrådsmöte gjordes. Utifrån yttranden som inkommit under denna tid har en samrådsredogörelse upprättats och planförslaget reviderats.

Den 30 augusti 2022 beslutade Bm Utskott Gislaved att låta ställa ut förslag till detaljplan för granskning. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om utställningen gjordes i ortstidningarna. Förslaget till detaljplan har funnits utställt för granskning under tiden 7 september - 5 oktober 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Utlåtande daterat november 2022

Planbeskrivning - Antagandehandling daterad november 2022

Plankarta - Antagandehandling daterad november 2022

Beslutet skickas till:

Bygg- och miljöförvaltningen

Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra

Utlåtande

Inledning

Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till utveckling av fritidsverksamheten inom området, genom utökning av befintliga anläggningar samt byggnation av nya. Planen möjliggör huvudsakligen anläggningar för friluftsliv och camping, besöksanläggningar och verksamheter för tillfällig vistelse. Syftet med planen är också att lösa trafikproblematiken inom området och vid avfarten från väg 26.

Bygg- och miljönämnden beslutade den 22 september 2020 att ge bygg- och miljöförvaltningen uppdrag att upprätta detaljplan för ISABERGSOMRÅDET, del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra.

Bm Utskott Gislaved beslutade den 14 december 2021 att förslag till Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET, del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra skulle skickas ut på samrådsremiss. Under tiden 23 december 2021 – 30 januari 2022 har detaljplanen varit utställd på Hestra bibliotek och på kommunens hemsida för samråd. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om samrådet med inbjudan till digitalt samrådsmöte gjordes. Utifrån yttranden som inkommit under denna tid har en samrådsredogörelse upprättats och planförslaget reviderats.

Den 30 augusti 2022 beslutade Bm Utskott Gislaved att låta ställa ut förslag till detaljplan för granskning. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om utställningen gjordes i ortstidningarna. Förslaget till detaljplan har funnits utställt för granskning under tiden 7 september - 5 oktober 2022.

Skriftliga yttranden inkomna under granskningstiden

Lantmäteriet	2022-10-05	ingen erinran
Länsstyrelsen Jönköpings län	2022-10-05	ingen erinran
Trafikverket	2022-10-05	1
EON	2022-10-04	2
Fritidsförvaltningen	2022-09-12	ingen erinran
Kulturförvaltningen	2022-09-30	ingen erinran
Kommunstyrelsen	2022-10-06	ingen erinran
Tekniska nämnden	2022-10-07	ingen erinran

Nedan redovisas synpunkter följt av kommentarer. För fullständiga formulering hänvisas till respektive skrivelse, som finns tillgängliga på bygg- och miljöförvaltningen, Gislaveds kommun.

BYGG- OCH MILJÖFÖRVALTNINGEN

Stortorget 1 332 80 Gislaved
Tel. 0371-810 00
kommunen@gislaved.se

www.gislaved.se

I. Trafikverket

Anslutning väg 26 och intern trafik

Trafikverket anser att Gislaveds kommun till stor del har arbetat in Trafikverkets synpunkter från samrådet in i planförslaget. Att både infarten till området och den interna gatustrukturen åtgärdas och anpassas till större trafikflöden ser Trafikverket som en förutsättning för den planerade utvecklingen av området. Att dessa åtgärder ligger före byggnation av nya funktioner anser Trafikverket vara centrala delar i områdets fortsatta utveckling och ser positivt på att detta krävställs och villkoras i planbestämmelserna. Eventuella ansökningar om bygglov som direkt eller indirekt kommer att påverka funktion och/eller trafiksäkerhet på riksintresset väg 26 kommer Trafikverket att motsätta sig så länge föreslagna åtgärder inte är genomförda.

Trafikverket ser positivt på kommunens förslag till åtgärder för ett mer funktionellt och trafiksäkert vägsystem inne på området utifrån principerna separering av trafikslag, låg hastighet och god tillgänglighet för samtliga fordonsslag. Trafikverket hänvisar till sitt samrådsyttrande i frågan om att säkerställa en god, tydlig och säker trafikmiljö för oskyddade trafikanter.

Fortsatt dialog

Trafikverket vill lyften vikten av en fortsatt aktiv dialog då flertal genomförandefrågor kommer att beröra statlig transportinfrastruktur. Även frågor om detaljutformning av anslutning till väg 26, bländskydd med mera förutsätter att Gislaveds kommun och Trafikverket hittar lösningar som är till nytta både utifrån det lokala utvecklings- och det statliga systemperspektivet.

Kommentar:

Anslutning väg 26 och intern trafik

Krav att åtgärda infarten till området och infarten till campingen införs även som villkor för startbesked för utökningen av stugbyn samt huvudparkeringen.

Fortsatt dialog

Kommunen ser positivt på en fortsatt aktiv dialog med Trafikverket för att hitta bästa lösningar för alla involverade parter.

2. EON

E.ON noterar EI-områden som är utlagda för våra befintliga transformatorstationer i plankartan med planbestämmelser, vilket vi är tacksamma för. I samrådsredogörelsen noterar E.ON kommunens kommentarer att det inte är lämpligt att låsa upp planen genom med att lägga ut specifika EI-områden för framtida transformatorstationer. Utan att nya transformatorstationer ingår i användningen OI-Stugby. Men för att det ska bli mer tydlighet i planen så vore det bra om det i planbestämmelserna under aktuell kvartersmark (stugby) ingår en text om att nätstation får uppföras. (Nätstation får uppföras. 4 kap 5§ punkt 3 PBL).

Under förutsättning att man tar hänsyn till ovan samt följer vårt tidigare yttrande vid utförande av planen så har vi inget ytterligare att erinra över planförslaget.

Kommentar:

I planbestämmelsen OI- Stugby har texten "Nätstation får uppföras" lagts till.

Sammanfattning av förändringar efter samrådstiden:

- Krav på att åtgärda infarten till området och till campingen införs som villkor för startbesked även för utökningen av stugbyn samt huvudparkeringen (enligt Trafikverkets yttrande).
- Användningen "OI- Stugby" har kompletterats med text "Nätstation får uppföras" (enligt EONs önskemål).
- Högsta nockhöjd på P-husen som möjliggörs öster om huvudparkeringen ändras från "värde i meter över angivet nollplan" till "värde i meter" (enligt Stiftelsen Isabergs önskemål). Denna ändring kommer inte ändra syftet med max tillåtna nockhöjden på P-husen utan kommer ge möjlighet till bättre lösningar i projekteringsskede med hänsyn till platsens topografi.
- Bestämmelsen "a3 - Villkor för startbesked/slutbesked" för byggnation inom användningsytan med beteckningar R₁NO₂ tas bort från plankartan och ersätts med endast villkor för slutbesked (enligt Stiftelsen Isabergs önskemål).
Bestämmelsen redovisas på plankarta: "Följande gäller för nybyggnation inom kvartersmark med beteckning R₁NO₂: Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt in/utfart" och "ga-

tubredd” har kommit till stånd”. Denna ändring bedöms inte ändra syftet med bestämmelsen, vilket är att breddning av huvudinfarten till området samt breddning av infarten till campingen måste vara utförda när nya byggnader inom användningsytan ges slutbesked och får tas i bruk.

Andrea Veres-Barbuta
Planarkitekt

Sven Hedlund
Stadsarkitekt

Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET

del av fastigheten Vik 1:97
och Bjärsved 5:40 m.fl.
i Hestra

Gislaveds kommun, Jönköpings län

Antagandehandlingar
Utökat förfarande
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)
november 2022

Planens beteckning	–
Antagen av Kf	–
Vunnit laga kraft	–
Genomförandetiden slut	–

Så här görs en detaljplan

Uppdrag

Framtagandet av detaljplaner regleras i plan- och bygglagen. På ansökan från till exempel fastighetsägare eller beställning från tekniska kontoret beslutar bygg- och miljönämnden att detaljplan ska arbetas fram.

Samrådsremiss

Den första planskissen utarbetas. Den sänds till berörda fastighetsägare, länsstyrelsen, kommunala myndigheter och sammanslutningar som har väsentligt intresse av förslaget. Annonsering sker i lokala dagstidningar. Förslaget ställs ut i kommunhuset och lokalt på till exempel bibliotek. Ett samrådsmöte anordnas.

Samrådsredogörelse

De synpunkter som framförts sammanställs i en samrådsredogörelse. Förslaget bearbetas med utgångspunkt från remissvaren.

Granskning

Det nya förslaget ställs ut för granskning. Annonsering sker i lokala dagstidningar. Berörda underrättas med brev. Granskningstiden är normalt 3 veckor. Under tiden kan anmärkningar framföras skriftligen till Gislaveds kommun, 332 80 Gislaved. Dessa redovisas i ett utlåtande som efter granskningstiden skickas till de som inte fått sina anmärkningar tillgodosedda.

HÄR ÄR VI NU!

Godkännande

Planförslaget godkänns av bygg- och miljönämnden.

Antagande

Planförslaget antas av kommunfullmäktige.

Överklagande

Antagandet anslås på kommunens anslagstavla. De som senast under granskningstiden lämnat skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda underrättas med brev. Dessa har tre veckor på sig att överklaga kommunens beslut till Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagan skickas till Gislaveds kommun, 332 80 Gislaved.

Laga kraft

Beslutet om antagande vinner laga kraft när tiden för överklagande har gått ut och ingen valt att överklaga planen. Länsstyrelsen kan på eget initiativ pröva och upphäva beslutet. Om planen överprövas vinner planen laga kraft först då ärendena är avgjorda och planen godkänd.

Innehållsförteckning

1. Handlingar	4
2. Sammanfattning.....	5
2.1 Planförslag	6
3. Planbeskrivning.....	8
3.1 Planens syfte och huvuddrag	8
3.2 Plandata.....	8
3.3 Markägförhållanden.....	8
3.4 Tidigare ställningstaganden	9
3.4.1 Översiktsplaner	9
3.4.2 LIS-Planen (underlagshäfte till ÖP16)	10
3.4.3 Riksintresse och naturreservat	10
3.4.4 Detaljplaner	12
3.4.5 Upphävandet av H28	13
3.4.6 Upphävandet av Ö6	13
3.5 Förutsättningar, förändringar och konsekvenser	14
3.5.1 Natur	14
3.5.2 Strandskydd	18
3.5.3 Geotekniska förhållanden	19
3.5.4 Förorenad mark	20
3.5.5 Fornlämningar och kulturminnen.....	21
3.5.6 Bebyggelse.....	24
3.5.7 Gator och trafik	28
3.5.8 Teknisk försörjning	34
3.5.9 Påverkan på närmiljön	39
3.6 Miljö, hälsa och säkerhet	40
3.6.1 Miljökvalitetsnormer.....	40
3.6.2 Rekreativa och sociala aspekter	42
3.6.3 Barnperspektiv	42
3.6.4 Brand- och explosionsrisk	42
3.6.5 Översvämningsrisk.....	43
3.6.6 Erosion, stabilitet och slamströmmar	44
3.6.7 Rasrisk.....	45
3.7 Plankarta och planbestämmelser	48
3.7.1 Användning av mark och vatten.....	50
3.7.2 Egenskapsbestämmelser	51
3.8 Genomförandefrågor	55
3.8.1 Organisatoriska frågor	55
3.8.2 Ekonomiska frågor.....	56
3.8.3 Tekniska frågor	56
3.8.4 Fastighetsrättsliga frågor.....	57
3.9 Samlad konsekvensbeskrivning av planens genomförande.....	59
3.10 Medverkande.....	61

I. Handlingar

- Planbeskrivning
- Plankarta
- Bilaga 1 – Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Bilaga 2 – Översiktlig geoteknisk undersökning
- Bilaga 3 – Trafikutredning
- Bilaga 4 – Riskutredning
- Bilaga 5 – Naturvärdesinventering
- Bilaga 6 – Vatten- och avlopp utredning
- Bilaga 7 – Dagvattenutredning
- Bilaga 8 – Arkeologisk utredning
- Bilaga 9 – Miljöhistorisk inventering
- Bilaga 10 – Kulturmiljö och kulturvärde för tornet på Isaberg
- Bilaga 11 – Konsekvensanalys för mountainbikeleder på annans mark
- Bilaga 12 - Rapport om risk för blocknedfall, jordras och bergras

Gislaveds kommun

fig. 01

2. Sammanfattning

Beställare av detaljplanen är Stiftelsen Isabergstoppen som äger marken inom planområdet. Beställarens önskemål är att den nya detaljplanen ska möjliggöra utvecklingen av befintlig fritidsverksamhet inom området som ett viktigt besöksmål i regionen. Planområdet omfattar cirka 30 hektar som idag består av ianspråktagen mark och även av orörd skogsmark.

STADGAR

för

STIFTELSEN ISABERGSTOPPEN

"Stiftelsen har till ändamål att inom Norra Hestra, Öreryds, Valdshults och Stengårdshults församlingar av Gislaveds kommun samt Källeryds församling av Gnosjö kommun förvärva och/eller arrendera fastigheter i syfte att därå uppföra och förvalta friluftsanläggningar såsom friluftsgård, fritidsbyar, skidbanor, liftar, campingplatser, badplatser m.m. samt att inom Stiftelsens område verka för friluftslivets utveckling."

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet till utökning av befintliga anläggningar: stugby, camping, restaurang, samt till byggnation av nya anläggningar såsom sportcenter, hotell och även flera parkeringsytor. Inom detaljplanen ska avfarten från väg 26 samt intern trafiken studeras och förbättras och nya trafiklösningar till Isaberg camping och stugby föreslås. Hänsyn tas till olika faktorer som påverkar detaljplanens utformning: naturreservatet

Isaberg, naturvärdena som finns inom området, närheten till väg 26 och riskerna som detta innebär, kulturmiljö, arkeologiska fornlämningar samt miljö och infrastruktur.

Fritidsanläggningen är belägen ca 1 km sydöst om Hestra och ca 15 km nord om Gislaved, utmed riksväg 26. Området omfattas av riksintresse friluftsliv och ligger delvis inom naturreservatet Isaberg.

Isaberg har en lång tradition som turistområde. Sedan 1920 talet har området varit en känd och väl utnyttjad friluftsanläggning för skidåkning, vandring, camping mm. I området kring Isaberg finns attraktiva verksamheter som bland annat Isabergs golfbana och kanotleden längs Nissan. Här finns också kvalitéer så som sjöar och en vacker natur som lockar både turister och boende.

Detaljplaneförslaget är i enlighet med den fördjupade översiktsplanen för Isabergsområdet (2012, Gislaveds kommun och Gnosjö kommun), samt med översiktsplanen ÖP 16 och dess underlag "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen" (LIS 2016). Detaljplanen prövas med ett s.k. utökat förfarande enligt Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Det innebär att detaljplanearbetet är indelat i flera skeden och möjlighet finns för sakägare, myndigheter och kommunens förvaltningar att lämna synpunkter i samråds- och granskningsskedet, samt att planen antas av kommunfullmäktige.

Flygfoto över Isabergsområdet från sydöst

fig. 02

2.1 Planförslag

Planförslaget grundas på fastighetsägaren framtidsbild av utveckling inom området. En vision som är även i enlighet med den gällande fördjupad översiktsplanen för Isabergsområdet.

Detaljplanen ska möjliggöra uppförande av nybyggnation i form av sportcenter, hotell, stugor, serveringslokal på bergens topp, samt nya parkeringar och servicebyggnader. Planförslaget ska även tillåta utökning av befintliga friluftslivsanläggningar med nya ställplatser för husbilar, klättertorn och nya vandrings- och cykelleder. Tillbyggnation och expansion av restaurang Höganloft möjliggörs genom planförslaget. De nya byggnaderna och funktionerna ska placeras utspridda inom området, med hänsyn till naturvärdena som finns på platsen. De ska utgöra ett rimligt komplement i form och funktion till de befintliga anläggningarna och till övriga landskapsbilden.

Värdefulla naturområden inom planområdet blir skyddade i detaljplanen som naturmark eller kvartersmark där marken inte får förses med byggnad. Några skogsytor planeras tas i anspråk för att möjliggöra byggnation av de planerade funktionerna och parkeringarna.

Tornet på Isabergstoppen skyddas med en varsamhetsbestämmelse och dess kultur- och socialvärde kommer på så sätt säkerställas.

Ett nytt hotell med tillhörande parkeringar planeras i norra kanten av planområdet. Stugbyn kompletteras med ytterligare ca 50-60 stugor i samma skala och utspridning som de befintliga stugorna. En ny byggnad, kallad "sportcenter" i två våningar föreslås nordöster om befintlig camping. Byggnaden ska inrymma lokaler för personal samt servicefunktioner och tillfälligt boende inriktade till besökare. De nya byggnaderna tillåts bebyggas i maximalt 5 våningar (hotellet i norra området), respektive i högst 2 eller 3 våningar (de övriga föreslagna byggnaderna).

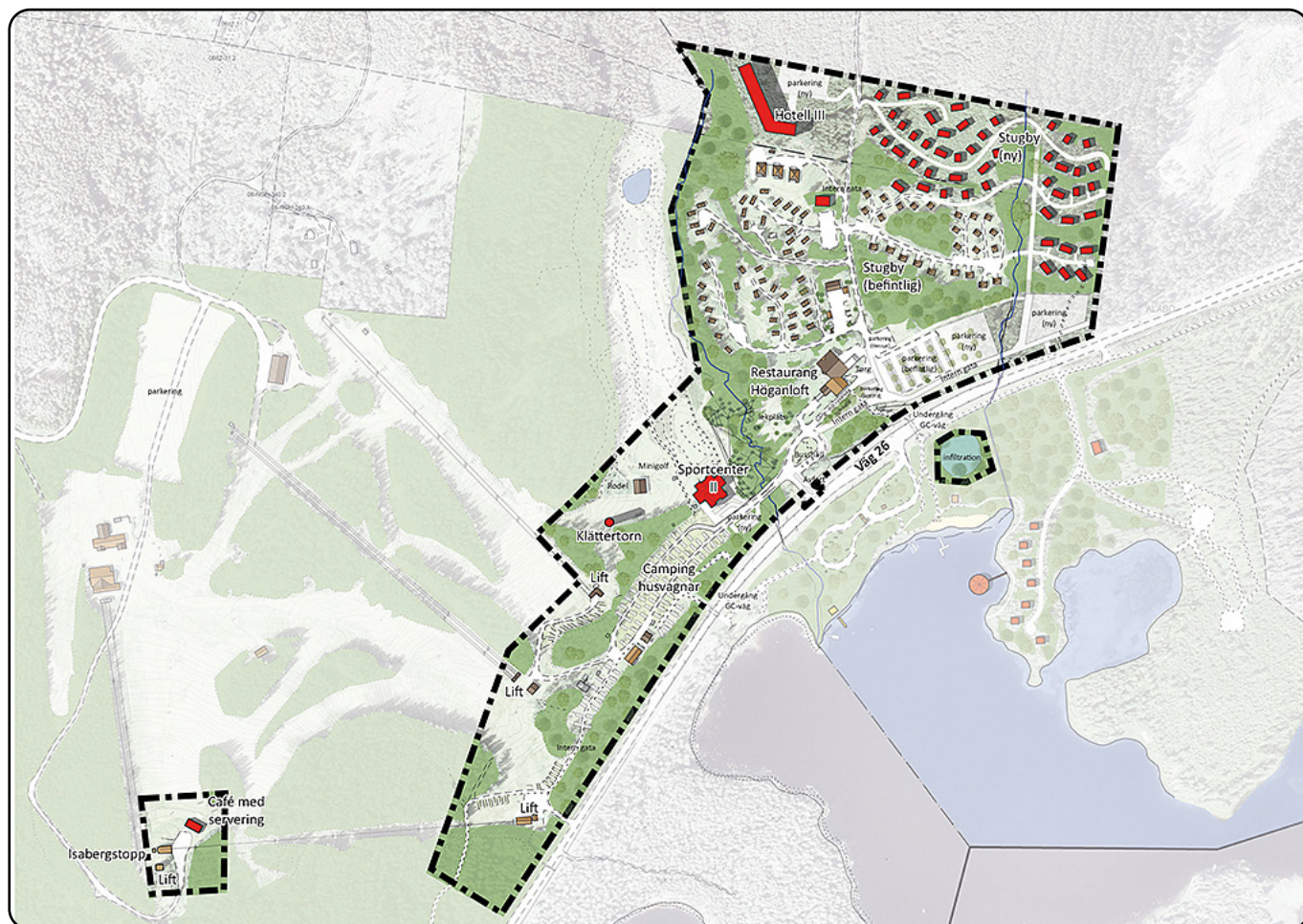
Nya avfartslösningar som kommer förbättra trafiksäkerheten och tillkomligheten in- och utifrån området föreslås. Nya parkeringar som kommer lösa dagens parkeringsbrist och framtida behovet föreslås anläggas öster om huvudparkeringen.

Marken inom planområdet planläggs som kvartersmark samt allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap.

Befintlig markanvändning inom området

fig. 03

Illustrationsbild önskad utveckling

fig. 04

- - - - - Planområde

Illustrationsbild över stugbyn

fig. 05

Illustrationsbild över campingen och Isabergstoppen

fig. 06

Detaljplan för Isabergsområdet

del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Hestra

Gislaveds kommun, Jönköpings län

3. Planbeskrivning

3.1 Planens syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till utveckling av fritidsverksamheten inom området, genom utökning av befintliga anläggningar samt byggnation av nya.

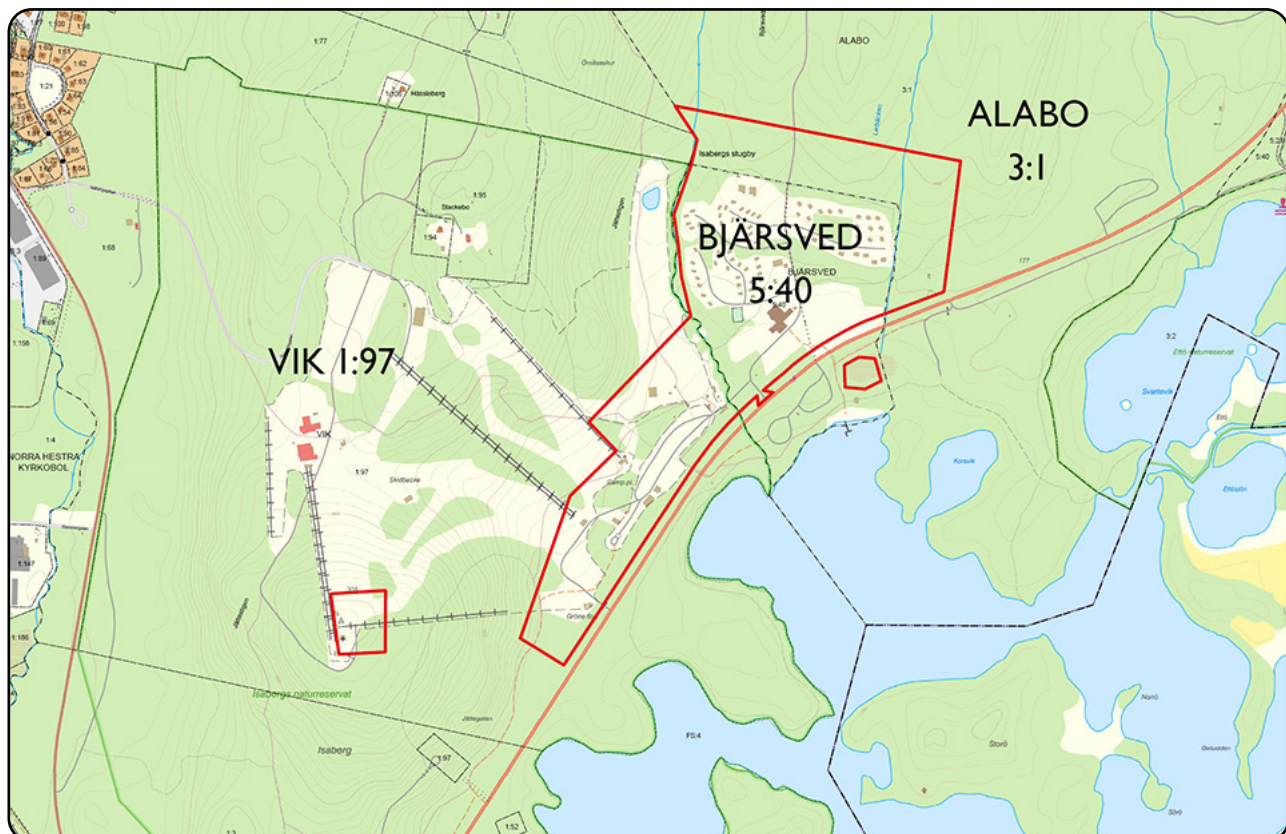
Planen möjliggör för huvudsakligen anläggningar för friluftsliv och camping, besöksanläggningar och verksamheter för tillfällig vistelse. Syftet med planen är också att lösa trafikproblematiken inom området och avfarten från väg 26. Hänsyn ska tas till olika faktorer som påverkar detaljplanens utformning, såsom naturreservatet Isaberg, naturvärdena som finns inom området, närheten till väg 26 och riskerna som detta innebär, kulturmiljö, arkeologiska fornlämningar samt miljö och infrastruktur.

3.2 Plandata

Planområdet är belägen inom Isabergsområdet, ca 1 km sydöst om Hestra tätort och ca 15 km nord om Gislaved tätort, utmed riksväg 26. Planområdet består av del av fastigheten Vik 1:97, del av fastigheten Bjärsved 5:40 samt del av fastigheten Alabo 3:1. Området avgränsas av väg 26 i sydöst och av Isabergsmassivet i väster. Hela planområdet omfattar en yta på cirka 30 hektar.

3.3 Markägförhållanden

Markägförhållanden framgår av bifogad fastighetsförteckning. Stiftelsen Isabergstoppen äger all mark som ingår inom planområdets areal: del av fastigheten Vik 1:97, del av fastigheten Bjärsved 5:40 samt del av fastigheten Alabo 3:1.

Karta över planområdet med fastigheter

fig. 07

3.4 Tidigare ställningstaganden

3.4.1 Översiktsplaner

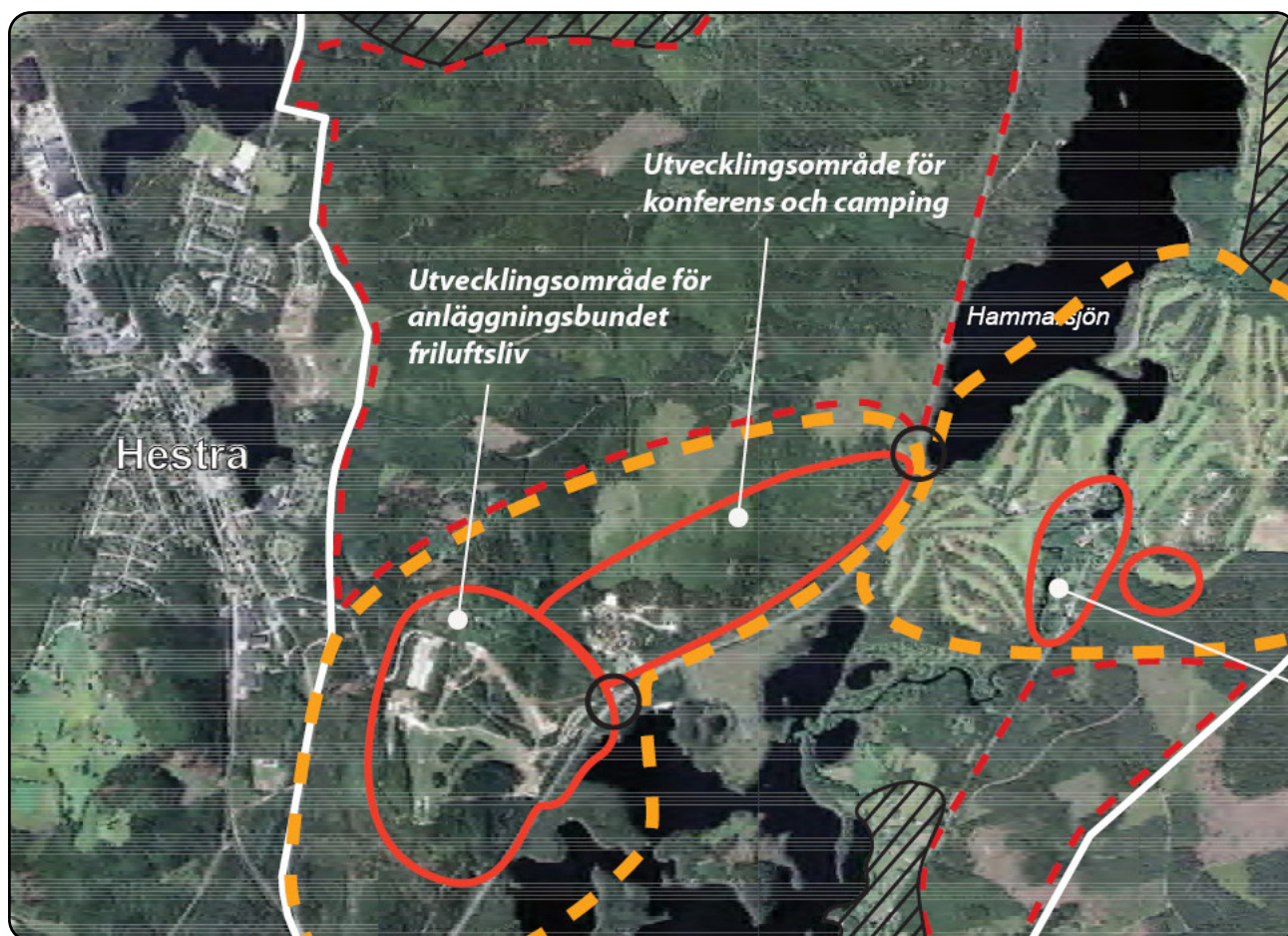
Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Isabergsområdet antogs av kommunfullmäktige i Gislaveds kommun och Gnosjö kommun 2012. Här anges del av Isabergsområdet som ligger inom naturreservatet som "utvecklingsområde för anläggningsbundet friluftsliv". Den fördjupade översiktsplanen pekar ut ett möjligt område för utveckling av turisträring, konferens och camping utanför naturreservatet som omfattar befintliga Isabergs stugby och även mark utmed väg 26 nordöst om planområdet.

Planförslaget är förenligt med översiktsplanen. Denna detaljplan bedöms av intresse för allmänheten och därför planläggs med utökat planförfarande.

Utdrag ur FÖP för Isabergsområdet:

"Området ska fortsätta att utvecklas för turism året runt och som lockar besökande från Europa och större delen av Sverige."

"Isabergsområdet utvecklas med ytterligare boendemöjligheter i form av hotell, ny campingplats och nya stugor. På toppen byggs en kaffeservering till vilken man kan göra utflykt med hjälp av en av sittliftarna. Fler aktiviteter utvecklas i och i anslutning till Algustorpasjön."

Fördjupad översiktsplan för Isabergsområdet

Antagen av kommunfullmäktige i Gislaveds kommun

Antagen av kommunfullmäktige i Gnosjö kommun

Kf § 183 2012-12-13

Kf § 144 2012-12-20

fig. 08

3.4.2 LIS-Planen (underlagshäfte till ÖP16)

Runt Algustorpasjön råder strandskydd. Detta är i dagsläget utökat från normala 100 till 200 meter på land och 200 meter ut i vattnet räknat från strandlinjen.

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) ska översiktsplanen ge vägledning om vilka områden som är aktuella för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, eller så kallat LIS. LIS-planen för Isaberg området (underlagshäfte till ÖP16) pekar ut som LIS område ett område i direkt anslutning till Isabergs stugby. En liten yta av LIS-området ingår i planområdet.

Utdrag ur LIS planen:

"LIS-området Isaberg ligger i direkt anslutning till Isabergs Stugby och innehåller kanotrastplats, badplats och Trafikverkets rastplats i anslutning till väg 26. Området avgränsas i väster av Isabergs naturreservat och sträcker sig i öster fram till Korsviken och lämnar därmed en skyddszon mot Natura 2000-området och naturreservatet Ettö. Vid framtida åtgärder i området ska särskilda utredningar om hotade växtarter göras. Direkt intrång i Korsviken bör undvikas. Särskild hänsyn måste tas så att Natura 2000-områdets bevarandestatus inte påverkas vid åtgärder i LIS-området."

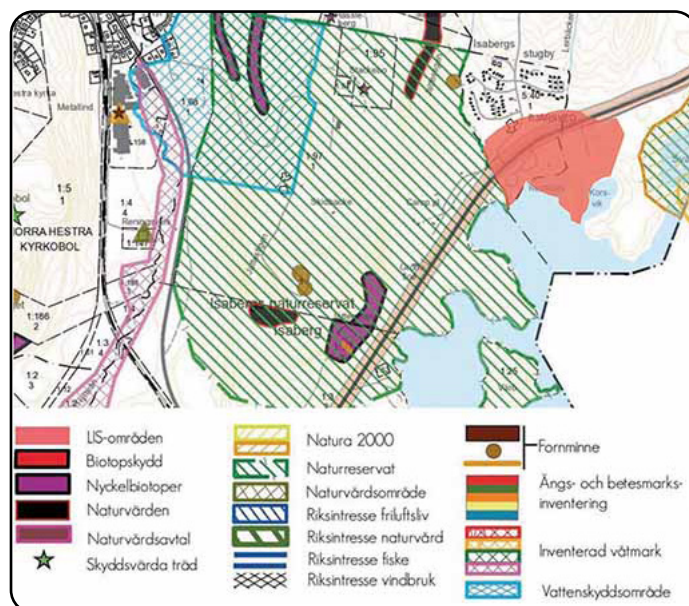
3.4.3 Riksintresse och naturreservatet Isaberg

Riksintresse väg

Området gränsar till Nissastigen (väg 26) som klassas som riksintresse väg. Detta innebär att vägen ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt och är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Vägen är viktig för långväga persontransporter och har stor strategisk betydelse för utvecklingen av handeln. Vägen ingår även i det rekommenderade vägnätet för farligt gods.

Riksintresse friluftsliv

Områden kring Isaberg Mountain Resort samt Isaberg Golf omfattas av riksintresse för friluftsliv, vilket innebär att de har stor betydelse för människor utövande. Inom riksintresseområdet ligger naturreservaten Ettö, Isaberg och Värö. I sjöarna Norra Gussjö, Hammarsjön, Algustorpasjön, Ettösjön samt i delar av Nissan finns möjlighet för bad, fiske och kanotning. I hela området går flera leder, stigar och spår, bland annat Gislavedsleden, Bjärsvedsleden och Järnbärlleden.

Utdrag ur LIS-plan för Isabergsområdet (2016)

fig. 09

Isabergsområdet ger mycket goda förutsättningar att bedriva olika slags friluftsliv året om. Här finns anläggningar och service såsom skidanläggning, golfbana, stugby, campingplats, badplats, vandringsleder samt försäljning av fiskekort. Områdets värden för friluftslivet är knutna till Isabergstoppen med det omgivande sjö- och skogslandskapet som erbjuder fina naturupplevelser samt de anläggningar för friluftslivet som finns i området. Ett stort antal människor besöker varje år Isaberg och utnyttjar friluftsläggningen och det är också många besökare som utnyttjar möjligheten att ströva i skogen och uppleva växt- och djurlivet. Det är viktigt att kunna utveckla friluftslivet i Isaberg samtidigt som naturvärdena bevaras.

Naturreservat Isaberg

Länsstyrelsen i Jönköpings län har år 2004 förklarat området Isaberg som naturreservat i syfte att tillgodose friluftslivets intressen. I kombination med friluftslivets intressen är syftet att även naturvärdena ska bevaras och utvecklas. För att tillgodose syftet med reservatet har Länsstyrelsen beslutat om områdesskydd och angivit tre typer av olika föreskrifter som ska gälla inom naturreservatet samt en skötselplan som fastställer de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård. Delar av området har höga naturvärden som behöver skyddas mot avverkning och bortransport av död ved.

Ytor inom planområdet som omfattas av naturreservat och påverkas av dess föreskrifter och skötselplan är friluftsområdet vid campingen samt utsiktstornet på toppen (se fig.10). Dessa ingår i skidbacksområdet (skötselområde 3 enligt Länsstyrelsens skötselplan), i centrala delen av reservatet där anläggningarna för skidåkning och övriga anordningar för friluftslivet ligger.

Inom skötselområdet finns inga särskilda föreskrifter för skogsbruket, annat än vad som gäller enligt skogsvårdslagen. Skidbackarna är den friluftsanläggning som dominerar, men det finns även cykel- och vandringsleder, campingplats, grillplatser, utsiktstorn, vindskydd, bergsklättring och äventyrsturism i reservatet. Inom dessa delar av planområdet gäller, kopplade till naturreservatet Isaberg, följande föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden:

*"1. det är förbjudet att bedriva täkt av något slag och
2. det är förbjudet att använda kemiska bekämpningsmedel."*

Dessutom gäller föreskrifter för allmänhet och sakägare om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet. Dessa listas nedan.

"Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

*1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller liggande träd eller buskar;
2. störa djurlivet genom närgånget uppträdande vid t.ex. spelplats, fågelbo eller gryt;*

3. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar;

4. parkera annat än på anvisad parkeringsplats;

5. ställa upp husvagn eller husbil annat än på anvisad campingplats;

6. tälta annat än på anvisade platser;

7. elda annat än på anvisade platser;

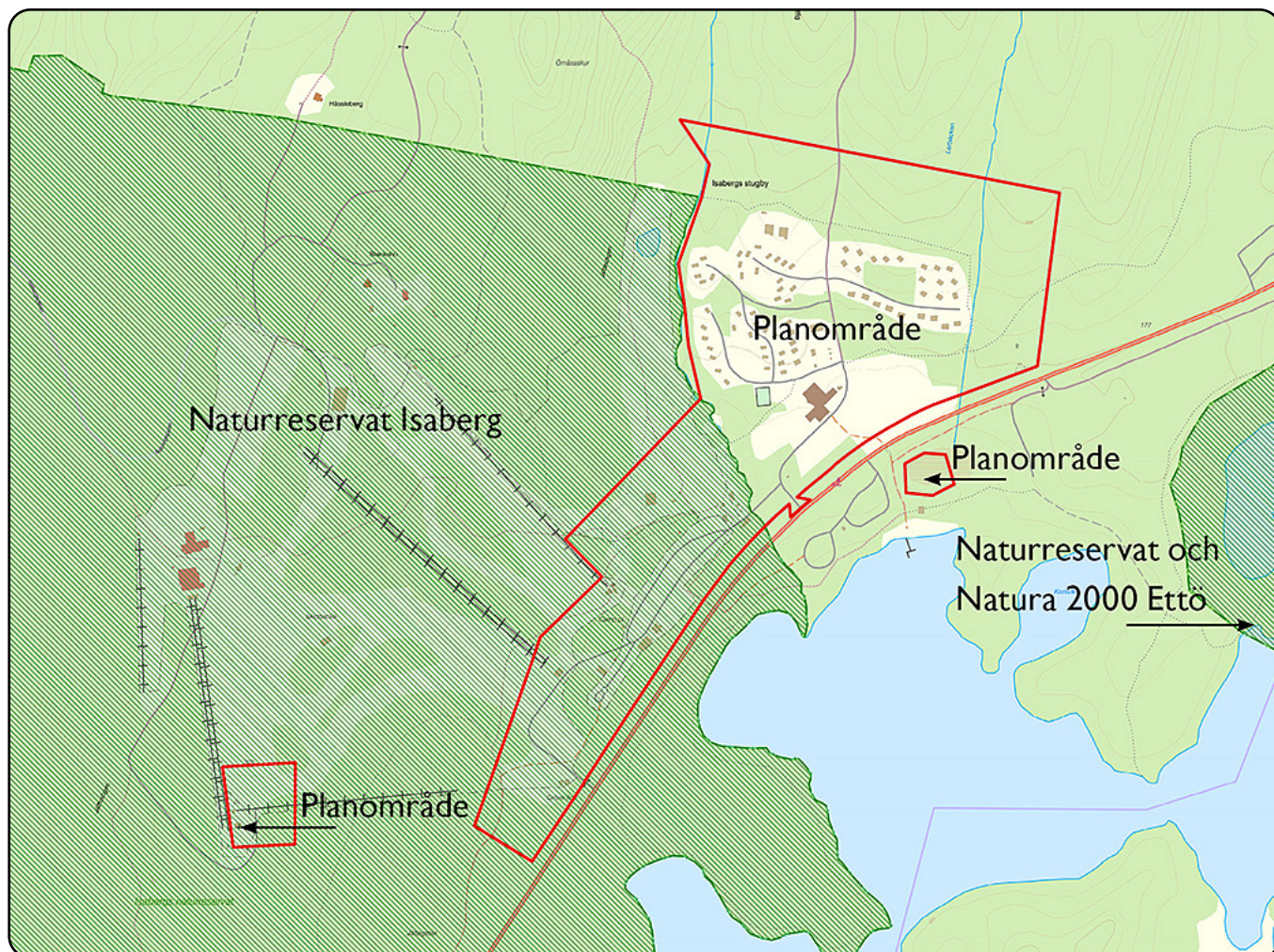
8. cykla eller rida annat än på befintliga vägar eller anvisade platser;

9. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur;

10. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning;

11. klättra i berg. Undantag gäller för klättring i organiserad form mellan 1 september och 31 december samt året runt i och i anslutning till det bergum som finns inom skifte 2 av fastigheten Vik 1:97." (undantagsområdet ligger utanför detaljplanen).

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet och inte heller för underhållet av befintliga ledningar, vägar och anläggningar.

Karta över naturreservat

fig. 10

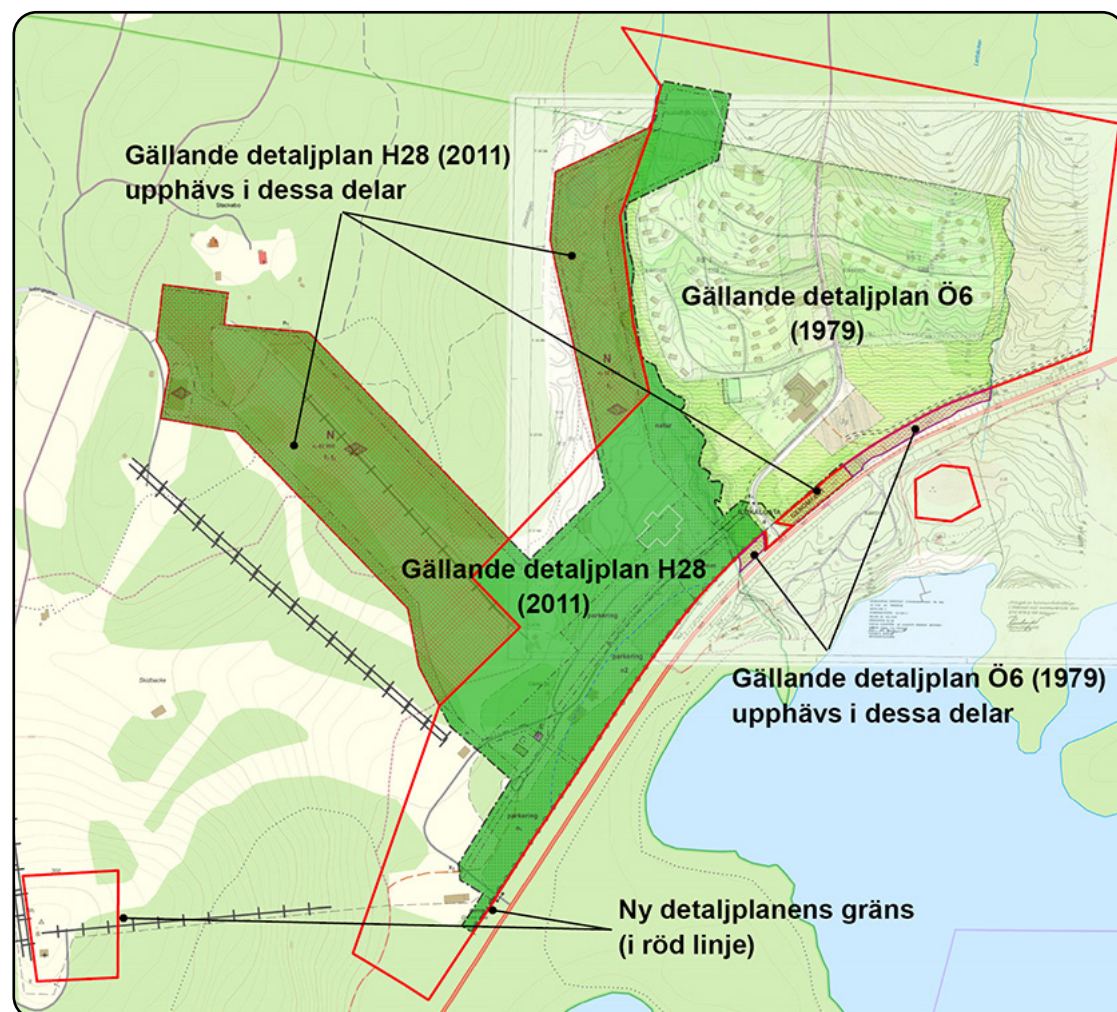
3.4.4 Detaljplaner

Inom delar av planområdet gäller två detaljplaner: detaljplan för Isabergs fritidsby - Ö6 (1979) och detaljplan för Isabergstoppen - H28 (2011).

Gällande detaljplanen för Isabergs fritidsby från 1979 (Ö6) omfattar del av fastigheten Bjärsved 5:40 väst om väg 26, där den befintliga stugbyn samt restaurangen Höganloft och parkeringen utmed väg 26 ligger. Planen möjliggör markanvändning för fritidsbostäder, serviceanläggning, parkering samt park/natur. Högsta antal våningar som tillåts i detaljplanen är en våning.

Inom detaljplanen för Isabergstoppen från 2011 (H28) inryms del av fastigheten Vik 1:97 samt en smal remsa av mark inom fastigheten Bjärsved 5:40, längs den gemensamma fastighetsgränsen. Detaljplanen möjliggör användning av marken för friluftsområde med en exploateringsgrad i största byggnadsarea av 42000 kvm i den västra delen, respektive 12000 kvm i den östra delen. Största nockhöjd för bebyggelse inom detaljplanen är 30 meter i väst respektive 15 meter i öst. Marken utmed väg 26 är bortprickad men möjliggör parkering och transformatorstation samt en damm för dagvattenhantering.

Dessa två detaljplaner är i dagsläget begränsande eller inaktuella och förhindrar den önskade utvecklingen. Inom DP Ö6 är planlagd mark som park/ planteringar/ natur redan bebyggd med parkering. DP H28 var en detaljplan som togs fram för att möjliggöra bebyggelsen av en skidome, dess byggnation aldrig genomfördes och kommer enligt fastighetsägarens aktuella planer inte att genomföras i framtiden.

Karta över sammanställning av gällande detaljplaner

fig. 11

3.4.5 Upphävandet av gällande detaljplan från 2011 (H28)

Parallellt med framtagandet av den nya detaljplanen kommer delar av gällande detaljplan H28 upphävas. Genomförandetiden för detaljplanen H28 som fick laga kraft 2011 är 15 år och utgår 2026. Om en detaljplan är inaktuell eller förhindrar en önskvärd utveckling kan kommunen upphäva den, på eget initiativ eller på beställning av extern exploatör. Före genomförandetidens utgång kan kommunen endast upphäva en detaljplan om ingen fastighetsägare som berörs motsätter sig det, vilket innebär att vid upphävandet har fastighetsägaren enligt lagen rätt till eventuell ersättning av kommunen för den ekonomiska skada som upphävandet innebär. Ersättningen handlar i första hand om den skada upphävandet av planen kan innebära genom att fastighetsägaren inte kan utnyttja sin byggrätt. I plan- och bygglagen definieras inte vem som avses vara en fastighetsägare som berörs utan det är en bedömning som kommunen får göra sett till omständigheterna i det enskilda fallet. I detta fall har endast Stiftelsen Isabergstoppen betraktats som berörd fastighetsägare för upphävandet av gällande detaljplan, eftersom allt mark som berörs ägs av denna fastighetsägare.

Den nya detaljplanen tas fram på beställning av fastighetsägaren för att möjliggöra den önskade utvecklingen. I och med att kommunen upphäver gällande detaljplan i samtycke med fastighetsägaren ska inte fastighetsägaren kräva ersättning av kommunen.

Om kommunen upphäver en detaljplan uppstår ett planlöst läge. Det innebär att området inte längre omfattas av en detaljplan. Om någon avser att utföra en lovpliktig åtgärd på platsen behöver kommunen göra en bedömning av om åtgärden kräver en ny detaljplan eller om åtgärden kan prövas med bygglov direkt. En plan kan även upphävas genom att en ny plan antas för samma område. I aktuellt fall ska delar av detaljplanen H28 upphävas, och på dessa delar ska ett planlöst läge uppstå (se fig.11). Resterande del av gällande detaljplan omfattas av mark som planläggs på nytt och som kommer ersättas med den nya detaljplanens bestämmelser, när denna antas och får laga kraft.

Man kan inte använda samma planprocess för att både upphäva och ta fram ny plan. Det får i så fall göras som två ärenden som handläggs i parallella processer. Upphävande av detaljplan är ett beslut som blir ett eget planärende men som inte resulterar i en egen plankarta. Som underlag för beslutet och i processen ska en geografisk redovisning över vad som ska upphävas göras.

Vid upphävande av en detaljplan ska kommunen tillämpa motsvarande förfarande som hade tillämpats om en ny detaljplan hade tagits fram. Kommunen ska tillämpa ett standard förfarande vid upphävande av detaljplanen "H28 - Detaljplan för del av fastigheterna Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m fl fastigheter i Hestra, Gislaveds kommun, Jönköpings län. ISABERGSTOPPEN".

3.4.6 Upphävandet av gällande detaljplan från 1979 (Ö6)

Parallellt med framtagandet av den nya detaljplanen kommer den smala remsan av mark längs väg 26 som tillhör gällande detaljplan för Isabergs fritidsby (Ö6) upphävas genom beslut i bygg- och miljönämnden. Genomförandetiden för detaljplanen har utgått. Stiftelsen Isabergstoppen betraktats som berörd fastighetsägare för upphävandet av denna gällande detaljplan, eftersom all mark som berörs ingår i fastigheten Bjärsved 5:40 och ägs av Stiftelsen. Motivering för upphävandet av gällande detaljplan på denna remsa är att den ingår i området för hänsynsavstånd till riksväg 26, vilken staten genom Trafikverket är väghållare för.

Ett förenklat standardförfarande kan tillämpas när genomförandetiden gått ut och om upphävandet av detaljplanen är: förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande över denna, inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kommunen bedömer att det är lämpligt att tillämpa ett förenklat standardförfarande för detta upphävande, vilket innebär att kommunen inte behöver göra någon underrättelse eller granskning.

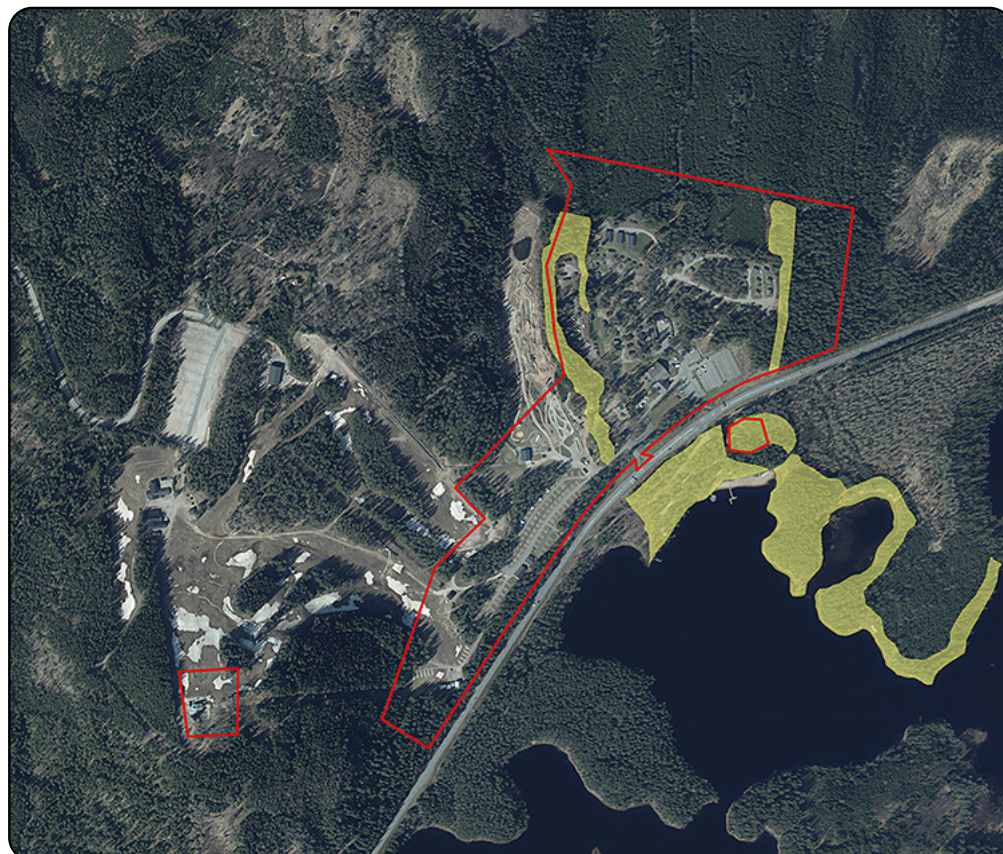
3.5 Förutsättningar, förändringar och konsekvenser

3.5.1 Natur

Inom Isabergsområdet höjer sig berget på ca 150 meter över omgivningarna och 300 meter över havet. Terrängen är ganska kuperad. Inom planområdet ligger foten av skidbacken, som är gräsbevuxen och inramad av barrskog. En större bäck, Rännebäcken, korsar planområdet från nord till syd. Bäckens rinner till största del genom barrskog, utmed naturreservatets östra gräns. En mindre bäck, Lerbäcken, korsar planområdet längre österut. Båda rinner sedan ned till Algustorpasjön. Inom stugbyområdet, söder om restaurangen Höganloft, står en rad skyddsvärda björkträd. Öster om Lerbäcken samt norr om stugbyn finns skogsmark som kommer tas i anspråk. Uppe på Isabergstoppen utgörs planområdet av gräsbevuxen öppen mark samt lövträd.

Skogsmarken utgörs till stor del av barrblandskog med en ålder runt 100 år, men det förekommer även yngre bestånd av tall, gran och lärk. Inom området finns gles inblandning och mindre bestånd av olika lövträd så som björk, al, ek, rönn, sälg och asp. Avverkning av skog/träd har skett över tid i större eller mindre omfattning på större delen av aktuellt område. Skogsmarkens vegetation är till övervägande delen av blåbärsristyp, men det finns även mark utan fältskikt och grästyper i området. Vegetationen är normal för landskapet och styrs framför allt av skogsskötsel/markanvändning och geologiska förutsättningar.

En naturvärdesinventering av en större areal som innefattar planområdet har tagits fram av Skogsstyrelsen under våren och hösten 2021. Naturvärdesinventeringen finns i sin helhet som bilaga 5 till planbeskrivningen. Inventeringen utfördes med detaljeringsgrad medel, vilket innebär att naturvärdesobjekt med en yta av 0,1 ha eller större identifierats. Hela inventeringsområdet har besökts och där det noterats naturvärdeskvaliteter har ett lämpligt område avfattats och beskrivits. Inom planområdet har tre naturvärdesobjekt identifierats, vilka bedöms i dagsläge hålla den lägre nivån av naturvärde för biologisk mångfald (klass 4). Dessa är ett naturvärdesobjekt längs Rännebäcken, ett naturvärdesobjekt längs Lerbäcken respektive ett naturvärdesobjekt i form av en naturlig sänka söder om väg 26.

Karta över sammanställning av naturvärdesobjekt

fig. 12

Uppgifter om art fynd som har påträffats inom området finns redovisade i naturvärdesinventeringen. Den enda arten som förekommer inom detaljplanens område är spillkråkan, vems spår noterades i och kring naturvärdesobjektet längs Lerbäcken.

Objekt 1 (längs Rännebäcken)

Längs Rännebäcken sträcker sig bäckmiljön utmed naturreservatets östra gräns. Naturmiljön utgörs av blandskog som växlar från lövdominerad längst i söder, till barrskog i större delen av objektet. Skogen omger en smal bäck som slingrar sig ner för berget i botten på en grund, ravinliknande svacka. Mossor som väggmossa och husmossa är vanliga i bottenskiktet. Fältskiktet domineras av bärris i form av blåbär och lingon, med mer inslag av gräs som kruståtel och tuvtåtel i mer öppna partier och i kant zonen mot nedfarten. Örter som skogsnäva, skogsstjärna, smörblomma och fibblor förekommer liksom ormbunkar som hultbräken, ekbräken och träjon. I öppnare partier tillkommer arter som älggräs och mjölkört. I fuktigare partier närmare bäcken blir spärrvitmossa vanlig i bottenskiktet, och i fältskiktet förekommer kärrviol. I trädskiktet finns mest gran och tall, med inslag av björk och enstaka alar, sälgar och rönnar.

Naturvärdesobjektet bedömts ha visst naturvärde (klass 4). Motiveringen är att bäcken har ett till största delen naturligt och slingrande lopp och är vattenförande året runt. Tillsammans med den omväxlande topografin, med svackor och branter, utgör bäcken de intressanta strukturer som ger ett visst biotopvärde. Naturvärdesinventeringen föreslår inga åtgärder, men om nya övergångar planeras ska valvbåge eller halvtrumma användas för att skydda bäcken.

Bild över Rännebäcken, objekt 1

fig. 13

Bild över objekt 2 längs Lerbäcken

fig. 14

Objekt 2 (längs Lerbäcken)

Naturtypen längs Lerbäcken är av skog och träd. Skogen utgörs av barrblandskog med grandominans i norr. Trädålder är ca 80-90 år. Vindfällda granar i kant mot föryngringen i väster upptäcktes vid inventeringstiden. En smal liten bäck, Lerbäcken rinner ner igenom objektet och avvattnar ut i sjösystemet, men den är inte vattenförande året runt. Det finns skogsstigar som korsar eller ligger nära objektet. Bottenskiktet består av vanliga mossor som husmossa, väggmossa, kammossa, kvastmossor och spärrvitmossa. I fältskiktet påträffades blåbärris, lingonris, kruståtel, tuvtåtel och vanliga skogsörter som skogsstjärna, kovaller, ekorrbär och ormbunkar som ekbräken och hultbräken. Längs bäcken växer träjon och kärrviol.

Objektet har bedömts ha visst naturvärde (klass 4). Motiveringen är att objektet innehåller död ved i form av lågor av gran i nordväst. Spår av spillkråka noterades i och kring objektet, vilken är en fridlyst art i kategorin NT (nära hotad). Spillkråkan söker troligtvis föda bland den döda veden. Naturvärdesinventeringen föreslår ingen åtgärd om det inte behövs för att upprätthålla säkerheten, som till exempel fällning av stående döda träd. Vid eventuellt vägbygge över bäcken rekommenderas valvbåge/halvtrumma, för att undvika påverkan på vattendraget.

Objekt 3 (sänkan)

Naturtypen i sänkan utgörs av lövsumpskog av björk och klibbal med inväxning av gran. Trädålder uppskattas vara av cirka 60-70 år. Spärrvitmossa påträffades som huvudsaklig marktäckare i bottenskiktet tillsammans med kvastmossor i de fuktigare partierna, väggmossa och husmossa i de något torrare delarna, i övrigt gräs som tuvtåtel och brunrör eller mark utan fält- eller bottenskikt. Åkerfråken förekommer rikligt och i blötare partier växer även kärrviol. Objektet bedöms hålla klass 4 – visst naturvärde. Motiveringen är att objektet innehåller viss sockelbildning på klibbal och i östra delen förekommer tidvis översilning av marken. Enstaka lågor av gran och högstubbar av löv höjer värdet. Inga naturvårdsarter förekom vid inventeringen.

Natur på Isabergstoppen

Naturen på Isabergstoppen utgörs av sluttning med stenskravel och lövträd samt öppen gräsmark. Stenskravlet bedöms vara av något värde för bland annat gnagare och kräldjur. Gräsmarken är frisk. I övrigt består naturen av en uppvuxen dunge med till viss del flerstammiga rönnar. Inom området finns en del stående och liggande död ved. Marken täcks av bland annat örnbräken, som är rödlistad i kategorin LC (livskraftig).

Bild över skogen öster om Lerbäcken

fig. 15

Bild över objekt 3 där sänkan ligger

fig. 16

Tillhör nämndsbeslut 2022-11-22 BmUG §47 PLAN 2020.4

Ankom: 2022-11-30 Ärende: KS.2021.255 Handling: 1227746

Naturtyper i övriga planområdet

Naturtypen i sydöstra planområdet, öster om Lerbäcken, är en äldre skiktad skog med övervägande tall. Här finns fynd av signalarten blomkålssvamp, vilken lever som parasit på rötter av barrträd. Arten är en av skogsstyrelsens signalarter och kan indikera skyddsvärda tallbestånd med högre naturvärden.

Precis nord om campingen finns en liten yta skogsmark. Ytan ingår i ett större område av skog utmed skidbackarna, varav endast en liten del ingår i aktuell detaljplan. Naturtypen utgörs av 80-100 årig tall-dominerad barrblandskog. Skogen är varierad och bitvis gles med solöppna gläntor. På marken dominerar blåbärsris tillsammans med lingonris och ljung. I bottenskiktet är det främst de vanliga mossorna: husmossa, väggmossa, stor kvastmossa och kammossa som dominerar. Det finns sparsamt med död ved i form av äldre lågor och några enstaka nyare vindfällen. Marken utgörs av sand eller sandig morän. På några platser finns blockiga branter med lodytor. Där blir variationen större och antalet arter ökar något. Luckigheten och skogens intryck av en äldre skog som tätt sköter sig själv gör att området har vissa värden för fågel- och insektsfaunan. Avsaknaden av död ved och riktigt gamla träd pekar på ett något lägre naturvärde vilket styrks av avsaknaden av rödlistade arter och signalarter.

Förändringar och konsekvenser

Enligt planförslaget kommer delar av planområdet som är tagna i anspråk att fortsätta användas som tidigare eller även förtäta. Nya bygggrätter skapas på skogsmark som kommer tas i anspråk. Utökningen av stugbyn och generellt de utökade bygggrätten kommer ske med hänsyn till naturen som finns på plats och bestämmelser om exploateringsgrad av 15%, respektive 20% största byggnadsarea av markytan inom egenskapsområdet införs i plankartan i stugbyn för att se till att endast en andel av marken ska kunna få bebyggas.

De skyddsvärda träden som finns vid restaurangen Höganloft ska skyddas inom detaljplanen med en bestämmelse om att träden får endast fällas i fall av sjukdom eller säkerhetsrisk, samt med villkor om marklov. Motiveringen handlar om trädets värde för platsens upplevelse samt ekosystemtjänster och har stöd i 2 kap. PBL. Eftersom träden är alléträd krävs även dispens från biotopskyddsbestämmelserna från Länsstyrelsen för avverkning eller kraftig beskärning av träden.

En remsa mark väst om stugbyn utmed Rännebäcken planläggs som naturmark, för att den planerade utökningen av verksamheten inte ska komma för nära naturreservatet Isaberg samt för att bevara naturvärdena som finns på plats. Ytterligare en yta längs Lerbäcken mellan föreslagna parkeringsytorna i söder planläggs som natur. Syftet är att bevara naturmiljön av skog och bäck med visst naturvärde. Inom det utökade stugbyområdet planläggs en yta mark (längs Lerbäcken) som en skyddszon mot bäcken, med prickad mark (dvs. mark som inte får förses med byggnad), inom kvartersmarken. Här regleras också skydd av natur och skog genom bestämmelser som ser till att skogen ska bevaras orörd. Träden som finns inom den prickmarkerade ytan längs Lerbäcken skyddas inom detaljplanen med en bestämmelse om att träden får endast fällas i fall av sjukdom eller säkerhetsrisk samt med bestämmelse om att marklov krävs för fällning av träd över 15 cm i brösthöjd diameter. Motiveringen handlar framför allt om ekosystemtjänster och har stöd i 2 kap. PBL. Vattendraget skyddas i detaljplan genom bestämmelse om att vid eventuellt vägbygge över bäckarna ska större rör liknande gångtunnlar användas. Om broar byggs ska fundamenten utformas så de inte påverkas av slamström och erosion.

Bäckarna som rinner norrifrån mot sjön utgör blå-gröna stråk inom ett potentiellt exploaterat område. Dessa stråk har ekologisk betydelse samt estetiska värden och är viktiga att bevara eftersom de bidrar till en bra livsmiljö för människor samt djur och växter.

Öster om Lerbäcken möjliggörs inom detaljplanen exploatering, vilket medför att del av skogsmark kommer eventuellt avverkas och bytas ut mot hårdytor. Avrinningen av området ska huvudsakligen ske via föreslagna nya diken längs framtida lokala gator och inte via Lerbäcken, för att undvika sedimentering och plötsliga förändringar av vattenståndet. Skogen i sydöstra planområdet kommer enligt planförslaget kunna ersättas med parkeringsytor eller parkeringshus. Om markparkeringar ska ligga här då ska det finnas trädtrader eller buskage mellan parkeringsraderna.

Små ytor med skog norr och öster om campingen ska enligt planförslaget kunna förändras. Ytan planläggs med användningen idrottsplats, friluftsliv- och camping samt hotell och kommer kunna eventuellt bebyggas. Detta bedöms dock inte medföra stora konsekvenser i naturmiljön med hänsyn till att det handlar om små delar av ett större naturobjekt samt att inga nyckelbiotoper, rödlistade arter eller signalarter påträffades under inventeringen inom dessa skogsytor.

Naturmiljön som ligger inom planområdet vid Isabergstoppen bedöms inte påverkas av utvecklingen som detaljplanen möjliggör. Ytan planläggs med användningen skidbacke, vilken inte förändrar den aktuella användningen.

Sänkan kommer enligt planförslaget bli en infiltrationsyta där del av dagvattnet från området ska infiltreras, fördröjas och renas innan det rinner ut till recipienten Algustorpasjön. Naturvärdesinventeringens bedömning är att försumpningen kan med tiden medföra till en ökning av naturvärdet. Däremot ska infiltrationsytan tillgängliggöras för underhåll för att kunna ta bort sediment och föroreningar, vilket innebär att några träd kommer sannolikt att avverkas och som konsekvens kommer sockelbildningen runt dessa träd försvinna. Från sänkan ska dagvattnet som inte har infiltrerats i marken rinna ner till Algustorpasjön via befintligt dike. Nere vid sjökanten, söder om utsläppet finns enligt artportalen en lokal med den hotade och fridlysta arten klockgentiana. Kommunens bedömning är att anläggning uppströms av föreslagna åtgärder för att hantera dagvatten från området (grönstråk med kombination av svackdiken och infiltrationsytan) samt fälla för föroreningar gör att utflödet från området efter exploatering inte är högre eller mer förorenat än beräknat utflöde före exploatering och således kommer hotade arter vid sjön inte påverkas negativt.

Ställningstagande

De fysiska ingreppen i naturmiljöer p g a den utvecklingen som detaljplanen möjliggör bedöms ha låga naturmiljökonsekvenser. Naturvärdena som finns på plats har i största mån beaktats och skyddats inom detaljplanen.

3.5.2. Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet enligt miljöbalken 7 kap § 13.

Planområdet ligger i närheten till Algustorpasjön, där utökat strandskydd om 200 meter gäller från strandlinjen. På västra sidan om väg 26 ligger en mindre del av friluftsområdet vid campingen inom 200 meter från Algustorpasjöns strandlinje, alltså inom strandskyddat område. Denna yta ligger också inom naturreservatet Isaberg. Om det är aktuellt att upphäva strandskydd inom ett område som omfattas av ett statligt naturreservat behöver en begäran om upphävande av strandskydd göras hos Länsstyrelsen. Begäran om upphävandet av strandskydd görs individuellt av fastighetsägaren hos Länsstyrelsen för varje åtgärd som planeras genomföras inom det strandskyddade området.

En mindre del av planområdet ligger inom strandskyddat område samt utpekad LIS-område. Denna del planläggs som "Natur" där strandskyddet kommer fortsätta råda.

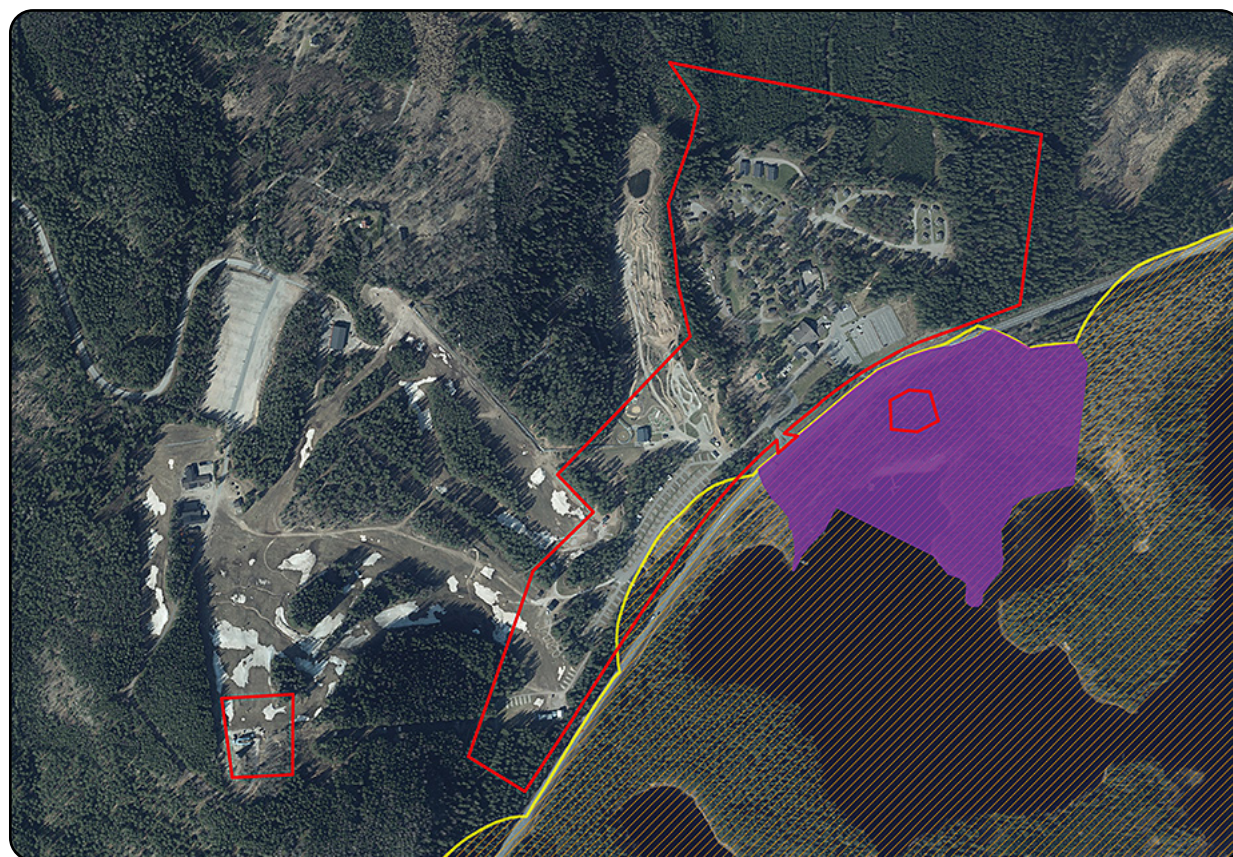
Särskilda skäl för upphävande av strandskyddet

Enligt 7 kap 18 § i miljöbalken får Länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Förändring. Område för upphävande.

Planens genomförande förutsätter ett eventuellt upphävande av strandskyddet inom del av planområdet på västra sidan om väg 26, om det blir aktuellt med utförandet av åtgärder inom strandskyddat område.

Skäl för upphävandet av strandskydd är att marken är redan ianspråktagen på ett sätt som saknar betydelse för strandskyddets syften och är väl avgränsad från strandlinjen i och med att väg 26 ligger som en barriär emellan. Allmänhetens tillträde till strandkanten påverkas således inte av upphävandet av strandskyddet på västra sidan om väg 26.

Karta över LIS område och strandskyddat område

- Strandskydd linje (200 meter från strandlinje)
- LIS område
- Planområdet

fig. 17

3.5.3 Geotekniska förhållanden

En översiktlig geoteknisk undersökning har tagits fram av BGK AB (Gunnar Karlsson Bygg- och Geokonstruktioner AB) i Huskvarna i syfte att kontrollera jordens geotekniska egenskaper inför upprättande av detaljplan. Utredningen finns i sin helhet som bilaga 2 till planbeskrivningen.

Befintliga förhållanden

Marken vid undersökta punkter utgörs huvudsakligen av gräsbeklädd yta eller naturmark. Terrängen inom området ligger i stort sluttande från norr ner mot Algustorpasjön i söder. Inmätta höjder vid borrhälsarna ligger mellan +160,02 och +202,25, en höjdskillnad på ca 42 meter.

Jordarter

På sluttningen upp mot norr där det planeras för nya stugor består jorden av ett ytligt humusskikt på sand som underlagras av morän. Humusskiktet består av vegetation och mulljord eller sandig mulljord och har en mäktighet på 0,15 meter i provtagningspunkterna. Sanden under det ytliga humusskiktet har ställvisa inslag av silt och grus. Mäktigheten på sandskiktet är mellan 0,25 och 0,85 meter. Moränen därunder är en grusig sandig eller grusig siltig sandig morän, till största delen friktionsmaterial. Sten och block bedöms förekomma i måttlig eller normal omfattning i moränen.

Sonderingar

I norra delen har moränen hög lagringstäthet. Utgående från resultaten från sonderingarna bedöms jorden relativ fasthet vara medelhög till hög i moränen. Sonderingarna har avbrutits utan något definitivt stopp eller stoppat i mycket hårda jordskikt på djup mellan 5,2 och 10,3 meter under markytan. Berg har inte påträffats till dessa djup i de sonderade punkterna, men kan förekomma på andra nivåer mellan borrhälsarna.

Geohydrologiska förhållanden

Grundvatten förekommer på relativt stort djup. På sluttningen upp mot norr har inget grundvatten påträffats i de 2 rören som installerats. Undersökningen utfördes under en period med grundvattennivåer under de normala. Grundvatten förekommer sannolikt på högre nivåer i samband med snösmältning och vid perioder med riklig nederbörd.

Grundläggning av byggnader mm

Grundläggning av byggnaderna kan generellt uppföras på naturligt lagrad morän eller sand och silt med utbredda grundplattor eller kantförstyvad betongplatta på mark.

Preliminärt bedöms byggnader med upp till 3 våningar kunna grundläggas på mark. I samband med projektering av nya byggnader bör mer detaljerade undersökningar utföras när byggnaders placering och utformning är kända för bestämning av dimensionerande jordparametrar. För byggnation krävs att all mullhaltig jord avlägsnas, beroende på laster från byggnader kan även en del av underliggande lösa jordskikt behöva utskiftas. Detta bedöms i samband med byggnation och kompletterande sonderingar. Vid byggnation i sluttningar ska markytor kring byggnader rensas från ytliga större stenar och block som annars riskerar komma i rullning. Samtliga markarbeten ska utföras i enlighet med AMA anläggning 20. Tjälskyddad grundläggning rekommenderas i moränen. Ytvatten skall alltid avledas genom att markytan närmast byggnaderna lutas från huset, ett vanligt krav är minst 0,15 m fall på tre meters längd ut från byggnader. Dränering runt byggnader utförs med dräneringsrör. Tillräckliga åtgärder för att förhindra skadlig fuktvandring från underliggande jord ska utföras i samband med byggnation. Tillfälliga schaktsläntror beräknas stå i lutning 1:1,5 ner till 1,5 meters djup. Vid schakt och grundarbeten måste eventuellt grundvatten vara avsänkta till minst 0,5 m under schaktbotten. Eventuella fyllningar för grundläggning av byggnader utförs med skiktvis packad friktionsjord.

Hårdgjorda ytor

Bedömningen är att marken inom området utgörs av friktionsjord med mindre inslag av finjord. Vägar, parkeringar och liknande kan dimensioneras efter materialtyp 3B med tjälfarlighet klass 2. Vid anläggning av vägar, parkeringar och liknande ska all organisk jord som mull, sandig mull och liknande bortschaktas.

Dagvatten

Lokal infiltration av dagvatten bedöms möjlig i friktionsjorden. I moränen på sluttningen upp mot norr är sannolikt infiltrationskapaciteten lite mindre jämfört med sanden i den södra delen av området.

Markradon

Radonmätningarnas resultat ligger mellan 2 och 21 kBq/m³. Med dessa halter i morän och sand klassas marken som låg- till normalradonmark. Åtgärdskravet vid normalradonmark är radonskyddande utförande som innebär att hål mot marken i konstruktionen inte får förekomma och att risken för sprickbildning i golv och väggar måste beaktas. Byggnader kan i regel utföras med gängse byggnadssätt. Byggnaden ska projekteras och byggas så att inte sprickor och andra otätheter uppstår mot marken.

3.5.4 Förorenad mark

En inventering av verksamheter inför detaljplanering (bilaga 9 till planbeskrivningen) har tagits fram av Stiftelsen Isabergstoppen AB i syfte att ta reda på vilka verksamheter har funnits inom detaljplaneområdet. Som konsekvens har kommunen bedömt vilka potentiella risker finns för föroreningar i marken.

Vintersportanläggningens drift och skötsel innebär bland annat hantering av oljor till liftar och maskiner, dieseltank, med risk av oljeläckage.

I dagsläge består fritidsanläggningen av 8 skidliftar, varav 3 ligger delvis inom planområdet: dal- och toppstationen av 6-stolsliften (byggdes 2004), dalstationen av Städelliften (byggdes 1980) samt dalstationen av MND släpliften (byggdes 2019). Rodelbanan som är i drift en stor del av året är en anläggning som också hanterar oljor. Dess dalstation ligger inom planområdet. Alla dessa liftar, inklusive rodelbanan, fungerar i dag med elmotor med växellåda. Ytterligare finns det inom stugbyn en verkstad med kallgarage och lagerutrymme där det ligger en dieseltank med en volym på 3 kubik meter. Den är till för vaktmästari och lager av vintermöbler såsom cyklar, vinterdäck m.m., extra allt till stugbyn och har funnits på plats sedan stugbyn byggdes i början på 70-talet (se fig. 18).

Den miljöhistoriska inventeringen redovisar att sedan liftarna har byggts med start 1970 och framåt har de varit placerade på samma ställe och inte flyttats. En enda oljeläckage uppkom år 2012 vid barnliften som ligger utanför planområdet.

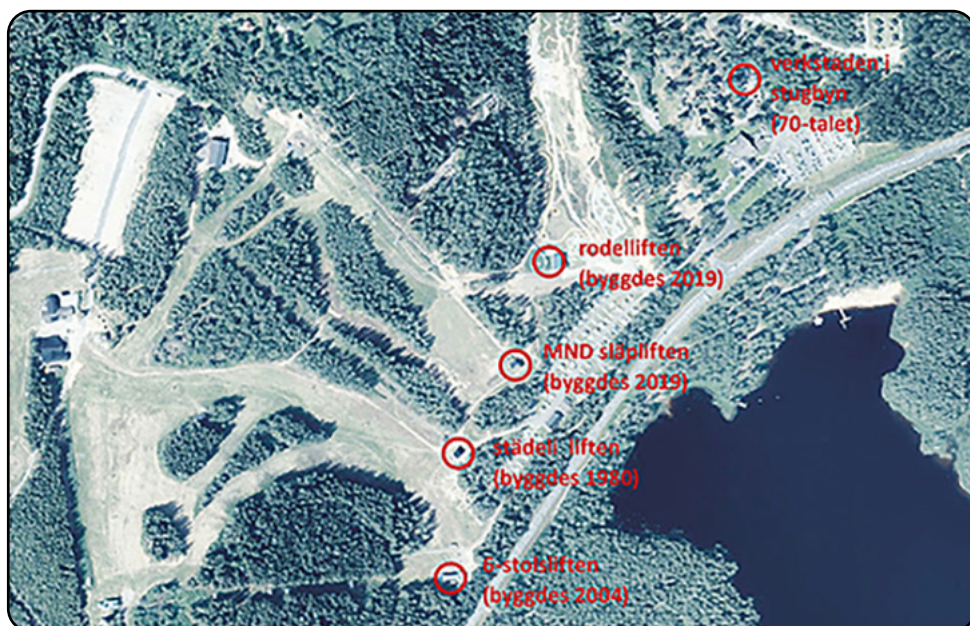
Detta läckage åtgärdades omedelbart och de kontaminerade massorna under växellådan lyftes ut och lämnades under våren 2012 på deponi. Under 2015 ersattes barnliften med ett elektriskt åkband.

Inom planområdet finns vid stugbyn 225 parkeringsplatser på en asfalterad yta intill riksväg 26. Därutöver finns ca 130 st. gästparkeringar jämt fördelade inom området, placerade intill varje stuga. Parkeringarna har funnits på samma ställen som idag, i alla år. Campingen med ca 84 ställplatser för husvagnar ligger mellan centralanläggningen och backen. Ställplatserna utgörs av enskilda grusade tomter med generösa gräsytor emellan för uppställning av tält. Tvätt av alla fordon sker uppe i stora garaget på berget där det finns oljeavskiljare, utanför detaljplanens gränser.

Inom planområdet finns det inga dokumenterade eller kända föroreningar i marken och risken att marken är förorenad eller att det kan komma att bli förorenad i framtiden bedöms som liten. Området där skidliftarna ingår i planområdet planläggs som friluftsliv och camping samt skidbacke. Rodelliftens dalstation ligger inom mark som planläggs som idrottsplats, friluftsliv och camping samt besöksanläggningar.

Ställningstagande

Kommunens samlade bedömning gällande förorenad mark är att, med hänsyn till historiken, inga provtagningar krävs och att marken är lämplig för de ändamål detaljplanen möjliggör.

Ortofoto över liftarna och verksamheterna inom planområdet som utgör potentiell risk för föroreningar i marken.

fig. 18

3.5.5 Fornlämningar och kulturminnen

3.5.5.1. Fornlämningar

Inom Isabergsområdet finns två kända fornlämningar och flera övriga kulturhistoriska lämningar. Två övriga kulturhistoriska lämningar ligger inom planområdet, uppe på toppen av berget i form av ett minnesmärke och en ristning från medeltiden/ historisk tid (fig. 19). Ytterligare en övrig kulturhistorisk lämning i form av en kolbotten ligger öst om den befintliga huvudparkeringen.

En fornlämning i form av ett vägmärke ligger precis vid planområdets gräns söder om Isabergstoppen utanför planområdet. Ytterligare en fornlämning i form av en blästplats påträffades vid arkeologisk utredning utförd 2021 i sydöstra planområdet.

Arkeologiska utredningar

En arkeologisk undersökning har utförts år 2011 för delar av bergets östra och sydöstra sluttningar samt en plåtå ovanför sjön. Vid fältundersökningen 2011 påträffades en mindre tjärgrop i utredningsområdets nordöstra del. Tjärgropen undersöktes och den arkeologiska förundersökningen visade att det inte rörde sig om en fornlämning. Det lokaliserades också två möjliga lägen för förhistoriska boplatser i anslutning till väg 26 och campingen.

Arkeologisk utredning steg 1, som innebär kart- och arkivstudier samt inventering av de områden som tas i

anspråk för exploatering, utfördes av Jönköpings läns museum år 2021. Syftet med den arkeologiska utredningen steg 1 var att undersöka om det förekommer fornlämningar och eventuella potentiella boplatser, dvs fornlämningar dolda under mark, inom detaljplanens område. Utredningen steg 1 finns i sin helhet som bilaga 8 till planbeskrivningen.

Utredningen resulterade inte i några säkra fornlämningar, däremot påträffades två synliga lämningar i form av en potentiell grav samt en kolbotten, båda i planområdets norra del. Den osäkra graven, i form av tre resta stenar av cirka 0,6 meter höjd och 0,5 meter bred, bedömdes kunna utgöra en fornlämning och behövdes undersökas vidare. Ytterligare påträffades en kolbotten av ca 7 meter diameter och 0,4 meter hög. Den bedömdes som en övrig kulturhistorisk lämning och enligt MB 3 kap §6 ska hänsyn tas till den så långt som möjligt, men är det inte möjligt får den tas bort i samband med exploateringen.

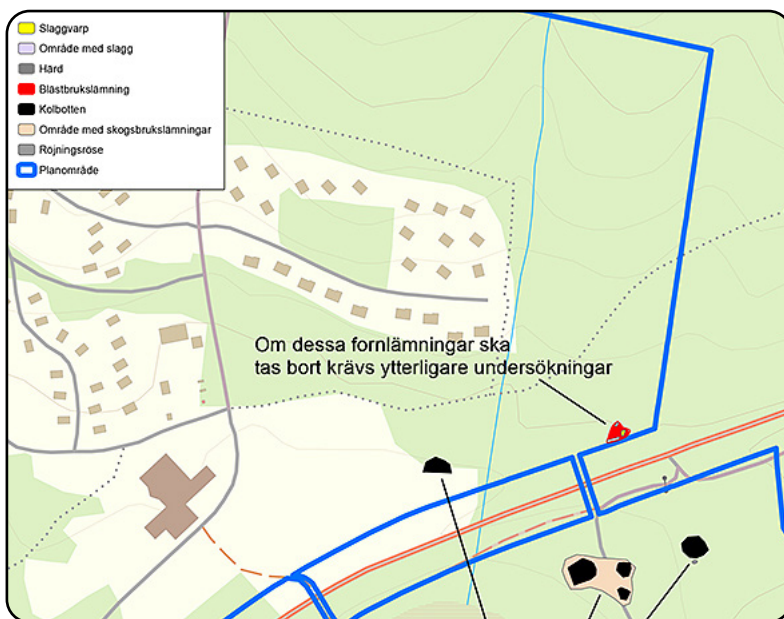
Dessa platser har undersökts under hösten 2021 i en arkeologisk utredning steg 2, som innebär sökschaktning och grävning i provrutor.

En blästbrukslämning framkom, som innehöll slaggvarp, en hård och ett område med spridd slaggförekomst. I slaggvarpen kunde stenar ses i ytan som eventuellt kan utgöra resterna av en ugnskonstruktion. I varpen hittades också förslaggad lera vilket bör vara delar av en ugnsvägg. Lämningarna är förhistoriska och utgör fornlämning. Dessa lämningar återfinns i planområdets östra del nära riksväg 26 (se fig. 20, 21).

Ristning på bergens topp
vid utsiktstornet

fig. 19

Karta över resultat av arkeologisk utredning steg 2

fig. 20

Slaggvarp och området med utspridd slagg och hård

fig. 21

Vid den eventuella graven i den norra delen av planområdet, sökschaktades runt stenarna och ytan avsöktes noggrant med metalldetektor under schaktningsarbetet. Det fanns dock inget som tyder på att det rör sig om rester efter en grav, och Länsstyrelsens bedömning är att den är alltså inte en fornlämning.

I den östra delen av utredningsområdet påträffades 3 ensamliggande kolbottnar efter resmilor samt ett område för skogsbrukslämningar innehållande 3 kolbottnar efter resmilor. Vid två av kolbottnarna låg röjningsrösen som visar på att man röjt marken från sten vid anläggandet av milan. Kolbottnarna och röjningsrösen tolkas som yngre och bedöms som övriga kulturhistoriska lämningar (inte fornlämningar).

Länsstyrelsen bedömde att det inte krävs några ytterligare antikvariska åtgärder inom planområdet, undantaget ovan beskrivna fornlämningar: slaggvarp, område med utspridd slagg och hård. Om den ytan ska tas i anspråk kommer Länsstyrelsen ställa krav på en arkeologisk förundersökning inför ett eventuellt slutligt borttagande av lämningen (arkeologisk undersökning).

För de övriga kulturhistoriska lämningarna, det vill säga kolbottnar, område med skogsbrukslämningar och röjningsrösen krävs inga ytterligare arkeologiska åtgärder men hänsyn ska tas så långt som möjligt så att de inte onödigtvis skadas enligt Miljöbalken 3 kap §6. Är inte det möjligt för att kunna verkställa byggnation får de tas bort. För det krävs inget tillstånd från Länsstyrelsen.

Området vid fornlämningen avgränsas i detaljplanen och bestämmelser om villkor för marklov/ startbesked införs i plankartan. Förundersökning och en eventuell slutundersökning av fornlämningen ska utföras före det att startlov beviljas.

3.5.5.2. Kulturminnen

Historik

Isaberg har ständigt varit ett landmärke, med sitt berg som sticker upp från det omgivande landskapet och lockar blickarna till sig. Från toppen av berget kan man beskåda den sköna naturen runtom med sjöar och skogar. Isaberg skidanläggning har kulturhistoriskt- och socialt värde genom den långa turismtraditionen, som är starkt kopplade till utvecklingen i det närliggande stationssamhället Hestra.

Isabergsområdet karaktärsdrag

År 2021 har en kulturmiljöinventering för Hestra med omnejd tagits fram av AFRY på uppdrag av kommunen.

Utdrag av kulturmiljöinventeringen:

"Den västra delen av området domineras av urbergskullen Isaberg som höjer sig 150 meter över omgivningen. Isaberg är till största del skogsbeklädd, men ett flertal anlagda skid- och pulkabackar samt andra aktivitetsytor tar upp stora markarealer där skog har undanröjts. En mängd byggnader, liftar och snökanoner kopplade till fritidsanläggningen finns utplacerade i landskapet och präglar denna del av området. Ett starkt riktmärke är det träpanelsklädda utkikstornet placerat på Isabergs högsta topp. Intill väg 26 finns en camping och stugby med mindre stugbebyggelse. Stugorna är av gruppvis olika karaktär och har fasader i röd- eller gråmålad träpanel och sadeltak, placerade i slutningen. Stora ytor upptas också av parkeringsplatser.

Att värna:

- *Sammanhängande och orörd skogsmark.*
- *Isabergs dominerande silhuett i området med utkikstornet som riktmärke.*
- *Isabergs bitvis starka karaktär som skid- och fritidsdestination vilken har lång historisk kontinuitet."*

Utsiktstornet på Isabergstoppen

Utsiktstornet byggdes 1919 på uppdrag av Hestras turistförening. Föreningen arrenderade mark på Isabergs topp och lät anlägga både väg, utkikstorn och hoppbacke. Utifrån dess ålder och byggteknik är utsiktstornet ganska unikt. Det står i dag som områdets mest angelägna fokuspunkt och bygdens folk har under tidens lopp njutit av utsikten och samlat vackra minnen med tornet, vilket skapar ett starkt socialt värde.

Precisering och redovisning av tornets kulturhistoriska värde

En kulturvärdesbeskrivning har tagits fram av kommunen för att redovisa och analysera det kulturhistoriska värdet av tornet. Beskrivningen finns i sin helhet i bilaga 10 till planbeskrivningen. Dokumentvärden som identifieras som aktuella för tornet är historiska egenskaper som byggnadshistoriskt värde, byggnadsteknikhistoriskt värde och samhällshistoriskt värde. Upplevelsevärdet som identifierades är knutet till tornets identitet.

Det byggnadshistoriska värdet förknippas med tornets ålder, sällsynthet och biografi. Biografen ger kunskap om hur tornet planerats, byggts upp, ändrats och formats till vad det är i dag. Värdet ligger också i den information som byggnaden ger om sin omvärld, om äldre byggnadsteknik som i stor utsträckning är idag glömd eller inte längre använd.

Det byggnadsteknikhistoriska värdet består av tekniska innovationer eller ingenjörsmässigt skickliga lösningar. Tornets byggdes upp vertikalt på marken och sedan lyftes på dess fundament med hjälp av kraftiga gångjärn, vilket då var en smart och effektiv lösning.

En byggnad kan ge viktig information om samhällets historia på en särskilt plats. I utsiktstornets fall var tornet den första byggnaden som uppfördes inom området, som utgjorde ett frö till en stor utveckling efteråt. Tornets samhällshistoriska värde och sociala värde är knutna till tornets roll i samhället som viktigt mötespunkt samt till anledningen till att det byggdes. Isabertornets byggnation var det första steget i att utveckla området till ett viktigt turistområde vid berget.

Tornet har ett starkt identitetsvärde, som framgår från upplevelsen av samhörighet, identifikation och inte minst stolthet som bygdens folk har i relation till tornet och generellt till hela turistområdet.

Utsiktstornet på toppen år 2020

fig. 23

Förändringar och konsekvenser.

Varsamhetskrav

Tornet på Isabergstoppen klassas som byggnad med höga allmänna värden (PBL 8:17), enligt kulturmiljöinventeringen för Hestra, Isaberg, Nissafors bruk och Öreryd (AFRY 2021). Enligt PBL kap 8 §17 "ska ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden." Utsiktstornet planläggs därmed med k - varsamhetsbestämmelse: "Byggnadens karaktärsdrag vad gäller volym, fasad, tak, fönster och dörr ska bibehållas. Fasadmaterial, fönster och dörröppningar ska vid ombyggnation eller byte ersättas med likvärdigt material med samma egenskaper och kvalitet som de ursprungliga". Utsiktstornet planläggs inte med rivningsförbud eftersom endast särskilt värdefulla byggnader enligt 8 kap. 13§ PBL, eller byggnader som ingår i bebyggelseområden av sådan karaktär, kan åläggas rivningsförbud i detaljplan.

Egenskaper som bedöms värda att bevara är tornets volym, fasadmaterial och materialbehandling, fönsternas form och material samt placering i vägglivet, entrédörrens omfattning, placering och material samt takets vinkel och material. Fönstren och dörren kan med varsamhet restaureras till deras ursprungliga indelning. I ett restaurerat tillstånd med komplettering av någon närliggande byggnad inrymmande till exempel toppstuga eller kafé, kan tornet återfå sin ursprungliga karaktär som utsiktspunkt och mötespunkt och bli ett stort tillskott till området.

Utsiktstornet på toppen i gamla bilder
(bild källa: "Isaberg - 100 år av turism")

fig. 22

3.5.6 Bebyggelse

Isabergs befintliga fritidsanläggning

Skidanläggningen Isaberg är den största av sin typ i södra Sverige och är en attraktiv målpunkt för många lokala och utländska turister. Skidanläggningen omfattar 11 pister som tillsammans ger mer än 6 km preparerade nedfarter, med en fallhöjd av 150 meter. Dessa betjänas av åtta liftar varav en stolslift.

I de senaste åren har vintrarna blivit mildare och varmare och barmarksäsongen har tagit över. Som följd har skidsäsongen blivit kortare, men andra typer av aktiviteter har vuxit sig fram och verksamheten har utvecklats med sommaraktiviteter som lockar fler och fler turister året runt.

Isaberg Mountain Resorts befintliga fritidsanläggning omfattar skidanläggningen och topp stugan uppe på berget, stugbyn, campingen, badstranden vid Algustorpasjön, vandrings- och cykellederna som sprider sig över hela området samt flera mindre anläggningar såsom höghöjdsbana, rodelbana, lekplats, hinderbana, minigolf, grillplatser, idrottsplaner, ute gym m.m., samtliga placerade vid campingen och stugbyn. Den befintliga stugbyn omfattar, utöver övernattingsstugor, både konferensanläggning och restaurang. Stugbyn består i dagsläge av ca 70 stugor och 3 större "lodger" med plats för större grupper. Restaurang "Höganloft" ligger vid stugbyns fot, med utsikt mot berget. Campingplatsen med ca 84 ställplatser för husvagnar ligger mellan centralanläggningen och backen. Den omfattar både ställplatser samt kompletterande servicebyggnader.

Halvvägs upp för berget, nordväst mot Hestra finns restaurang, skidshop och värmestuga samt en större parkering. Dessa ingår inte i denna detaljplan.

Isabergs besökare ges möjlighet till parkering i två större parkeringar, en huvudparkering vid stugbyn och en parkering uppe på berget, vid topp stugan.

Mellan Nissastigen (väg 26) och Algustorpasjön och med gångtunnel till Isabergs stugby finns Trafikverkets rastplats, som är utrustad med bord, bänkar, toalett och informationsplats. Upplägningsplats för uthyrningskanoter, badplats, bryggor, bastu och grillplatser är placerade vid Algustorpasjön. Rastplatsen samt badstranden ingår inte i aktuell detaljplan.

Aktuellt planområde inrymmer stugbyn med restaurangen Höganloft, huvudparkeringen utmed väg 26, campingen samt del av skidbackarna. Utsiktstornet på toppen har också inkluderats i planområdet.

Förändring

Planförslaget omfattar mark som planläggs för friluftsliv och camping ändamål (N), besöksändamål (R), tillfällig vistelse (O) samt centrumändamål (C), lokalgator och parkeringar (P). Även ytor för tekniska anläggningar ska avsättas i detaljplanen. Den planerade utökade byggrätten kommer att möjliggöra uppförandet av nya byggnader inom planområdet. Dessa ska kunna byggas i samma skala men även högre än närliggande befintliga bebyggelse. Den nya byggrättens möjliga utbredning i plan och höjd bedöms utgöra ett lämpligt komplement till omgivande bebyggelse och till landskapsbilden.

Befintliga stugor (bild källa: Isaberg Mountain Resort)

fig. 24

Nya aktiviteter utomhus i området planeras, såsom nätpark i träden för aktiva barn, ute gym, utsiktsplatser och sitttytor under tak samt nedförs- cykling och MTB cykling och vandring. Dessa kommer inrymmas inom de föreslagna användningarna.

Samtlig bebyggelse bedöms påverkas av närheten till riksväg 26, vilken är rekommenderad väg för farligt gods. Åtgärder för att minimera riskerna i fall av olyckor eller brand ska tas och utrymningsvägar och friskluftsintag bort från riskkällan ska finnas. Åtgärder för att hantera dagvatten ska tas, med hänsyn till naturvärdena som finns inom området.

Friluftsliv och camping

Användningen Friluftsliv och camping används för området för det rörliga friluftslivet och campingplatser. Inom detaljplanen ska användningsområdet inrymma nuvarande campingen samt del av skidanläggningarna och liftarna. Planförslaget tar höjd till en framtida utökning av campingen med möjlighet att anlägga ytterligare ställplatser för husbilar. Även nya anläggningar och byggnader som ska vara till det rörliga friluftslivet ingår i användningen. Raststugor, värmestugor, vindskydd, informationsskyltar, parkeringsplatser, omklädningsrum och liknande som behövs för det rörliga friluftslivet samt gång- och cykelvägar och interna gator ingår. Tillåten högsta nockhöjd blir 9 meter på byggnader, vilket motsvarar 2 våningar. För skidliftar och andra anläggningar till skidbacken blir högsta tillåtna totalhöjd 15 meter.

Hela området som planläggs med användningen "Friluftsliv och camping" ligger inom naturreservatet Isaberg, inom delen där anläggning av väg, parkering eller uppföring av ny byggnad tillåts enligt reservatets föreskrifter.

Nytt "Sportcenter"

En ny byggnad på ca 1700 kvm och i två våningar, kallad "Sportcenter", planeras nordost om campingen. Den kommer att tillgodose behovet av personalutrymme samt av kompletterande anläggningar för utomhusaktiviteter, in/ut-check till camping, kafé/glass försäljning med mera. Sportcentret kommer även möjliggöra uthyrning av lägenheter för gäster. Första våningen kommer att innefatta kök och kafé samt cykeluthyrning med shop samt reception. På andra våningen planeras lägenheter samt kontor.

Detaljplanen tillåter högsta nockhöjd på 12 meter, som utgör en lämplig höjd för tre våningar. Den nya byggnaden möjliggörs genom planerad användning R₁NO₂ (besöksanläggningar med precisering "idrottsplats", friluftsliv- och campinganläggningar, respektive tillfällig vistelse med precisering "Hotell"). I användningen ingår även sådant som kan ses som komplement till anläggningen.

Nytt klättertorn

Ett nytt klättertorn planeras bebyggas nord om campingen, i närheten av den befintliga rodelbanan. Tornet inryms i användningen R₁ (idrottsplats). Marken där tornet ska placeras får en bestämmelse som tillåter högsta totalhöjd till 20 meter.

Inom användningen N (friluftsliv och camping) ingår också befintliga anläggningar som finns på plats såsom del av mountainbike banan, barnhinderbanan, minigolfbanan, del av rodelbanan samt del av skidanläggningen.

Restaurang Höganloft (bild källa: Isaberg Mountain Resort)

fig. 25

Nytt hotell

Ett nytt hotell planeras bebyggas norr om den befintliga stugbyn, i nordvästra planområdet på befintlig skogsmark. Hotellet planeras omfatta ca 30 rum för gäster, restaurang, konferens, tvätteri, gym mm. Vid hotellet planeras även en ny parkering med ca 80 nya parkeringsplatser samt en paddelhall. Detaljplanen reglerar högsta nockhöjden till max 20 meter vilket innebär tillåtna bebyggelse upp till max 5 våningar, samt exploateringsgrad av högsta byggnadsarea 20 procent av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Hotellet kommer ligga på stort avstånd från vägen och kommer uppfattas som en tilltalande accent i stugbyn, som sticker ut mellan trädtopparna. Tillåten användning enligt detaljplanen blir stugby, hotell, idrottshall ($O_1O_2R_2$). Parkeringen som kompletterar hotellet ingår i användningen "hotell" medan paddelhallen preciseras i användningen "idrottshall".

Nya stugor

I anslutning till den befintliga stugbyn planerar Stiftelsen Isabergstoppen att bygga fler stugboenden för att utveckla övernattningsanläggningen.

Inom stugbyn ges det möjlighet att utveckla nya stugor på både sidor av den interna gatan samt på skogsmark mot nord och öst. Tillåten användning blir stugby, hotell, idrottshall ($O_1O_2R_2$). Högsta nockhöjden regleras inom största delen av användningen till max 12 meter, vilken motsvarar 2 eventuella våningar och en suterräng våning (undantag är delen där det nya hotellet kommer bebyggas, där är högsta nockhöjden 20 meter). Inom delen av användningsytan där befintliga stugbyn ligger regleras exploateringsgraden till största byggnadsarea 15 procent av fastighetsytan inom egenskapsområdet. Inom övriga delar där obebyggd mark tas i anspråk regleras exploateringsgraden till största byggnadsarea 20 procent av fastighetsytan inom egenskapsområdet, vilken reglerar att det inte kommer bebyggas tätt. Skogen runtom med höga tallar bidrar till att landskapsbilden bevaras och stugorna endast kan skönjas från riksvägen.

Tillbyggnad restaurang Höganloft

Idag består konferensanläggningen inom huvudbyggnaden söder om stugbyn av 11 konferensrum. I anslutning till konferenslokalerna ligger restaurang Höganloft. Utbyggnad och renovering av befintlig restaurang, kök, bar och utlastning planeras av Stiftelsen Isabergstoppen. I anslutning till utbyggnaden av restaurang planeras även en uppvärmd pool. Tillbyggnationen kommer utgöra ett harmoniskt komplement till den befintliga byggnaden och bevara dess karaktär. Tillåten användning blir i plankartan

tillfällig vistelse med precisering konferensanläggning (O_3). Tillåten högsta nockhöjd blir 12 meter, vilket motsvarar 3 våningar. I användningen ingår sådan verksamhet anpassad för konferenser, kongresser och liknande evenemang t.ex. föreläsningssalar och andra utrymmen för konferensaktiviteter men även hotell och restaurang, parkering, kontor, butiker, spa, pool, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

Ny toppstuga/café på Isabergstoppen

Detaljplanen möjliggör en ny byggnad vid utsiktstornet på bergens topp, i enlighet med FÖP för Isaberg. En yta med användningen C_2 - café avsetts norrut om tornet, för en toppstuga som kan inrymma servering och även andra kompletterande funktioner. Den nya byggnadens möjliga placering tar hänsyn till bergens utformning i syfte att utnyttja den vackra utsikten från toppen över skidanläggningen som sprider sig ut mot nord och Hestra samhället. Högsta tillåtna totalhöjd är satt till 9,00 meter i detaljplanen, vilken bedöms rimlig för att inte konkurrera med tornet som utgör en accent i landskapet.

Torg

Idag utgörs ytorna framför entrén till receptionen och till restaurang- och konferenslokalen Höganloft av en trafikerad väg med blandad trafik för bilar, cyklister och gående och av en större parkeringsyta. Den dagliga användningen av området genererar omfattande trafikrörelser, framförallt vid in- och utchecknings tider. Under dessa tider är det många bilar, husbilar, cyklister och oskyddade trafikanter som är i rörelse samtidigt. Många besökare rör sig mellan de olika verksamheterna i området och det innebär oftast att de rör sig över parkeringen och gatan från receptionen till campingen eller badstranden eller till de andra aktivitetspunkterna utsprida västerut om Höganloft. Det är viktigt att förtydliga stråken mellan de olika verksamheterna, lösa parkeringssituationen samt skapa en trygg och trafiksäker miljö framförallt för oskyddade trafikanter. I detaljplanen ska en öppen yta mark i direkt anslutning till huvudbyggnadens entré planläggas som Torg. Användningen Torg används för områden för alla typer av torg med tillhörande verksamheter och ska vara avsett för ett gemensamt behov. Användningen Torg möjliggör även att enklare byggnader kan uppföras t.ex. kiosk, café, scen eller olika typer av väderskydd. Utformningen av torgytan kan göras på olika sätt, och på delar av torget kan även korttidsparkeringar anordnas. Torget ska bidra till ökad trygghet för gående, skapa mötes- och vänteytor för vistelse och lugn och möjliggöra tydliga avgränsningar mellan gående, bilar och cyklister. Vid planering av grönska

ska hänsyn tas till att skuggiga partier anordnas så att det finns möjlighet att vistas på torgytan utan att utsättas för solljus. God tillgänglighet för alla är väsentlig vid torgets gestaltning och beläggningen bör utföras utan nivåskillnader och med tydliga kontraster där så bedömts behövt.

Parkeringar och parkeringshus

Den befintliga huvudparkeringen syd öster om restaurangen Höganloft samt en yta skogsmark i dess anslutning planläggs som kvartersmark "Parkeringshus", med möjlighet att bebygga även parkeringshus på delar av parkeringen. Användningen "Parkeringshus" används för områden där parkering av olika typer av fordon utgör en självständig användning inom kvartersmark. Det kan till exempel vara markparkering, parkeringshus, större cykelparkeringar, garage. Användningen omfattar även de utrymmen som behövs för anläggningens skötsel och bruk och även verksamheter som är knutna till användningen.

Detaljplanen möjliggör en byggrätt för ett parkeringshus i tre däck öster om Lerbäcken samt i två däck väster om bäcken för att kunna öka antalet parkeringsplatser om behovet uppstår. Dessa parkeringshus skulle kunna innebära ett tillskott på ca 300 parkeringsplatser. Terrängens naturliga lutning söderut mot väg 26 underlättar tillgång till olika våningar utan behov av ramper samt bidrar till att byggnaderna inte sticker ut och blockerar vyerna från och mot stugbyn. Förslagsvis skulle möjliga "gröna" vägar täckta med växtlighet eller även med klätterställningar kunna säkerställa byggnadernas integrering i det naturliga skogslandskapet. Byggnation av parkeringshus är en möjlighet som ges i detaljplanen, men i fall platsen ska anläggas som markparkering har en planbestämmelse

införts i plankartan som reglerar att grönska i form av trädtrader eller buskage ska finnas mellan parkeringsraderna i syfte att undvika stora oavbrutna asfalterade ytor. Parkeringen ska på så sätt anpassas till omgivningen och landskapsbilden. Stugorna som planeras norr om parkeringsytorna uppe på backen kommer sannolikt även ha utsikt söderut mot parkeringarna, och då är det en kvalitet att blicka ut över trädtoppar i stället av stora asfalterade ytor. Träd och andra växter hjälper till att minska mängden dagvatten från parkeringens hårdgjorda ytor. Stora asfalt- eller betongytor lagrar värme, medan träd bidrar till skugga samt sänker höga temperaturer och skapar en trevligare miljö. Trädmiljön bedöms ha en positiv inverkan på den biologiska mångfalden, dämpning av buller och minskning av luftföroreningar.

Park

Användningen "Park" används för grönområden som kräver skötsel och som helt eller till viss del är anlagda. En park är inte avsedd för bebyggelse, men komplement som behövs för platsens skötsel och bruk ingår i användningen. Som komplement räknas bland annat förvaringsmöjligheter kopplat till parkens service- och skötselbehov, gång- och cykelvägar, planteringar, lekplatser, mindre ytor för idrott, scener, kiosker, toaletter med mera.

En yta runt befintlig lekplats och höghöjdsbana planläggs som Park. Ytan innehåller även en sträcka av Rännebäcken, där bäcken skapade en ravin. En planbestämmelse om att byggnation på mark inte får uppföras närmre ravinens kanter än två gånger djupet på ravinen införs i plankartan för att undvika stabilitetsproblem.

Vy över stugbyn

fig. 26

3.5.7 Gator och trafik

En trafikutredning i syfte att beskriva dagens trafiksituation och exploaterings konsekvenser på trafiksituationen har tagits fram av Sweco Sverige AB. Utredningen behandlar bland annat frågor som utformning av avfarten till väg 26, utformning av interna gator och parkeringar. Utredningen finns att tillgå i sin helhet som bilaga 3 till planbeskrivningen.

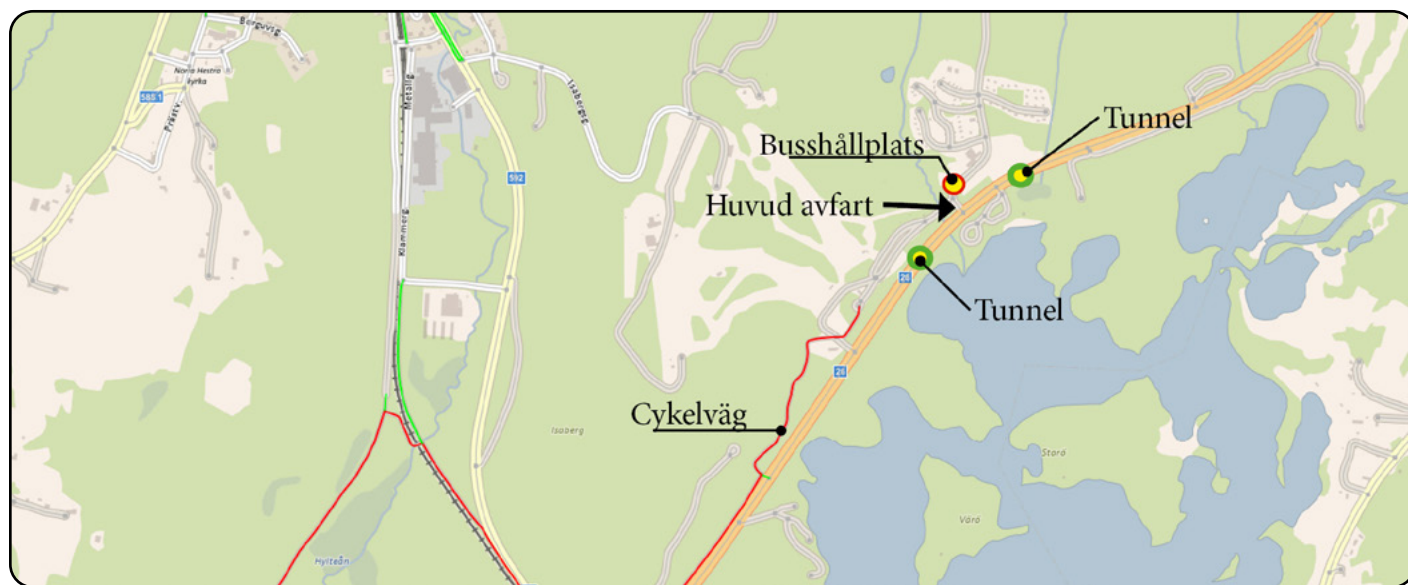
Gatunät och angöring

Isabergsområdet ligger i närheten av korsningen mellan riksväg 26, väg 151 och väg 592. Besökare som åker bil har därmed en god tillgänglighet oavsett om de kommer från trakterna kring Halmstad, Jönköping eller Värnamo. Riksväg 26 ingår i Trafikverkets Funktionellt prioriterade vägnät för dagliga personresor, långväga personresor, kollektivtrafik och godstrafik och klassas som en nationellt och internationellt viktig transportväg. Vägen är utpekad som farligt gods-led. Skyltad hastighet är 80 km/tim på riksväg 26 med lokal sänkning till 60 km/tim vid korsningen med väg 151 och 592. Riksvägen 26 längs planområdet är försedd med fartkamera och saknar viltstängsel. Skyltad hastighet på väg 151 är 90 km/tim och på väg 592 är 70 km/tim. Infarten till Isaberg utgörs av en trevägskorsning med vänstersvängfält på riksväg 26 för trafik söderifrån. Korsningen är reglerad med stopplik och har ett inkommande och ett utgående körfält från anläggningen. Utanför planområdet finns även en anslutning till skidanläggningen från väg 592 via Vikgatan i Hestra.

En kritisk fråga har varit om befintlig korsning och infart till området har kapacitet att hantera dagens och framtida trafik. Beräkningarna fram till år 2040 visar att avfarten från väg 26 inte behöver byggas om för ökad kapacitet, dock behöver åtgärder vidtas i det interna gatunätet för att skapa ett bättre flöde för trafik in mot/ut från området, parkeringen och campingen. Utredningen föreslår en breddning och omdragning av infartsgatan för att minska konflikter med oskyddade trafikanter samt att infarten och anslutningen till campingen breddas för bättre flöde. Någon risk för köbildning längs väg 26 bedöms inte finnas även under de timmar när belastningen är som högst. På sikt kan det finnas behov av att bygga om väg 26 till en så kallad 2+1 väg. I detaljplanen har tagits höjd för vägområdet genom en bygg fri zon på 15 meter från väggkant.

Trafikmängderna vid övriga avfarter till området bedöms vara lägre än för huvudinfarten till Isaberg och därmed har behovet av åtgärder till följd av verksamhetens expansion inte identifierats. Beräkningarna visar att korsningen mellan väg 26 och väg 151 kan redan idag vara kraftigt belastad och att köbildning kan uppstå under vissa tider. Situationen kommer enligt beräkningen att försämrats kraftigt fram till prognos år 2040. Dock är kapacitetsbristen inte en följd av utökad verksamhet vid Isaberg utan åtgärder kommer att krävas vare sig Isaberg expanderar eller inte.

Inga utfartsförbud bestämmelse ska anges i plankartan. Planområdet gränsar mot statlig väg så hanteras frågor om utfart och stängsel enligt bestämmelser i väglagen.

Utdrag ur NVDB Trafikverkets karta

- Cykelväg från Gislaved och Hestra (röd linje)
- Busshållplats
- Tunnel under väg 26

fig. 27

Besökare

Anläggningen har ca 110 000 besökare april-oktober. Flest besökare är det på helger fredag-söndag kring vecka 27–32. Det är då inte ovanligt att parkeringen fylls kring lunchtid. Övrig tid och vintertid finns kapacitet på den befintliga parkeringen. Stuggäster parkerar vid stugan och belastar inte parkeringen vid huvudbyggnaden. Skidanläggningen, med infart från Hestra samhälle, har ca 80 000 – 115 000 besökare december till mars beroende på snömängd. Isaberg Mountain Resort har 33 fastanställda som sommartid ökar till totalt 100, dock arbetar inte alla samtidigt. Restaurangen hyrs av Stiftelsen och har cirka 15 anställda.

Biltrafik

Information om trafikutvecklingen i området har hämtats från Vägtrafikflödeskartan (Trafikverket, 2020).

På riksväg 26 har den totala trafiken ökat med i genomsnitt 0,67 % per år mellan 1994 och 2018. Tung trafik har ökat med i genomsnitt 1,14% under samma period.

På riksväg 151 har den totala trafiken ökat med i genomsnitt 0,61 % per år mellan 1994 och 2017. Tung trafik har ökat med i genomsnitt 1,47% under samma period.

För riksväg 592 finns inte aktuella trafikdata, senaste mätning gjordes 2011. Mellan 1994 och 2011 ökade trafiken med ca 1,37 % per år. Tung trafik ökade med motsvarande ca 1,45 % per år.

Trafikflödet in till anläggningen beräknas till ca 250 fordon under maxtimmen.

Enligt Trafikverkets basprognos för Jönköpings län är den generella årliga trafiktillväxten cirka 1,2 % för perioden 2017–2040. Vid jämförelse med den historiska trafikutvecklingen (1994–2018) i mätpunkterna i området (basår mellan 1997–1999) ligger basprognosen något över den genomsnittliga historiska utvecklingen. Viss reservation görs för trafikutvecklingen på riksväg 26 som har haft en mycket kraftig ökning mellan de senaste mätningarna 2014 och 2018, plus 28,5 %. Nuvarande och beräknade trafikmängder enligt basprognos framgår av nedanstående tabell.

Väg	Nuvarande trafik* (f/d)**	Trafik 2040
Riksväg 26 (norr om väg 151)	3 300 (18%, 2018)	4 200 (18%)
Riksväg 26 (söder om väg 151)	4 400 (14 %, 2018)	5 700 (14 %)
Väg 151	1 900 (11%, 2017)	2 400 (11%)
Väg 592	2 600 (10%, 2011)	3 400 (10%)

* uppräknad till år 2020
** andel tung trafik och basår inom parentes

Godstransporter och interna transporter

De flesta av anläggningens transporter angör området via infarten vid riksväg 26. Under lågsäsong kommer ca 3–4 transporter per dag och under högsäsong ca 6–8 transporter per dag. Samtliga varutransporter passerar framför huvudbyggnaden för att nå inlastningen öster om byggnaden. Anläggningen har också ett stort antal interna transporter, för städ, service mm. Antalet interna transporter uppgår till ca 40–50 dagligen som passerar framför huvudbyggnaden.

Den tunga trafiken, liksom de interna transporterna, samsas idag med besökare på vägen framför huvudbyggnaden vilket skapar en otrygg och trafikfarlig miljö, framförallt för oskyddade trafikanter, och behöver åtgärdas.

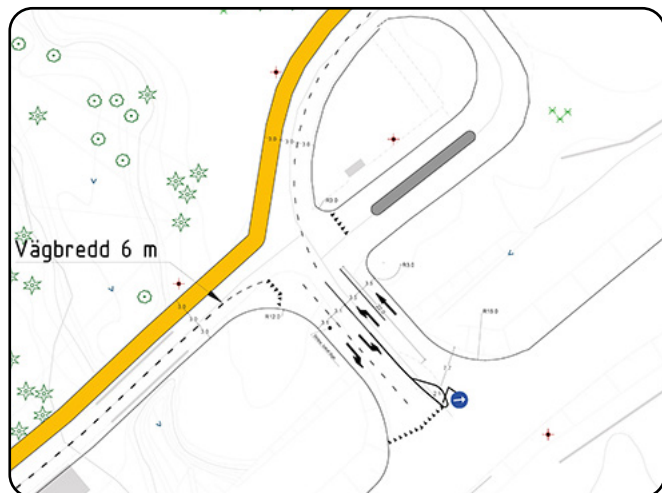
Anslutning till väg 26 och intern trafik

Inom området kopplas idag stugbyn med campingen via en intern gata, med anslutning till avfarten från väg 26. Gatan fortsätter vidare norrut via stugbyn och skogen mot grannfastigheten Alabo 3:1. Västerut, efter campingen tar slut, blir gatan till en gång- och cykelväg som kopplas till den kommunala gång- och cykelvägen mellan Gislaved och Hestra. För att skapa en tydligare och mer säker trafikmiljö vid infarten till området har åtgärderna studerats enligt följande princip: separering av trafikslag, säkerställa låg hastighet och möjliggöra för god tillgänglighet för samtliga fordonsslag.

Befintliga planer på att anlägga en sportanläggning, det nya "sportcentret", där även incheckning till campingen kommer att inrymmas, medför att campinggäster kommer svänga av direkt in mot campingen och inte köra förbi Höganloft som idag. För att minimera risken för kö in mot området ska ett vänstersvängfält in mot campingen anläggas på infartsgatan.

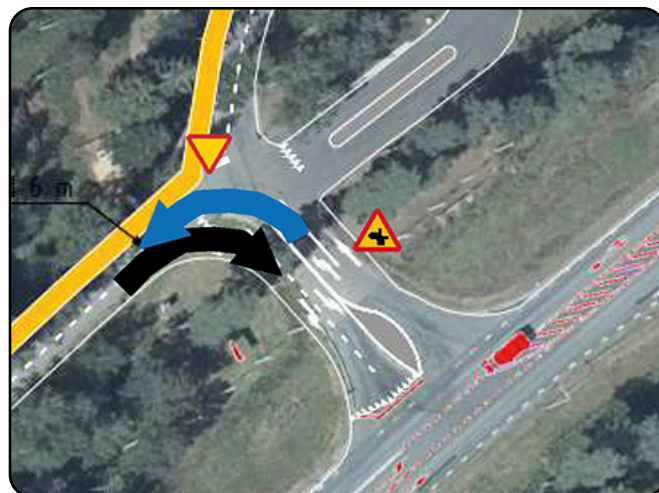
Förutsättningar,
förändringar och
konsekvenser

Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra

Åtgärdsförslag vid anslutning till väg 26

fig. 28

Princip för genomgående infart mot campingen

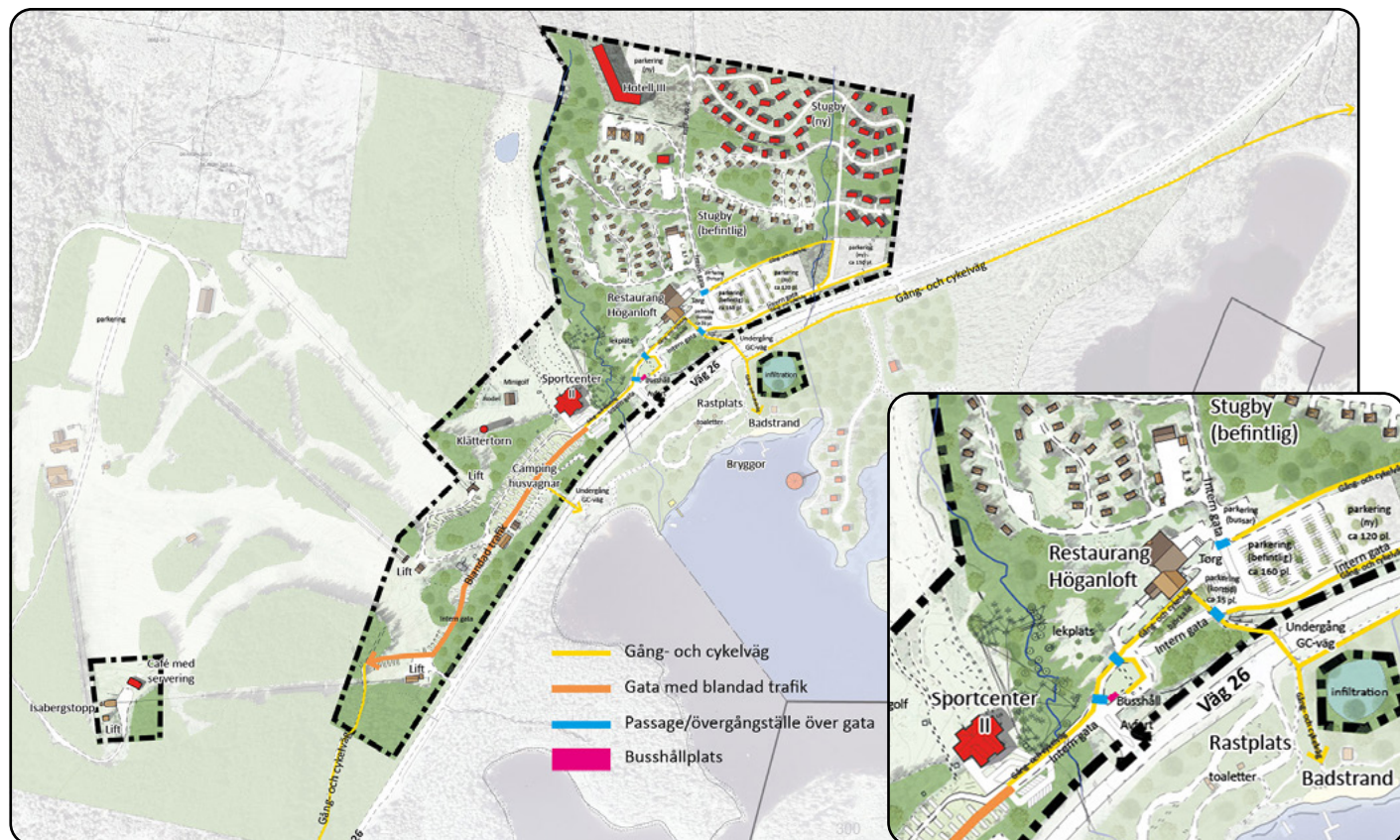
fig. 29

Infarten till campingen ska ha god kapacitet. Svängfältets magasin bedöms bli cirka 20 – 25 m på själva avfarten (se fig.28). Infarten till campingen ska flyttas så långt in i området som möjligt, helst vid entrén till det nya sportcentret. Sträckan mellan infarten till campingen och svängfältet på infartsgatan blir då ca 50-55 meter och totalt blir det 70-80 meters längd på magasinen mot campingen. Gatan till campingen ska breddas från dagens cirka 4 meter körbanor med separerad gångbana på cirka 1,5 meter till 6 meter körbanor plus 3 meter gångbana. Alternativt kan befintlig gata omorganiseras och gångbana ersättas med en separat gångbro norr om befintlig gata. Körbanan blir då 5,5 meter vilket bedöms vara tillräckligt. För att öka kapaciteten för fordon ut ifrån anläggningen och minimera köbildning som kan hindra trafik in mot campingen ska två utgående körfält anläggas som delar upp trafikströmmarna, se figur 28-29. Ytterligare en åtgärd för att minska risk för köbildning in mot campingen kan vara att reglera utgående körfält från Höganloft med väjningsplikt och göra infarten mot campingen till genomgående huvudgata. (se principskiss i figur 29). Denna åtgärd handlar om trafikreglering och anses lämpligt att reglera genom lokala trafikföreskrifter.

Åtgärder till anslutningen till väg 26 regleras i plankartan med bestämmelsen "in/utfart anläggs med två ingående körfält samt två utgående körfält". Infarten till campingen avses med bestämmelsen "gatubredd" som reglerar körbanans bredd till minst 5,5 meter om gång- och cykelvägen disponeras friliggande, respektive minst 6 meter om gång- och cykelvägen disponeras i anslutning till körbanan. Dessa två bestämmelser kompletteras med villkor för slutbesked inom användningsytan där det nya "sportcentret" planeras: "Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "avfart" och "gatubredd" har kommit till stånd". Breddning av huvudinfarten till området samt breddning av infarten till campingen måste vara utförda när nya byggnader inom användningsytan R1N02 ges slutbesked. Krav på att åtgärda infarten till området och till campingen införs som villkor för startbesked även för utökningen av stugbyn samt av huvudparkeringen.

Framför huvudbyggnaden föreslås att infartsgatan leds om i en båge söder om björkträden och ansluts mot parkeringen parallellt med riksväg 26, se figur 30. Rekommenderad gatubredd är minst 6 meter för att lastbil och personbil ska kunna mötas och rekommenderad minsta bredd för gångbana är 3 meter ur tillgänglighetssynpunkt. För att skilja oskyddade trafikanter från fordonstrafik ska gångbana utformas med kantsten, alternativt med pollare eller annan fysisk avgränsare. Den nya gatan föreslås anslutas till parkeringen söderifrån för att få bort trafik framför entrén till huvudbyggnaden. Körbanan planeras ligga på ett ca 20 meters-avstånd från väg 26, medan gång- och cykelbanan i anslutning till körbanan kommer ligga på ca 17 meters-avstånd från väg 26. De resterande två meterna till den byggfria zonen till väg 26 (15 meter från vägens kant) kommer möjliggöra anläggningen av ett grönstråk för fördröjning och rening av dagvatten (se mer under avsnitt dagvatten). Grönstråket ska vara utformat som en svacka med upphöjda kanter, väl avskilt från vägdiket, för att förhindra vattnet från att rinna in i vägdiket.

Den befintliga huvudparkeringen ligger något lägre i förhållande till riksvägens höjd. Bländning från fordon i motsatt körriktning kan främst uppstå längs sträckan där den nya interngatan kommer dras, söder om de nya parkeringsytorna. En del av den interna gatan kommer anläggas inom befintlig skogsmark och ytor av skog kommer sannolikt finnas kvar mellan väg 26 och gatan. Dock kan åtgärder för att minska bländning behövas tas på övriga delar, med plank och/eller tätare växtlighet parallellt med väg 26. Detta regleras i plankartan med en bestämmelse om att bländskydd i form av plank eller växtlighet (här anses även befintlig skog få ingå) ska finnas mot väg 26. Exakt placering samt höjd på bländskyddet bestäms i samband med projektering av den nya interna gatan, i dialog med Trafikverket.

Förslag till utformning av intern trafik inom planområdet

fig. 30

Inzoomad bild på busshållplatsen

fig. 31

En förlängning av gatan föreslås öster om Lerbäcken vidare upp nord mot den planerade utbyggnaden av stugbyn. Den tillkommande trafiken till stugbyn behöver annars köra framför Höganloft vilket motverkar åtgärdens syfte. Den befintliga gatan upp mot stugorna och Alabo 3:1 kommer anslutas i en trevägskorsning mot den nya gatan. Gatubredderna på gatorna upp mot norr föreslås vara minst 5,5 meter vilket medger möte mellan lastbil och personbil i låg hastighet.

Gatan utmed Höganloft som idag trafikeras av alla typer av fordon, cyklister samt gående blir enligt planen en gång- och cykelväg. Det innebär separering av oskyddade trafikanter från biltrafik samt möjlighet att skapa och utforma ett torg framför entrén till Höganloft för att få en trevligare och tryggare utemiljö. Upphöjda övergångsställen som säkrar låg hastighet ska anläggas på infartsgatan i korsningen med gångbanan.

Parkering

På huvudparkeringen vid stugbyn finns det i dagsläget ca 200 parkeringsplatser, 6 laddplatser, 2 platser för funktionshindrade, samt 7 bussparkeringsplatser. Bussparkeringsplatserna används främst för tillfällig parkering av husbilar medan in/utcheckning sker i receptionen vid Höganloft. När sportcentret byggs kommer in/utcheckningen flyttas dit. Övriga parkeringsplatser finns uppe i stugbyn (24 parkeringsplatser), samt 6 parkeringar i garage nord om Höganloft. Sommartid, när huvudparkeringen är fullt, brukar besökarna utnyttja parkeringen uppe på berget, med uppskattningsvis 40 platser. Under högsäsong sommartid sker parkering också på gräsytor, för ytterligare ca 100 bilar. Totalt har utredningen beräknat dagens behov av parkeringsplatser för bilar till ca 370 platser. Som konsekvens av expansionen behöver parkeringen dock utökas ytterligare. Kapacitetsberäkningar och dimensionering av framtida parkeringsytor baseras på den framtida trafik- och parkeringssituationen (efter genomförd utbyggnad).

I anslutning till dagsläges huvudparkering utmed restaurangen Höganloft möjliggör detaljplanen parkeringsytor öster och väster om Lerbäcken som totalt kan inrymma ca 700 parkeringsplatser, befintliga samt nya, om de föreslagna möjliga P-husen är fullt utbyggda. Om P-hus inte genomförs uppskattas de planlagda parkeringsytorna inrymma ca 450 markparkeringsplatser. Möjlighet finns att anlägga nya parkeringar i mindre skala vid framtida byggnader eller inom nya aktivitetsområden, som komplement till huvudanvändningen.

Förutsättningar, förändringar och konsekvenser

Vid det nya torget framför Höganloft planeras en korttidsparkering med ca 20 nya platser, friliggande från huvudparkeringen. Här ska även finnas parkeringar för funktionshindrade.

Huvudparkeringen föreslås utökas österut med ca 120 nya markparkeringsplatser. Utökningen ska ske på befintlig skogsmark som kommer tas i anspråk för detta ändamål. Omledningen av den interna gatan och skapandet av ett torg framför restaurang Höganlofts entré kommer medföra att ca 25 befintliga parkeringsplatser försvinner. Den totala mängden parkeringsplatser på parkeringsytan väster om Lerbäcken har således uppskattats till ca 300 p-platser. Möjlighet att bygga P-hus i max 2 parkeringsdäck ges i detaljplanen på del av den föreslagna parkeringen väster om Lerbäcken på ett 30-meters avstånd från väg 26. Detta beräknas ge ett tillskott på ca 100 parkeringsplatser. En ny yta för parkering föreslås öster om Lerbäcken, som uppskattas kunna inrymma ca 150 markparkeringsplatser. Möjlighet att bygga P-hus i max 3 parkeringsdäck ges i detaljplanen på den föreslagna parkeringen öster om Lerbäcken på ett 30-meters avstånd från väg 26. Detta beräknas ge ett tillskott på ca 80-160 parkeringsplatser.

Befintlig bäck "Lerbäcken", ska bibehållas som naturområde mellan de två stora planerade parkeringsytorna, vilket kommer skapa möjligheter för dagvattenhantering samt en trevligare miljö. På parkeringen väster om Lerbäcken möjliggörs "rundkörning" inne på parkeringen, dock ska biltrafik inte anslutas till befintliga gatan som går mot stugbyn för att inte bilar ska köra framför Höganlofts entré. Eventuellt kan parkeringsplatser snedställas och korriktningen inne på parkeringar regleras för att styra trafikflödena. Separerade gång- och cykelbanor föreslås utmed norra och södra sidan av parkeringen för att skapa trygga och säkra kopplingar för gående. Ett antal tvärsatta gångvägar i samband med gröna ytor i form av trädader eller buskage ska anläggas på parkeringen som kopplar till gångbanorna. Detta ökar trafiksäkerheten då de ges en möjlighet att inte behöva röra sig bland biltrafiken till/från parkeringen. Vissa körytor kan beläggas med permeabla material, t.ex. armerat gräs eller permeabel asfalt, för att möjliggöra infiltration av dagvatten.

Kollektivtrafik

Skidanläggningens norra del ligger på ca två kilometers avstånd från Hestra tågstation som trafikeras av kust- till kustbanan mellan Göteborg och Kalmar. Från Hestra centrum går även bussar till Jönköping, Gnosjö, Halmstad och Stockholm. Närmsta busshållplats "Isaberg fritidsby" ligger inom planområdet i anslutning till avfarten från väg 26. Busshållplatsen trafikeras av bussar mot bland annat Jönköping och Gislaved. Antalet bussresenärer bedöms vara relativt lågt. Under högsäsong och helger har turtätheten legat kring 24 resor per dag. Under lågsäsong kommer ibland skolbussar med elever för friluftsdagar mitt i veckan i maj-juni och september. Under dessa tider är det ofta få andra besökare på anläggningen. Idag svänger bussen av den interna infartsvägen in i en slinga och angör en hållplats fri från övrig trafik. Denna slinga för bussangöring ska bibehållas även i planförslaget. De interna kopplingarna (inklusive för gående och cyklister) ska placeras och utformas för att inte öka risken för köbildning ut på väg 26. För gående ska kopplingen mellan busshållplatsen och Höganloft ske över infartsgatan via en oreglerad passage (alltså inget övergångsställe) där gående kan passera gatan vid lämplig lucka i trafiken. Samma lösning föreslås för koppling mot campingen där en passage kopplar till gångvägen på norra sidan av infartsgatan. Från busshållplatsen kan man ta sig till badstranden genom att korsa infartsgatan och sedan via den planlagda GC-vägen mot tunneln under väg 26.

Gång- och cykelvägar

Från Hestra och Gislaveds tätorter leder en gång- och cykelväg fram till den nuvarande husvagnsuppställningen. Från Gislaved leds cykelvägen mot Hestra och viker av mot området i en planskild passage under järnvägen och längs väg 151. Cykelvägen korsar väg 151 och fortsätter vidare längs väg 26 mot Isabergsområdet. När cykelvägen når campingens västra kant blir den en intern bilväg med blandad trafik som används av cyklister, gångtrafikanter samt husbilar som tar sig genom campingen till och från deras ställplatser. På Länsstyrelsens skötselkarta för Naturreservatet Isaberg redovisas cykelvägen även som cykel- och ridväg. Bedömningen är att det inte uppstår konflikter mellan olika typer av trafikanter på denna gata, eftersom trafikmängderna är relativt låga. Campingbilarna kör dessutom med låga hastigheter genom campingen.

Kommunens önskemål är att det ska finnas kvar en gång- och cykelvägsförbindelse genom planområdet, öppen för allmänheten, för att säkra en koppling från Gislaveds och Hestras tätorter med badstranden vid Algustorpasjön och vidare till Isaberg Golf. Den befintliga gatan genom campingen planläggs med användningen "GATA" - allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap, där gc-väg ingår. På så sätt säkerställs en tillgänglighetsfunktion för att besökare ska kunna ta sig till området utan att behöva cykla på riksvägen. Efter den lämnar campingen fortsätter gång- och cykelvägen

genom parkområdet väster om Höganloft. Där införs en bestämmelse om att gång- och cykelväg ska finnas, men en yta ska inte ritas i plankartan för att möjliggöra flexibelt dragning av cykelvägen, eventuellt i en separat bro. Utmed Höganloft planläggs den befintliga gatan som allmän platsmark GC-väg medan biltrafiken dras om söder om trädallén och på så sätt separeras. För fotgängare och cyklister som vill ta sig från området mot Algustorpasjön samt till rastplatsen på andra sidan väg 26 finns det i dagsläge två gångtunnlar under riksvägen. En av dessa är belägen utmed campingen och an knyter till sjön väster om rastplatsen. Den andra gångtunneln ligger söder om stugbyn och restaurangen Höganloft, vid den stora huvudparkeringen inom planområdet. Sträckarna som leder till dessa två tunnlar (från campingsgatan till västra tunneln, respektive från Höganloft till östra tunneln) planläggs som allmän platsmark GC-väg. Kommunen anser att gång- och cykelförbindelsen, från campingsgränsen på fastigheten Vik 1:97 genom området och vidare till andra resmål utanför planområdet, säkerställs i detaljplanen genom ovannämnda användningar för allmän platsmark: Gata, Park (med bestämmelse att gång- och cykelväg ska finnas), GC-väg. För att säkerställa att gång- och cykelvägen är fortsättningsvis öppen till allmänheten ska Gislaveds kommun även teckna ett överenskommelseavtal med fastighetsägaren. Utanför detaljplanens område finns på andra sidan om väg 26 en grusad vandrings- och cykelled inom mark på fastigheten Bjärsved 5:40 samt Alabo 3:1 som tillhör Stiftelsen Isabergstoppen (se fig. 31). Leden löper parallellt med väg 26 och ansluter till Ettö naturreservat samt Isaberg Golf. Det är viktigt att en gång- och cykelkoppling mellan Isabergsområdet och dessa två resmål ska finnas kvar även i framtiden, dock ligger denna sträcka utanför planområdet och kan inte regleras i aktuell detaljplan.

I Gislaveds och Gnosjö kommuners fördjupning av översiktsplan för Isabergsområdet nämns att följande gång- och cykellänkar bör byggas för att få sammanhängande cykelturer: Nissafors-Hestraviken med en "hängbro under järnvägen" och en anslutning mellan vägen till Vik och gång- och cykelvägen som går till Gislaved. Den nya gång- och cykel-länken vid Hestraviken anses komma öka tillgängligheten till Isabergsområdet samt länka samman tätorterna Hestra-Gislaved-Anderstorp-Gnosjö med Isabergsområdet, från Gnosjö sida. En cykelbro över Nissan utmed väg 151 anses även öka trafiksäkerheten i området och på ett säkert sätt koppla ihop cyklingen/vandring i de båda kommunerna, dock är inget som aktuell detaljplan kan reglera.

Rastplats (utanför planområdet)

Öster om riksväg 26 ligger Trafikverkets rastplats Isaberg, utanför detaljplanens gräns. Eftersom rastplatsen har betydelse för parkeringssituationen, har den tagits med i trafikutredningen. Marken ägs av Stiftelsen Isabergstoppen men har genom avtal upplåtits för anläggande av rastplats. I anslutning till rastplatsen byggdes också en tunnel under väg 26 så att oskyddade trafikanter säkert skulle kunna ta sig under vägen mellan rastplatsen och Isabergs anläggning. Tunneln ägs och underhålls av Trafikverket. Rastplatsen är välbesökt. Under högsäsong är rastplatsen hårt belastad då rastande vägtrafikanter samsas med besökare till Isabergs anläggning och till badplatsen. Isaberg har avgiftsbelagd parkering vilket sannolikt bidrar till att en del besökare väljer att parkera bilen på rastplatsen där det är gratis. Gratis parkering och camping på rastplatsen betraktas i dag av Stiftelsen som ett ökande problem, både för trafiksäkerheten och också för tillgängligheten. Rastplatsen är inte dimensionerad för dagens trafikmängder och dagens storlek på lastbilarna och åtgärder anses behöva vidtas för att lösa situationen. En eventuell flytt av rastplatsen till ett nytt läge föreslås på sikt. Åtgärder i det kortare perspektivet kan vara parkeringsreglering och övervakning. En fortsatt dialog med Trafikverket behövs för beslut om vilka åtgärder som kan bli aktuella.

Sammanställning av rekommenderade åtgärder enligt trafikutredningen

Flera åtgärder rekommenderas för att förbättra trafikflödet inne på området samt att säkerställa att intern trafiken inte påverkar anslutningen mot riksväg 26. I korthet består åtgärderna av:

- Breddning av anslutningen till väg 26, för anläggning av två ingående- samt två utgående körfält.
- Breddning av gatan in mot campingen, inklusive gång- och cykelväg.
- Breddning och omledning av infartsgatan mot huvudparkeringen, inklusive gång- och cykelväg.
- Utökning av huvudparkeringen med upp till ca 250-450 nya p-platser. Anläggning av ca 20 parkeringsplatser (korttid) på det nya torget framför Höganloft.
- Omledning/ny gata söder om parkeringen, med möjlighet att fortsätta upp nord mot den utökade stugbyn. Även ny gång- och cykelväg med koppling mot gång- och cykeltunneln under riksvägen ingår.
- Ny gång- och cykelväg utmed parkeringens norra sida.

3.5.8 Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Isabergs befintliga stugby, camping och konferensanläggning är anslutna med en vatten- och spillvattenledning till Hestra. Området ingår i kommunens vattenverksamhets område för vatten och spillvatten. Vattnet ansluts till området väster om Isaberg via en ledning över berget. Spillvattnet pumpas över berget från en pumpstation belägen vid den nuvarande husvagnscampingen. En VA-utredning har tagits fram för att beräkna hur vatten- och avloppsflödena kommer förändras i samband med exploateringen. Utredningen finns i sin helhet i bilaga 6 till planbeskrivningen. Beräkningarna kommer fram till att vattenförbrukningen i området kommer att öka med maximalt 9 l/s och spillvattenmängden med som mest 12 l/s.

Vattnet ansluts idag väster om Isaberg där marknivån är ca +195. Toppen på ledningen ligger på ca +235 och sedan sluttar ledningen ner mot nivån ca +165. I detta område reduceras trycket till ca 5 bar (50 mvp). Sedan stiger ledningen upp mot som högst ca +195. Planerad bebyggelse ligger som högst på nivån ca +210m. Här planeras ett nytt hotell med tre våningars höjd. För att trycket här ska räcka bör man ha en trycknivå på ca +240m. Befintlig trycknivå i lågpunkten är ca +215m, vilket innebär att befintligt tryck inte räcker till. En höjning på minst 25 mvp behövs och därtill bör läggas ytterligare ca 10 mvp för friktionsförluster. Ledningen över berget är en 100 mm segjärn med någon del PVC 110 mm. Kapaciteten i denna kommer inte att räcka till den tillkommande utbyggnaden då bara denna beräknas erfordra minst en 140 mm PE-ledning, och därtill kommer befintligt flöde.

Spillvattnet pumpas idag från en pumpstation på campingen över berget i samma sträckning som vattenledningen. Trycket ut från pumpstationen är 8 bar. Ledningen är en 100 mm segjärnsledning med någon sträcka PVC 110 mm. Tryckledningen släpper flödet i en 300 mm självfallsledning av betong ner mot Hestra. Den befintliga tryckledningen bedöms inte att ha kapacitet för att ta hand om både spillvattnet från planerad byggnation då det krävs minst en 160 mm PE-tryckledning för tillkommande vatten, samt om befintligt spillvatten.

Bedömningen är att utbyggnaden av området kommer att kräva insatser på VA-nätet för att få tillräcklig kapacitet för att leverera vatten och ta hand om spillvatten. Kommunens skyldighet som VA-huvudman är att dra VA-ledningar till anslutningspunkten vid fastighetsgränsen på fastigheten Bjärsved 5:40. Därefter upphör det allmänna ansvaret och blir det fastighetsägarens ansvar att bygga, sköta och drifta VA-ledningar inom den egna fastigheten.

Inom detaljplanen ska befintliga ledningar inom fastigheten Vik 1:97 säkerställas med ett 6-meters brett u-område (markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar), med ledningarna i mitten. Markreservat (u-område) planeras inom kvartersmark samt allmän platsmark upp till anslutningspunkten med fastigheten Bjärsved 5:40.

Inom fastigheten Bjärsved 5:40 kommer inga u-områden planläggas i detaljplanen.

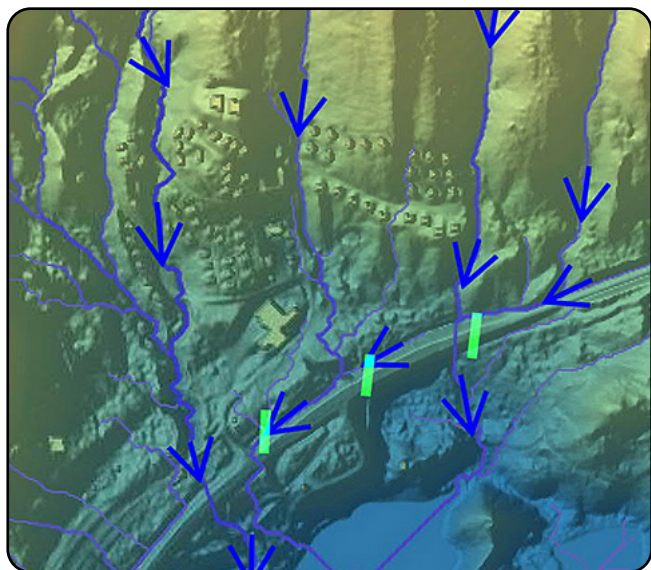
Inom planområdet finns det en kommunal pumpstation, vilken i framtiden kan omlokaliseras. Därför ska denna inte säkerställas i plankartan.

Kommunen planerar att bygga en ny överföringsledning för vatten- och avlopp från Gislaved till Isabergsområdet längs väg 26, för att undvika överföring av vatten och spillvatten över berget. Dessa planer är på skisstadiet och kan i dagsläget inte beaktas i planförslaget.

Dagvatten

Vid exploatering ökar andelen hårdgjorda ytor, vilket får till följd att dagvattenflödena ökar på grund av minskade infiltrationsmöjligheter. Hantering av dagvatten framgår av särskild dagvattenutredning (bilaga 7 till planbeskrivningen).

Planområdet är högt belagt. Markhöjder varierar mellan ca +205 m ö h i högpunkter till ca +166 m ö h i den södra delen av området, närmast väg 26. Dagvatten från området rinner söderut huvudsakligen via Lerbäcken och Rännebäcken som korsar området då marken inom området sluttar mot recipienten Algustorpasjön i söder. Det finns dagvattenledningar och diken inom området som avleder dagvatten från befintlig stugby och områdets hårdgjorda ytor till ovannämnda bäck. Dagvatten avleds vidare till trummorna belägna under väg 26 som sedan mynnar ut till recipienten (se fig. 32). Flödet från planområdet bedöms i dagsläget vara sammanlagt ca 713 l/s vid ett regn med återkomsttid på 20 år och en varaktighet på 20 min. Efter exploatering ökar flödet till ca 1494 l/s vid ett regn med återkomsttid på 20 år och en varaktighet på 10 min. Föreslagna fördröjningsåtgärder har dimensionerats så att utflödet från det nya exploateringsområdet efter exploatering med fördröjningsåtgärder inte ska överskrida flödet före exploateringen. För att kunna fördröja dagvattnet som uppkommer vid ett 20-årsregn från det exploaterade området har beräkningar visat att det krävs en fördröjningsvolym på ca 610 m³. För beräkningarna har en klimatfaktor på 1,4 valts. Fördröjning och rening i området föreslås ske i flera steg för att uppnå den erforderliga fördröjningsvolymen.

Ytavvattningskarta, befintligt läge

fig. 32

Öppna dagvattenlösningar för dagvattnet från de hårdgjorda ytorna inom området bedöms vara mest fördelaktiga, både ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv. Minimering av hårdgjorda ytor genom permeabla beläggningar med armerat gräs eller permeabel asfalt, samt gröna tak för hantering av dagvattnet är fördelaktiga lösningar för att inte allt vatten ska behöva ledas ner till recipienten. På huvudparkeringsytorna ska trådrader mellan parkeringsplatser anläggas. Dessa kommer hjälpa till att del av dagvattnet från parkeringen infiltreras på plats.

Ett avskärande dike i norra utkanten av planområdet ska anläggas för att skydda bebyggelsen från rinnande dagvatten uppströms. Det avskärande diket på norra sidan av planerad byggnad ska anläggas minst 3 meter från byggnaden. För detta har ett 4-meters brett område avsatts i plankartan.

Åtgärderna syftar till att leda ytligt dagvattnet från tak och vägar via svackdiken längs nya och befintliga gator. Föreslagna svackdiken kan sammankopplas med varandra med hjälp av kulvertar under lokalgatorna. I svackdiken sker både rening och fördröjning av dagvattnet innan det lämnar planområdet.

Dagvatten från svackdiken föreslås avledas vidare till ett grönstråk i anslutning till framtida parkeringsplatser i områdets södra del. Grönstråket/översilningsytan ska utformas som en gräsbevuxen svacka i landskapet, avskilt från vägområdet för väg 26. Dagvattnet renas då det sipprar över de gräsbeklädda slänterna. I botten på svackan sätts en kupolbrunn vars storlek anpassas så att önskad mängd vatten släpps ut. Grönstråket ska förses med en avstängningsanordning för att vid olyckor förhindra utflöde av förorenat dagvatten.

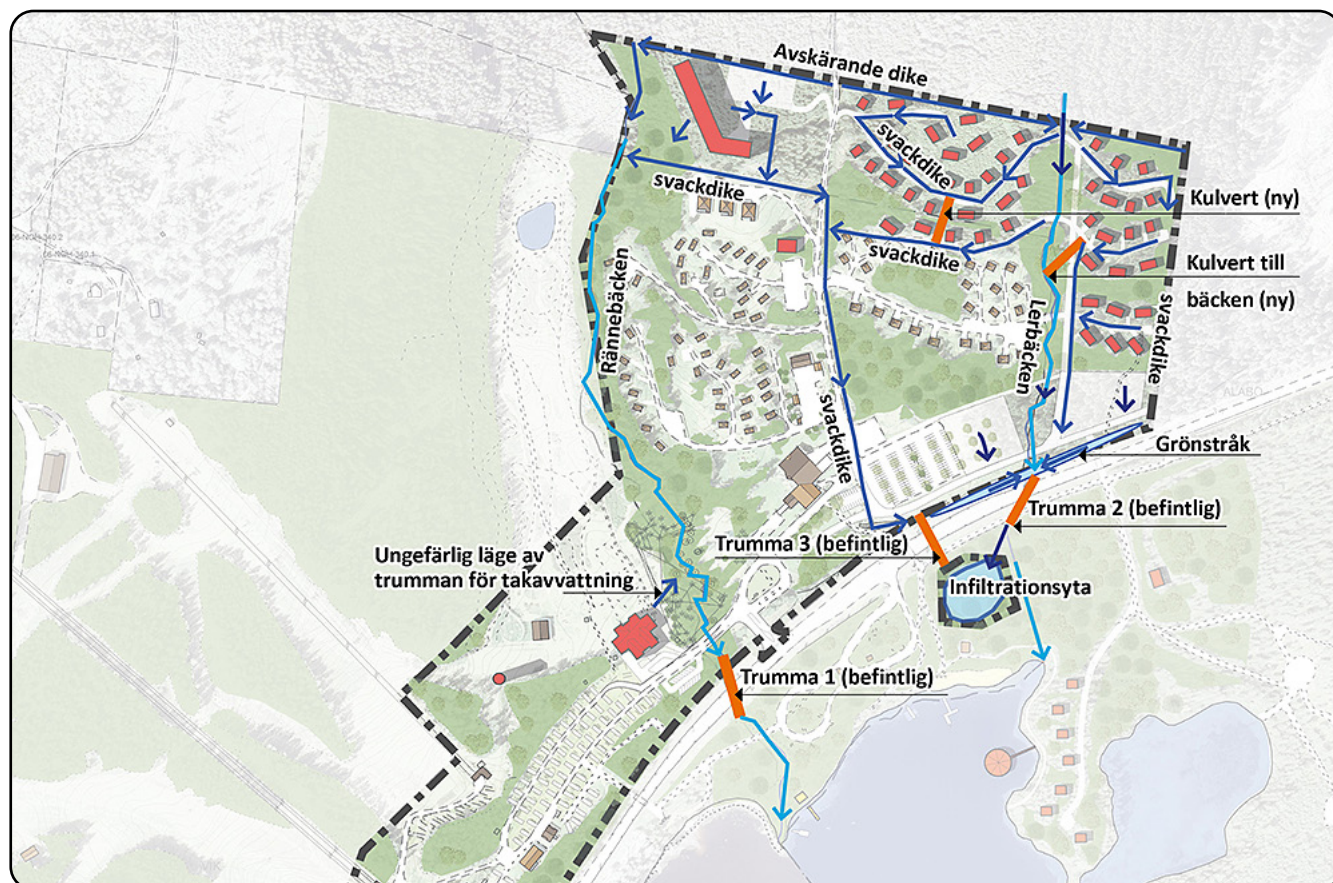
För området blir erforderlig fördröjningsvolymen vid ett 20-årsregn 610 m³. Om grönstråket anläggs med ett djup på 30 cm blir den erforderliga ytan för fördröjning av dagvattnet ca 500 m², vilken ger en fördröjningsvolym av ca 150 m³. Ytterligare fördröjning och rening föreslås ske i den naturliga infiltrationsytan söder om väg 26 tills den erforderliga fördröjningsvolymen uppnås. För att minska flödes hastigheten pga. marklutningen ska svackdiken samt grönstråket utformas terrasserade för att minimera risken för erosion.

Dagvatten från föreslaget grönstråk rinner sedan ner via trumman under väg 26 och ska ledas till en befintlig naturlig infiltrationsyta som ligger söder om väg 26. Infiltrationsytan är en sänka på ca 3000 kvm belägna inom LIS-området, inom mark som ägs av Stiftelsen Isabergstoppen (se figur 33). Den kommer endast fyllas sporadiskt vid mycket kraftiga regn. I sänkan kommer ske ytterligare fördröjning och rening av dagvattnet innan det släpps ut i recipienten Algustorpasjön. Infiltrationsytan är idag svårt tillgänglig och trädbevuxen. Åtkomst till infiltrationsytan ska åtgärdas för att möjliggöra underhåll och borttagning av framtida sediment och föroreningar.

Takvatten från den nya byggnaden "sportcenter" föreslås avledas via en ledning till den befintliga trumman nord om byggnaden och vidare till Rännebäcken. Exploateringen medför ingen förändring av dagvattenhanteringen i campingområdet. Dagvattnet från campingen hanteras idag via infiltration i befintliga gröna ytor i området samt ett dike längs med befintlig intern gata. Vid 100-årsregn kan vattnet ta sig ut via en gångtunnel mot recipienten.

Rening av dagvatten. Påverkan på recipient.

Den planerade exploateringen innebär en förändring av markanvändningen inom planområdet, vilket resulterar i en ökad föroreningsbelastning. Reningsberäkningarna baseras på att merparten av dagvatten inom planområdet leds till ett grönstråk för rening och fördröjning. Samtliga halter underskrider riktvärdena efter rening i grönstråk, enligt beräkningar. Dagvatten som går ut från grönstråket har förhöjda värden för kvicksilver (Hg) i jämförelse med före exploatering. Dessa bedöms renas till tillräcklig nivå i infiltrationsytan söder om vägen samt i efterkommande naturmark innan dagvatten når recipienten. Kommunens bedömning är att föreslagna åtgärder för att hantera dagvatten från området (grönstråk med kombination av svackdiken och den naturliga infiltrationsytan) ger en god föroreningsreduktion som uppfyller krav för kvalitet. Om dessa åtgärder vidtas bedöms påverkan på vattenkvaliteten på grund av den nya exploateringen vara försumbar.

Karta över föreslagna lösningar för dagvattenhantering

fig. 33

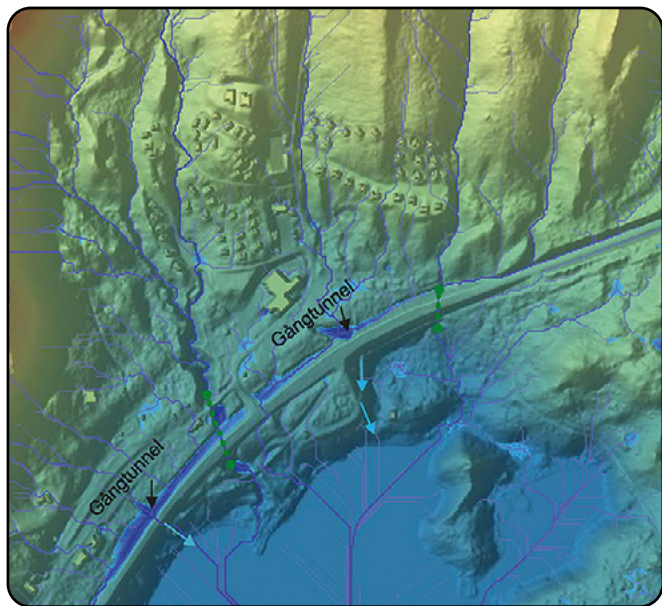
Påverkan på grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo

Planområdet ligger delvis inom grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo. Magasinet består av en sand- och grusförekomst som enligt den senaste statusklassningen har god kvantitativ status. Exploateringen innebär en förhöjning av halten svår- eller icke nedbrytbara föroreningar till dagvattnet såsom de giftiga ämnena bly och kvicksilver, som enligt beräkning förväntas överskrida riktvärdet utan reningsåtgärder, men även petroleumprodukter av vilka det krävs mycket små halter för att ge lukt och smak åt vatten. Man kan även förvänta sig en ökad förekomst av andra föroreningar såsom mikroplaster, gummirester, syntetiska föreningar. Vid infiltration av dagvatten riskerar alla föroreningar som medföljer dagvattnet att också nå grundvattnet, och kan därmed komma att belasta grundvattenförekomsten, om inga åtgärder tas.

Bly och kvicksilver är grundämnen och bryts inte ned, men båda binder till organiskt material och bly binder även starkt till partiklar i marken. Petroleumprodukter bryts i viss mån ned där det finns syretillgång, men när de nått grundvattnet kan det anses att nedbrytning ej längre sker. Petroleumprodukter kan dock i hög mån separeras från dagvatten med oljeavskiljare. Oljeavskiljare ska därför installeras i anslutning till parkeringsytor för att minska

risken för spridning av petroleumprodukter via infiltrationsytor till grundvattnet. Mikroplaster och andra partiklar fastnar i växtlighet och i mark. En öppen dagvattenhantering med tekniska lösningar så som oljeavskiljare samt fastläggning i organiska och inorganiska material kan leda till anrikning av föroreningar i de övre marklagren, men reducerar samtidigt kraftigt föroreningspåverkan till grundvattnet. En provtagnings- och/eller skötselplan kan vidare tillse att föroreningarna som fångas i mark och sediment i infiltrationsytorna inom grundvattenförekomsten inte ansamlas till den grad att de utgör en ny spridningskälla.

Samtliga föreslagna dagvattenanläggningar kräver underhåll för att reningsnivån ska hållas optimal. Dagvatten som avleds inom detaljplanlagt område likställs med avloppsvatten om det avvattnar mer än någon eller några specifika fastigheter, enligt 9 kap 2 § i miljöbalken. En ny dagvattenanläggning eller en befintlig som ändras behöver anmälas till Bygg- och miljöförvaltningen utifrån bestämmelserna i 13 § eller 14 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Eftersom fastigheterna i detta fall är stora och omfattar många byggnader görs bedömningen att dagvattnet kan likställas med avloppsvatten och därmed behövs en anmälan till Bygg- och miljöförvaltningen för dagvattenanläggningarna i detaljplanen.

Karta över skyfall (100 års regn) i dag

fig. 34

Skyfallsanalys

För avrinningsområdet görs antagandet att det finns en utbyggd anläggning som dimensionerats för att omhänderta ett 2-årsregn med 60 minuters varaktighet vilket har en intensitet på 25 mm, inklusive en klimatfaktor på 1,4. Ett 100-årsregn med 60 minuters varaktighet har en volym på 88 mm, antaget en klimatfaktor på 1,4 enligt P110.

Utbredningen av den översvämning som uppstår vid det beräknade 100-årsregnet (65 mm nettonederbörd) visas i figur 34. Skyfallsanalysen visar att inga instängda områden finns i planområdet idag. Vattensamlingar norr om väg 26 visas eftersom modellen inte tar hänsyn till gångtunnlar, men i verklighet rinner vattnet på den lutande marken till gångtunnlarna och vidare till recipienten och inga översvämningssrisker bedöms finnas, varken för riksvägen eller för planområdet (se mer under avsnitt 3.6.5 Översvämningssrisk).

EON Energi distribution elledningar

EON Energi distribution är ägare till samtliga elledningar inom planområdet. Eventuell omplacering av ledningarna står Stiftelsen Isabergstoppen för och detta ska ske i samråd med ledningsinnehavaren. Vid framtagande av detaljplanen är en del av ledningarna exakt inmätta. (se mer under 3.8.3 Tekniska frågor samt 3.8.4 Fastighetsrättsliga frågor)

Inom planområdet finns idag tre stycken transformatorstationer, två utmed campingen och en vid stugbyn. Samtliga befintliga transformatorstationer säkerställs i detaljplan med E-område på minst 6 x 6 meter, som ska vara fritt från hinder som kan försvåra normalt underhåll. Det minsta tillåtna avståndet mellan transformatorstation och brännbar byggnadsdel eller brännbart upplag ska vara på 5 meter, varför ett 5 meters prickmark läggs ut kring E1-områdena. Det ska vara möjligt att kunna ta sig till transformatorstationerna med tunga fordon. Ingen grävning får ske närmre än 5 meter från transformatorstationer och inte heller får det planteras buskar eller träd inom E1-området. Framtida transformatorstationer planläggs ej med E-område för att möjliggöra den rimligaste placeringen i senare skede. Användningen stugby/hotell/camping/friluftsliv omfattar även de byggnader och anläggningar som behövs för driften av respektive användning, inklusive transformatorstationer. I planbestämmelsen för användningen "O1- Stugby" införs även texten "Nätstation får uppföras" för att säkerställa att nya transformatorstationer får uppföras inom användningsytan.

Elektronisk kommunikation (Skanova och Svenska Stadsnät Biggnet teleledningar)

Förutom VA-ledningar och elledningar finns inom planområdet fiberledningar från Skanova och Svenska Stadsnät Biggnet. Stiftelsen Isabergstoppen ansvarar för eventuell flytt av ledningar vilken ska ske i samråd med ledningsägaren.

Trafikverkets infrasystem

Trafikverket infrasystem ansvarar för elektrisk vägutrustning på och vid angränsande väg 26. Generella tillstånd för arbete vid väg ges av Trafikverket. Speciella restriktioner finns 10-15 m från trafikverkets tunnelsystem. Stiftelsen Isabergstoppen ansvarar för eventuell påverkan av dessa ledningar och detta ska ske i samråd med ledningsägaren.

Värme

Idag värms stugbyn med luftvärmepumpar samt bergvärme. Restaurang Höganloft värms med direktverkande el med återvinning i ventilationen. Skidanläggningen använder bergvärme i alla stora byggnader.

Avfallshantering

I campingen ligger återvinningsstationer för avfall inom servicehuset för gäster. Inom stugbyn ligger återvinningsstationer vid servicebyggnaden, nord om Höganloft. Avsikten är att dessa kommer fortsätta finnas där även i framtiden.

3.5.9 Påverkan på närmiljön

Påverkan på naturreservatets Isaberg värden

Naturreservatets föreskrifter syftar till att kunna utveckla friluftslivet i Isaberg samtidigt som naturvärdena bevaras. Planområdet ingår i riksintresset för friluftsliv (Isaberg-Rannebo FF2) och är därmed utpekade som ett område där stugbyar, friluftsanläggningar och friluftsleder ska gynnas och besökare ska kunna röra sig. Slitagepåverkan och överexploateringen behöver undvikas och en balans behöver hittas mellan utvecklingen av fritidsverksamheten och bevaring av naturvärdena. Utvecklingen som detaljplanen möjliggör är ett önskemål från markägaren, resulterat från dagens brist inom turistverksamheten på boende, på utrymme för personal samt på parkeringar. Befintliga fritidsanläggningar (skidbacke, cykelleder, badplats, övriga anordningar) samt områdes naturliga attraktivitet genererar ökade mängder besökare som sätter press på befintliga boendestrukturer. Detaljplanen möjliggör den önskade utvecklingen och det är viktigt att utvecklingen sker på ett genomtänkt, reglerat sätt. Samtidigt garanterar turistverksamhetens utveckling underhåll av leder, stigar och spår i naturreservatet Isaberg, vilket bedöms gynna det rörliga friluftslivet.

I miljökonsekvensbeskrivningen för den fördjupade översiktsplanen för Isabergsområdet som ligger till grund för denna föreslagna utveckling, angavs slitage-påverkan med dess effekter och konsekvenser. Det redovisas att en reglerad och planerad exploatering har som effekt att mest lämpliga platser inom utpekade utvecklingsområdena exploateras medan känsliga marker skyddas. Konsekvensen blir att slitage förläggs till de platser som tål det mest och även om det totala slitaget kan öka, detta sker på anpassningsbara platser. Utvecklingen möjliggörs i lägen som bedöms lämpliga för de föreslagna byggrätterna, vilket medför att andra värdefulla områden inom reservatet skyddas och bevaras. Oexploaterad mark kommer tas i anspråk, dock för det mesta utanför naturreservatet Isaberg.

En konsekvens av utvecklingen inom naturreservatet blir att små ytor skog kommer behöva avverkas för att kunna möjliggöra den utökade exploateringen som detaljplanen reglerar. För fällning av träd och buskar ska dispens från reservatets C-föreskrifter sökas hos Länsstyrelsen.

En annan påverka på naturreservatet anses kunna bli ökat slitage på mark orsakad av fler människor i rörelse. Oexploaterade ytor i hela Isabergsområdet minskar och som konsekvens blir det mindre mängd natur per ökat antal besökare. Detta kan medföra risk för stress på känslig natur (växter och djur) och behöver åtgärdas med en styrning av besökaren, för att undvika störning av naturmiljöer. Det ökade trycket på befintliga anläggningar, bland annat på vandring- och cykellederna, kan även leda till konflikt mellan olika typer av turister (lugna skogsvandrare/ naturskådare/ svampplockare och mer aktiva cyklister). Dessa risker kan minimeras genom att anläggningen tydligt skyltar eller informerar sina gäster om hur markerna ska användas turistiskt, och på så sätt "kanaliserar" olika typer av besökare till de avsedda lederna och anläggningarna, lämpligt utvalda för ändamålet.

En viktig aspekt är att bevara tillgänglighet för alla av områdets upplevelser. Inom detaljplanen ingår del av den befintliga GC-vägen från Gislaved och Hestra upp till tunneln under väg 26 som leder till badstranden vid Algustorpasjön och vidare till Ettö och Isaberg Golf. Den delen av gång- och cykelförbindelsen planläggs som allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap, eftersom bedömningen är att den främst är till turistverksamhetens behov och används mest av boende inom området. Däremot har Gislaveds kommun önskan att cykelvägen ska fortsatt vara öppen till alla. För att säkerställa att, utöver de generella rättigheterna som finns i allemansrätten, kommer området även i framtiden vara tillgängligt för allmänheten, ska Gislaveds kommun teckna ett överenskommelseavtal med fastighetsägaren.

Ställningstagande

Delar av detaljplanen som ligger inom naturreservatet Isaberg ska genomföras med hänsyn till och enligt reservatets föreskrifter. Reglering och styrning av den ökade turismen på anpassade platser kommer förhindra slitagepåverkan på omkringliggande naturmiljöer. Kommunens bedömning är att den föreslagna exploateringen som detaljplanen möjliggör har liten påverkan på reservatets naturvärden och positiv påverkan på reservatets syfte att tillgodose allmänhetens behov till friluftsliv.

Påverkan på intilliggande fastigheter

Det ökade antalet gäster av Isaberg Mountain Resort kan medföra konsekvenser även på närliggande marker som inte ägs av Stiftelsen Isabergstoppen. Allemansrätten möjliggör för alla att utöva friluftsliv och röra sig fritt i naturen, men de innebär även en skyldighet att ha hänsyn till natur och djurliv, andra besökare samt markägare. Det finns en viss skillnad mellan vandrare och cyklister (mountainbike cyklister), vems negativa påverkan på omgivningen anses vara större. Nedan redovisas möjliga åtgärder till risker av förstöring av närmiljön utanför turistverksamhetens fastighetsgränser. Riskerna är huvudsakligen kopplade till ökad mängd cyklister som gästas av Stiftelsen Isabergstoppen men som kan komma att cykla även på intilliggande fastigheters mark.

En "hållbarhets- och konsekvens analys för mountainbikeleder på annans mark" har tagits fram för att redovisa olika lämpliga åtgärder. Analysen finns bifogad som bilaga 11 till planbeskrivningen och grundas på den rådgivande handledningen "Turism på annans mark", som syftar till att hjälpa turistverksamheter och markägare till överenskommelser som bägge parter tjänar på (Naturturismföretagen i samarbete med LRF, Sveriges Jordägarförbund, Naturturismföretagen och Visit Dalarna, 2020). I handledningen har man kommit fram till att det kan finnas risker av störning och slitage när större anläggningar som är beroende av gäster som sportar i naturen marknadsför sitt område utan att avtal, överenskommelser, eller hållbarhetsplaner kommit till stånd med markägaren.

Analysen redovisar att det är idag fritt att cykla på stigar i skogen enligt allemansrätten, oavsett om man har en egen cykel eller hyr en cykel. Man får också guida cyklister på annans mark då allemansrätten följer den enskilda individen och inte gruppen. Guiden till en grupp har ett särskilt ansvar att vara påläst och kunnig om allemansrättens möjligheter och skyldigheter. Guiden behöver också vara uppmärksam på att individer i gruppen inte bryter mot allemansrätten. Om cyklingen i grupp sker återkommande på samma mark kan guide turer behöva avtalas med markägare. En grannmarkägare kan inte ta betalt om Stiftelsens gäster cyklar på dess mark och cyklingen sker enbart på allemansrättens grunder. Om området däremot kan likställas med en "arena" med cykelleder i naturen har grannmarkägaren rätt att ta betalt för anläggnings- och skötselkostnader. Så snart Stiftelsen Isabergstoppen pekar ut leder i skogen på annans mark, med hjälp av kartor eller skyltar, behöver det finnas ett godkännande från markägaren.

När det gäller cykelleder och hur terrängen påverkas negativt beror det till stor del på underlagets beskaffenhet, lutning och utformning av leden. Det kan också bero på nederbörd och när på säsongen lederna nyttjas. Risker för slitage kommer vid blöt och känslig mark, tjällossning, torka eller när plötsliga hinder finns på leden så att cyklisten tvingas bromsa kraftigt. Detta förhindras genom åtgärder och byggnationer, planering vid leddragning, rätt gradering av leden samt regelbunden tillsyn. Det hanteras också genom att kunna styra öppettider på lederna. Båda parter behöver samråda hur överexploatering kan undvikas och turistverksamheten Stiftelsen Isabergstoppen behöver ta fram uppförandekoder för gäster samt eventuella guider. Genom skötsel av skyltade leder finns möjlighet att styra och locka cyklister till "rätt" stigar. Genom skyltade leder och organiserad cykling, där det också finns informationskanaler kopplat till leden, är det lättare att nå ut till både besökare och allmänheten med information om vad som händer på leden.

Riskerna av påverkan på närliggande fastigheter bedöms kunna minimeras och motverkas genom ett avtal mellan Stiftelsen Isabergstoppen och intilliggande fastighetsägare. Avtalet bör reglera hur marken ska användas turistiskt, vilka kostnader för byggande och underhåll av leder uppstår samt redovisa en hållbarhetsplan. I dag finns det ett tecknat upplåtelseavtal i skogsmark mellan Stiftelsen och en av grannmarkägaren. Enligt avtalet har Stiftelsen rätt att använda ett markområde i anslutning till egen mark på grannfastigheten, för "marknadsaktiviteter och friluftsliv", i utbyte mot en årlig avgift. Stiftelsen är också skyldig att sköta och underhålla cykellederna samt att skylta och förebygga erosion utan att markägarens användning av basvägar försvaras eller förhindras. Dialog och överenskommelseavtal mellan Stiftelsen Isabergstoppen och andra markägare är lämpliga sätt att hantera påverkan på intilliggande fastigheter, så att utvecklingen blir hållbar och acceptabel även utanför Stiftelsens fastighetsgränser.

3.6 Miljö, hälsa och säkerhet

3.6.1 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett styrmedel i svensk lagstiftning för att kontrollera miljöpåverkan och berör främst luft, vatten och buller. MKN reglerar krav på miljökvalitet som kommuner och myndigheter ska följa vid planering och planläggning för att i huvudsak skydda människors hälsa och naturmiljö.

Luft

Luftkvaliteten inom ett område berör främst på trafikintensiteten på närliggande vägar, andel tung trafik, skyltad hastighet, bebyggelsestruktur och bebyggelsehöjd inom området. De ämnen som förorenar luften är främst partiklar (PM10), kvävedioxid (NO₂) och bensen.

Bebyggelsestrukturen inom planområdet är hyfsat gles och byggnaderna är låga. Den enda trafikerade vägen som ligger utmed planområdet är riksväg 26. Den ökade trafikmängden som exploateringen kommer generera på väg 26 (ca 4200 fordon år 2040, enligt trafikutredningen) bedöms inte komma upp i fordonsmängder som gör att det finns risk att överskrida luftkvalitetsnormen.

Inom Isabergsområdet utförs mätningar av luftkvalitet för ozon på Isabergstoppen, enligt data från SMHI (Naturvårdsverkets datavärde för luftkvalitet). Mängderna ozon som har mätts varierar med atmosfäriska förhållanden mellan 0,045 till 0,092 PPM, vilka är typiska ozonhalter som finns naturligt i atmosfären och är ofarliga för människors hälsa.

Vatten

Recipienten för planområdet är Algustorpasjön, som ingår i Nissans vattensystem och är belägen 2 km sydost om Hestra samhälle. Algustorpasjön är en humös oligotrof sjö med en areal på 1,24 km² och ett största djup på ca 11 m. Stränderna är mestadels sandiga med inslag av sten, häll och madmarker. Den biologiska mångformigheten får anses som tämligen hög, främst beroende på den artrika fiskfaunan, ett högt flikighetstal samt en mångformig strand- och vattenvegetation. Sjön är utpekad som regionalt värdefullt vatten (Fiske, 2006). Enligt den senaste statusklassningen i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) klassificerades den ekologiska statusen för sjön som "god" och den kemiska statusen som "ej god". Miljökvalitetsnorm för Algustorpasjön gällande kemisk ytvattenstatus har fått undantag i form av mindre stränga krav för bromerade difenyletrar (PBDE) och kvicksilver (Hg),

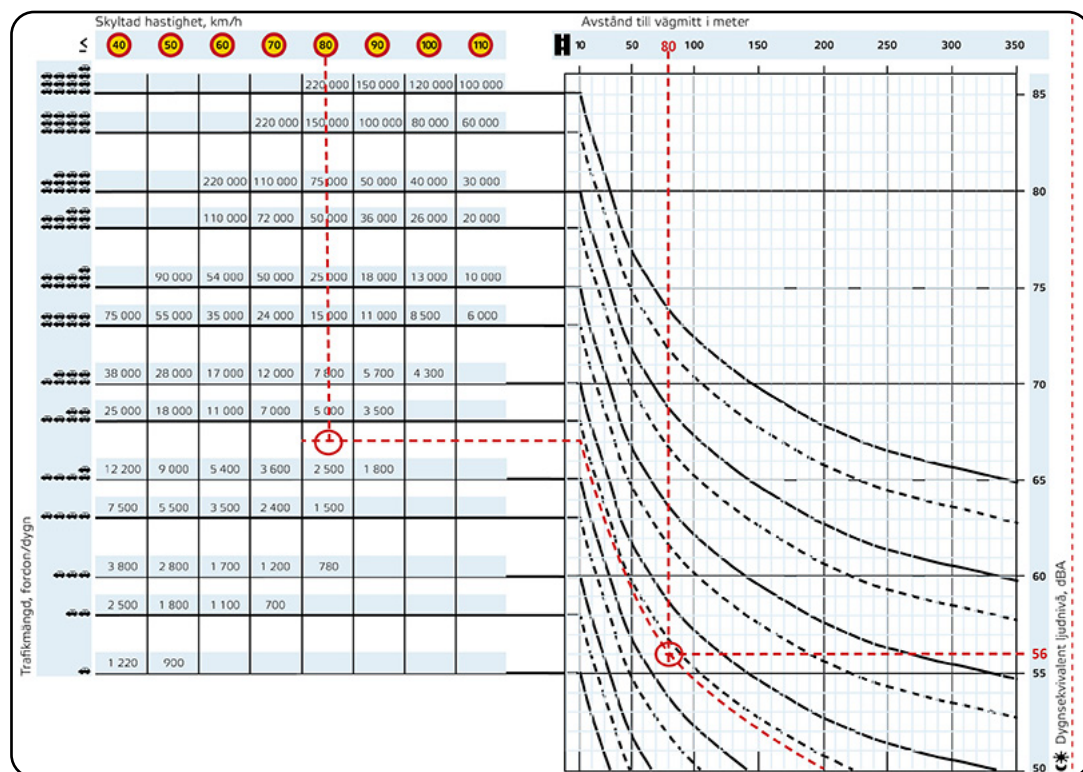
då det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av dessa ämnen till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus. De nuvarande halterna av PBDE och kvicksilver (december 2015) får dock inte öka.

Reningsberäkningarna baseras på att del av dagvatten inom planområdet leds till ett grönstråk för rening och fördröjning. Samtliga halter underskrider riktvärdena efter rening i grönstråk, se fig. 35. Dagvatten som går ut från grönstråket har förhöjda värden för kvicksilver (Hg) i jämförelse med före exploatering. Dessa bedöms renas tillräckligt i infiltrationsytan söder om vägen samt i efterkommande naturmark innan dagvatten når recipienten. Det bedöms att föreslagna åtgärder för att hantera dagvatten från området (grönstråk med kombination av svackdiken och den naturliga infiltrationsytan) ger en god föroreningsreduktion som uppfyller kvalitetskraven på recipienten.

Grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo är en stor förekomst med betydande volymer grundvatten, samt relativt hög möjlighet till omsättning i och med Nissans flöde och bland annat Algustorpasjön som har utbyte med isälvsavlagringen. Enligt VISS har förekomsten god kvantitativ och kemisk status, och de risker som enligt VISS föreligger avser främst äldre förorenade områden samt Riksväg 26. Inget av dessa risker berörs av dagvattenplanen. En väl utförd och skött dagvattenhantering inom detaljplanen med föreslagna åtgärder (öppna dagvattenlösningar med fastläggning i organiska och inorganiska material samt parkeringsytor utrustade med oljeavskiljare) bedöms ge en god föroreningsreduktion utan någon risk mot grundvattenförekomstens status.

Ämne	Enhet	Riktvärde	Före exploatering	Efter exploatering	Reningsseffekt (%)	Efter rening i grönstråk
P	mg/l	0,16	0,016	0,078	20	0,063
N	mg/l	2	0,29	1,1	40	0,72
Pb	µg/l	8	2,4	13	63	4,6
Cu	µg/l	18	4,8	18	35	12
Zn	µg/l	75	12	62	34	41
Cd	µg/l	0,4	0,081	0,29	45	0,16
Cr	µg/l	10	1,5	6,8	60	2,7
Ni	µg/l	15	2,3	7,2	59	3,0
Hg	µg/l	0,03	0,0058	0,033	27	0,024
SS	mg/l	40	11	61	75	16
Olja	mg/l	0,4	0,094	0,35	93	0,025
BaP	µg/l	0,03	0,0037	0,025	57	0,011

Beräknade föroreningshalter med reningsseffekt i grönstråk fig. 35

Enkel buller uppskattning enligt dokumentet "Hur mycket bullrar vägtrafiken"

fig. 36

Buller. Trafikbuller

Gällande bostadsbyggnader så finns tydliga riktlinjer om vilka riktvärden som gäller för buller utomhus från spår-, väg- och flygtrafik. Dessa riktvärden hittar man i "Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader". Däremot saknar användningen "camping" riktvärden för buller. Gällande hotell och stugby så tillämpas ej de riktvärden som gäller för bostäder utomhus, med motiveringen att det är en boendeform där människor normalt vistas en kortare tid. Dock ska riktlinjer gällande internt buller uppfyllas, vilka redovisas i Svensk Standard SS 25268:2007. Det buller som planområdet bedöms utsättas av är trafikbuller från riksväg 26. Trafikmängderna för denna väg redovisas i trafikutredningen för aktuell tid samt för år 2040. År 2040 beräknas trafikmängderna bli 4200 ÅDT, varav 18% tung trafik.

Den nya byggnaden som kommer ligga närmast vägen blir sportcentret, medan den närmsta befintliga byggnaden är huvudbyggnaden Höganloft. Båda dessa byggnaders fasad mot vägen ligger på cirka 80 meter från vägens mitt. Utifrån detta har, med hjälp av Boverkets dokument "Hur mycket bullrar vägtrafiken", bullernivåerna utomhus vid fasaden närmast vägen uppskattats till 56 dBA år 2040. En vanlig vägg dämpar normalt 35 dBA eller mer. För användningen som detaljplanen möjliggör (besöksanläggningar, stugby, hotell, konferensanläggning) är kravet att klara 35 dBA inomhus (ljudklass C). År 2040 ligger den uppskattade ljudnivån inomhus orsakad av vägtrafik på 21 dBA, vilket är god marginal upp till kravet för ljudklass C (35 dBA). Även närmare vägen, på avstånd av 60 meters från vägens mitt uppskattas att ljudnivån kommer att klara kravet inomhus (se fig. 36).

Campingen för husbilar ligger på olika avstånd till vägens mitt, men de närmaste husbilsplatserna tillåts i plankartan på ca 30 meters avstånd. Enligt schablonen "Hur mycket bullrar vägtrafiken" har bullernivåerna utomhus vid "fasaden" av dessa husbilar uppskattats till 63 dBA dygnekivalent ljudnivå, vilket ligger under gränsen av 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad. (Förordning (2017:359) för en bostad om högst 35 kvadratmeter). Däremot överskrider ljudnivåerna riktvärden för bullernivåer vid uteplats. I och med det handlar om husbilar för tillfälligt boende och inte bostäder, samt att hela området är inriktad till friluftslivsaktiviteter och således "uteliv" möjligheter finns överallt inom området, är kommunens bedömning att inga särskilda åtgärder behöver vidtas för att dämpa ljudnivåerna från vägen i anslutning till campingen. Dessutom finns det höga träd mellan campingen och vägen som bildar en tät skog vilken bedöms ha en viss dämpningseffekt mot buller.

Området där stugbyn samt framtida hotellet kommer ligga befinner sig på ett avstånd av mer än 80 meter från vägens mitt. I den närmaste sydöstra kanten, vid ca 80 meter från vägens mitt, kommer uppskattningsvis bullernivåerna utomhus ligga på ca 55-56 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasaden med de trafikmängderna som har beräknats uppstå år 2040. Bullernivåer utomhus uppskattas ligga under 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid samtliga stugors fasad och således bedöms ljudnivåerna klara kravet av 35 dBA inomhus (ljudklass C).

Verksamhetsbuller

I närheten av planområdet finns det inga bostäder eller andra verksamheter idag. Detaljplanens genomförande bedöms inte orsaka störningar för omgivningen.

3.6.2 Rekreativa och sociala aspekter

Inom hela Isabergsområdet finns ett stort antal funktioner som bidrar till rekreation. Aktiviteterna är riktade till för familjer, grupper, företag- och klassresor.

Områdets sociala aspekt har varit väsentlig från den ursprungliga tiden när Isaberg föddes som vintersportort och blev mötesplats för politiska sammankomster. Idag betraktas Isaberg Mountain Resort som "södra Sveriges största skidort" - Äventyrsberget som lockar turister året runt.

Gång- och cykelleder samt vandringsleder genom området används för cykelturer, vandring, fågelskådning, svamp- eller bärplockning. På stranden vid Algustorpasjön kan man njuta av sol och sand och i sjön kan man bada eller fiska. Möjlighet finns att hyra kanot, kajak eller båt och ta en långtur längs Nissan eller en fisketur. Under vintertid kan man vinterfiska, åka skidor, skridskor eller pulka.

3.6.3 Barnperspektiv

Inom planområdet finns det ett flertal områden där barnen vistas frekvent. Friluftsområdet är riktat till alla åldersgrupper, barn såväl som vuxna. Oftast besöker barnen området tillsammans med sina familjer, men de kan också samlas i grupper på organiserade klassresor. Barnen färdas till området oftast med bil eller kollektivtrafik. Eftersom området ligger något utanför tätorten, är det osannolikt att barnen tar sig till området som gående. Däremot är det möjligt att barnen kan cykla till området via befintliga gång- och cykelvägar, oftast tillsammans med vuxna. Föreslagna förändringar till den interna trafiksituationen inom området och huvudsakligen runt mötespunkten vid restaurangen Höganloft kommer bidra till en ökad trafiksäkerhet för gående och cyklister.

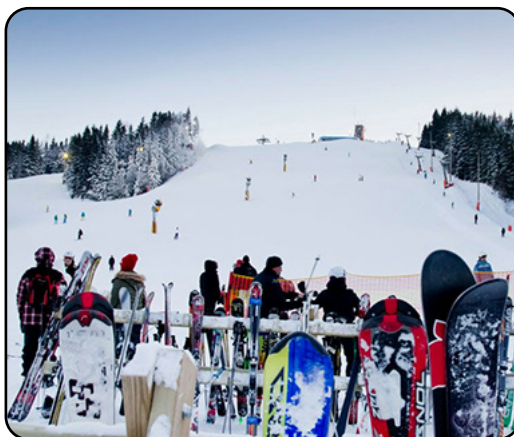
Biltrafiken ska bli tydligt avskild från aktivitetsområden och gång- och cykelvägarna kommer skapa en trygg utemiljö. Gång- och cykeltunnlarna under väg 26 kopplar ihop olika delar av området och ger möjlighet att röra sig fritt utan att behöva korsa bilvägar.

Det finns flera idrottsanläggningar som bjuder in till rörelse och rekreation. En lekplats ligger centralt inom området, utrustad med olika lekställningar där barnen kan samlas och leka. Utformningen på utemiljön är varierad och kreativ, skapad med naturliga material och färger. Den kuperade terrängen stimulerar rörelseförmågan. Naturen runtom med stora träd bidrar till skugga och sittbänkar och bord för vila finns nära. Vid höghöjdsbanan, mountainbikebanan samt rodelbanan finns det personal som övervakar anläggningarna och hjälper till besökarna vid behov. Inom området planeras det även nya anläggningar inriktade till barn och unga, såsom ett klättertorn eller sportanläggningar för paddel och ute gym. Många utomhusanläggningar, bland annat lekparken, är öppna och tillgängliga kostnadsfritt för allmänhetens fördel.

3.6.4 Brand- och explosionsrisk

Isaberg Mountain Resort gränsar till riksväg 26 som är en rekommenderad primär transportled för transport av farligt gods. För att ta reda på risken för olyckor med farligt gods på avgränsande väg 26 har en riskutredning upprättats av Sweco Sverige AB (bilaga 4 till planbeskrivningen).

Utredningen har beräknat risken utifrån individrisken och samhällsrisken i förhållande till ALARP-området. ALARP (As low as reasonably practicable), så lågt som det är praktiskt rimligt, är en vägledande princip för hur låga utsläppsgränser myndigheter eller företag sätter.

Bilder som visar den sociala och rekreativa aspekten av Isaberg Mountain Resort (källa: Isaberg)

fig. 37

Principen innebär att man inte tillämpar den teknologi som ger minsta möjliga utsläpp, om detta skulle visa sig "orimligt" kostsamt jämfört med alternativ med lite högre utsläpp. "Rimligheten" avgörs av en avvägning mellan kostnaderna och effekterna av mindre utsläpp av skadliga ämnen. Risker som överstiger ALARP-området bedöms som för stora och åtgärder måste vidtas. Risker inom ALARP-området ska reduceras så långt det är praktiskt möjligt och ekonomiskt försvarbart. Risker understigande ALARP-området bedöms som acceptabla utan vidare åtgärder.

Enligt utredningen har det identifierats att det är främst brandfarliga gaser som resulterar till att den nedre ALARP-gränsen tangeras. Kring Isaberg Mountain Resort finns det höga träd som bildar en tät skog. Delar av området norr om riksväg 26 ligger också på en högre plushöjd i förhållande till farligt godsleden. Vegetation i form av buskar och träd har en viss effekt mot både brandfarliga och giftiga gaser. En eventuell olycka som därmed kan inträffa på riksväg 26 kommer att lindras av vegetationen samtidigt som topografin också ger en fördel.

Eftersom riskerna är förhållandevis låga för både individ- och samhällsrisk bedöms att planerad exploatering kan ske utan särskilda riskreducerande åtgärder. Bedömningen är dock att enklare genomförbara åtgärder inom planområdet, som exempelvis disposition av utrymningsvägar samt placering av friskluftsintag bort som risk källan, är motiverande och kan lindra följder av en eventuell olycka. Syftet med åtgärderna är främst att hindra att ett giftigt utsläpp eller giftiga rökgaser från en olycka på väg sprids in i byggnader.

Inom 45 meter från vägkant föreslås endast markparkeringar kunna anläggas inom användningen "Friluftsliv och camping". Ytan planläggs därför med prickad mark, vilken tillåter markparkering. Ställplatser för husbilar och husvagnar tillåts på få ställen inom den prickade marken, på ett minsta avstånd på ca 25 meter från vägens kant. Inom användningen "Parkering" betraktas de möjliga P-hus som platser där människor vistas tillfälligt och därför bedöms som rimlig riskreducerande åtgärd att ett minsta avstånd från vägkant till P-hus ska vara 30 meter. Riksväg 26 är försett med vägräcke som bedöms begränsa en olycka till körsträckan.

I fall av olycka och brand är en första räddningsstyrka från deltidstationen i Hestra på plats inom ca 10 minuter. Cirka sex stycken brandposter finns utsprida i stugbyn i dag, respektive två stycken i campingen.

3.6.5 Översvämningensrisk

Inom planområdet lutar marken norrifrån mot recipienten Algustorpasjön i söder och dagvattnet rinner naturligt via befintliga bäckar och via trummor under väg 26 vidare till sjön. I nuläge finns det ingen risk för översvämning inom området.

En skyfallsanalys har utförts för området i programvaran Scalgo Live, vilket är ett GIS-baserat beräkningsverktyg som bygger på analys av terrängdata från nationella höjddatabasen (se fig. 34, sida 37). Beräkningsverktyget visar vattensamlingar i närheten av trummor och tunnlar i anslutning till väg 26 vid skyfall, men detta eftersom modellen redovisar ett statiskt moment. I verkligheten är vattnet inte statiskt utan dynamiskt vilket gör att det rinner vidare via befintliga trummor mot recipienten. Vid skyfall när trummorna kan vara kapacitetsfulla kan vattnet även ta sig på den lutande marken till de två befintliga gångtunnlarna och därefter vidare till infiltrationsytan eller recipienten. Bedömningen är att vattnet tar sig ner till recipienten utan risk för påverkan, varken på riksväg 26 eller på planområdet.

Den exakta placeringen och tekniska utformningen av nya byggnader samt nya lokala gator inom användningsområdena är inte bestämt i detta skede. Framtida projekteringen ska se till att dagvatten ska ledas bort från byggnader och mot gator eller grönytor samt inga instängda områden ska bildas. Gator ska läggas lägre än bebyggelsemark så att dagvatten kan avledas ytligt vid extrema regn. Marken runt byggnaderna får anpassas efter befintliga markhöjder. Med dessa åtgärder bedöms samtliga föreslagna byggrätter vara lämpliga utifrån risk för översvämning.

3.6.6 Erosion, stabilitet och slamströmmar

Erosion

Vid gräsbevuxna slänter som utsätts för regn brukar det inte normalt uppstå någon erosion. Inom planområdet ska dagvatten från tak och asfaltsytor samlas upp och ledas bort via föreslagna skålförmade svackdiken längs lokala gator samt via översilningsytor på ett sätt som inte ger upphov till erosion vid markytan. Diken samt grönstråket ska utformas terrasserade, speciellt vid starkt slutande markområden, för att förhindra erosion.

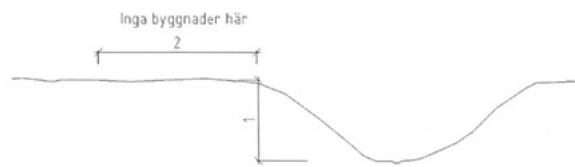
Ungefär mitt i området finns en ravin som sträcker sig från höjderna i norr ner till väg 26. Innan vägen fanns sträckte sig ravinerna ända ner till Algustorpasjön i söder. Den nedre delen av ravinerna i södra delen har ett djup på 4-5 meter och en bredd på ca 15-20 meter mellan släntrönen. Idag rinner Rännebäcken i botten på ravinerna. Markvegetationen är riklig på botten och sidor i ravinerna där även äldre barr- och lövträd förekommer. Det finns inga spår av någon pågående erosion vid botten av ravinerna och normalt är vattenflödet så litet att det inte uppstår någon erosion. Jorden består av sand, grus och sten i botten på ravinerna. Vid extrem nederbörd kan man dock inte bortse från att erosion uppstår under kortare tid. Det bedöms dock att bäcken sannolikt klarar lite större flöde än nuvarande utan att någon erosion av betydelse uppstår. Exploateringen beräknas överlag öka flödet från området i och med fler hårdgjorda ytor och tak. En del av dagvattnet kommer avledas till Rännebäcken via svackdiken, förutom vattnet från sportcentrum som avleds direkt till bäcken, men majoriteten av flödesökningen från området kommer inte hamna i Rännebäcken. Avrinning i svackdiken eller över naturmark minskar flödestoppar och detta medverkar till att minska risken för höga flöden i bäcken. Sportcentrets takyta som kommer ledas direkt till bäcken tillkommer i slutet av flödesvägen. Den kommer ge högre flöde i slutet av bäcken som sedan är reglerat genom underpassage under vägen. Största erosionsrisken är vid utloppet kring trumman. För att förhindra erosion vid utloppet från trumman ska natursten läggas runt och under denna för att stärka upp utloppet.

Stabilitet

Rännebäckens ravin utgör en begränsning för byggnaders placering i närheten av ravinerna. Analys av stabiliteten intill bäckravinerna har utförts med sonderingar, jordprovtagning samt installation av ett grundvattenrör vid släntrönen på västra sidan av bäcken. Den högsta uppmätta grundvattennivån påträffades 8,8 meter under markytan vilket ungefär motsvarar botten på ravinerna. Analyser har utförts på befintliga förhållanden med uppmätta grundvattennivåer samt med en känslighetsanalys där grundvattenytan lagts 4 meter högre än den uppmätta nivån. Därtill har analyser utförts med en last på 20 kPa som ungefär motsvarar en två vånings byggnad. Lasten från tänkt byggnad har placerats på ett avstånd från släntrönen som motsvarar två gånger djupet på ravinerna (visas i figur 38) för att skapa ett säkert avstånd till släntrönet, med avseende på eventuell erosion som kan uppstå vid extrem nederbörd.

Skiss över stabilitetskrav vid ravinerna
(södra Rännebäcken)

fig. 38

Med de analyser som har utförts år 2022 är bedömningen att det inte finns några allvarliga problem med stabiliteten inom området kring Rännebäcken med förutsättning att nya byggnader placeras på ett avstånd från ravinens släntrönen som beskrivits tidigare, vilket bedöms ge en god marginal mot inverkan av erosion. Särskild bestämmelse finns i plankartan om att byggnad inte får placeras närmre ravinens kanter än två gånger djupet på ravinerna.

Slamströmmar

Vid Rännebäcken leds dagvattnet under väg 26 i en 800 mm betongtrumma. Inloppet vid trumman börjar ungefär 25 meter innan väg 26. Denna sträcka mellan inlopp och väg 26 består av igenfylld ravin. Området närmast väg 26 på norra sidan har en lägre marknivå jämfört med väg 26. En eventuell slamström kommer sannolikt fylla snabbt igen den här trumman och därefter är det mest troliga scenariot att slamströmmen tar samma väg som vatten vid en översvämning, dvs mot gångtunneln längre västerut som dagvattenutredningen visar. Väg 26 bedöms inte påverkas eftersom den naturliga flödesvägen vid höga flöden är redan idag mot gång- och cykeltunneln då marken generellt sluttar ditåt.

Vid Lerbäcken finns i dag ett dike som leder fram till en gångtunnel placerad ungefär 110 meter längre västerut. Det föreslagna grönstråket parallellt med väg 26 kommer omhänderta dagvattnet samt en eventuell slamström och leda dem vidare till befintlig trumma under väg 26 och gångtunneln. Här bedöms att en slamström relativt lätt kan följa grönstråket med markens naturliga lutning fram till tunneln.

Nya passager över bäckarna, speciellt ravinerna vid Rännebäcken ska utformas så att en slamström inte stoppas upp. Det innebär att mindre trummor inte är lämpliga utan istället bör större rör liknande gångtunnlar användas. Om broar byggs ska fundamenten utformas så de inte påverkas av slamströmmar och erosion. Utformning av passager över bäckarna införs i plankartan med särskild bestämmelse. Även befintliga trummor behöver underhållas så att in- och utlopp är fria och att trummor inte är fyllda med jord.

3.6.7 Rasrisk

Risk för jordras, blocknedfall och bergras

Nordväst om aktuellt planområde finns en slänt som har utreds avseende stabilitet i slänten samt förutsättningar för jordras, blocknedfall och bergras för att bedöma vilka risker finns för detaljplaneområdet (se figur 39).

I samband med den geotekniska utredningen utfördes sondering vid släntfoten under vår 2022. Terrängen längre upp är av brant lutning, skog och block. Sonderingen stoppade mot berg vid 3,5 meters djup under markytan. Provtagningen visade sand ner till 2 meter djup. Ca 20-30 meter längre upp i slänten går berg i dagen i form av en bergvägg. Resterande sträcka upp till toppen har bedömts bestå av tunt jordlager på berg. Berg i dagen i form av hållar kunde ses ställvis hela sträckan upp. En del av dessa har mätts in och redovisas på ritningar inom den geotekniska utredningen (bilaga 2 till planbeskrivningen). Risken för jordras med jordvolym av betydelse, som kan skada människor eller egendom, bedöms som liten inom detta område.

En provpunkt utfördes även på Isabergstoppen, som ingår i detaljplanen. Här utgörs jorden av varierande skikt av sand och silt. Enstaka block förekommer vid markytan men kan oftast inte ses då de är övervuxna med mossa och vegetation. Berg i dagen förekommer inte inom detta område. Risk för jord- och blockras bedöms som mycket liten inom detta område.

En separat rapport om risk för jordras, blocknedfall och bergras för slänten som ligger nordväst om planområdes centrala del har tagits fram i samband med detaljplanen. Rapporten finns i sin helhet som bilaga 12 till planbeskrivningen.

Slänt som studerades i stabilitetsutredningen

fig. 39

Slänten som ligger nordväst om planområdes centrala del består av tre huvudsakliga bergenheter (se figur 40), "isälvssedimentet" vid foten av backen (grön), "sandig morän" (grå) och "urberg" (röd).

Utredningsrapporten baseras på tre observationsnivåer:

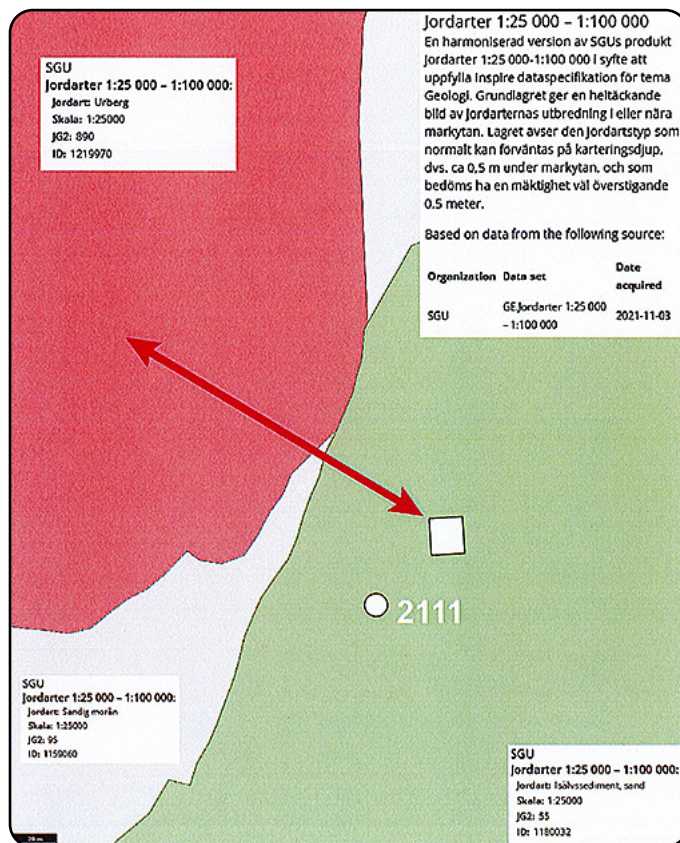
- Indikation på bergmassans rörelse under de senaste 60 åren
- Fältobservationer
- Lutningsanalys i kombination med geomekaniska data.

Indikation på bergmassans rörelse under de senaste 60 åren.

Ortofotobilder från 1960, 1975, 2004 och 2021 över intresseområdet under en period av cirka 60 år har studerats (figur 41). Av fotografierna framgår tydligt att inga större stenmassrörelser, i synnerhet landskred, har skett under denna period. Risker för att en sådan händelse är nära att inträffa kan därför anges som relativt liten. Alla effekter som den globala klimatförändringen kan ha på en ökande risk för bergmassarörelser i detta område är spekulativa och behöver dokumenteras med vetenskapliga bevis.

Fältobservationer

Fältobservationer under platsbesiktning av området användes för att utvärdera potentiella risker för bergmassarörelser som stenfall och jordskred.

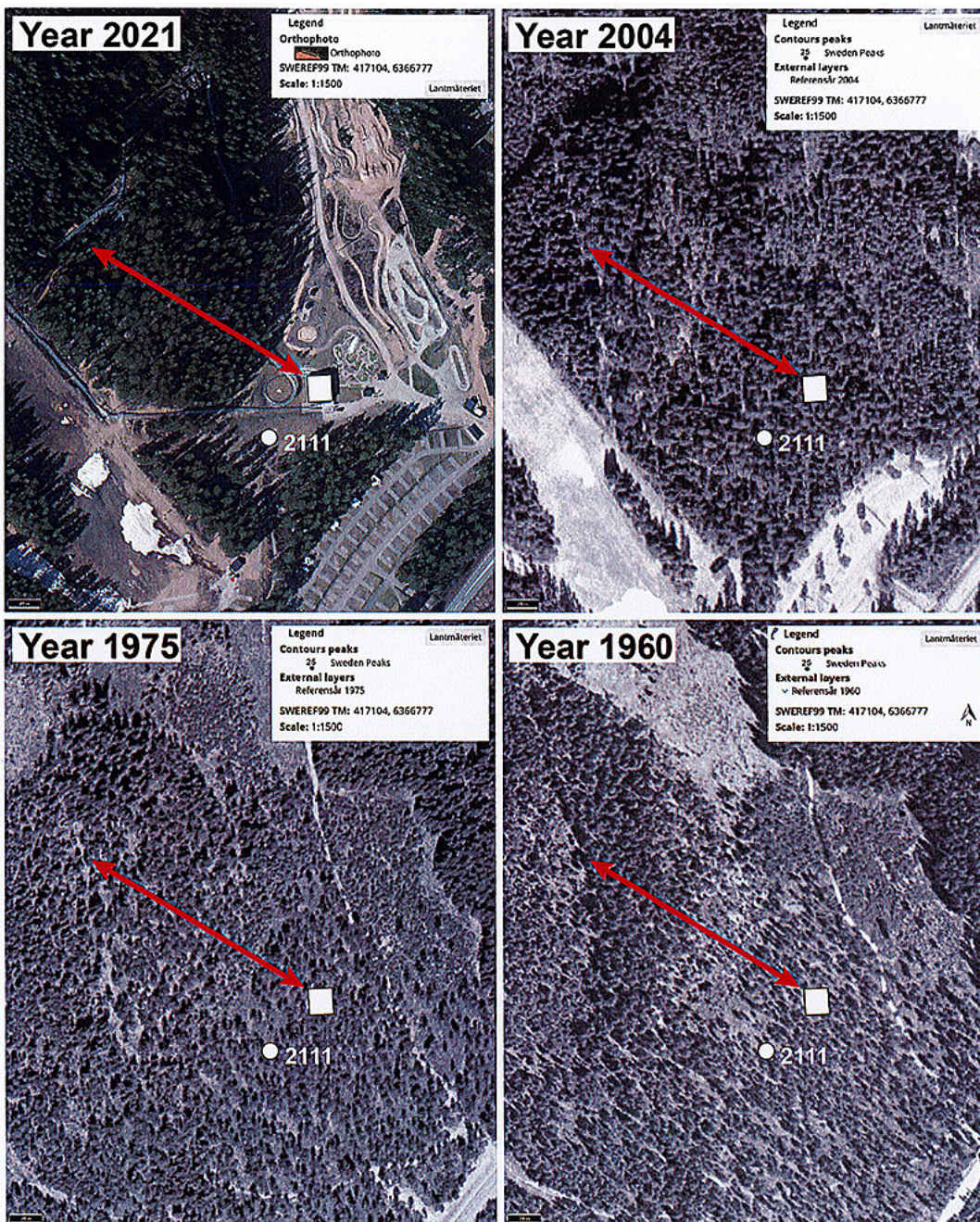
Geologiska karta med jordtyper inom den studerade backen

fig. 40

En av de bästa indikatorerna för långsamma jord- och stenrörelser i backen är förekomsten av så kallade "lutade träd" ("berusad skog"). Karakteristiska för dessa jordrörelser är delvis kaotiskt lutande eller sluttande träd. Denna struktur observeras inte i det undersökta området. Här växer träden rakt uppåt, vilket tyder på en stabil, inte glidande sluttning.

En bra indikator på ökad risk för stenfall är förekomsten av färskas stenbitar längs backen eller/och vid foten av backen. I det observerade området finns upp till 1 m³ stora stenblock längs med backen och nära foten av kullen, och nästan alla är täckta av mossor, vilket indikerar att de inte har flyttats. Några av de större stenfragmenten är delar av glacial avlagring som består av välkonsoliderad

sand och osorterade stenfragment av olika storlekar och former. Toppen av kullen är uppbyggd av en leucogranitisk gnejs, som bildar en massiv och brant klippvägg, och är täckt med mossor på ovansidan. Risken för att hela klippan rasar är liten eftersom träden på toppen också växer rakt uppåt, vilket tyder på att den stora klippan inte har börjat luta mot öster, en pre-indikator för en total kollaps. Berget är fogat och sprucket och formas av kantiga stenblock av olika dimensioner, från några decimeter till flera meter stora. På grund av stenblocks kantighet är stenfall av måttlig risk, men kan inte uteslutas. En lutningsanalys har genomförts för att utvärdera hur långt sådana block kan falla och för att utvärdera risken för framtida skred.

Fyra ortofotografier från intresseområdet från åren 2021, 2004, 1975 och 1960. Den grå rektangeln indikerar en byggnad, här använd som markör; den grå cirkeln indikerar mätpunkten från sonderingen i den geotekniska undersökningen; röd pil indikerar backen som studeras. Källa till ortofotografierna är Lantmäteriet.

fig. 41

Lutningsanalys i kombination med geometriska data

Lutningsanalysen genomfördes längs den linje som markerar backen som ska utredas. Lutningen bestämdes från 1 meter raster DEM med "Scalco live", program som använder laserdata, hydrografi och byggnad nedladdningsdata från Lantmäteriet. Den resulterande sluttningen delades in i 6 segment med karakteristiska sluttningar (fig.42 nedan). Medellutningen beräknades sedan för varje segment.

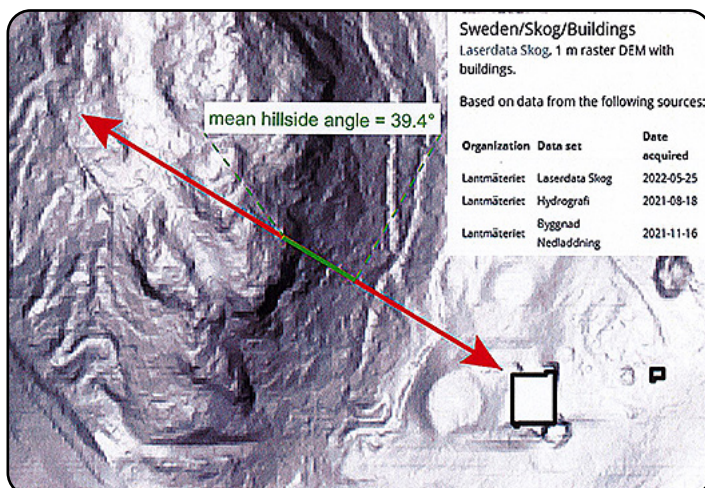
Toppen av kullen mellan meter 0 och ~47 visar en liten lutning. Här kan risken för stenfall som orsakar skador på byggprojektet uteslutas. Mellan ~47 meter och ~77 meter finns en måttlig sydost lutning, följt av sektionen med den brantaste klippväggen och en medellutningsvinkel på ~39°. (fig. 42, den gröna linjen på pilen och i lutningsdiagrammet). Denna sektion är cirka 25 m lång med en höjdskillnad på cirka 20 m. Efter den brantaste delen följer en cirka 25 m lång och måttlig lutning sektion med en vinkel på 22° och en cirka 35 m lång, grund sektion med ~7° lutningsvinkel.

Potentiell risk för framtida skred längs denna sluttning kan bäst utvärderas genom att kombinera sluttningssvinklarna med bergkarakteristiska friktionsvinklar. En lutningsvinkel som är mindre än friktionsvinkeln indikerar låg risk för landras, vilket är fallet här. Friktionsvinklar för de glacialfluviala sedimenten har bestämts vid sonderingspunkten vid foten av backen (geoteknisk utredning, bilaga 2). De är ständigt större än 34°, och därför 8° - 27° större än medellutningen i området. Friktionsvinklarna för de glaciala avlagringarna har inte bestämts i det utvärderade området, men litteraturdata rapporterar friktionsvinklar på 34° - 40°, och därför klart högre än den fastställda medellutningsvinkeln på 22°.

När det gäller risken för rockfall har en leukogranitisk gnejs en relativt hög friktionsvinkel längs släta sprickplan på ~30° - ~40°, och ännu högre så fort det sprickade planet blir mer oregelbundet. När det gäller den branta bergytan med en medellutningsvinkel på cirka 39° kan rockfall inträffa för sprickplan som är orienterade i en icke-gynnsam orientering. Den vinkelformiga formen på blocken som observeras i den branta bergytan tillsammans med den måttliga och grunda, österut sänkande backen kommer dock med största sannolikhet att hindra fallande block från att rulla ner till foten av backen.

Sammanfattningsvis är risken för jordskred i de glacialfluviala sedimenten och glacialavsättningarna relativt låg, på grund av de högre inre friktionsvinklarna för dessa bergarter jämfört med bergsläntsluttningarna. Dessutom finns det inga tecken på betydande bergskred under de senaste 60 åren och rakt uppåt växande träd indikerar en icke-rörlig underjord. Risken för en fullständig kollaps av den branta bergytan är också relativt låg på grund av saknade tecken på rörelse såsom I) lutade träd och II) större bergmassafall under de senaste 60 åren. Risken för att stenar ska falla ut ur den branta bergytan kan inte slutligen fastställas, men risken för att de fallande stenarna ska orsaka skador nära foten av bergssidan är låg. Den kantiga formen på klippan som sträcker sig i den branta klippväggen och den måttliga till grunda lutningen kommer sannolikt att förhindra att fallande stenar rullar längre ner i backen.

Med hänsyn till vad som beskrevs ovan är den sammanlagda bedömningen att riskerna för jordras, blocknedfall och berggras som kan orsaka problem för detaljplaneområdet är relativt låga och att inga åtgärder anses behöva vidtas i detaljplanen för att motverka dessa risker.

Sluttningen delad in i 6 segment med karakteristiska sluttningar. Den brantaste delen markerad med grön.

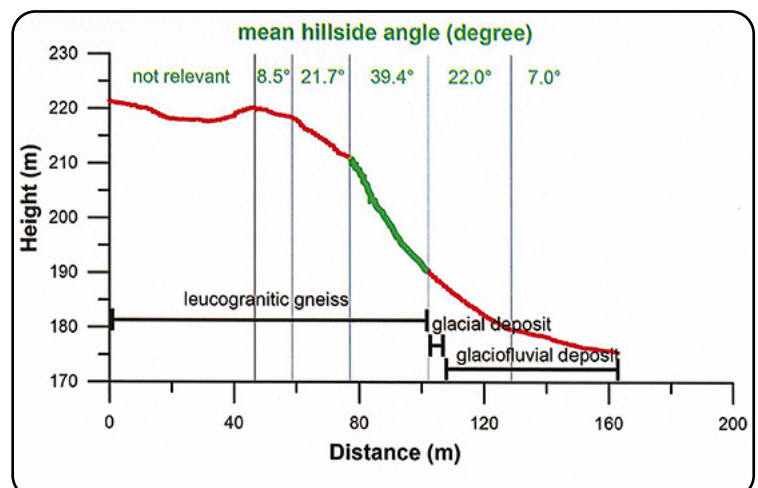
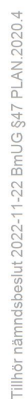
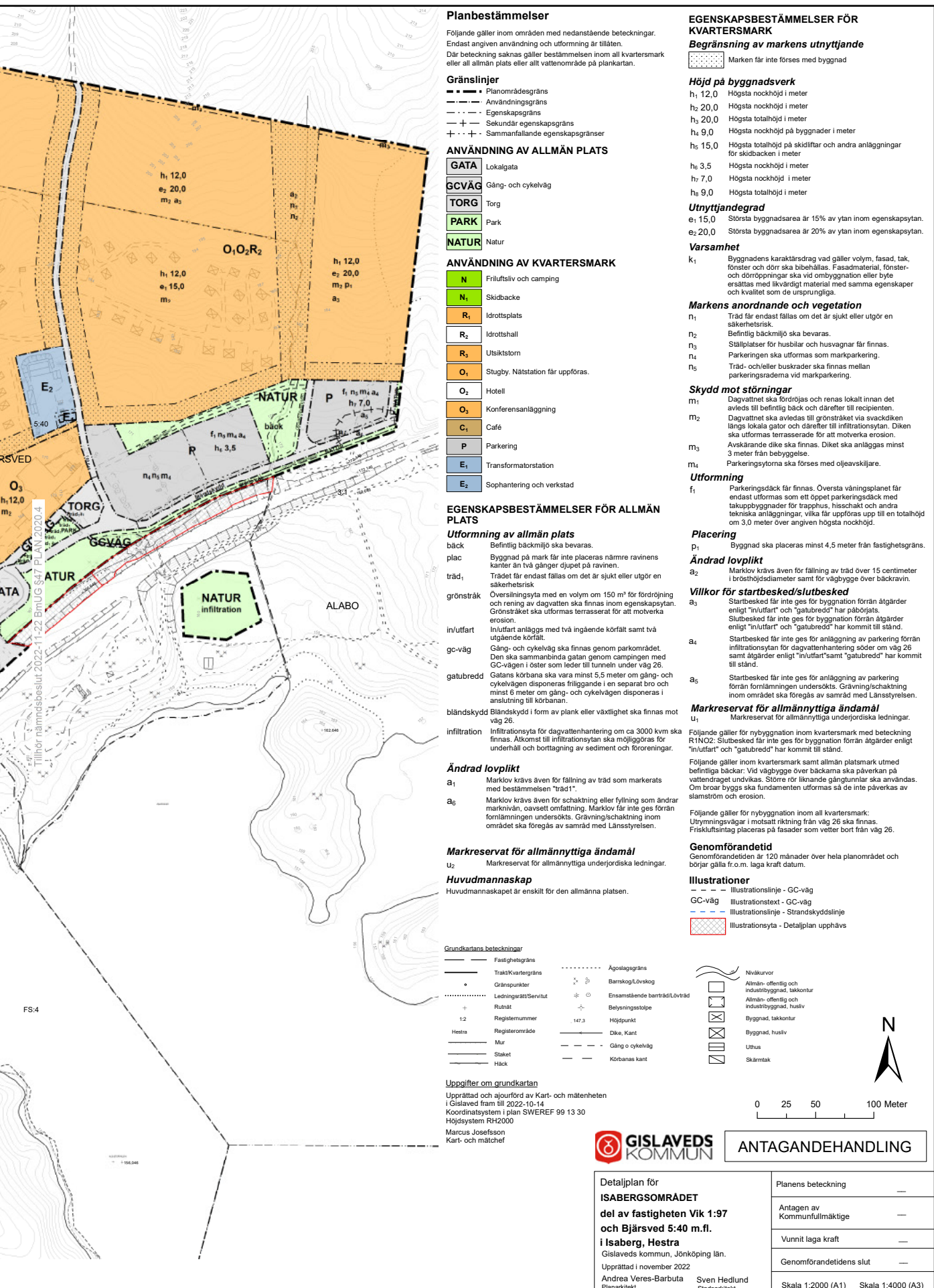

fig. 42

Plankarta och
planbestämmelser

Detaljplan för ISABERGSOMRÅDET del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra

3.7.1 Användning av mark och vatten

En detaljplan är ett juridiskt dokument som ger rätt att bygga i enlighet med planen samt medför rättigheter och skyldigheter. I en detaljplan kan kommunen reglera användning av mark och vatten genom att pröva ett områdes lämplighet för ett eller flera ändamål. Kommunen redovisar allmänna platser, kvartersmark, vattenområden samt gränserna för dessa. Med egenskapsbestämmelser regleras utformningen av området.

Allmänna platser med enskilt huvudmannaskap

De angivna områdena i detaljplan: GATA, GC-VÄG, TORG, PARK, NATUR är allmänna platser och är avsedda för gemensamma behov. Fastighetsägaren Stiftelsen Isabergstoppen som huvudman ansvarar för anläggning, drift och underhåll av allmänna platser.

Gata

Användningsområdet betecknas med GATA på plankartan och är avsedd för lokal fordonstrafik och gång- och cykeltrafik. I användningen ingår komplement som behövs för vägens funktion samt anläggningar och byggnader som behövs för gatans skötsel och bruk.

Gång- och cykelväg

Användningen GC-VÄG används för områden avsedda främst för gång-, cykel- och mopedtrafik. Anläggningar och byggnader som behövs för gång- och cykelvägens skötsel och bruk ingår också i användningen. Det kan till exempel handla om belysning, skyltar och sittplatser.

Torg

Användningen TORG används för områden för alla typer av torg med tillhörande verksamheter. Ett torg är en öppen plats som ofta har en hårdgjord yta och saknar omfattande vegetation. Användningen medger att platsen används för till exempel möten och evenemang, torghandel, viss trafik, parkeringar eller serveringar m.m. Sittplatser och planteringar samt utställning av konstverk och vattenlek kan ingå. Även komplement som behövs för torgets funktion ingår, som kiosker eller toaletter.

Park

Användningen PARK används för grönområden som kräver skötsel och som helt eller till viss del är anlagda. I användningen ingår även komplement till parkens användning. Som komplement räknas bland annat förvaringsmöjligheter kopplat till parkens service- och skötselbehov, gång- och cykelvägar och broar, planteringar, lekplatser, ytor för idrott,

scener, kiosker, toaletter med mera. Användningen kan även omfatta anläggningar för dagvattenhantering. Höghöjdsbanan, lekplatsen samt den nedre delen av Rännebackens ravin ingår i användningen "park".

Natur

NATUR används för grönområden som inte är anlagda och som inte kräver någon omfattande skötsel. Användningen används för att säkerställa att ett område bevaras som grönområde. I användningen ingår alla typer av friväxande grönområden. I användningen ryms även mindre vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till grönområdets användning. Det kan till exempel vara anlagda gångstigar, motionsslingor, gång- och cykelvägar eller utrymmen för omhändertagande av dagvatten. Även mindre byggnader ingår när dessa behövs för områdets skötsel eller bruk.

Kvartersmark

Med kvartersmark menas mark som enligt detaljplan inte är allmän plats eller vattenområde utan främst är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter.

N Friluftsliv och camping

Användningen Friluftsliv och camping används för områden för det rörliga friluftslivet och campingplatser. Raststugor, värmestugor, vindskydd, informationsskyltar, parkeringsplatser, omklädningsrum och liknande som behövs för det rörliga friluftslivet ingår också. I användningen ingår områden för campingplatser med tillhörande verksamheter. Användningen är endast avsedd för tillfällig uthyrning av platser för enkelt flyttbara enheter det vill säga plats för uppställning av tält, husvagnar och husbilar. Även servicebyggnader och de byggnader och anläggningar som behövs för och som kompletterar driften av campingen ingår. Det kan till exempel vara byggnader för personlig hygien, miljöhus, transformatorstationer, elstolpar, butiker, servering, kiosker, receptionsbyggnader, förråd, lekplatser och parkering.

N₁ Skidbacke

Om ett område ska ha en särskild funktion som kommer att dominera användningen kan användningen preciseras. I detta fall är användningen Skidbacke är en precisering av användningen "Friluftsliv och camping".

R₁ Idrottsplats

Idrottsplats ingår i användningen "Besöksanläggningar", vilken används för områden för verksamheter som riktar sig till besökare. Idrottsplats används för sportanläggningar av olika slag med tillhörande byggnader. Det kan

t.ex. vara sporthall eller golfbana. Motionsslingor, skidspår och andra liknande anläggningar kan ingå i användningen. I användningen ingår även sådant som kan ses som komplement till besöksanläggningen, till exempel mindre butiker och restauranger, servicehus, parkering och lekplats.

R₂ Idrottshall

Idrottshall ingår i användningen "Besöksanläggningar" vilken används för områden för verksamheter som riktar sig till besökare. Idrottshall är en precisering av användningen och kan inrymma till exempel träningshallar, paddelhallar och olika slags hallar för bollsporter.

R₃ Utsiktstorn

Utsiktstorn ingår i användningen "Besöksanläggningar" vilken används för områden för verksamheter som riktar sig till besökare. Utsiktstorn är en precisering av användningen.

O₁ Stugby. Nätstation får uppföras

Tillfällig vistelse används för områden för tillfällig övernattning. Stugor för uthyrning ingår i "Tillfällig vistelse." I användningen ingår även de byggnader och anläggningar som behövs för driften av stuguthyrningen eller som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor, butiker, restaurang, spa, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår. Nätstation får uppföras inom användningen.

O₂ Hotell

Tillfällig vistelse används för områden för tillfällig övernattning. Preciseringsen "Hotell" ingår i användningen "Tillfällig vistelse". I användningen ingår även de byggnader och anläggningar som behövs för driften av hotellet samt sådan verksamhet som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor, butiker, restaurang, spa, pool, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

O₃ Konferensanläggning

Preciseringsen "Konferensanläggning" ingår i användningen "Tillfällig vistelse". I användningen ingår även de byggnader och anläggningar som behövs för driften av konferensanläggningen samt sådan verksamhet som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor, butiker, restaurang, hotell, spa, pool, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

C₁ Café

Användningen "Centrum" med preciseringen "Café" tillämpas för områden för kombinationer av mindre restaurang, butik, service, kontor och annan jämförbar verksamhet som ska vara lätt att nå för många människor. Även

komplement till verksamheten ingår i användningen som till exempel parkering, lastområden och de utrymmen som behövs för de anställda.

P Parkering

Parkering används för områden där parkering av olika typer av fordon utgör en självständig användning inom kvartersmark. Det kan till exempel vara markparkering, parkeringshus, större cykelparkeringar eller garage. Användningen omfattar även de utrymmen som behövs för anläggningens skötsel och bruk.

E₁ Transformatorstation

Preciseringsen transformatorstation inryms i tekniska anläggningar och betecknas med E1 på plankartan. Bestämmelsen möjliggör att befintliga transformatorstationer ska finnas inom området.

E₂ Sophantering och verkstad

Användningen "Tekniska anläggningar" används för områden för tekniskt ändamål. Preciseringsen "Sophantering och verkstad" inryms i användningen "tekniska anläggningar" och betecknas med E2 på plankartan.

3.7.2 Egenskapsbestämmelser

Genom egenskapsbestämmelser för allmän plats och kvartersmark preciseras och avgränsas användningens omfattning, placering, utformning, utförande, markens anordnande och vegetation, skydd av kulturvärden med mera.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

bäck Utformning av mark

Bestämmelsen används i syfte att reglera att befintlig bäck ska finnas kvar inom egenskapsytan. Egenskapsbestämmelsen är utskrivet med text "bäck" på plankartan. Befintlig bäckmiljö ska bevaras.

plac Placering

Bestämmelsen används i användningen PARK runt Rännebacken för att reglera att byggnad på mark inte får placeras närmre ravinens kanter än två gånger djupet på ravinen, av stabilitet skäl. Egenskapsbestämmelsen är utskrivet med text "plac" på plankartan.

träd₁ Utformning av vegetation

Bestämmelsen används för att skydda träden som ingår i trädallén inom allmän platsmark "PARK" och även TORG vid restaurang Höganloft. Dessa träd får endast fällas om de är sjuka eller utgör en säkerhetsrisk. Egenskapsbestämmelsen är utskrivet med text "träd₁" på plankartan och kombineras med bestämmelse om marklovplikt för trädfällning (a₁).

grönstråk Utformning av dagvatten

Bestämmelsen reglerar att grönstråk med en volym om 150 m³ för fördröjning och rening av dagvatten ska finnas inom egenskapsytan. Grönstråket ska utformas terrasserat. Grönstråket placeras i naturområdet, mellan lokalgatan och vägområdet för väg 26.

in/utfart Utformning av områden för fordonstrafik

Bestämmelsen reglerar att avfart vid väg 26 anläggs med två ingående körfält samt två utgående körfält. Syftet med bestämmelsen är att reglera breddning av avfarten för att öka trafiksäkerhet och framkomlighet in till området.

gc-väg Utformning av områden för gång- och cykel

Bestämmelsen reglerar att gång- och cykelväg ska finnas inom användningsområdet. Den ska sammanbinda gatan genom campingen (användningsytan GATA) med GC-vägen i öster som leder till tunneln under väg 26 (användningsytan GC-VÄG).

gatubredd gatans breddförhållande

Bestämmelsen reglerar körbanans bredd till minst 5,5 meter om gc-väg disponeras friliggande och minst 6 meter om gång- och cykelvägen disponeras i anslutning till körbanan. Syftet med bestämmelsen är att reglera breddning av infarten till campingen för att öka trafiksäkerhet och framkomlighet in till området.

bländskydd Bländskydd i form av plank eller växtlighet ska finnas mot väg 26 inom egenskapsytan. Åtgärden genomförs i byggskedet, i dialog med Trafikverket.

infiltration Infiltrationsyta för dagvattenhantering med yta om ca 3000 kvm ska finnas. Åtkomst till infiltrationsytan ska möjliggöras för underhåll och borttagning av sediment och föroreningar. Bestämmelsen är utskrivet med text "infiltration" på plankartan inom användningsytan "Natur" söder om väg 26.

a₁ Ändrad lovplikt

Bestämmelsen om utökad marklovsplikt används för att skydda träd markerade med bestämmelsen "träd1" som utgör ett trädallé. Enligt bestämmelsen krävs marklov för fällning av dessa träd. Marklov söks hos kommunen. På plankartan är 9 stycken träd markerade med bestämmelsen, 8 stycken inom allmän platsmark PARK och 1 träd inom allmän platsmark TORG.

Eftersom träden är alléträd krävs även dispens från biotopskyddsbestämmelserna från Länsstyrelsen för avverkning eller kraftig beskärning av träden.

a₆ Ändrad lovplikt

Bestämmelsen reglerar utökad marklovsplikt för schaktning eller fyllning som ändrar marknivån oavsett omfattning, inom egenskapsytan. Marklov får inte ges för schaktning eller fyllning förrän fornlämningen som ligger inom den avgränsande egenskapsytan undersökts. Syftet med bestämmelsen är att skydda fornlämningen tills den förundersökts och eventuellt tas bort. Grävning/schaktning inom området ska föregås av samråd med Länsstyrelsen.

u₂ U-område

Egenskapsbestämmelsen är för markreservat av allmännyttiga underjordiska ledningar inom allmän platsmark "gata". På detta egenskapsområde får ingen byggnation uppföras då ledningarna ska vara lättåtkomliga. Eftersom det är enskilt huvudmannaskap bedöms vara fördelaktigt att göra detaljplanen tydlig och reglera markreservat även på allmän plats som behöver användas för detta ändamål.

Enskilt huvudmannaskap

Bestämmelsen reglerar huvudmannaskapet för den allmänna platsen inom planområdet, vilket är enskilt inom hela planområdet. Motiveringen är att det inte är ett kommunalt intresse att förvalta allmän platsmark för den planerade bebyggelsen som främst kommer att vara för fritidsändamål och genomförs som en privat exploatering.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark**Prickmark**

Genom egenskapsbestämmelsen prickmark regleras den mark som inte får förses med byggnad inom egenskapsområdet. Prickmarken kan ha olika syften och motiveringar.

Utifrån risk med farligt gods: Längs väg 26 ska inga P-hus utföras närmare än 30 meter från vägens kant. Inom campingområdet får inga byggnader utföras närmare än 45 meter från vägens kant, varför prickmark planläggs inom detta avstånd. Inom dessa prickmarkerade ytor får markparkering anläggas.

Prickmark införs på en sträcka mark längs Lerbäcken inom kvartersmark för att skydda bäck- och skogsmiljön. På båda sidor den interna lokala gatan som går upp mot norr har en 15-meters prickmarkerad zon införts i plankartan för att förhindra byggnation för nära gatan.

En 15-meters prickmarkerad zon har ritats även i södra kanten av stugbyn för att ta avstånd från övriga användningsytor.

h_1, h_2, h_4, h_6, h_7 Högsta nockhöjd

Genom planbestämmelse om nockhöjd regleras höjden på den högsta delen av en byggnads yttertak. Nockhöjd är definierat som avståndet från den medelnivå som marken har invid byggnaden till yttertaketets högsta del. Delar som sticker upp över taket som skorstenar och ventilations-trummor räknas inte in.

Högsta nockhöjder regleras i plankartan inom användningsområdet O1O2R2 till max 12 meter (h_1) respektive 20 meter (h_2).

Högsta nockhöjd regleras i plankartan inom användningsområdet O3 till max 12 meter (h_1).

Högsta nockhöjd regleras i plankartan inom användningsområdet R1NO2 till max 12 meter (h_1).

Högsta nockhöjd på byggnader regleras i plankartan inom användningsområdet N till max 9 meter (h_4).

Högsta nockhöjd på parkeringshus regleras i plankartan inom användningsområden P till 3,5 meter väster om Lerbäcken (h_6), respektive till 7,0 meter (h_7) på parkeringsytan öster om Lerbäcken.

h_3, h_5, h_8 Högsta totalhöjd

Genom planbestämmelse om totalhöjd regleras höjden på ett byggnadsverk inklusive uppstickande delar ovanför konstruktionen. Totalhöjd är definierat som avstånd från den medelnivå som marken har invid byggnadsverket till högsta punkten på byggnadsverket.

Högsta totalhöjd h_3 regleras i plankartan inom en egenskapsyta i användningsområdet R1NO2 till max 20 meter där klättertornet är tänkt att bebyggas.

Högsta totalhöjd h_5 på skidliftar och andra anläggningar för skidbacken regleras i plankartan inom användningsområdet N till max 15 meter.

Högsta totalhöjd h_8 regleras i plankartan inom användningsområdet C1 till max 9 meter.

e_1, e_2 Utnyttjandegrad

Bestämmelser om utnyttjandegrad tillämpas på kvarter-smark för att reglera bebyggandets omfattning, hur mycket av ytan inom egenskapsområdet som får bebyggas.

Inom stugbyn regleras utnyttjandegraden till största byggnadsarea 15%, respektive 20% av ytan inom egenskapsytan som redovisas i plankartan.

k_1 Varsamhet

Genom varsamhetsbestämmelse skyddas byggnadens karaktärsdrag vad gäller volym, fasad, tak, fönster och dörr. Fasadmateriell, fönster- och dörröppningar ska vid ombyggnation eller byte ersättas med likvärdigt material med samma egenskaper och kvalitet som de ursprungliga.

Markens anordnade och vegetation n_1 - n_5

Bestämmelser om markens anordnande och vegetation tillämpas på kvartersmark för att reglera markförhållanden, vegetation och parkering.

n_1 Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk Denna egenskapsbestämmelse reglerar bevaring av skogen inom egenskapsytan (längs Lerbäcken inom stugbyområdet). Bestämmelsen syftar i att bibehålla vegetation i befintlig skog i allt väsentligt orörd inom egenskapsytan. Bestämmelsen kombineras med prickmark samt med bestämmelse om marklovplikt för trädfällning (a_2).

n_2 Befintlig bäckmiljö ska bevaras

Bestämmelsen används i syfte att reglera att befintlig bäckmiljö ska bevaras inom egenskapsytan.

n_3 Ställplatser för husbilar och husvagnar får finnas Genom denna egenskapsbestämmelse regleras möjlighet att anlägga ställplatser inom egenskapsytorna med markering n_3 , på prickmark inom kvartersmark med användningen "Friluftsliv och camping".

n_4 Parkeringen ska utformas som markparkering Genom denna egenskapsbestämmelse regleras att endast markparkeringar får finnas inom egenskapsytan.

n_5 Träd- och/eller buskrader ska finnas mellan parkeringsraderna vid öppen markparkering Egenskapsbestämmelsen reglerar vegetation inom kvartersmark "parkering". Trädrader eller buskage ska finnas mellan markparkeringsraderna i syfte att undvika stora asfalterade ytor. Parkeringen ska på så sätt anpassas till omgivningen och landskapsbilden.

Skydd mot störningar m1-m4

Bestämmelser om skydd mot störningar reglerar skyddsåtgärder för att motverka risk för översvämning och förorening.

m₁ Dagvatten ska fördröjas och renas lokalt innan det avleds till befintlig bäck och därefter till recipienten. Genom denna egenskapsbestämmelse regleras dagvattenhantering inom kvartersmark.

m₂ Dagvatten ska avledas till grönstråket via svackdiken längs lokala gator och därefter till infiltrationsytan. Diken ska utformas terrasserade för att motverka erosion. Genom denna egenskapsbestämmelse regleras dagvattenhantering inom kvartersmark och utformning av diken mot erosion.

m₃ Avskärande dike ska finnas. Diket ska anläggas minst 3 meter från bebyggelse.

Ett avskärande dike i norra delen av stugbyn ska anläggas för att skydda bebyggelsen från rinnande dagvatten uppströms. För detta har en 4-meters bredd egenskapsyta försatts i plankartan.

m₄ Parkeringsytorna ska förses med oljeavskiljare. Bestämmelsen införs i plankartan inom området med användning P - parkering i syfte att skydda grundvattnet från föroreningar.

Utformning

f₁ Parkeringsdäck får finnas

Genom denna egenskapsbestämmelse regleras möjligheten att bebygga ett parkeringshus, samt utformningen av översta våningsplanet. Översta våningsplanet får endast utformas som ett öppet parkeringsdäck med takpuppbyggnader för trapphus, hisschakt och andra tekniska anläggningar, vilka får uppföras upp till en totalhöjd om 3,0 meter över angiven högsta nockhöjd.

Placering

p₁ Placering

Bestämmelser används för att reglera byggnadsverks placering i förhållande till fastighetsgränsen. Inom del av den utökade stugbyn ska byggnad placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.

a₂ Ändrad lovplikt

Bestämmelsen om utökad marklovsplikt som betecknas på plankartan med "a2" används för att skydda träd samt bäckmiljö inom markerat egenskapsyta. Enligt bestämmelsen krävs marklov för fällning av träd över 15 centimeter i brösthöjdsdiameter samt för vägbygge över bäckraviner. Marklov söks hos kommunen.

Villkor för startbesked/slutbesked

a₃ Startbesked får inte ges för byggnation inom egenskapsytan förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har påbörjats. Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har kommit tillstånd. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att åtgärder till infarten till området samt till campingen utförs parallellt med nybyggnation inom stugbyn.

a₄ Startbesked får inte ges för anläggning av parkering förrän infiltrationsytan för dagvattenhantering söder om väg 26 samt åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har kommit tillstånd. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att avledning av dagvatten till infiltrationsytan samt att åtgärder till infarten till området samt till campingen är genomförda innan den tänkta utökningen av parkering påbörjas.

a₅ Startbesked får inte ges för anläggning av parkering förrän fornlämningen undersökts. Grävning/schaktning inom området ska föregås av samråd med Länsstyrelsen. Bestämmelsen syftar till att skydda fornlämningen och säkerställa att den förundersökts innan den tas bort (slutundersökts).

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u₁ Egenskapsbestämmelsen är för markreservat av allmännyttiga underjordiska ledningar inom kvartersmark och betecknas med "u1" på plankartan. På detta egenskapsområde får ingen byggnation uppföras då ledningarna ska vara lättåtkomliga.

Följande gäller för nybyggnation inom kvartersmark med beteckning R1NO2: Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har kommit tillstånd.

Följande gäller inom kvartersmark samt allmän platsmark utmed befintliga bäckar: Vid vägbygge över bäckarna ska påverkan på vattendraget undvikas. Större rör liknande gångtunnlar ska användas. Om broar byggs ska fundamenten utformas så de inte påverkas av slamström och erosion.

Följande gäller för nybyggnation inom all kvartersmark: Utrymningsvägar i motsatt riktning från väg 26 ska finnas. Friskluftsintag placeras på fasader som vetter bort från väg 26.

Genomförandetid Genomförandetiden är 120 månader över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum. Genomförandetid är en administrativ bestämmelse som anger tiden som detaljplanen är tänkt att genomföras på.

3.8 Genomförandefrågor

Här redovisas de organisatoriska, ekonomiska, tekniska och fastighetsrättsliga åtgärder som erfordras för ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen. Genomförandebeskrivningen har ingen rättsverkan men ska vara vägledande vid genomförandet av detaljplan.

3.8.1 Organisatoriska frågor

Tidsplan

Detaljplanen hanteras med ett utökat förfarande då planen bedöms ha en stor betydelse för allmänheten. Beslutsordningen är att kommunens bygg- och miljönämnd utskott Gislaved tar beslut om samråd, granskning samt godkännande. Antagandet av detaljplanen görs av kommunfullmäktige.

Byggnation inom kvartersmark kan påbörjas då detaljplanen får laga kraft, erforderliga fastighetsbildningsåtgärder genomförts och bygglov beviljats.

Utbyggnad och iordningställande av allmän platsmark (gator, torg, gång- och cykelvägar och park) kan påbörjas när detaljplanen fått laga kraft.

Preliminär tidsplan

- Beslut om samråd bygg- och miljönämnden:
4:a kvartalet 2021
- Beslut om granskning bygg- och miljönämnden:
2:a kvartalet 2022
- Beslut om godkännande bygg- och miljönämnden:
4:e kvartalet 2022
- Beslut om antagande kommunfullmäktige:
1:a kvartalet 2023

Detaljplanen får laga kraft tre veckor efter att den antagits, om den inte överklagas.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år och räknas från den dagen planen får laga kraft. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan särskilda skäl vilket ger fastighetsägaren en garanterad byggrätt i enlighet med detaljplanen. Om detaljplanen ersätts med en ny, ändras eller upphävs innan genomförandetiden har gått ut har fastighetsägaren rätt till ersättning av kommunen för den skada den lider. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla men kan då ersättas, ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Stiftelsen Isabergstoppen är huvudman för all allmän platsmark inom planområdet (gator, torg, gång- och cykelvägar, natur och park). Dessa planläggs med enskilt huvudmannaskap. Som huvudman äger fastighetsägaren ansvar för utbyggnad, drift och underhåll av den allmänna platsmarken såväl som kvartersmarken.

Särskilda skäl för enskilt huvudmannaskap är att det detaljplanerade området är främst till stugbybebyggelse samt privat fritidsverksamhet. Områdena är avsedda att inrymma gemensamma platser för besökare inom området. Bebyggelsen inom stugbyn och campingen kommer att ha ett tillfälligt boende karaktär som används under delar av året, vilket gör att de lämpar sig väl för enskilt huvudmannaskap. Ur ett kommunal drifts- och kostnads-perspektiv är det olönsamt att skapa enklaver med kommunalt huvudmannaskap i områden där inte är ett kommunalt intresse att förvalta allmän platsmark. Bebyggelsen har planerats för fritidsverksamheten intresse och utveckling och kommer genomföras som en privat exploatering.

Gång- och cykelvägen genom campingen som ingår i användningen "GATA", "PARK", respektive "GC-väg", ska skötas och underhållas av Stiftelsen Isabergstoppen inom egna fastigheter (Vik 1:97 samt Bjärsved 5:40). Eftersom kommunens önskemål är att ha en fortsatt öppen GC-förbindelse genom området och vidare till andra viktiga resmål, ska kommunen teckna ett överenskommelse avtal med Stiftelsen angående denna gång- och cykelväg.

Fastigheterna inom planområdet ligger inom kommunens vatten- och avlopp verksamhetsområde. VA-huvudmannen inom Gislaveds kommun har ansvar för utbyggnad av den kommunala vatten- och avloppsledningarna till lämplig anslutningspunkt utmed fastighetsgränsen till fastigheten och ansvarar att försörja fastigheterna med dricksvatten som motsvarar normal hushållsbrukning och för att ta hand om spillvatten. Fastighetsägaren har ansvar för byggnation, drift och underhåll av VA-ledningarna inom den egna privata fastigheten. Vid framtagandet av detaljplanen håller kommunen på att ta fram avtal som reglerar ansvaret och ägande av befintliga VA-ledningar inom fastigheterna. Ansvaret för dagvattenhanteringen kommer fortsatt ligga på fastighetsägaren även när planen är helt utbyggd enligt detaljplan.

Avtal

Mellan bygg- och miljöförvaltningen och Stiftelsen Isabergstoppen har tecknats ett planavtal om plankostnad (2020-10-12) gällande planläggning av planområdet.

Genomförande av byggnation

De första åtgärderna som fastighetsägaren behöver genomföra är åtgärder till avfart från väg 26 samt breddning av infart till campingen. Byggnation av sportcenter och andra byggnader inom användningsområdet med beteckning R_1NO_2 , samt utökning av huvudparkeringen och av stugbyn villkoras i plankartan med dessa två ovan nämnda åtgärder. Breddning av in/utfarten till två ingående fält samt två utgående fält, respektive breddning av infartsgatan mot campingen ska vara genomförda när utökning av huvudparkeringen och av stugbyn påbörjas. De får genomföras parallellt med nybyggnation av sportcenter.

Utökning av huvudparkeringen, eventuell byggnation av parkeringshus samt av nya besöksanläggningar (stugor, hotell) är även nära kopplade till omdragningen av den interna gatan från områdets avfart till huvudparkeringen. Byggnation av nya stugor, nytt hotell, tillbyggnation av Höganloft samt nya interna vägar och dagvattenanläggningar kommer genomföras efter behov, i den takten som Stiftelsen anser rimlig och i enlighet med detaljplanens intentioner.

Tillgängligheten ska prövas vid bygglov och tekniskt samråd. Personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna komma fram till byggnadsverk och på annat sätt använda området, om det med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt inte är orimligt. Vid prövning ska hänsyn tas till befintliga förutsättningar.

3.8.2 Ekonomiska frågor

Planekonomi

Upprättandet av detaljplanen inklusive utredningar bekostas av Stiftelsen Isabergstoppen. Planens kostnader regleras i plankostnadsavtal.

Stiftelsen Isabergstoppen ska ansöka för och bekosta lantmäteriförrättning för fastighetsreglering.

Stiftelsen Isabergstoppen ska svara för och bekosta samtliga bygg- och anläggningsåtgärder inom exploateringsområdet, inom kvartersmark såväl som inom allmän platsmark. Eventuella detaljerade undersökningar som kan krävas för byggnation inom planområdet ska bekostas av Stiftelsen. Stiftelsen Isabergstoppen ska bekosta utbyggnad av VA-nätet inom fastighet Bjärsved 5:40 samt utbyggnad av el- och fiberledningsnätet inom planområdet. Även eventuell flytt av elledningar bekostas av Stiftelsen.

Vinsten som detaljplanen medför till fastighetsägaren ligger i att Stiftelsen kan expandera sin turistverksamhet efter behov och önskemål, vilket på längre sikt räknas medföra ökade intäkter.

3.8.3 Tekniska frågor

Utbyggnad allmän plats

Underhållning av allmänna naturområden står fastighetsägaren för. Anläggning och underhållning av allmänna lokalgator, gång- och cykelvägar, parker samt av torget vid Höganloft är fastighetsägarens ansvar och ska genomföras enligt detaljplanens regleringar.

Gator

Detaljplanen säkerställer interna gator inom planområdet som allmänna lokala gator med enskilt huvudmannaskap, vilket innebär att det är Stiftelsen Isabergstoppen som bygger och sköter dessa. Detaljplanen reglerar utformning av avfart till väg 26 samt breddning av infart till camping, men i övrigt är det fastighetsägarens ansvar att utforma de interna gatorna för att på bästa sätt anpassa dem till platsens behov. Lokalfaktorer som kan påverka utformningen av interngator är topologin av en kuperad terräng och även behovet att ta hänsyn till väg 26. Vid projektering av nya gator tex. förlängning av befintlig gata upp mot stugbyn samt ny gata upp norr, behöver särskilt hänsyn tas till terrängens branta lutning.

Trafikverket är väghållare för väg 26. Vid behov av nya eller ändrade till- och utfartsvägar krävs anslutningstillstånd för Trafikverkets vägar. Inför genomförandet av breddning av avfarten från väg 26 enligt detaljplanen ska kontakt tas med Trafikverket. Ombyggnation och breddning av anslutningen mot väg 26 kan även medföra behov av att befintlig dagvattentrumma under avfarten behöver bytas ut. Åtgärder på det statliga vägnätet och dess anslutningar till följd av exploateringen ska bekostas av Stiftelsen Isabergstoppen. Detaljplanen säkerställer att bländskydd i form av plank eller växtlighet ska finnas mot väg 26, där behovet uppstår, men den exakta placeringen och höjden på bländskyddet bestäms i samband med projektering av den nya interna gatan, i dialog med Trafikverket.

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsledningar finns inom fastigheterna Vik 1:97 samt Bjärsved 5:40. Detaljplanen innebär ett behov av utbyggnad av det allmänna vatten- och avloppsnätet. Kommunen ansvarar för att bygga ut vatten- och avloppsnätet upp till anslutningspunkten vid fastighetsgränsen vid fastigheten Bjärsved 5:40.

Befintliga underjordiska VA-ledningar längs interna gator ska beaktas vid genomförandet av breddning av gator, ombyggnation av gång- och cykelväg samt byggnation av ny bro över Rännebäcken.

Dagvatten

Dagvatten från planområdet fördröjs och renas inom anläggningarna för dagvattenhantering som byggs, drifts och underhålls av fastighetsägaren, innan det leds ut till recipienten Algustorpasjön. Utbyggnad av dagvattenanläggningar kommer ske både inom allmän platsmark och kvartersmark och ska utformas på sådant sätt så de inte medför till att markförorening sprids. Vid anläggning av grönstråk som hanterar dagvattnet i anslutning till parkeringsytorna ska beaktas att dagvattnet från planområdet inte släpps ut i vägdike till väg 26 som Trafikverket är väghållare för.

El, tele och fiber

Planområdet är anslutet till el, telefoni och fiber. Elledningarna ska inte regleras i detaljplanen med markreservat, dels för att deras exakta placering inte är helt utrett vid framtagande av detaljplanen, dels för att möjliggöra eventuell flytt.

El- och fiberledningar längs interna gator ska beaktas vid genomförandet av breddning av infarten till campingen samt byggnation av gång- och cykelväg. Ytterligare serviskablar i jord finns i området kring restaurang Höganloft, som bör beaktas.

Transformatorstation

Inom planområdet finns idag tre transformatorstationer varav samtliga säkerställs i detaljplanen med E₁-område. I övrigt ska planen möjliggöra flexibel placering av nya transformatorstationer, där behovet uppstår.

Transformatorstationerna ska vara fritt från hinder som kan försvåra normalt underhåll. Det minsta tillåtna avståndet mellan transformatorstation och brännbar byggnadsdel eller brännbart upplag ska vara på 5 meter. Inom E1-området får det inte planteras buskar eller träd för att möjliggöra underhållsröjning av marken runt stationer. Det ska vara möjligt att kunna ta sig till transformatorstationerna med tunga fordon. Ingen grävning får ske närmre än 5 meter från transformatorstationer. Grävningsarbete får inte utföras på så sätt att marken riskera att undermineras.

Värmesystem

Utökning av befintligt värmesystem är möjlig inom planområdet. Tillstånd för att anlägga bergvärme/ jordvärme söks hos kommunen.

3.8.4 Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsägare

All mark inom planområdet ägs i dagsläge av Stiftelsen Isabergstoppen. Stiftelsen är fastighetsägare av Vik 1:97, Bjärsved 5:40 och har tecknat markköp avtal för del av Alabo 3:1 med grannfastigheten Sveaskog (se fig. 43).

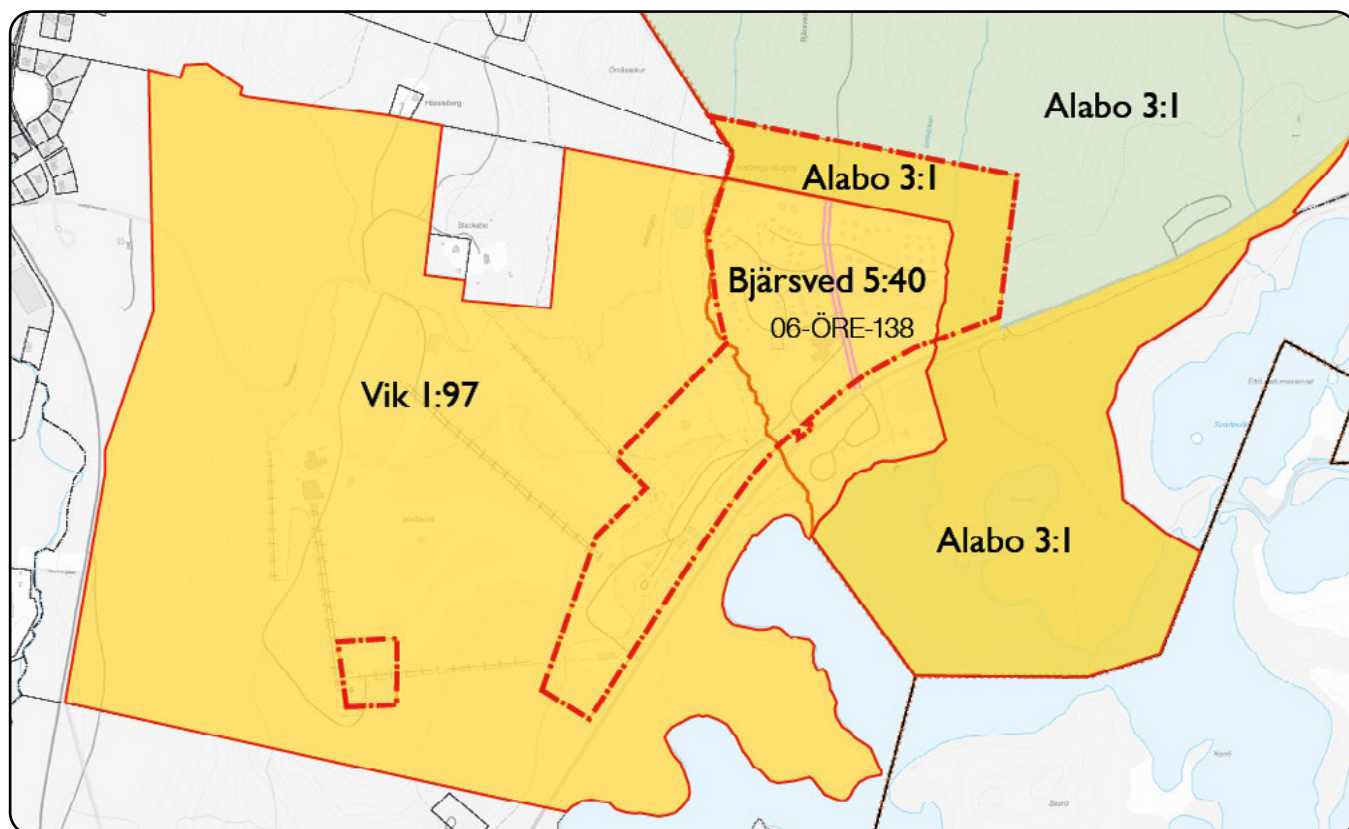
Fastighetsbildning

Fastighetsbildning ska ske i enlighet med detaljplanens intentioner. Fastighetsbildningen genomförs av Lantmäteriet men initieras och bekostas av exploatören. Del av fastigheten Alabo 3:1 som Stiftelsen Isabergstoppen äger kan genom fastighetsreglering överföras till Bjärsved 5:40. Fastighetsbildningen berörande Alabo 3:1 och Bjärsved 5:40 har påbörjats under planprocessen.

Fastighetsägaren är huvudman för de allmänna platser, Vid enskilt huvudmannaskap är det upp till fastighetsägarna inom ett planområde att bestämma hur den allmänna platsen ska ordnas och underhållas. Normalt hanteras detta genom att det bildas en gemensamhetsanläggning, som sedan förvaltas av en samfällighetsförening. Eftersom är det bara en fastighetsägare, Stiftelsen Isabergstoppen, som äger all mark inom planområdet, det bedöms finnas ingen mening med att avstycka de allmänna platserna med enskilt huvudmannaskap och bilda en gemensamhetsanläggning för dem i ett sånt läge. Avstyckning av enskilda tomter för stugor eller andra funktioner som detaljplanen möjliggör anses inte heller vara aktuell eller lämplig inom planområdet.

I nedan tabell redovisas vilka konsekvenser planen får för varje berörd fastighet:

Fastigheter	Konsekvenser
Vik 1:97	Fastigheten blir oförändrad. Fastighetens delar utanför planområdet blir oförändrade.
Bjärsved 5:40	Del av Alabo 3:1 kan överföras till denna fastighet. Alternativt blir fastigheten oförändrad.
Alabo 3:1	Del av fastigheten Alabo 3:1 som har köpts av Stiftelsen Isabergstoppen från Sveaskog kan bli egen fastighet. Alternativt kan den genom fastighetsreglering föras över till Bjärsved 5:40.

Planbeställarens markinnehav (i gult) samt servitut (i rosa).

fig. 43

Servitut och ledningsrätt

Inom planområdet på fastigheten Bjärsved 5:40 finns ett vägservitut på den interna enskilda vägen upp mot norr, (akt 06-ÖRE-138), som belastar fastigheten Bjärsved 5:40 till fastighetens Alabo 3:1 förmån (se fig. 43). Servitutet bildades 1971 för att säkerställa att fastighetsägaren till Alabo 3:1 har rätt att använda befintlig väg för skogstransporter. Planen innebär ändring av förutsättningarna för vägservitutet, utan att påverka dess syfte. Under årens gång har vägens sträckning förändrats i förhållande till servitutets tillkomst, och med den nya detaljplanen kommer vägens sträckning ytterligare förändras. Servitutets sträckning kommer dras om i den södra delen så att den följer den nya interna gatan och dess aktuella anslutning mot väg 26. Vidare behöver servitutets sträckning förlängas i den norra delen i och med marköverföringen för att förmånsfastigheten ska kunna fortsätta nyttja det befintliga servitutet, 06-ÖRE-138.

På fastigheterna Vik 1:97 samt Bjärsved 5:40 finns en nyttjanderätt för kommunen att nyttja och underhålla 1,5 m bred vandringsled. Leden kommer kunna behövas delvis omplaceras för att möjliggöra den önskade utvecklingen, beroende på hur nybyggnation kommer ske i området, men nyttjanderättens syfte ska inte förändras.

EON Energi Distribution är rättighetsinnehavare för samtliga befintliga elledningar inom planområdet. Markupplåtelseavtal för dessa ledningar finns. Detaljplanen innebär inte någon ändring av förutsättningarna för ledningsrättens syfte. Befintliga ledningar ska inte skyddas med markreservat i detaljplanen för att inte begränsa användningen av området, i fall av eventuell flytt. Om parterna är överens kan man flytta ledningarna och skriva nya avtals-servitut utan att bilda ledningsrätt. Nya elledningar ska inte heller skyddas med markreservat i detaljplanen eftersom framtida exploateringen inte är bestämt i detta skede och läget och avgränsningen av framtida ledningar kan inte preciseras. För nya elledningar ligger ansvaret för att trygga rättigheten hos ledningsinnehavaren.

VA-ledningar inom fastigheten Vik 1:97 kommer säkerställas inom kvartersmark samt allmän platsmark med ett u-område (markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar). Ansvaret för att trygga rättigheten för ledningar åvilar respektive ledningsinnehavare. Detta kan ske genom antingen ledningsrätt, servitut eller markavtal.

Servitut och andra särskilda rättigheter finns upptagna i fastighetsförteckningen.

3.9 Samlad konsekvensbeskrivning av planens genomförande

I detta kapitel finns en samlad beskrivning av konsekvenserna av detaljplanens genomförande. Beskrivningen är uppdelad i fokusområden: kulturvärden, naturvärden, sociala värden, materiella värden samt miljö- och hälsoaspekter.

Kulturvärde

Planen medför positiva effekter till kulturvärden genom att stärka utsiktstornets kulturhistoriska värde. Planen säkerställer att Isabergs karaktär som skid- och fritidsdestination kommer bevaras och förstärkas.

Naturvärde

Planområdet ingår i riksintresset för friluftsliv och är därmed utpekad som ett område där besökare ska kunna röra sig. Detta innebär att stugbyar, friluftsanläggningar och friluftsleder ska gynnas inom området. Samtidigt behöver naturvärdena som finns inom området bevaras och slitagepåverkan undvikas genom en lämplig planering. Utvecklingen som möjliggörs i detaljplanen lokaliseras till lägen som bedöms mest lämpade för bebyggelse och för utökning av befintlig turistverksamhet vilket medför att andra ostörda områden istället kan skyddas och bevaras intakta.

Naturvärdena som finns på plats har i största mån beaktats och skyddats inom detaljplanen. Blågröna stråk har skyddats längs bäckarna. Ytor med visst naturvärde har planlagts som natur eller prickmarkerad kvarter-smark med bestämmelser som ser till att naturmiljöerna påverkas i minsta möjliga mån. Delar av detaljplan som ligger inom naturreservatet Isaberg omfattar inte någon särskilt värdefull natur och ska genomföras enligt reservatets föreskrifter. Reglering och styrning av den ökade turismen på anpassade platser bedöms kunna förhindra slitagepåverkan på omkringliggande naturmiljöer. Dialog och överenskommelseavtal mellan Stiftelsen och grannmarkägaren är rimliga sätt att hantera en eventuell påverkan på andra ägarens mark, så att utvecklingen blir hållbar och acceptabel även utanför Stiftelsens marker.

Den samlade bedömningen är att de fysiska ingreppen i naturmiljöer p g a den utvecklingen som detaljplanen möjliggör har låga naturmiljökonsekvenser.

Sociala värden

De sociala och rekreativa värdena är knutna till områdets kvalitéer med vacker natur samt till friluftsaktiviteterna som erbjuds inom området. Att turistverksamheten Isaberg Mountain Resort ges möjlighet att utvecklas bedöms ha positiva effekter på det rörliga friluftslivet: utvecklingen innebär en fortsatt drift av skidanläggningen, underhåll av leder, stigar och spår samt av besöksanordningar i naturreservatet Isaberg.

Inom området planeras nya anläggningar inriktade till barn och unga och nya aktiviteter utomhus, medan de befintliga kommer att finnas kvar. Föreslagna förändringar till den interna trafiksituationen inom området kommer bidra till en ökad trygghet och trafiksäkerhet, framför allt för oskyddade trafikanter. Ytan vid restaurang Höganloft som planläggs som "torg" kommer skapa mötes- och vänteytor för vistelse och lugn. Säkring av gång- och cykelvägar till och från området medför fortsatt tillgänglighet för alla.

Kommunen ser positiva effekter på de sociala värdena och bedömningen är att utökning av fritidsverksamheten ökar samhällets förutsättningar för rekreation och sammankomst.

Materiella värden

Värdefulla naturområden ska skyddas i detaljplanen och planläggas med användningen "Natur". Några ytor skog ska kunna tas i anspråk och förändras till bebyggelse samt parkering.

Kommunala vatten- och avloppsledningarna skyddas med markreservat (u-område) upp till anslutningspunkten med fastigheten Bjärsved 5:40.

Cykelvägen som kopplar Gislaved samt Hestra med badstranden vid Algustorpasjön och med andra viktiga resmål längre bort säkerställs inom detaljplanen, för att besökare ska kunna ta sig till området och vidare utan att behöva cykla på riksvägen.

På sikt kan det finnas behov av att bygga om väg 26 till en så kallad 2+1 väg, varför har i detaljplanen tagits höjd för vägområdet genom en bygg fri zon på 15 meter från vägkant.

Detaljplanens genomförande bedöms bidra till att vidareutveckla turistverksamheten, vilket innebär att ett antal arbetsplatser skapas. Utökning av friluftsanläggningar bedöms stärka de turistiska värdena samt underlaget för befintlig service och för nyetableringar inom närliggande orter.

Risker för människors hälsa eller för miljön

Lämplig dagvattenhantering medför till en lämplig markanvändning utan negativa miljöeffekter. Den planerade exploateringen innebär en förändring av markanvändningen inom planområdet, vilket resulterar i en ökad föroreningsbelastning. Kommunens bedömning är att föreslagna åtgärder för att hantera dagvatten från området (grönstråk med kombination av svackdiken och den naturliga infiltrationsytan) ger en god föroreningsreduktion som uppfyller krav för kvalitet på recipienten. Grönstråket ska förses med en avstängningsanordning för att förhindra utflöde av förorenat dagvatten vid olyckor. Parkeringsytorna ska förses med oljeavskiljare för att skydda grundvattenförekomsten från potentiella föroreningar. Gällande risk för översvämning vid skyfall, bedömningen är att vid ett 100-årsregn kan vattnet ta sig ut via trummorna och även gångtunnlarna och vidare mot recipienten utan att utgöra risker för människors hälsa eller för miljön.

Luftföroreningar och buller kommer sannolikt öka på grund av ökad trafik, men riktvärdena kommer inte överskridas.

Enligt riskutredningen har det identifierats att det är främst olyckor med brandfarliga gaser på vägen som kan medföra risker för människors hälsa. Enklare genomförbara åtgärder så som disposition av utrymningsvägar samt placering av friskluftsintag bort från risk källan kommer kunna lindra följder av en eventuell olycka och hindra att giftigt utsläpp eller giftiga rökgaser sprids in i byggnader.

Inom planområdet ska dagvatten från tak och asfaltsytor samlas upp och ledas bort via föreslagna skålformade svackdiken längs lokala gator samt via översilningsytor. Diken samt grönstråket ska utformas terrasserade, speciellt vid starkt sluttande markområden, för att förhindra erosion.

Genomförd geoteknisk undersökning, med de stabilitetsanalyser som har utförts, visar att det inte finns några allvarliga problem med stabiliteten inom området förutsatt att några genomförbara åtgärder tas. Kring Rännebäckens ravin ska nya byggnader placeras på ett angivet avstånd från Rännebäckens släntkron, vilket bedöms ge en god marginal mot inverkan av erosion. Nya passager över bäckarna ska utformas så att en slamström inte stoppas upp, vilket innebär att större rör liknande gångtunnlar ska användas. Om broar byggs ska fundamenten utformas så de inte påverkas av slamströmmar och erosion.

Kommunen bedömer att riskerna för människors hälsa eller för miljön har beaktats i detaljplanen. Planen antas inte medföra betydande risker för människors hälsa eller för miljön.

Motiverat ställningstagande

Marken som planläggs är i största mån redan ianspråktagen för friluftsliv- och campingverksamhet samt stugby och konferensanläggning. Detaljplanen ger möjlighet till utökning av befintliga anläggningar samt byggnation av nya med hänsyn till natur-, kultur-, materiella- och socialvärden som finns på plats samt med hänsyn till hälso- och miljöaspekter. Genomförandet av detaljplanen ger liten miljöpåverkan. Därmed upprättas ingen miljökonsekvens beskrivning.

3.10 Medverkande

Ansvariga för framtagandet av detaljplanen är planarkitekt Andrea Veres-Barbuta och stadsarkitekt Sven Hedlund på Bygg- och miljöförvaltningen i Gislaveds kommun.

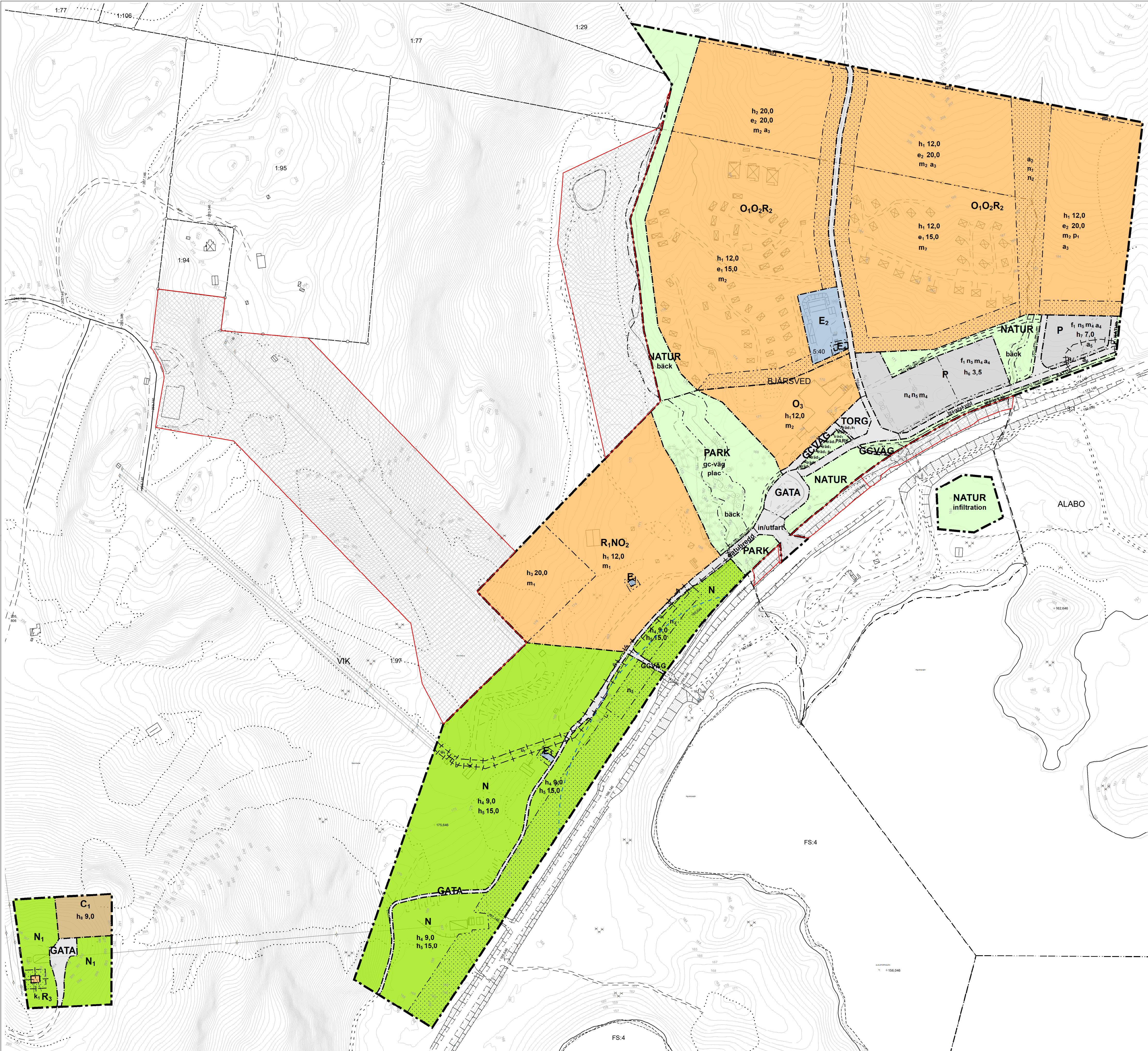
Medverkande i projektgruppen och arbetet har varit:

Bengt-Göran Ericsson	utvecklingsledare, kommunstyrelse förvaltning
Stina Kullingsjö	miljöhandläggare, bygg- och miljöförvaltningen
Maud Enqvist	miljöhandläggare, bygg- och miljöförvaltningen
Annika Blixth	kultursekreterare, kulturförvaltningen
Karma Hujazi	VA-chef, tekniska förvaltningen
Tomas Kvik	driftchef, tekniska förvaltningen
Christina Petersson	trafikutredare, tekniska förvaltningen
Dennis Andersson	mark- och exploateringsingenjör, tekniska förvaltningen
Anton Fast	brandingenjör, räddningstjänsten
Gunnel Johansson	kart- och mät, bygg- och miljöförvaltningen

Gislaveds kommun, november 2022

Andrea Veres-Barbuta, planarkitekt
Sven Hedlund, stadsarkitekt

Post Gislaveds kommun, 332 80 Gislaved
Besök Storgatan 1
Telefon 0371-810 00, kontaktcenter
E-post kommunen@gislaved.se
Webb gislaved.se

PLANKARTA

Planbestämmelser

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom all kvartersmark eller all allmän plats eller all vattenområde på plankartan.

Gränslinjer

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns
- Sammanfallande egenskapsgränser

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

GATA	Lokalgata
GCVÄG	Gång- och cykelväg
TORG	Torg
PARK	Park
NATUR	Natur

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

N	Friluftsliv och camping
N ₁	Skidbacke
R ₁	Idrottsplats
R ₂	Idrottshall
R ₃	Utsiktstorn
O ₁	Stugby. Näståten får uppföras.
O ₂	Hotell
O ₃	Konferensanläggning
C ₁	Café
P	Parkering
E ₁	Transformatorstation
E ₂	Sophantering och verkstad

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

bäck: Befintlig bäckmiljö ska bevaras.

plac: Byggnad på mark får inte placeras närmre ravinens kanter än två gånger djupet på ravinen.

träd₁: Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

grönstråk: Översilningsyta med en volym om 150 m³ för fördrojning och rening av dagvatten ska finnas inom egenskapsytan. Grönstråket ska utformas terrasserat för att motverka erosion.

in/utfart: In/utfart anläggs med två ingående körfält samt två utgående körfält.

gc-väg: Gång- och cykelväg ska finnas genom parkområdet. Den ska sammanbinda gatan genom campingen med GC-vägen i öster som leder till tunneln under väg 26.

gatubredd: Gatans körbana ska vara minst 5,5 meter om gång- och cykelvägen disponeras friliggande i en separat bro och minst 6 meter om gång- och cykelvägen disponeras i anslutning till körbanan.

bländskydd: Bländskydd i form av plank eller växtlighet ska finnas mot väg 26.

infiltration: Infiltrationsyta för dagvattenhantering om ca 3000 kvm ska finnas. Åtkomst till infiltrationsytan ska möjliggöras för underhåll och borttagning av sediment och föroreningar.

Ändrad lovplikt

a₁: Marklov krävs även för fällning av träd som markerats med bestämmelsen "träd1".

a₆: Marklov krävs även för schaktning eller fyllning som ändrar marknivå, oavsett omfattning. Marklov får inte ges förrän fornlämningen undersökts. Grävning/schaktning inom området ska föregås av samråd med Länsstyrelsen.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

U₂: Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

Marken får inte föras med byggnad

Höjd på byggnadsverk

h₁ 12,0 Högsta nockhöjd i meter
h₂ 20,0 Högsta nockhöjd i meter
h₃ 20,0 Högsta totalhöjd i meter
h₄ 9,0 Högsta nockhöjd på byggnader i meter
h₅ 15,0 Högsta totalhöjd på skidliftar och andra anläggningar för skidbacken i meter
h₆ 3,5 Högsta nockhöjd i meter
h₇ 7,0 Högsta nockhöjd i meter
h₈ 9,0 Högsta totalhöjd i meter

Utnyttjandegrad

e₁ 15,0 Största byggnadsarea är 15% av ytan inom egenskapsytan.
e₂ 20,0 Största byggnadsarea är 20% av ytan inom egenskapsytan.

Varsamhet

K₁: Byggnadens karaktärsdrag vad gäller volym, fasad, tak, fönster och dörr ska bibehållas. Fasadmaterial, fönster- och dörröppningar ska vid ombyggnation eller byte ersättas med likvärdigt material med samma egenskaper och kvalitet som de ursprungliga.

Markens anordnande och vegetation

n₁: Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.
n₂: Befintlig bäckmiljö ska bevaras.
n₃: Ställplatser för husbilar och husvagnar får finnas.
n₄: Parkeringen ska utformas som markparkering.
n₅: Träd- och/eller buskrader ska finnas mellan parkeringsraderna vid markparkering.

Skydd mot störningar

m₁: Dagvattnet ska fördrojas och renas lokalt innan det avleds till befintlig bäck och därefter till recipienten.
m₂: Dagvattnet ska avledas till grönstråket via svackdiken längs lokala gator och därefter till infiltrationsytan. Diken ska utformas terrasserade för att motverka erosion. Avskärande dike ska finnas. Diket ska anläggas minst 3 meter från bebyggelse.
m₃:
m₄: Parkeringsytorna ska föras med oljeavskiljare.

Utformning

f₁: Parkeringsdäck får finnas. Översta våningsplanet får endast utformas som ett öppet parkeringsdäck med takuppbbyggnader för trapphus, hisschakt och andra tekniska anläggningar, vilka får uppföras upp till en totalhöjd om 3,0 meter över angiven högsta nockhöjd.

Placering

p₁: Byggnad ska placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.

Ändrad lovplikt

a₂: Marklov krävs även för fällning av träd över 15 centimeter i brösthöjdsdiameter samt för vägbygge över bäckravin.

Villkor för startbesked/slutbesked

a₃: Startbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har påbörjats.
a₄: Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har kommit till stånd.
a₅: Startbesked får inte ges för anläggning av parkering förrän fornlämningen undersökts. Grävning/schaktning inom området ska föregås av samråd med Länsstyrelsen.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

U₁: Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Följande gäller för nybyggnation inom kvartersmark med beteckning R1NO2: Slutbesked får inte ges för byggnation förrän åtgärder enligt "in/utfart" och "gatubredd" har kommit till stånd.

Följande gäller inom kvartersmark samt allmän platsmark utmed befintliga bäckar: Vid vägbygge över bäckarna ska påverkan på vattendraget undvikas. Större rör liknande gångtunnlar ska användas. Om broar byggs ska fundamenten utformas så de inte påverkas av slamström och erosion.

Följande gäller för nybyggnation inom all kvartersmark: Utrymningsvägar i motsatt riktning från väg 26 ska finnas. Friskluftsintag placeras på fasader som vetter bort från väg 26.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 120 månader över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum.

Illustrationer

--- Illustrationslinje - GC-väg
GC-väg Illustrationstext - GC-väg
--- Illustrationslinje - Strandskyddslinje
Illustrationsyta - Detaljplan upphävs

Grundkartans beteckningar

Fastighetsgräns	Ägostagsgräns
Trakt/Kvartersgräns	Barnskog/Lövskog
Gränspunkter	Ensamstående barntråd/Lövträd
Ledningsrätt/Serviceut	Belysningsstolpe
Ruinät	Höjdpunkt
Registernummer	147.3 Kant
Registernummer	Dike, Kant
Hestra	Gång o cykelväg
Mur	Körbanas kant
Staket	
Häck	

Uppgifter om grundkartan

Upprättad och skurad av Kart- och måttenheten i Gislaved fram till 2022-10-14

Koordinatsystem i plan SWEREF 99 13 30

Höjdsystem RH2000

Marcus Josefsson

Kart- och mätchef

Nivåkurvor

Allmän- offentlig och industribyggnad, takkontur

Allmän- offentlig och industribyggnad, husliv

Byggnad, takkontur

Byggnad, husliv

Uthus

Skärmtak

0 25 50 100 Meter

N

ISABERG SOMRÅDET

del av fastigheten Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m.fl. i Isaberg, Hestra

Gislaveds kommun, Jönköping län.

Upprättad i november 2022

Andrea Veres-Barbuta
Planarkitekt

Sven Hedlund
Stadsarkitekt

Plans beteckning

Antagen av Kommunfullmäktige

Vunnit laga kraft

Genomförandetidens slut

Skala 1:2000 (A1) Skala 1:4000 (A3)